

ΙΧΩΡ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΟΥΔΑΙΑ ΠΡΙΝ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ

Ο ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΖΟΝΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Γ. ΜΠΕΞΗΣ

ΜΑΓΟΙ ΚΑΙ ΔΑΙΜΟΝΕΣ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΔΕΣΠΟΤΑΤΟ ΤΟΥ ΜΥΣΤΡΑ ΚΑΙ Ο ΠΛΗΘΩΝ ΓΕΜΙΣΤΟΣ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΙΣΥΡΗΣ

ΟΙ ΚΟΙΝΕΣ ΡΙΖΕΣ ΟΡΦΙΣΜΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΛΑΤΩΝΙΣΜΟΥ

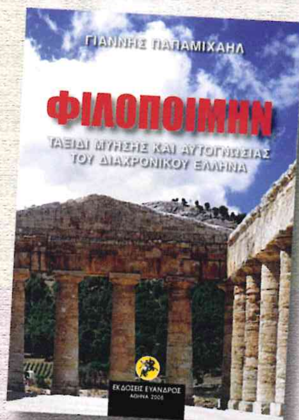
ΑΝΕΜΟΓΙΑΝΝΗΣ ΣΙΝΑΝΙΔΗΣ

ΜΑΪΟΣ 2005 56 ΤΙΜΗ: 5€

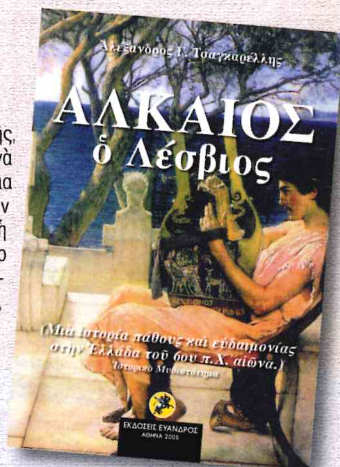

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΕΥΑΝΔΡΟΣ"

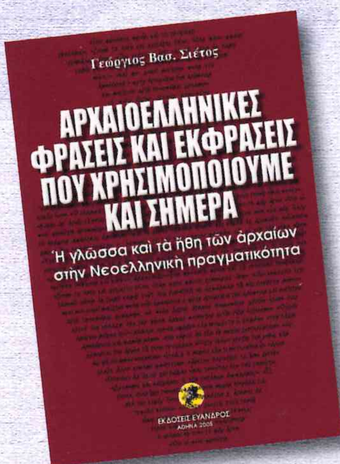
ΜΟΛΙΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

Κάποτε οἱ ἄνθρωποι ἔπαψαν νὰ ἀπαιτοῦν, χάνοντας τὸ δικαίωμα τῶν ἐρωτήσεων. Ὁ δόλος μεταφέρθηκε ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ μεθοδικὰ καὶ ὕπουλα ἐμποδίζοντας τὴν παραγωγὴ πλατειῶν ἐννοιῶν, δημιουργώντας πολῖτες ποὺ ἐπαιτοῦσαν ἀσήμαντες θέσεις στὴν ἱστορία...
Τὰ ἐπακόλουθα ἐκείνης τῆς διαστροφῆς τὰ ζοῦμε κι ἐμεῖς ἔντονα στὶς μέρες μας.
Ὁ Φιλοποίμην, ἕνας διαχρονικὸς Ἕλληνας, ἀναζητᾷ μέσα ἀπὸ τὶς σκέψεις καὶ περιπλανήσεις του ἀξίες διαχρονικὲς καὶ ἀνώτερες, ποὺ καθορίζουν καὶ τὴν δική μας θέση καὶ στάση ἀπέναντι στὰ φαινόμενα τῆς ἐποχῆς μας - καὶ ὄχι μόνον. Ὁ Φιλοποίμην ἀναζητᾷ τὸ δικό του κέντρο διαρκοῦς ἰσορροπίας καὶ τελικά...

Ὁ Ἀλκαῖος, ἕνας ἀριστοκράτης, εὐδαιμονιστής, λάτρης τοῦ ὡραίου καὶ τῆς καλῆς ζωῆς, ἄριστος ποιητής, μαζὶ μὲ τὸν ἀδερφό του Ἀντιμενίδα -ποὺ δὲν δίστασε ἀργότερα νὰ πάῃ μισθοφόρος στὴν Βαβυλῶνα καὶ νὰ πολεμήσῃ τοὺς Ἑβραίους κερδίζοντας τρόπαια ἐναντίον τους- εἶναι οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ ὀλιγαρχικοῦ κόμματος, ποὺ ἀντιπολιτευόταν τὸν Πιττακὸ ὕστερα ἀπὸ μιὰ πρώτη περίοδο συνεργασίας του. Μαζί τους κι ἡ Σαπφώ, ἡ ἀριστοκράτισσα ἀπ' τὴν Ἐρεσό, ποὺ ζῇ στὴν Μυτιλήνη παντρεμένη μ' ἕναν πλούσιο Ἀνδριώτη, τὸν Κερκύλα καὶ τὴν κόρη της Κλεΐδα. Μέσα ἀπὸ τὶς σελίδες αὐτοῦ τοῦ βιβλίου καὶ τοὺς χαρακτῆρες του ξαναζῇ ἕνας ὁλόκληρος κόσμος κλέους καὶ εὐδαιμονίας, ὑψηλῶν ἰδανικῶν καὶ ἐρευνητικοῦ πνεύματος. Ὁ Κόσμος τῆς λαμπρῆς Ἑλλάδας τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνα.

Κάποιος εἶπε ὅτι ἔθνη καὶ λαοὶ στὸν κόσμο ἔρχονται καὶ παρέρχονται, ἀλλὰ ἕνας ὡραῖος στίχος, μιὰ ὡραία φράση παραμένει ἐσαεί.
Αὐτὸ τὸ βιβλίο λοιπὸν σκοπὸ ἔχει νὰ ἀποδείξῃ μέσα ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἀθάνατο καὶ διαχρονικὸ γνωμικὸ λόγο ὅτι οἱ ὁμοιότητες τῶν Νεοελλήνων καὶ τῶν ἀρχαίων προγόνων μας εἶναι τοὐλάχιστον στὸ ἐπίπεδο τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ πολὺ περισσότερες τελικὰ ἀπ' ὅ,τι θὰ μπορούσαμε νὰ φανταστοῦμε. Πάθη, συνήθειες, συμπεριφορές, χαρακτῆρες, γενικώτερα ὅλα αὐτὰ ποὺ συνθέτουν τὴν ἰδιοσυγκρασία του, ἐπέζησαν παρ' ὅλους τοὺς διωγμοὺς καὶ τὴν προσπάθεια ἀφελληνισμοῦ του ὡς ἰσχυρὰ καὶ θεμελιώδη στοιχεῖα τοῦ ἁπλοῦ, λαϊκοῦ, διαχρονικοῦ καὶ ἀνυπότακτου Ἕλληνα. Ἕνα βιβλίο ποὺ μᾶς κάνει ὅλους περήφανους γιὰ τὶς ρίζες μας.

ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΜΑΣ ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΝΤΑΙ ΜΕ ΑΝΤΙΚΑΤΑΒΟΛΗ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 86 (ΙΣΟΓΕΙΟ) ΤΗΛ.: 210 38 40 676

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΙΧΩΡ Γραφεῖα: Δωδώνης 36, Κολωνός, Ἀθήνα 104 44 • Τηλ.: 210-51.42.500 • Ἱστοσελίδα: www.elliniki-estia.gr

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ

Τιμὴ Τεύχους 5 € - Ἐτ. Συνδρομὴ (Ἐσωτερικοῦ): 45 € (Ἐξωτερικοῦ): 90 €

Ἐκδότης - Ἰδιοκτήτης **Εὐάγγελος Γ. Μπεξῆς**
Διευθυντής **Γιῶργος Τσαγκρινός**
Ἀρχισυντάκτης **Μιχάλης Η. Μουτζουρίδης**
Καλλιτεχνικὴ Διεύθυνση **Δημήτρης Μπεξῆς**
Ἐπεξεργασία κειμένων: **Σοφία Τσιροζίδου**

Ἀτελιέ: Press Line • Ἐκτύπωση: Γραφοπρίντ

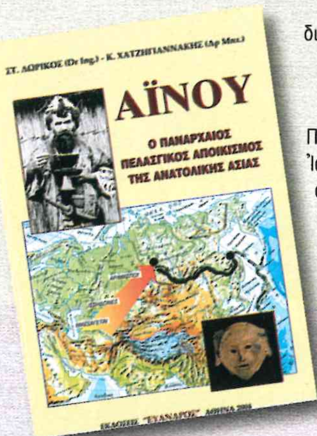
Ἀριθμὸς σήματος:
Σῆμα κατατεθέν: 149856
Κωδ. ΕΛΤΑ: 5868

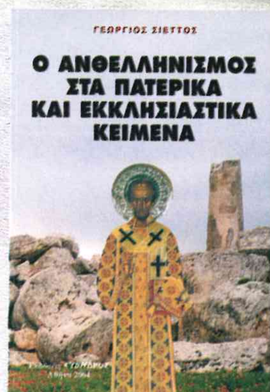
ΕΚΔΟΣΕΙΣ “ΕΥΑΝΔΡΟΣ”

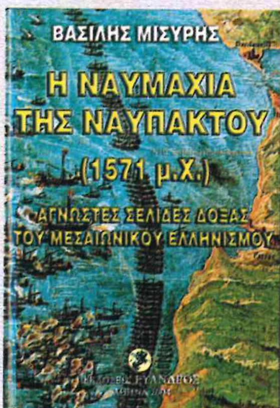
Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες πίστευαν ὅτι ὁ καρκίνος ἦταν μία ψυχοσωματικὴ νόσος, κάτι ποὺ ἡ σύγχρονη ἐπιστήμη δέχθηκε μόλις στὰ μέσα τοῦ 20οῦ αἰῶνα. 530 σελίδες γύρω ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ ἰατρική, τὶς θεραπεῖες τῆς νόσου μέσα ἀπὸ ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ συγράμματα, τὶς μεθόδους διατροφῆς ποὺ συντελοῦν στὴν καταπολέμηση τοῦ καρκίνου, καθὼς καὶ τὶς σύγχρονες ἀποσιωπημένες θεραπεῖες του. Μία μοναδικὴ ἔρευνα.

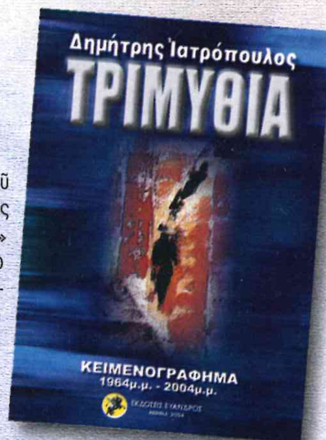
Πολλὰ ἔχουν ἀκουστῆ γιὰ τὴν λευκὴ φυλὴ τῆς Ἰαπωνίας, πολλὰ ποὺ ἔχουν περάσει ἀκόμη καὶ στὴν σφαῖρα τοῦ μύθου. Τώρα μὲ στοιχεῖα καὶ σπάνιες φωτογραφίες ἀποδεικνύεται μέσα ἀπὸ γλωσσολογικὲς ἀναλύσεις καὶ ἱστορικὰ δεδομένα ἡ Πελασγική τους καταγωγὴ καὶ ἡ πορεία τους πρὸς τὴν Ἰαπωνία.

Ἑλληνοχριστιανικὸς πολιτισμός. Μῦθος ἢ πραγματικότητα; Δεκάδες, ἑκατοντάδες ἀποσπάσματα τῶν καλουμένων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ἀποδεικνύουν τὸ ἀληθινὸ ἀνθελληνικὸ μένος τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ χριστιανικοῦ δόγματος. Ἀναθεματισμοί, κατάρες καὶ ὕβρεις κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ποὺ διαβάζονται ἀκόμη καὶ σήμερα μέσα στὶς ἐκκλησίες. Ἕνα βιβλίο ποὺ σοκάρει - ἀλλὰ ἀλίμονο τόσο ἀληθινό...

Μία μοναδικὴ ἔρευνα γιὰ τὴν Ναυμαχία τῆς Ναυπάκτου. Μέσα ἀπὸ στοιχεῖα ἀτράνταχτα, ἀποδεικνύεται ὅτι σ' αὐτὴν τὴν ἀποφασιστικῆς σημασίας ναυμαχία γιὰ τὴν μοῖρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ πολέμησαν καὶ ἀπὸ τὶς δύο πλευρὲς χιλιάδες Ἑλλήνων, μὲ μοναδικό τους ὅραμα τὴν ἀπελευθέρωση τῆς πατρίδας. Ποιοί πρόδωσαν τὰ ὁράματά τους καὶ γιατί; Γιατί ἄργησε κοντὰ 250 χρόνια ἡ ἀπελευθέρωση τοῦ γένους;

Ἡ ΤΡΙΜΥΘΙΑ ἀντιπροσωπεύει τὴν πρόταση αὐτοσυνείδησης τοῦ Ἐξανεστημένου Μοναχικοῦ Πολίτη ἀπέναντι στὸ «Σύστημα» μιᾶς χρεωκοπημένης κουλτούρας. Σὲ πολυεπάλληλα «μυθοσκευασμένα» ἐπεισόδια ἀνακυκλώνεται ἡ κριτικὴ γιὰ ὅ,τι συναποτελεῖ τὸν πολιτισμὸ τοῦ ἀπελθόντα αἰῶνα μέσα ἀπὸ μιὰ «μεταλογικὴ» διαδρομὴ τῆς σκέψης. Ἡ ΤΡΙΜΥΘΙΑ ὡς «Κειμενογράφημα» ἀποτελεῖ ταυτόχρονα κριτικὸ ἀποχαιρετισμὸ τοῦ αἰῶνα ποὺ ἔφυγε καὶ ὁραματικὸ χαιρετισμὸ τοῦ αἰῶνα ποὺ ἦρθε.

Γιὰ πρώτη φορὰ συγκεντρωμένα ΟΛΑ τὰ ὀνόματα τῶν Ὀλυμπιονικῶν τῆς ἀρχαιότητας ποὺ ἔχουν διασωθῆ μέσα ἀπὸ τὶς φιλολογικές, ἀρχαιολογικὲς καὶ ἱστορικὲς πηγές. Μία ἔρευνα ποὺ διήρκεσε γύρω στὰ 25 χρόνια μὲ ἐξαντλητικὴ ἀναζήτηση σὲ βιβλιοθῆκες ἐντὸς καὶ ἐκτὸς Ἑλλάδος καὶ εἰδικώτερα στὴν Βιβλιοθήκη τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Γλασκώβης.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΚΔΟΤΗ

Καὶ μετὰ τὸν Χριστόδουλο τί; Ὁ Εἰρηναῖος, νέο μπουμπούκι τῆς ρωμιορθοδοξίας. Καλῶς τονε κι ἂς ἄργησε. Τί δήλωσε; Ἀκοῦστε: *«Δυστυχῶς ἀκόμη καὶ ἐδῶ μέσα ὑπάρχουν ἀσυνείδητοι, ὑπάρχουν σκουλήκια καὶ σκουπίδια ποὺ ἀμφισβητοῦν τὸ Ἅγιο Φῶς»* καὶ ὁ Χριστόδουλος κρατώντας τὸ ἴσο σιγοντάρει: *«Δὲν μποροῦν νὰ βλέπουν τὰ μάτια τους τὸν κόσμο νὰ ἔρχεται στὴν ἐκκλησία, δὲν μποροῦν νὰ βλέπουν τοὺς ἀνθρώπους νὰ πιστεύουν. Αὐτὰ εἶναι πρωτοφανῆ πράγματα. Δὲν τὰ ἀνέχονται οἱ δυνάμεις τοῦ σκότους. Καὶ θέλουν γι' αὐτὸν τὸν λόγο νὰ τὰ ἀποκεφαλίσουν»*.

Κοινὸ συμπέρασμα: Χριστόδουλος καὶ Εἰρηναῖος πρέπει νὰ βλέπουν πολὺ Harry Potter. Δυνάμεις τοῦ σκότους, σκουληκαντέρες, ὑπάνθρωποι καὶ τέρατα. Δὲν τὸ γυρίζουν σὲ τριλογία, μήπως ἐνισχύσουν τὶς εἰσπράξεις τους, ποὺ πᾶνε κατὰ ἑωσφόρου;

Γιατί μιὰ οἱ καλόγριες ποὺ φάγανε τὶς καπραπακιές τους στὰ Μέθανα, ὅταν θέλησαν νὰ βουτήξουνε τὰ κτήματα τοῦ κοσμάκη, μιὰ οἱ ψαράδες τῆς Χαλκιδικῆς πού 'κλεισαν τὸ λιμάνι γιατὶ οἱ καλόγεροι τοῦ Ἁγίου Ὄρους τοὺς κλέβουν τὸ βιός τους, μιὰ οἱ λουλοῦδες σουλτάνες τοῦ Αἰγαίου στὶς πλατεῖες, δὲν θέλει καὶ πολὺ ὁ κοσμάκης νὰ καταλάβῃ ποῦ πᾶνε τὰ εὐρουλάκια του εἰδικὰ αὐτὲς τὶς δύσκολες οἰκονομικὰ στιγμὲς ποὺ περνάει τώρα ἡ πατρίδα μας.

Καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τί πάει νὰ πῇ Harry Potter; Εἶναι αὐτοὶ πιὸ ἔξυπνοι ἀπὸ μᾶς δηλαδή; Προτείνω λοιπὸν Papa Potter. Ἀπὸ τὴν μιὰ οἱ καλοὶ «καουμπόηδες» Χριστόδουλος-Εἰρηναῖος καὶ Σία καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἐμεῖς, οἱ κακοί, οἱ σκοτεινὲς δυνάμεις οἱ «Ἰνδιάνοι». Βάλτε καὶ δράκους, θεοὺς καὶ θεὲς μέσα καὶ σκουλήκια Ἕλληνες καὶ σκουπιδότοπους ἀρχαιολογικοὺς χώρους καὶ τὸ κλείσαμε τὸ σενάριο.

Ξέρουν τί λένε ὁ Εἰρηναῖος καὶ ὁ Χριστόδουλος. Ἐγὼ τοὺς δίνω τὴν ἰδέα γιὰ νὰ οἰκονομήσουνε - ἂν θέλουν μ' ἀκοῦνε. Ἄλλωστε οἱ «Ἰνδιάνοι», οἱ ἰθαγενεῖς δηλαδή, ἤμασταν πάντα ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ «καουμπόηδες» αὐτοὶ ποὺ μᾶς ἄλλαξαν κυριολεκτικὰ τὴν πίστη καὶ μᾶς πήρανε τὰ ἱερὰ χώματά μας.

Ἔχει βάση τὸ σενάριο καί, γιὰ νὰ σοβαρευτοῦμε, ἀντὶ νὰ τὸ κλείνουνε καὶ νὰ μὴν τολμᾶνε νὰ ξεστομίζουν ὕβρεις ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑποτιμώντας τὴν νοημοσύνη μας (τὴν δική τους σίγουρα ὄχι) καθὼς καὶ τὴν ἱστορία τῆς πατρίδας μας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ μας, ἔχουνε κάνει μὲ τὴν ἀνοχὴ τῆς πολιτείας ἐκκλησία καὶ ἄμβωνα ὅλη τὴν Ἑλλάδα, ἔχουνε μπεῖ καὶ στὴν κρεβατοκάμαρά μας καὶ στὴν τουαλέτα τοῦ σπιτιοῦ μας, γιὰ νὰ μᾶς πουλήσουν κήρυγμα καὶ ἀρλουμπολογία. Καὶ νὰ σᾶς πῶ κάτι, Χριστόδουλε καὶ Εἰρηναῖε. Ἐγὼ δὲν γουστάρω νὰ σωθῶ ἀπὸ ἐσᾶς καὶ τὸ παπαδοσόι σας, δὲν μοῦ ἀρέσετε, δὲν μὲ ἐμπνέετε, μὲ ἀφήνετε παντελῶς ἀδιάφορο κι ἂν ἀσχολοῦμαι μαζί σας, εἶναι μόνο γιατὶ μου πατᾶτε τὸν κάλο αἰῶνες τώρα καὶ μὲ ἐνοχλεῖτε. Ἀλήθεια, μόνο γι' αὐτό.

Ἐσεῖς τώρα τί ζόρι τραβᾶτε μὲ τοὺς Ἕλληνες καὶ τοὺς Ἑλληνικὰ σκεπτόμενους; Δὲν σᾶς φτάνει ὅλο τὸ αἷμα ποὺ χύσατε τόσες γενιές, ὅλα τὰ μνημεῖα ποὺ καταστρέψατε, τὰ βιβλία ποὺ κάψατε; Τί σᾶς ἐνοχλοῦμε καὶ μᾶς ἀποκαλεῖτε «σκουλήκια», «σκουπίδια», «δυνάμεις τοῦ σκότους»; Πῆτε μου, στὸν θεὸ ποὺ πιστεύετε, ἂν τελικὰ πιστεύετε κάπου, σὲ κάποια ἀνώτερη δύναμη, ποὺ οἱ Ἕλληνες πάντα εὐλαβικὰ καὶ μὲ συνείδηση ἀπετείνοντο, γιατί τέτοια φαγούρα μὲ τοὺς Ἕλληνες; Θὰ σᾶς πῶ ἐγώ. Γιατὶ ἁπλούστατα εἶστε δύναμη κατοχῆς, δύναμη ὑποδούλωσης καὶ φοβᾶστε τὸ ξέσπασμα τοῦ λαοῦ. Ἁπλᾶ γιατὶ πάντα μὲ ἐπιφύλαξη σᾶς ἀντιμετώπιζε ὁ κόσμος, μόνο ποὺ δὲν βγαῖναν στὸν ἀέρα. Καὶ αὐτὸ φοβᾶστε. Τὴν δημοσιότητα. Τὸ ξύπνημα τοῦ ὑπόδουλου.

Ποὺ τοῦ στερήσατε τὴν χαρὰ τῆς ζωῆς, τῆς διασκέδασης καὶ τοῦ ἔρωτα, τῆς τέχνης καὶ τῆς δημιουργίας, τῆς ἐπιστήμης, τοῦ ἀθλητισμοῦ, τῆς μουσικῆς καὶ ποὺ σᾶς εὕρισκε πάντα «μπάστακα» μπροστά του. Μὴν τραγουδήσης καὶ χορέψης, ἁμαρτία· μὴν κάνης ἔρωτα ἂν δὲν τεκνοποιήσης, ἁμαρτία· μὴν κάνης ἀθλητισμὸ - γυμνὰ σώματα, ἱδρῶτας, ἁμαρτία· τί τὶς θὲς τὶς ἐπιστῆμες, ἁμαρτία· νὰ εἶσαι μουτζούφλης γιὰ νὰ γίνης ἅγιος καὶ νὰ σωθῆς, γιατὶ ἂν χαίρεσαι εἶναι ἁμαρτία. Ἀλλὰ ὁ ὑπόδουλος Ἑλληνικὸς λαὸς αἰῶνες τώρα σᾶς ἔγραφε κανονικὰ καὶ ἔτσι καὶ σεῖς τί νὰ κάνετε; Προσαρμοστήκατε και συμβιβαστήκατε μὲ τὴν ἧττα σας. Βάλτε καὶ τὰ σκουλαρίκια σας, θὰ σᾶς ποῦμε καὶ ἀνέκδοτα, ἀλλὰ ἐλᾶτε στὴν ἐκκλησία, σᾶς παρακαλοῦμε. Σὲ τέτοιο ξεπεσμὸ φτάσατε. Καὶ ἔρχεστε τώρα ἐσεῖς, νὰ μᾶς πουλήσετε παράδεισο; Ἔρχεστε ἐσεῖς, οἱ μαυροφορεμένοι ἀστοί, νὰ μᾶς μιλήσετε γιὰ δυνάμεις τοῦ σκότους; Κι ἔρχεστε ἐσεῖς, ποὺ ἕρπετε γιὰ νὰ κερδίσετε ἀξιώματα, νὰ μᾶς μιλήσετε γιὰ σκουπίδια;

Κοιτάχτε τὴν καμπούρα σας λοιπόν, ποὺ ἔχει ξεπεράσει τὸ καμπαναριὸ τῆς Μητρόπολης σὲ ὕψος καὶ ἀφῆστε μας στὴν ἡσυχία μας, νὰ πιστεύουμε ὅπου θέλουμε καὶ ὅπως θέλουμε. Καὶ μὴν μᾶς πολυπατᾶτε τὸν κάλο, Χριστόδουλε, Εἰρηναῖε καὶ οἱ ἄλλοι, γιατὶ δὲν θέλει καὶ πολὺ νὰ ἀνακηρυχθῆ ἡ μειονότητα καὶ μετὰ θὰ τρέχετε καὶ δὲν θὰ φτάνετε. Μετὰ πᾶνε τὰ χωράφια σας, πᾶνε τὰ μοναστήρια σας, πάει ἡ περιουσία σας. Δὲν θὰ πῶ περισσότερα τώρα.

Σὰν προειδοποίηση καὶ φιλικὴ συμβουλὴ πᾶρτε το, μιλῆστε μὲ τοὺς νομικούς σας συμβούλους, μάθετε γιὰ τὸ σύνταγμα τῆς Εὐρώπης καὶ τοὺς νόμους, ψάξτε τὸ ἰδιοκτησιακὸ θρησκευτικὸ καθεστὼς καὶ σὲ σχέση μὲ τὴν προϋπάρχουσα θρησκεία γιὰ χιλιετίες στὴν χώρα αὐτὴν καὶ τοὺς νόμιμους ἐκπροσώπους της σήμερα, καὶ καθῆστε καλά-καλὰ πάνω στὰ κόκκινα πασχαλινὰ αὐγά σας καὶ μὴν τὸ κουνήσετε ρούπι ἀπὸ κεῖ. Ρούπι!

Ἔτσι γιὰ νὰ κατανοούμαστε ὀθωμανορωμέικα. Γιατί, ἀμὰν πιά, φτάσατε στὸ ἀπροχώρητο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Γ. ΜΠΕΞΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

Ἑβδομάδες ἀλλαγῶν καὶ σημαντικῶν γεγονότων ἦταν οἱ ἑβδομάδες ποὺ πέρασαν. Ὁ θάνατος τοῦ Πάπα ἦταν ἕνα γεγονὸς ποὺ ἀπασχόλησε ὅλα τὰ μέσα. Ἕνας ψίθυρος ποὺ ἀκουγόταν σὲ διαφόρους κύκλους σχετικὰ μὲ τὸν θάνατό του, ἀρκετὰ πρὶν τὸ καθολικὸ Πάσχα, δὲν «βγῆκε» τελικὰ πρὸς τὰ ἔξω, παρ' ὅλο ποὺ τὸ ρίσκο νὰ κρατήσης μιὰ τέτοια πληροφορία μακριὰ ἀπὸ τὴν δημοσιότητα ἦταν ἀρκετὰ μεγάλο. Αὐτὸ ποὺ εἶχε ψιθυριστῆ ἦταν ὅτι ὁ Πάπας εἶχε πεθάνει μέρες πρὶν τὴν ἀνακοίνωση τοῦ θανάτου του, ἀλλὰ περίμεναν οἱ «ἐπαΐοντες» νὰ ἀνακοινώσουν τὸ γεγονὸς μετὰ τὸ Καθολικὸ Πάσχα, γιὰ νὰ μὴν δημιουργήσουν σύγχυση στοὺς πιστούς. Αὐτὸ σὰν γεγονὸς μοιάζει νὰ ἔχη δευτερεύουσα σημασία.

Ὅμως τὰ πράγματα δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἔτσι. Μιὰ τέτοια κατάσταση δείχνει τὴν δύναμη τῆς «χριστιανικῆς ἐξουσίας». Ἔχει πλέον ἀρχίσει νὰ ἀπασχολῆ ἔντονα τὸν ἰταλικὸ τύπο ἀλλὰ καὶ τὸν τύπο ἄλλων χωρῶν ἡ αὐξανόμενη δύναμη μιᾶς στὴν οὐσία γιγαντιαίας «παραθρησκευτικῆς ὀργάνωσης» τοῦ γνωστοῦ πλέον «OPUS DEI» (ἔργο τοῦ θεοῦ). Ἀκόμη καὶ στὴν πατρίδα μας τὸ περιοδικὸ «ΝΕΜΕΣΙΣ» τοῦ μηνὸς Μαΐου ἔχει σὰν κύριο ἀφιέρωμά του τὴν διαπλοκὴ μέσα καὶ γύρω ἀπὸ τὸ «OPUS DEI». Τώρα θὰ δοῦμε τὸν νέο πάπα, τὸν Βενέδικτο τὸν 16ο, πῶς θὰ τὰ

πάη μὲ τὶς παραθρησκευτικὲς ὀργανώσεις. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι διάφοροι «καλοθεληταὶ» φρόντισαν νὰ ἀμαυρώσουν τὴν εἰκόνα του πρὶν καλὰ-καλὰ ἀνέβη στὸν παπικὸ θρόνο. Τὸν κατηγόρησαν γιὰ φιλοναζιστή, ἐπειδὴ ἦταν σὲ ἡλικία δεκατεσσάρων ἐτῶν στὴν χιτλερικὴ νεολαία. Ὅλα τὰ Γερμανόπουλα τῆς ἡλικίας του ἐκεῖ τὰ ἔστελναν, αὐτὸς ποῦ νὰ πήγαινε; Τὸ μέλλον ὅμως θὰ δείξη, τί θέση θὰ κρατήση μὲ τὴν «OPUS DEI».

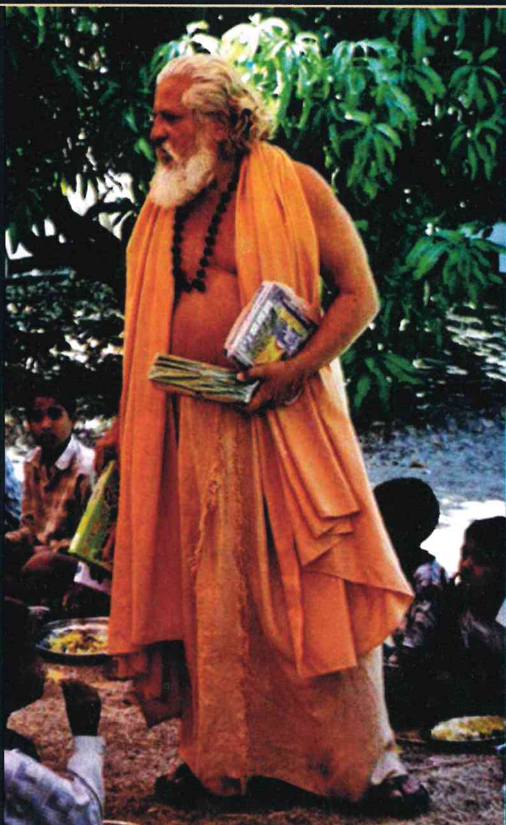
Ὅταν μιλάγαμε γιὰ τὴν δύναμη αὐτῆς τῆς καθολικῆς ὀργάνωσης πρὶν δύο δεκαετίες περίπου σὲ ἐκπομπὲς στὸ ραδιόφωνο καὶ στὴν τηλεόραση ἀλλὰ καὶ σὲ διαλέξεις, μᾶς ἀποκαλοῦσαν τότε -μὲ τὴν γνωστὴ μέθοδο τῆς «ἐτικεττοκόλλησης»- συνωμοσιολόγους ἀλλὰ καὶ «ἐμπαθεῖς» μὲ τὸν χριστιανισμὸ καὶ ἄλλες ἐτικέττες εἶχαν πρόχειρες πρὸς χρῆσιν. Ὅταν ὅμως στὴν πορεία ἄρχισαν νὰ βγαίνουν στὴν φόρα «πράγματα» ποὺ πρὶν δεκαετίες ἀναδεικνύαμε μὲ πολὺ κόπο, διάφοροι σήμερα νεοκοπτόμενοι ἀρχίζουν κατόπιν ἑορτῆς νὰ φωνάζουν γιὰ κινδύνους «συντηρητικῶν παραθρησκευτικῶν ὀργανώσεων», καὶ μάλιστα τὸ κάνουν αὐτὸ μὲ ἕναν τρόπο πομπώδη, λὲς καὶ ἀνακάλυψαν τὴν Ἀμερικὴ τώρα στὶς ἀρχὲς τῆς 3ης χιλιετίας καὶ μάλιστα νομίζουν ὅτι εἶναι οἱ πρῶτοι ποὺ ἔφτασαν ἐκεῖ.

Πρὶν ἀπὸ δεκαπέντε χρόνια μαζὶ μὲ τὸν Ἀνδρέα τὸν Μαζαράκη ἀφιερώναμε σειρὰ ἐκπομπῶν στὸ ραδιόφωνο τοῦ «SKAI», ὅπου μεταξὺ τῶν ἄλλων Μπίντελμπερκ, Τριμεροῦς, Κλὰμπ τῆς Ρώμης ἀναφερόμαστε συχνὰ πυκνὰ καὶ στὴν ὀργάνωση «OPUS DEI». Ἐπίσης στὸ περιοδικὸ «ΙΧΩΡ», κοντὰ μισὴ δεκαετία καὶ συγκεκριμένα στὸ 3ο τεῦχος, γράφαμε γιὰ τὶς μυστικὲς διασυνδέσεις τῶν κέντρων διαφόρων ἱερατείων μὲ οἰκονομικὰ καὶ πολιτικὰ κυκλώματα, τονίζοντας φυσικὰ καὶ τὴν μεγάλη δύναμη τοῦ καθολικισμοῦ. Ὅλα αὐτὰ ἀκούγονταν τότε σὰν «συνωμοσιολογικοῦ» τύπου ἱστορίες. Τώρα τὰ πράγματα ἔχουν ἀλλάξει καὶ ἀσχολοῦνται μὲ αὐτὲς τὶς «τρισκατάρατες» συνωμοσιολογίες καὶ ἄλλα πολλὰ περιοδικὰ ἀλλὰ καὶ ἐκπομπὲς σὲ μεγάλα κανάλια. Δυστυχῶς φοβᾶμαι ὅτι ἡ «συνωμοσιολογία» εἶναι αὐτὴ ποὺ μᾶς σερβίρουν τὰ ἐπίσημα ὄργανα τοῦ καπιταλιστικοῦ κατεστημένου σὲ ἐπίπεδο ἀνωτέρας καὶ ἀνωτάτης ἐκπαίδευσης. Τὸ κακὸ φυσικὰ ἀρχίζει ἤδη ἀπὸ τὸ Δημοτικό. Διαβάστε τὰ βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ καὶ τοῦ Γυμνασίου καὶ θὰ καταλάβετε. Τὰ «παραμυθάκια» τῆς ἱστορίας καὶ τὰ «ἄλλα λόγια νὰ ἀγαπιώμαστε» πολὺ φοβᾶμαι ὅτι θὰ διδάσκωνται ἐπισήμως στὰ σχολεῖα μας ὅσο τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας θὰ συνεχίζη νὰ εἶναι Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων. Γιὰ νὰ εἴμαστε ἀκριβεῖς, τὸ «Θρησκευμάτων» εἶναι παραπλανητικό, μιὰ ποὺ τὸ ὅλον θέμα περιδινίζεται γύρω ἀπὸ ἕνα μόνο θρήσκευμα, τὸν Χριστιανισμό. Ἔχουν ἐμφανιστῆ καὶ κάτι τύποι, πρώην μαρξιστοσταλινικοί, ποὺ ἀνακάλυψαν τελευταίως τὸν Χριστὸ καὶ τὰ μητροπολιτικὰ ράσα. Ἂς τοὺς ὑπενθυμίσουμε ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι Τσὲ καὶ ἡ ἁγιαστούρα δὲν εἶναι καλάζνικοφ. Καλά, δὲν βλέπουν ὅτι τὰ παραμυθάκια, μὲ τὰ ὁποῖα ἔχει φορτώσει ὁ Χριστιανισμὸς τοὺς λαοὺς τοῦ κόσμου, προσβάλλουν βάναυσα τὴν νοημοσύνη καὶ τὸν κοινὸ νοῦ τῶν ἀνθρώπων; Δὲν βλέπουν ὅτι τὸ παπαδαριό, στὴν προσπάθειά του νὰ βάλη καὶ ἄλλα πρόβατα στὸ μαντρὶ καὶ ἐπειδὴ ἐντοπίζει τὴν ταχύτατα αὐξανόμενη διαρροὴ ἀπὸ τὸ «ποίμνιο», ἔχει ἀρχίσει καὶ μαζεύει κάτι ταλαίπωρους Πακιστανοὺς καὶ Ἰνδοὺς καὶ τοὺς ἔχει φτιάξει μάλιστα καὶ ἐκκλησία ἐδῶ στὴν Ἀθήνα, παρουσιάζοντας τοὺς ἀνήμπορους αὐτοὺς ἀνθρώπους ὡς διασωθέντες ἀπὸ τὸ κολαστήριο ἄλλων θρησκειῶν διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς μιᾶς καὶ μοναδικῆς ἀληθινῆς ἐκ θεοῦ θρησκείας, τοῦ Χριστιανισμοῦ; Δὲν τὰ βλέπουν αὐτά; Ἂν εἶναι κάτι ποὺ μὲ κάνει καὶ νοιώθω ἔντονη δυσφορία γιὰ τὶς μονοθεϊστικὲς θρησκεῖες, εἶναι ἡ «νταβατζιλίδικη» νοοτροπία τους ὅτι μόνον αὐτοὶ κατέχουν τὴν ἀλήθεια τοῦ θείου Ὄντος καὶ κανεὶς ἄλλος. Ἄνθρωποι ποὺ δὲν σέβονται τὰ ἱερὰ πιστεύω ἄλλων ἀνθρώπων καὶ τοὺς θεωροῦν ἀνόητους ἢ ἄπιστους ἐπειδὴ δὲν ἔχουν γιὰ θεὸ τὸν δικό τους θεό, γιὰ μένα εἶναι δικτάτορες τοῦ νοῦ καὶ τῆς ψυχῆς καὶ συνεπῶς ἐχθρικοὶ πρὸς τοὺς ἐλεύθερα καὶ χωρὶς δογματισμοὺς σκεπτόμενους ἀνθρώπους. Στὴν ὑποτιθέμενη «ἄπιστη» πολυθεϊστικὴ Ἰνδία στὴν οὐσία ὑπάρχει ἡ ἀπόλυτη ἀνεξιθρησκεία. Ἡ ἀπέραντη ποικιλία θρησκευτικῶν δοξασιῶν -βισνουιστές/λάτρεις τοῦ θεοῦ Βίσνου, Σιβαϊστές/λάτρεις τοῦ θεοῦ Σίβα-Διονύσου-Ποσειδῶνα, πολυθεϊστές, βραχμανιστὲς καὶ ἄλλα θρησκευτικὰ μορφώματα- ἀφήνουν τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἐξωτερικεύσουν τὰ ἐσωτερικὰ θρησκευτικά τους αἰσθήματα μὲ ὅποιον τρόπο νομίζουν καλύτερο. Καὶ οἱ ὑποτιθέμενοι πολιτισμένοι χριστιανοὶ τῆς Δύσης ἐφαρμόζουν μεθόδους ἄθλιες προκειμένου νὰ διατηρήσουν τὰ «ποίμνια» καὶ τὰ «μαγαζάκια» τους. Γι' αὐτὸ φαίνεται ὅτι τὸ Ὂν τιμωρεῖ τοὺς ἀδίκους καὶ μάλιστα πολλὲς φορὲς μὲ ἕναν τρόπο ποὺ φαίνεται νὰ ἔχη καὶ μία ἀστεία πλευρά.

Τὸ ἔτος 351 μ.Χ. ὁ Ἅγιος Βαβύλας, ποὺ ἑορτάζεται τὴν 24η Ἰανουαρίου στὴν Καθολικὴ Ἐκκλησία ἀλλὰ καὶ τιμᾶται σὰν ὁσιομάρτυρας καὶ ἀπὸ τοὺς Ὀρθοδόξους τὴν ἴδια ἡμερομηνία, ἐτάφη στὸν περίβολο τοῦ Δαφναίου Ἀπόλλωνος στὴν Ἀντιόχεια. Ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰουλιανὸς ἐθεώρησε αὐτὸ σὰν ἱεροσυλία καὶ διέταξε τὴν ἀπομάκρυνση τοῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου Βαβύλα ἀπὸ τὸν ἱερὸ χῶρο τοῦ Ἀπόλλωνος. Ποιός ξέρει τί «ἐκκλησιαστικὸ

κάρμα» πληρώνουν οἱ χριστιανοὶ καὶ τὰ ἔφερε ἔτσι ὁ χρόνος, ὥστε ὁ Βαβύλας-Βαβύλης νὰ ἀναγκάση κάποιους ἀπὸ τοὺς διοικοῦντες τὴν Ἐκκλησία νὰ χάσουν τὸν ὕπνο τους, προκαλώντας παράλληλα μεγάλη ἀναστάτωση καὶ στὸ χριστιανικὸ ποίμνιο. Ἐμεῖς μπορεῖ νὰ μὴν ἔχουμε «OPUS DEI», ἔχουμε ὅμως «Χρυσοπηγή». Ἂς εἶναι καλὰ καὶ τὸ παρακράτος, καὶ ὅλα συνδυασμένα δημιουργοῦν τὶς προϋποθέσεις γιὰ νὰ σπάση ἡ μεμβράνη καὶ νὰ ξεχυθῆ ἡ μπόχα ἀπὸ τὴν σαπίλα τῆς ὀγκώδους ἐκτρωματικῆς ἐξουσίας. Ἕνας τεράστιος ὄγκος εἶναι ἡ ἐξουσία, ποὺ σαπίζει βρωμοκοπᾶ, ἀλλὰ ποὺ εἶναι δύσκολο παρ' ὅλη τὴν προχωρημένη σήψη της νὰ τὴν μετακινήσης, ἐξ αἰτίας τοῦ δεινοσαυρικοῦ ὄγκου της. Καὶ μέσα σὲ ὅλα αὐτὰ λίγοι πυρῆνες ἀνήσυχων ἀνθρώπων προσπαθοῦν νὰ ἀντισταθοῦν μαχόμενοι ἕναν ἄνισο ἀγῶνα. Εὐτυχῶς ποῦ καὶ ποῦ ἀκοῦς καὶ κάτι εὐχάριστο, ὅπως ὅτι ἐπὶ τέλους ὁ τύμβος τῶν Σαλαμινομάχων βρῆκε εὐαίσθητους πολῖτες μέσα στὸ Δημοτικὸ Συμβούλιο τῆς Σαλαμῖνος, καὶ μὲ αἰχμὴ τὴν Νομαρχία Πειραιᾶ καθὼς καὶ τὸν δήμαρχο Σαλαμῖνος προχωροῦν στὴν ἀναβάθμιση τοῦ χώρου τοῦ τύμβου. Ἤδη ἔχουν ὁλοκληρωθῆ οἱ ἐργασίες περίφραξης τοῦ χώρου. Ἡ δὲ Νομαρχία Πειραιᾶ προκήρυξε πανελλήνιο καλλιτεχνικὸ διαγωνισμὸ γιὰ τὴν φιλοτέχνηση καὶ κατασκευὴ μνημείου, ποὺ θὰ τοποθετηθῆ στὸν χῶρο τοῦ τύμβου τῶν Σαλαμινομάχων στὴν περιοχὴ Κυνόσουρα Σαλαμῖνος. Ἐκεῖ λοιπὸν στὴν οὐρὰ τοῦ Κυνός, ἐκεῖ ποὺ θὰ ἀγγίζῃ ὁ ἥλιος Σείριος μὲ τὸ ἀστρικό του φῶς τὴν Σαλαμῖνα, θὰ ἔχουμε ἐπὶ τέλους ἕνα μνημεῖο ἀντάξιο τῆς ἡρωικότητας τῶν Σαλαμινομάχων. Ὁ ἡρωικὸς τρόπος ζωῆς ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τὶς μέρες μας στὸ ἔπος τοῦ '40, ποὺ ὑπάρχει ἀκόμη καὶ στὸ ΟΧΙ τῶν Κυπρίων καὶ τοῦ Τάσου Παπαδόπουλου καὶ ποὺ ἀναδύει καὶ αὐτὸ ἕναν ἡρωισμὸ καὶ ἕνα πατριωτικὸ πάθος ψυχῆς, εἶναι ἡ πυξίδα τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Προσωπικὰ δὲν ἔχω ἐμπάθεια μὲ τὸ ράσο γενικὰ καὶ ἀόριστα οὔτε μὲ τὴν ὀρθόδοξη παράδοση. Ἐὰν δῶ ὅτι ἕνας ἱερέας πάνω ἀπ' ὅλα εἶναι πατριώτης, τὸν θεωρῶ συμπατριώτη μου. Σ' αὐτὴν τὴν περίπτωση τὸν βλέπω σὰν πολίτη τῆς Ἑλλάδας, δὲν μὲ ἐνδιαφέρει τὸ σχῆμα ποὺ ἐκπροσωπεῖ οὔτε τὰ ἀξιώματά του. Ἂς κοιτάξουν λοιπὸν οἱ χριστιανοὶ στοὺς δικούς τους κόλπους νὰ βροῦν τοὺς Δούρειους Ἵππους τῆς πατρίδος μας, κυρίως στὰ κυκλώματα τῶν «ἱερέων» ποὺ προσπαθοῦν νὰ ἀνακαλύψουν «Νεοειδωλολατρικὸ» κίνδυνο ἐκεῖ ποὺ δὲν ὑπάρχει. Ἀπὸ τοὺς κόλπους αὐτοὺς ἐμφανίστηκε ἐκεῖ ποὺ δὲν τὸν ἔσπειραν κάποιος ἱερέας, ποὺ ἔχει σπουδάσει καὶ προπαγάνδα, σὲ μιὰ δύσκολη στιγμὴ γιὰ τὴν ἡγεσία τῆς Ἐκκλησίας

Ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ἐν ζωῇ Ἰνδοὺς φιλοσόφους, ὁ Γιογκιράτζα Γκουρουανάθ, μὲ ἐνδυμασία τῆς σιβαϊκῆς παράδοσης, ποὺ θυμίζει ἔντονα ἀρχαῖο Ἕλληνα σοφό.

καὶ εἶπε *«ὅτι ἐὰν ἤμουν ἐγὼ στὴν θέση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, θὰ εἶχα παραιτηθῆ»*. Εἶναι ἡ περίπτωση ποὺ λέμε *«πάρτον στὸν γάμο σου, νὰ σοῦ πῆ καὶ τοῦ χρόνου»*. Ὅπως καὶ νὰ ἔχη, στοὺς δύσκολους καιροὺς ποὺ ζοῦμε καὶ ὅταν κάθε λίγο καὶ λιγάκι βγαίνουν διάφοροι χουντοστρατηγοὶ τῆς Τουρκίας καὶ διεκδικοῦν νησιὰ καὶ περιοχὲς τοῦ Αἰγαίου μας, ὅπως ἤδη εἶχα προβλέψει καὶ στὸ σημείωμα τοῦ προηγουμένου τεύχους -ὅτι θὰ συνέβαιναν γιὰ μία ἀκόμη φορὰ βαρειὲς προκλήσεις ἐκ μέρους τῶν Τούρκων-, ὀφείλουμε ἅπαντες νὰ βρισκώμαστε ἐν ἐγρηγόρσει ἀνεξάρτητα ἐὰν οἱ καιροὶ εἶναι μενετοὶ ἢ ὄχι γιὰ μᾶς. Ἡ ἀπάντηση εἶναι πάντα μία, καὶ πάντα ἡ ἴδια. **Εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ Πάτρις.**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΣΑΓΚΡΙΝΟΣ

Ευάγγελος Μπεξής

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΟΥΔΑΙΑ ΠΡΙΝ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ

Ο ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΖΟΝΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ ΚΑΙ ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ

S C

Ἀπὸ τὸν θάνατο τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ ὕστερα ἡ κοινὴ Ἑλληνική, ποὺ λόγῳ συντομίας θὰ ἀναφέρουμε ὡς Κοινή, κατέκτησε καὶ τὴν Δύση.

Βρισκόμαστε σὲ μία κρίσιμη καμπὴ τῆς ἱστορίας, ὅπου ὁ ὅρος Ἕλλην καὶ Ἑλληνικὸν ἔχουν ἀλλάξει. Ἕλληνες δὲν θεωροῦνται πλέον μόνον οἱ κατὰ τὸ γένος ἀλλὰ καὶ οἱ φορεῖς καὶ ἐκπρόσωποι τῶν ἀνωτέρων πνευματικῶν ἀνθρωπιστικῶν ἀξιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ ἀσχέτως φυλετικῆς προελεύσεως. Βάρβαροι δὲ ἀποκαλοῦνται ἔκτοτε οἱ γυμνοὶ ἢ κενοὶ καὶ ἄγευστοι Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, ἀκόμη καὶ ἂν αὐτοὶ τυγχάνουν Ἕλληνες κατὰ τὸ γένος. Ἔννοιες τόσο βαθιὰ περασμένες, ὥστε καὶ ὁ Ἀννίβας νὰ χαρακτηρίζεται *«βάρβαρος ὢν καὶ ἀπαίδευτος παιδείας τῆς ἑλληνικῆς»*. Καὶ ὁ Ἰσοκράτης συνεχίζει: *«...καὶ τὸ τῶν Ἑλλήνων ὄνομα πεποίηκε μηκέτι τοῦ γένους, ἀλλὰ τῆς διανοίας δοκεῖν εἶναι καὶ μᾶλλον Ἕλληνας καλεῖσθαι τοὺς τῆς παιδεύσεως τῆς ἡμετέρας ἢ τοὺς τῆς κοινῆς φύσεως μετέχοντας»*.

Ὅλη ἡ Ἀνατολὴ συγχρόνως παρουσιάζει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἑλληνικὲς ἐπιγραφές. Οἱ λαοὶ ὁμιλοῦν, ἀκούουν καὶ ἐννοοῦν τὴν Κοινή. Στὴν Αἴγυπτο οἱ πλεῖστοι πάπυροι χαράσσονται Ἑλληνιστί. Στὴν Ρώμη καὶ στὴν Διασπορὰ Ἑλληνιστὶ ὁμιλοῦν καὶ αὐτοὶ οἱ Ἰουδαῖοι. Τῆς Π. Διαθήκης παρίστανται ἀνάγκη νὰ γίνη μετάφραση στὴν Ἑλληνική, πιθανώτατα δὲ καὶ τὸ ἑβραϊκὸ κείμενο κυκλοφορεῖ γραμμένο μὲ ἑλληνικοὺς χαρακτῆρες. Στὴν Γαλλία ὁ Καῖσαρ εὑρίσκει Ἑλληνικὴ γραφὴ καὶ γλῶσσα. Δύο ἀπὸ τοὺς μαθητὲς τοῦ Ἰησοῦ φέρουν Ἑλληνικὰ ὀνόματα: Ἀνδρέας καί Φίλιππος καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἐξελληνισμένα ἰουδαϊκά, ὅπως ὁ Ματταγιά, ποὺ ἔγινε Ματθαῖος. Μόνο τὸ Ἰούδας ἦταν καθαρὰ ἰουδαϊκό. Τὸ φαινόμενο ἦταν ἀκόμα πιὸ ἔντονο στὴν ἑβραϊκὴ διασπορά. Ὅλα τὰ ὀνόματα σὲ *-για* καὶ *-ελ* εἶχαν γίνει Θεο-.... (-δωρος, -δόσιος, Δοσιθέα, Δωροθέα κ.λπ.). Στὸ ἀρχαῖο ἑβραϊκὸ νεκροταφεῖο τοῦ Μπὰθ-Σεαρὶμ βρέθηκαν 175 ἑλληνικὲς ἐπιγραφὲς καὶ μόνο 32 ἑβραιοαραμαϊκές.

Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου (323) ἡ Παλαιστίνη περιῆλθε κατ' ἀρχὴν ὑπὸ τοὺς Πτολεμαίους. Παρατηρεῖται τώρα μιὰ ἐπαυξημένη τάση τῶν Ἰουδαίων νὰ μυηθοῦν στὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμό. Οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Αἰγύπτου παρέλαβαν τὰ ἤθη καὶ τὴν γλῶσσα τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐντὸς ὀλίγου δὲν ἦσαν πλέον σὲ θέση νὰ ἐννοοῦν τὰ ἱερὰ βιβλία τους στὴν γλῶσσα τῶν πατέρων τους.

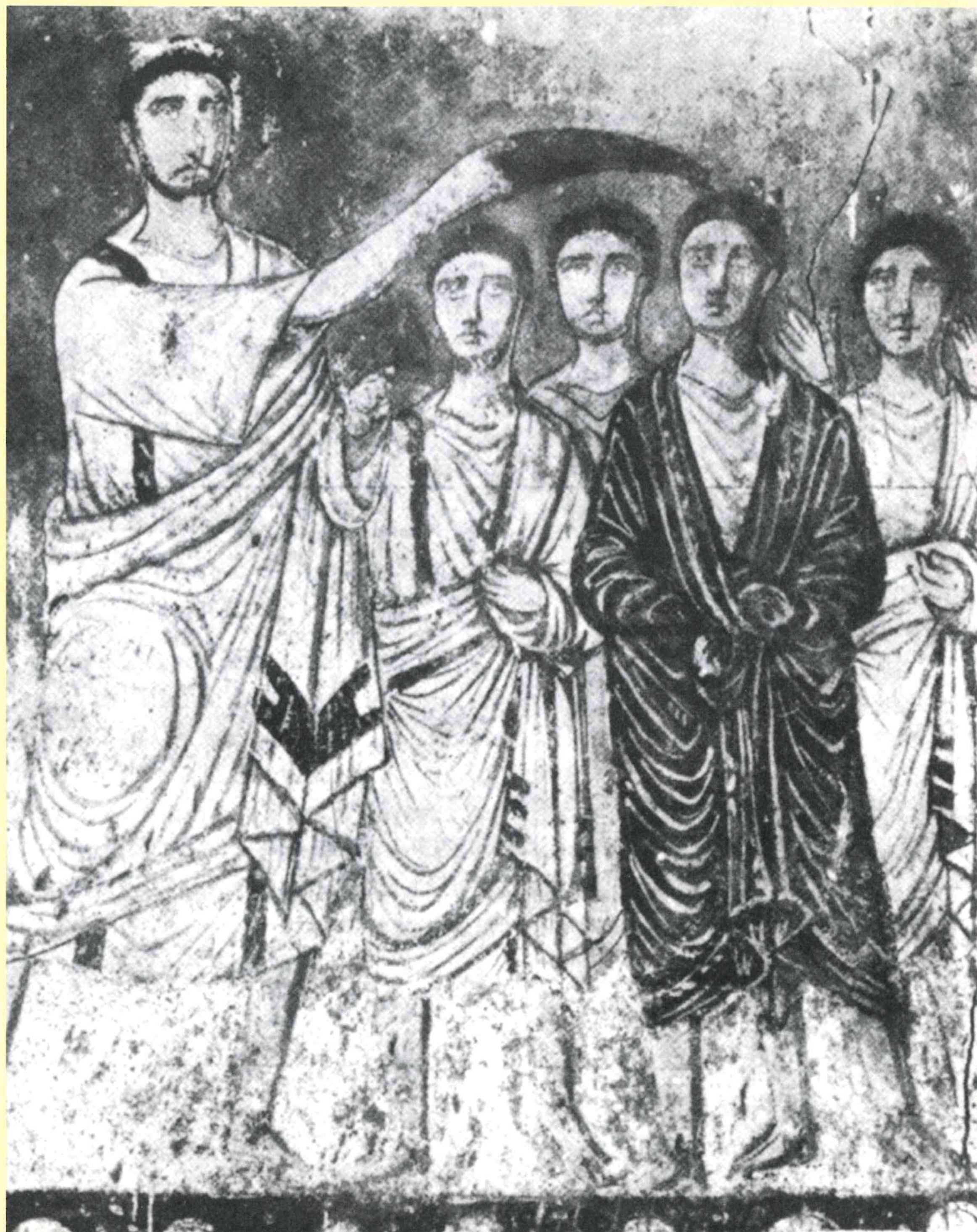
Ἀπὸ τὸ 300 π.Χ., ὅπως διαπιστώνεται ἀπὸ τὴν ἀλληλογραφία τοῦ Ζήνονος, ἡ Ἑλληνικὴ ἐχρησιμοποιεῖτο κατ' ἀποκλειστικότητα στὸν δημόσιο βίο τῆς Αἰγύπτου, καίτοι σ' αὐτὴν μνημονεύονται συχνὰ Ἰουδαῖοι, Ἰδουμαῖοι, Σύριοι καὶ Ἄραβες, τὰ δὲ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς μέχρι τοῦ 300 μ.Χ. περίπου ἑβραϊκὰ ἢ ἀραμαϊκὰ κείμενα εἶναι λιγώτερα ἀπὸ τὰ δάκτυλα τοῦ ἑνὸς χεριοῦ. Οὐσιαστικὴ πρόοδος πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴν εἶχε σημειωθῆ καὶ μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ὅπως μαρτυροῦν οἱ διάφορες ἐπιγραφές. Ὁ μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλους Κλέαρχος ἀναφέρει στὸ *«Περὶ ὕπνου»* ἔργο του ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης συνάντησε κατὰ τὸ 345 π.Χ. κάποιον Ἰουδαῖο ὀνόματι Ὑπεροχίδη στὴν Μ. Ἀσία, ὁ ὁποῖος *«Ἑλληνικὸς ἦν οὐ μόνον τῇ διαλέκτῳ ἀλλὰ καὶ τῇ ψυχῇ»* - καὶ δὲν θὰ ἦταν καὶ ὁ μοναδικός.

Ἤδη ἡ ἀραμαϊκὴ διάλεκτος εἶχε σταδιακὰ ἐκτοπίσει τὴν ἑβραϊκὴ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς περσικῆς περιόδου. Ἀλλὰ ἀπὸ τῆς κατακτήσεως τῆς Περσίας ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἡ Ἑλληνικὴ κατέστη ἡ γλῶσσα τοῦ ἐμπορίου, τῆς διοίκησης καὶ τῶν πεπαιδευμένων χρησιμοποιούμενη ἀπὸ τὴν ἀνώτερη κοινωνικὴ τάξη, ἐνῷ ἡ ἀραμαϊκὴ παρέμεινε γλῶσσα τῶν ἀπαιδεύτων καὶ γενικῶς τῆς κατώτερης κοινωνικῆς τάξης. Καὶ ἔτσι στὸ διάστημα 284-247, ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλάδελφου, πραγματοποιεῖται ἀπὸ 72 «σοφοὺς Ἰουδαίους» ἡ μετάφραση τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στὴν Ἑλληνική, γιὰ νὰ καταλαβαίνουν τί λέει ἡ Βίβλος κυρίως οἱ Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς, ἀφοῦ δὲν κατανοοῦσαν τὰ Ἰουδαϊκὰ παρὰ μόνο τὰ Ἑλληνικά.

Ὁμοίως ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰωάννου τοῦ Ὑρκανοῦ καὶ τῆς δυναστείας τῶν Ἀσμοναίων ἐντάθηκε ἡ χρῆσις ἑλληνικῶν ὀνομάτων ἀπὸ τοὺς ἀριστοκρατικοὺς κύκλους, ἐπεκταθεῖσα

Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου (323) ἡ Παλαιστίνη περιῆλθε κατ' ἀρχὴν ὑπὸ τοὺς Πτολεμαίους. Παρατηρεῖται τώρα μιὰ ἐπαυξημένη τάση τῶν Ἰουδαίων νὰ μυηθοῦν στὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμό. Οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Αἰγύπτου παρέλαβαν τὰ ἤθη καὶ τὴν γλῶσσα τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐντὸς ὀλίγου δὲν ἦσαν πλέον σὲ θέση νὰ ἐννοοῦν τὰ ἱερὰ βιβλία τους στὴν γλῶσσα τῶν πατέρων τους.

ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων τάξεων. Μεγαλύτερη πρόοδος παρατηρήθηκε στὴν περιοχὴ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου σιγὰ-σιγὰ ἐπεκράτησε ἡ συνήθεια τῆς λήψης μόνον ἑλληνικῶν ὀνομάτων· ἀλλὰ καὶ σ' αὐτὴν τὴν Ἰουδαία ἐπεκράτησε ἡ συνήθεια τῆς χρήσης δύο ὀνομάτων - ἑνὸς ἰουδαϊκοῦ καὶ ἑνὸς ἑλληνικοῦ (π.χ. Ἰωάννης-Μᾶρκος, *Πράξ.*, 12,12/25 κ.ἄ.). Μὲ τὴν διασπορὰ τὸ φαινόμενο τῆς ἀποκλειστικῆς χρήσης ἑλληνικῶν ὀνομάτων εἶχε λάβει μεγάλες διαστάσεις, ὅπως μαρτυρεῖ ἡ περίπτωση τῶν ἑπτὰ διακόνων (*Πράξ.*, 6).

Ὁ ἐπαναπατρισμὸς πολλῶν Ἰουδαίων τῆς διασπορᾶς -οἱ ὁποῖοι, μὴ ὁμιλοῦντες τὴν ἀραμαϊκή, ἵδρυαν κοινότητες καὶ συναγωγὲς ἑλληνόφονες ἀκόμη καὶ στὴν Ἱερουσαλήμ- συνέβαλε οὐσιαστικὰ στὸ ἅπλωμα τῆς ἑλληνοποίησης (πρβλ. *Πράξ.*, 6,9.9).

Ἐὰν σ' αὐτὸ προστεθῇ καὶ τὸ γεγονὸς τῆς χρήσης τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας ἀκόμα καὶ ὑπὸ τῶν ραββίνων τῆς Παλαιστίνης (S. Lieberman, *«Greek in Jewish Palestine»*, New York 1942) καθὼς καὶ ἡ μεταξὺ τῶν εὑρημάτων τοῦ Κουμρὰν ὕπαρξη μερικῶν ἀποσπασμάτων ἀπὸ τὴν μετάφραση τῶν Ο΄, μποροῦμε εὔκολα νὰ ἀντιληφθοῦμε τὸν βαθμὸ τῆς διάβρωσης τοῦ πατροπαράδοτου φρονήματος τῶν Ἰουδαίων καὶ τὴν οὐσιαστικὴ διαφοροποίηση στοὺς κόλπους τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ.

Ἡ ἐπικράτηση τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας μέσα στὸν Ἰουδαϊσμὸ καὶ κυρίως μεταξὺ τῶν διανοουμένων, εἶχε ὡς φυσικὴ συνέπεια τὴν ἀποβολὴ τοῦ ἑβραϊκοῦ ἢ ἀραμαϊκοῦ τρόπου σκέπτεσθαι καὶ τὴν ἐπικράτηση τοῦ ξένου πρὸς αὐτὸν ἑλληνικοῦ.

Κατ' ἀκολουθίαν αὐτὸ ὡδήγησε στὴν ἐμφάνιση ἰουδαϊκῆς βιβλιογραφίας, ἡ ὁποία γράφηκε πρωτοτύπως στὴν Ἑλληνική, οἱ δὲ ἀπαρχές της ἀνάγονται στὸν γ΄ π.Χ. αἰ. Χαρακτηριστικώτερες ὅμως εἶναι οἱ περιπτώσεις τοῦ ἐν Παλαιστίνῃ συγγραφέντος βιβλίου «Σοφία Σειρὰχ» καὶ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ «Σοφία Σολομῶντος».

Ἡ συγγραφὴ βιβλίων ἀπὸ Ἰουδαίους λογίους στὴν Ἑλληνικὴ ἔλαβε διαστάσεις ἀπὸ τὸν β΄ π.Χ. αἰ. Ἔτσι ἔχουμε βιβλία ἱστορικοῦ χαρακτῆρα (π.χ. τὰ ἔργα τῶν Δημητρίου, ψευδο-Ἑκαταίου, Ἀρταπάνου, Ἀριστέου, Κλεοδήμου ἢ Μάλχου, Θαλλοῦ, Ἰωσήπου, Ἰούστου κ.ἄ.), ἐπικῆς καὶ δραματικῆς ποίησης (ὅπως π.χ. τὰ ἔργα τοῦ Φίλωνα τοῦ Ἀλεξανδρέα καὶ τοῦ Ἀριστοβούλου), ἀποκαλυπτικοῦ περιεχομένου (π.χ. ὁ σλαυωνικὸς Ἐνώχ, ὁ ἑλληνικὸς Βαροὺχ κ.ἄ.), ἀκόμα δὲ καὶ βιβλία προπαγάνδας (ψευδο-Ἀριστέας, Σιβυλλικοὶ χρησμοί). Ὁμοίως

Ἡ ἐπικράτηση τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας μέσα στὸν Ἰουδαϊσμὸ καὶ κυρίως μεταξὺ τῶν διανοουμένων, εἶχε ὡς φυσικὴ συνέπεια τὴν ἀποβολὴ τοῦ ἑβραϊκοῦ ἢ ἀραμαϊκοῦ τρόπου σκέπτεσθαι καὶ τὴν ἐπικράτηση τοῦ ξένου πρὸς αὐτὸν ἑλληνικοῦ.

ἑλληνιστὶ ἐγράφοντο καὶ οἱ ἐπιγραφὲς τῶν συναγωγῶν ὄχι μόνο στὴν διασπορὰ ἀλλὰ καὶ στὴν Ἱερουσαλὴμ (π.χ. ἡ συναγωγὴ τοῦ Θεοδοτιόνος) ἀλλὰ καὶ οἱ ἀποφάσεις τῶν ἰουδαϊκῶν κοινοτήτων καὶ οἱ ἐπιτάφιες ἐπιγραφές.

Στὴν ἀρχὴ τοῦ β΄ π.Χ. αἰῶνα ἡ Παλαιστίνη καὶ ἡ Φοινίκη περνοῦν στοὺς Σελευκίδες. Σὲ ὅλη τὴν χώρα μνημονεύονται πόλεις ἑλληνικές. Ἡ Γάζα, ποὺ χαρακτηρίζεται πόλη ἑλληνικὴ ἀπὸ τὸν Ἰώσηπο, ἡ Ἀνθηδών, ἡ Ἀσκάλων μὲ κοπὴ νομισμάτων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ἡ Ἰόπη, ἡ Ἀπολλωνία, ἡ Δώρα, ἡ Ἄκη (κατόπιν Πτολεμαΐς), ἡ Σαμάρεια, ἡ ὁποία ἤδη διὰ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἀποικίστηκε ἀπὸ Ἕλληνες, ἡ Σκυθόπολις καὶ ἄλλες πόλεις, ὅπως Ἵππος, Γάδαρα, Πέλλη, Δῖον, Φιλωτιρία, Φιλαδέλφια. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον ἡ γλῶσσα καὶ τὰ ὀνόματα, εἶναι ἡ φιλοσοφικὴ σκέψη, τὰ ἔθιμα, τὸ ὅλον τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ.

Οἱ Ἕλληνες δὲν ἐπίεσαν ποτὲ κανένα λαὸ νὰ δεχθῆ τὴν πίστη καὶ τὴν κοσμοθεωρία τους καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν ὅλη κοινωνικὴ συμπεριφορά τους. Τὰ γεγονότα ἁπλῶς ἀκολούθησαν τὸν δρόμο τους. Ὅπως σὲ κάθε περιοχὴ τῶν Ἑλληνιστικῶν Βασιλείων ἔτσι καὶ στὴν Ἰουδαία, ὅταν ἐγκαταστάθηκαν, ἄρχισαν νὰ τροποποιοῦν τὶς ὑπάρχουσες πόλεις, ἀλλὰ καὶ νὰ δημιουργοῦν καινούργιες μὲ βάση τὰ ἑλληνικὰ οἰκιστικὰ καὶ πολιτιστικὰ πρότυπα. Οἱ νέοι Ἰουδαῖοι ἀρχικὰ ἔβλεπαν μὲ προκατάληψη καὶ ἐνδοιασμὸ τὶς βιβλιοθῆκες, τὰ λουτρά, τὰ γυμναστήρια, τὰ στάδια καὶ τὰ ἄλλα οἰκοδομήματα-πολιτισμικὰ κέντρα τῶν Ἑλλήνων, σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως, βλέποντας τοὺς συνομηλίκους τους Ἕλληνες καὶ τὴν ὅλη ἀνάπτυξη καὶ συμπεριφορά τους, προσπάθησαν νὰ τοὺς μιμηθοῦν. Αὐτὸ ἦταν. Τὸ ἑλληνίζειν, ξεκινώντας ἀπὸ τὰ ἐπιφανειακὰ γνωρίσματά του -καθαριότητα καὶ περιποίηση σώματος, γυμναστική, μουσικὴ κ.ἄ.-, ἄρχισε σταδιακὰ νὰ ἐμποτίζη καὶ τὶς ψυχὲς τῶν νέων Ἰουδαίων καὶ στὰ βαθύτερα γνωρίσματα καὶ ἀξίες του: τὴν πίστη πρὸς τοὺς θεοὺς τῶν Ἑλλήνων ἢ τὴν φιλοσοφία τους καὶ τὶς ὅποιες ἄλλες πνευματικὲς ἀναζητήσεις. Τὸ φαινόμενο δὲ ἐπεκτάθηκε τόσο, σὲ σημεῖο ὥστε νὰ ἀπειλῆται ἄμεσα ἡ ἴδια ἡ ὕπαρξη τοῦ ἰουδαϊκοῦ ἔθνους μὲ τὰ χαρακτηριστικά του γνωρίσματα, ὅπως γιὰ αἰῶνες αὐτὰ εἶχαν δημιουργηθῆ καὶ παγιωθῆ, καὶ ἡ μετατροπὴ σταδιακὰ τῆς Ἰουδαίας σὲ μία ἑλληνικὴ πραγματικὰ περιοχή, μὲ Ἕλληνες κατοίκους ὡς πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὶς ἀξίες, στὰ πλαίσια τῆς Ἑλληνιστικῆς κοινῆς ἀντίληψης περὶ Ἔθνους καὶ Πολιτισμοῦ. Κάτι ἀνάλογο δηλαδὴ μὲ τὴν σημερινὴ παγκοσμιοποίηση καὶ τὰ πρότυπα «πολιτισμοῦ» ποὺ αὐτὴ παρέχει. Μόνο ποὺ τότε ὁ «πολιτισμὸς» ἦταν Πολιτισμὸς καὶ οἱ «ἀξίες» ἦταν Ἀξίες καὶ Ἰδανικὰ πραγματικά. Ὁ κίνδυνος λοιπὸν τῆς ἀλλοίωσης τῆς ἴδιας τῆς ταυτότητας τῶν Ἰουδαίων ἦταν κάτι περισσότερο ἀπὸ ὁρατὸς καὶ ἡ ἑλληνοποίησή τους κάτι περισσότερο ἀπὸ δεδομένη στὸ πλαίσιο τοῦ χρόνου. Οἱ Ἕλληνες γιὰ τοὺς φανατικοὺς Ἰουδαίους ἦταν ἡ Μεγάλη Ἀπειλή.

Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΩΝ ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ

Ἀρχηγὸς τῆς οἰκογένειας τῶν Μακκαβαίων, ποὺ ὀνομάζονται καὶ Ἀσμοναῖοι, ἦταν ὁ ἱερέας Ματταθίας, ποὺ μαζὶ μὲ τοὺς πέντε γιούς του καὶ ἄλλους φανατικοὺς Ἑβραίους στὸ θρήσκευμα ἀποφάσισαν νὰ ἐξεγερθοῦν κατὰ τῆς προσπάθειας ἐξελληνισμοῦ τῆς Ἰουδαίας, ποὺ εἶχε φτάσει γι' αὐτοὺς στὸ ἀπροχώρητο γύρω στὸ 168 π.Χ. Ἀντίπαλοί τους οὐσιαστικὰ -καὶ αὐτὸ θέλει ἰδιαίτερη προσοχή- δὲν ἦταν τόσο οἱ Ἕλληνες Σελευκίδες ὅσο οἱ ἴδιοι οἱ συμπατριῶτες τους.

Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Ματταθία ἀναλαμβάνει τὴν ἀρχηγία τῆς ἐξέγερσης ὁ τρίτος γιός του, ὁ Ἰούδας, ποὺ τὸ 165 π.Χ. κατέλαβε τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀκρόπολη. Ἐναντίον του κινήθηκαν οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ ἑλληνοποιημένοι Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Ἰδουμαῖοι καὶ οἱ Ἀμμανῖτες, ποὺ ἀγωνίστηκαν σκληρὰ γιὰ τὴν διατήρηση τοῦ ἑλληνίζειν τους.

Καὶ εἶναι σὲ αὐτὴν τὴν ἐποχὴ ποὺ διαμορφώνονται δύο ἀντιμαχόμενες μερίδες Ἰουδαίων: ἡ τῶν Ἑλληνοφίλων ὑπὸ τὸν ἀρχιερέα Ἰάσονα καὶ κατόπιν ὑπὸ τὸν ἀρχιερέα Μενέλαο καὶ ἡ τῶν Ἀσιδαίων, τῶν συντηρητικῶν, τῶν

εὐσεβοφρόνων ἐθνικιστῶν ὑπὸ τὸν Ὀνία. Μετὰ τὸ 165-161 π.Χ. ὁ Μακκαβαῖος Ἰούδας ζητᾷ τὴν βοήθεια τῆς Ρώμης, ὑπογράφοντας σύμφωνο ἀμοιβαιότητας κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Αὐτὴ ἡ πράξη του ὅμως ἐξώργισε τὸν Δημήτριο τὸν Σωτῆρα, ποὺ ἀπὸ τὴν Συρία ἐπέδραμε κατὰ τῶν Ἰουδαίων, φονευθέντος δὲ τοῦ Ἰούδα τὸ 160 π.Χ. ἐπεκράτησε ἡ μερίδα τῶν Ἑλληνοφίλων, οἱ ἐπονομαζόμενοι ἀπὸ τοὺς ἐθνικιστὲς Ἰουδαίους «ἄδικοι» καὶ «ἄθεοι».

Αὐτὸς ὁ δεύτερος χαρακτηρισμὸς ὡς ἀθέων, δηλαδὴ ὅπως κατηγοροῦσαν καὶ τοὺς Ἕλληνες, μᾶς δίνει στοιχεῖα καὶ γιὰ μία θρησκευτική τους ἀφομοίωση στὴν ἑλληνικὴ λατρεία τοῦ δωδεκαθέου.

Ὁ ἐμφύλιος ὅμως συνεχιζόταν καὶ ἔρχονται οἱ Ρωμαῖοι πάλι, ποὺ οἱ ἴδιοι οἱ Ἰουδαῖοι εἶχαν καλέσει, γιὰ νὰ τοὺς σώσουν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες, ἐκμεταλλευόμενοι τὸ γενικώτερο χάος ποὺ εἶχε δημιουργηθῆ, καὶ ἔτσι τὸ 63 π.Χ. ὁ Πομπήιος προήλασε ἐκ τῆς Συρίας καὶ κατέλαβε τὴν Ἰουδαία καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ, καταπνίγοντας τὴν ἀντίσταση στὸ αἷμα 12.000 Ἰουδαίων, βεβηλώνοντας καὶ τὸ Ἅγιον τῶν Ἁγίων του ἰουδαϊκοῦ ναοῦ. Ἡ ἧττα ἦταν ὁλοκληρωτικὴ καὶ συνάμα οἱ Ρωμαῖοι ἔβαζαν γερὰ πόδι στὴν Ἰουδαία.

ΗΡΩΔΗΣ Ο ΜΕΓΑΣ

Ἀλλὰ παρ' ὅλα αὐτὰ τὸ ἑλληνικὸ στοιχεῖο καὶ ἡ ἑλληνικὴ διανόηση δὲν βλάπτονται. Ἀπὸ τὸ 37 ἕως τὸ 4 π.Χ. στὴν Ἰουδαία κυριαρχεῖ ὁ Ἡρώδης ὁ Μέγας. Πατέρας του ἦταν ὁ Ἀντίπατρος, Ἕλληνας ἀπὸ τὴν Ἀσκάλωνα τῆς Φιλισταίας, ποὺ νέο τὸν εἶχαν ἀπαγάγει οἱ Ἰδουμαῖοι. Μητέρα του ἡ Ναβατοελληνίδα Κύπρη. Μὲ φήμη μορφωμένου, περιεβάλλετο ἀπὸ κύκλους ἀνώτερης ἑλληνικῆς μόρφωσης, τοὺς ὁποίους φιλοξενοῦσε ἢ κρατοῦσε ὡς συμβούλους.

Οἱ ἀνώτεροι κρατικοὶ λειτουργοὶ ἦταν Ἕλληνες ρήτορες, μὲ ἐπιφανέστερους τὸν Νικόλαο Δαμασκηνὸ καὶ τὸν Πτολεμαῖο. Ὁ ἴδιος ἐκαυχᾶτο ὅτι *«ἐτέλει πλησιέστερον τοῖς Ἕλλησι ἢ τοῖς Ἰουδαίοις»*. Τὸν στρατό του ἀποτελοῦσαν κυρίως Ἕλληνες καὶ μερικοὶ Γερμανοὶ καὶ Γαλάτες μισθοφόροι.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπίδραση εὐνοήθηκε ἀπὸ αὐτὸν τόσο, ὥστε οἱ ἰουδαϊκοὶ θεσμοὶ ἀτόνησαν. Τὸ Μ. Συνέδριο χάνει κάθε σημασία. Οἱ Ἀρχιερεῖς ποὺ διορίζονται ἀπὸ αὐτὸν εἶναι ἐμποτισμένοι μὲ τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ καὶ ἐχθροὶ τῶν Φαρισαίων.

Αὐτὸ ποὺ ἀπὸ τὸ 25 ἕως τὸ 13 π.Χ. χαρακτηρίζει μία μοναδικὴ περίοδο δημιουργίας καὶ εὐτυχίας εἶναι ἕνας μέγας οἰκονομικὸς ὀργασμός, ὁ ὁποῖος συνετελέσθη κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἐποχὴ καὶ ἀπορρόφησε πολλὰ ἐργατικὰ χέρια.

Ναοὶ σὲ ὅλες τὶς ἐπαρχίες, θέατρα, ἀμφιθέατρα, στάδια, ἱππόδρομοι, νέες πόλεις, μεγαλοπρεπὲς βασιλικὸ ἀνάκτορο στὴν Ἱερουσαλὴμ μὲ κήπους, ὑδραγωγεῖα καὶ περιπάτους, ἀνοικοδόμηση τῆς πόλης Σαμάρειας, ἵδρυση νέας πόλης, τῆς Καισάρειας, καθιέρωση ἀγώνων κατὰ τὰ ἑλληνικὰ πρότυπα, ἀνοικοδόμηση τοῦ παλαιοῦ ναοῦ τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἔκτοτε καλουμένου Μεγάλου Ναοῦ.

Τὸ μῖσος ποὺ εἶχε ξεσηκωθῆ ἐναντίον του ἀπὸ τοὺς σκληροπυρηνικοὺς Ἑβραίους ἦταν τρομερό. Μιλοῦσε ἄπταιστα Ἑλληνικά, εἶχε παρακολουθήσει Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες, βοήθησε στὴν διάδοση τῆς πάλης, τῆς δισκοβολίας καὶ τῆς ἁρματοδρομίας στὸ Ἰσραήλ, ἔκτισε ἕναν πολυτελέστατο ἱππόδρομο στὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἕνα ἀμφιθέατρο στὴν Ἱεριχώ.

Σὲ ὅλη τὴν ἐπικράτειά του ἐτελοῦντο ἀθλητικοὶ ἀγῶνες καὶ οἱ ραββῖνοι στιγμὴ δὲν σταματοῦσαν νὰ ἐξεγείρουν τὶς μᾶζες τῶν φανατικῶν ἐναντίον του καὶ πάλι. Τὸ ἴδιο ἔκαναν γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν τεράστια διάδοση τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ γλώσσας. Ἔλεγαν χαρακτηριστικά: *«Ὅποιος μαθαίνει Ἑλληνικὰ στὸν γιό του, εἶναι καταραμένος ὅσο καὶ ἐκεῖνος ποὺ τρώει χοιρινό»* (Ντανιὲλ Ρόπς, *«Ἡ καθημερινὴ ζωὴ στὴν Παλαιστίνη»*, ἐκδ. Παπαδήμα, σελ. 321).

Ἕνας ἀπὸ τοὺς διαδόχους του, ὁ Φίλιππος, (γιὸς Ἑλληνοαιγύπτιας ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ), ἀγαποῦσε ὑπερβολικὰ τὴν Ἑλληνικὴ σκέψη,

τὶς τέχνες, τὰ γράμματα καὶ τὶς ἐπιστῆμες, μιλοῦσε μόνον Ἑλληνικά, ποτὲ Ἑβραϊκὰ καὶ ζοῦσε σὰν Ἕλληνας, βάζοντας ἀκόμα καὶ τὴν εἰκόνα του στὰ νομίσματα ποὺ ἔκοβε, γεγονὸς ἀδιανόητο γιὰ κυβερνήτη τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀπαγορευμένο ἀπὸ τὴν Βίβλο («*οὐ ποιήσεις σεαυτῷ ὁμοίωμα*»). Ἀλλὰ καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τῶν ἄλλων δύο διαδόχων ποὺ ἄφησε ὁ Ἡρώδης εἶναι ἀποκαλυπτικὰ τῆς συμπεριφορᾶς τους: Ἀρχέλαος καὶ Ἀντύπας. Τὸν τελευταῖο, ποὺ διοικοῦσε τὰ κεντρικὰ διαμερίσματα τοῦ βασιλείου (Σαμάρεια, Ἰουδαία, Ἰδουμαία) ἔντεχνα οἱ Ἰουδαῖοι τὸν ἀπεμάκρυναν καὶ πέτυχαν νὰ διορισθῇ ἕνας Ρωμαῖος ἐπιμελητὴς στὴν θέση του, σαφῶς λιγώτερο ἑλληνίζων.

«ΕΚΛΕΛΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΕΡΡΙΜΜΕΝΟΙ»

Ἂς ξαναγυρίσουμε στὸ πλαίσιο τῆς ἐποχῆς ποὺ ἀναφερόμαστε καὶ ἂς μᾶς μιλήσῃ ἐπ' αὐτοῦ ὁ Χρῆστος Βούλγαρης, διδάκτορας θεολογίας, ὑφηγητὴς στὸ πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν.

«*Ἡ ὑπὸ τῆς Βαβυλωνίου αἰχμαλωσίας καὶ ἐντεῦθεν ἱστορικὴ πορεία τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ χαρακτηρίζεται ἀπὸ βαθείας καὶ συνεχεῖς ἐσωτερικὰς μεταβολὰς καὶ ἀναδιαρθρώσεις, αἱ ὁποῖαι ὡδήγησαν εἰς τὴν ἔντονον διαφοροποίησιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Ἰσραὴλ τῆς προαιχμαλωσιακῆς περιόδου. Γενεσιουργικοὶ παράγοντες τῶν ἀνακατατάξεων αὐτῶν ὑπῆρξαν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἐπὶ μακρὸν ἀπώλεια τῆς πολιτικῆς αὐτονομίας καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς διασπορᾶς, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας τὸ κέντρον βάρους αὐτοῦ μετετωπίσθη ἐκτὸς τῆς Παλαιστίνης, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ποικιλόμορφος διάβρωσις πασῶν τῶν ἐκφάνσεων τοῦ βίου αὐτοῦ ἐκ μέρους τῶν πολιτιστικῶν στοιχείων τῶν κυριάρχων ἐθνῶν. Ταῦτα πάντα ὡδήγησαν σταδιακῶς εἰς τὴν διάσπασιν τῆς τε θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς αὐτοῦ συνοχῆς καὶ γενικῶς εἰς τὴν πνευματικήν, θρησκευτικήν, κοινωνικὴν καὶ ἠθικὴν παρακμὴν αὐτοῦ καὶ κατάπτωσιν, πρωτοστατούσης μάλιστα τῆς παντὸς εἴδους ἡγεσίας αὐτοῦ. Οὕτως ἀρξαμένου τοῦ α΄ μ.Χ. αἰῶνος ἡ κατάστασις ἐσχάτης καταπτώσεως καὶ ἀποσυνθέσεως τοῦ λαοῦ τούτου ἀπετέλει τὸ πλαίσιον ἐντὸς τοῦ ὁποίου διεξήχθη τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς "ἰδὼν τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα"*» (Ματθ. 9,36/Μκ. 6.34/Α΄. Πέτρου 2.25). Καὶ ποιμὴν ἐκ τῶν συμφραζομένων φαίνεται νὰ ἀναδεικνύεται ὁ Χριστός, καθ' ὅτι τοὺς ἐσπλαγχνίσθη. Ποιμὴν ποίων ὅμως; Τῶν καταπεσόντων Ἰουδαίων. Γιατὶ τοὺς Ἰουδαίους ἀνέστησε ὁ Χριστὸς μὲ τὴν ἀνάστασή του, βυθίζοντας στὸν δικό του τάφο τὸν Ἑλληνισμὸ ποὺ μεσουρανοῦσε.

Ἀπὸ τὴν πλήρη μετατροπὴ τῆς Ἰουδαίας σὲ ρωμαϊκὴ ἐπαρχία τὸ 6 μ.Χ. ὁ ἀρχιερεὺς καὶ τὸ συνέδριο ἀπέκτησαν γενικὸ ἔλεγχο τῶν ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων. (Δηλαδὴ μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Ἡρώδου, ὁ ὁποῖος εἶχε τόσο ἀποτελεσματικὰ σταματήσει τοὺς Ἰουδαίους καὶ ἀναδείξει τὸν Ἑλληνισμό).

Τὸ Μ. Συνέδριο εἶναι τὸ ἀνώτατο πνευματικὸ καὶ θρησκευτικὸ συνέδριο τοῦ ἁπανταχοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, τὸ ὁποῖο ἀποφαίνεται τελεσιδίκως ἐπὶ θεμάτων ἀφορώντων στὸν Μωσαϊκὸ νόμο.

Παρ' ὅλα αὐτὰ ἡ βαθειὰ διάβρωση τοῦ κοινωνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ βίου τῶν ἁπανταχοῦ Ἰουδαίων ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ εἶχε συντελεσθῆ καὶ ὡδήγησε ἀκόμη καὶ σὲ περιπτώσεις ἀποστασίας ἀπὸ τὴν πατρῴα θρησκεία. Ἐξέχουσα θέση μεταξὺ τῶν περιπτώσεων τούτων κατέχουν ἐκεῖνες τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Φίλωνα τοῦ Ἀλεξανδρέα Τιβερίου Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ Ἀντιόχου τοῦ Ἀποστάτου.

Ὁ πρῶτος, ἀσπασθεὶς τὴν ἀρχαιοελληνικὴ θρησκεία, διωρίσθη κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τῶν Ρωμαίων κυβερνήτης τῆς Ἰουδαίας (46-48 μ.Χ.), ἐν συνεχείᾳ δὲ τῆς Αἰγύπτου. Ὁ δεύτερος, υἱὸς

Ἀπὸ τὸ 37 ἕως τὸ 4 π.Χ. στὴν Ἰουδαία κυριαρχεῖ ὁ Ἡρώδης ὁ Μέγας. Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπίδραση εὐνοήθηκε ἀπὸ αὐτὸν τόσο, ὥστε οἱ ἰουδαϊκοὶ θεσμοὶ ἀτόνησαν. Τὸ Μ. Συνέδριο χάνει κάθε σημασία. Οἱ Ἀρχιερεῖς ποὺ διορίζονται ἀπὸ αὐτὸν εἶναι ἐμποτισμένοι μὲ τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ καὶ ἐχθροὶ τῶν Φαρισαίων.

ΑΝΤΩΝΙΝΟΥ
ΚΑΙΚΥΡΟΥ
ΤΕΚΝΑϹΑ
ΜΟΥΗΛΟΥ
שלום

ϹΥΜΩΝΟϹ
ΥΙΟΥΙΑΚΩ
ΔΙΟϹΠΟΛΙΤΟΥ
שלום

τοῦ ἀρχισυναγωγοῦ τῆς Ἀντιόχειας, παρακινεῖ τοὺς Ἰουδαίους νὰ θυσιάσουν στοὺς θεούς. Πρόσθετα παραδείγματα ὑπάρχουν οὐκ ὀλίγα (βλ. J. Klausner *«From Jesus to Paul»*, New York 1943, σ. 26 κ.ἑξ./Schürer, History, II/2, σ. 243 κ.ἑξ.).

Ἡ τάξη τῶν διανοουμένων τόσο στὴν Παλαιστίνη ὅσο καὶ -κυρίως- στὴν διασπορὰ διατηροῦσε πολὺ χαλαροὺς δεσμοὺς μὲ τὸν παραδοσιακὸ ἰουδαϊκὸ τρόπο ζωῆς, ἀκόμα δὲ καὶ μὲ τὴν θρησκεία. Ἠλετριζόμενοι ἀπὸ τὸν πλοῦτο καὶ τὸ μεγαλεῖο τῆς ἑλληνικῆς διανόησης ὡδηγήθηκαν σὲ ἀκραία ἀλληγορικὴ ἑρμηνεία τοῦ νόμου τῆς Π. Διαθήκης, μὴ δεχόμενοι τὴν ὑποχρεωτικὴ τήρηση ὅλων τῶν διατάξεων αὐτῆς σὰν τρόπο ζωῆς.

Οἱ Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς, μὲ ἀκόμα μεγαλύτερη τὴν ἐπίδραση τοῦ ἑλληνιστικοῦ παρελθόντος, μετεῖχαν ἐνεργὰ καὶ πρόθυμα, στὶς διάφορες ἐκδηλώσεις τῆς ἑλληνιστικῆς κοινωνίας. Παράλληλα, αἰσθανόμενοι ὅτι βρίσκονται σὲ μειονεκτικὴ θέση ἔναντι τῶν ὑπέροχων ἰδεῶν καὶ ἀπαράμιλλων στοχασμῶν τῆς ἑλληνικῆς διανόησης καὶ τῶν ποικίλων θρησκευτικῶν φιλοσοφικῶν ρευμάτων, κυμαίνονται ἀπὸ τὴν παθητικὴ καὶ οὕτως εἰπεῖν ἀπολογητικὴ στάση ὑπὲρ τῶν θρησκευτικῶν παραδόσεων τοῦ ἔθνους τους μέχρι τὴν ἐνεργὸ πρασπάθεια ν' ἀνυψώσουν ἑαυτοὺς στὴν σφαῖρα τῶν φιλοσοφικῶν ἰδεῶν. Δείγματα ἔχουμε τὴν ἐπιστολὴ τοῦ Ἀριστοτέλη στὸν φιλόσοφο Ἀριστόβουλο, τὸν Φίλωνα, ἀκόμα καὶ αὐτὸν τὸν Ἰώσηπο.

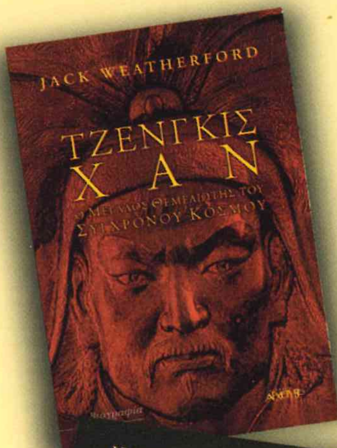
Δὲν πρέπει νὰ ἀγνοοῦμε τὴν προσηλυτιστικὴ προσπάθεια τῶν Ἑβραίων, ποὺ γιὰ τοὺς Φαρισαίους τῆς Κ.Δ. εἶχε γίνει πάθος (Ματθ. 23,5/Ρωμ. 2,19). Προσειλκύοντο ὅμως κυρίως οἱ κατώτερες τάξεις καὶ οἱ γυναῖκες, ἐνῷ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ διανοούμενοι κατὰ κανόνα περιφρονοῦσαν ἢ καὶ ἐχλεύαζαν τὸν Ἰουδαϊσμό.

Κατ' ἀρχὰς στὴν προσπάθειά του γιὰ προσηλυτισμὸ τοῦ ἑλληνιστικοῦ κόσμου ὁ Ἰουδαϊσμὸς προέβαλλε τὰ πλησιέστερα πρὸς τὶς ὑψηλὲς ἰδέες τοῦ Ἑλληνισμοῦ εὑρισκόμενα σημεῖα τῆς διδασκαλίας του. Αὐτὸ εἶχεν ὡς συνέπεια τὴν ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν θεώρηση τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ ὡς φιλοσοφικοῦ συστήματος ἢ ὡς μυστηριακῆς θρησκείας τῆς Ἀνατολῆς. Ἀργότερα ὅμως -καὶ μάλιστα ἀφ' ὅτου ὁ προσηλυτισμὸς τῶν ἐθνικῶν ἀνελήφθη ἀπὸ τοὺς Φαρισαίους, οἱ ὁποῖοι θέλησαν νὰ ἐπιβάλουν τὴν αὐστηρὴ τήρηση ὅλων τῶν διατάξεων τῶν νόμων καὶ στοὺς προσήλυτους, ἰδιαίτατα δὲ τὴν περιτομή, τὴν διάκριση τροφῶν καὶ τὸν ἐθνικιστικὸ χαρακτῆρα τῆς θρησκείας- ὁ προσηλυτισμὸς τῶν ἐθνικῶν παρουσίασε σοβαρὴ κάμψη, ἐνῷ πολλοὶ προσήλυτοι ἐπανῆλθαν στὴν ἑλληνικὴ θρησκεία (Ἰωσήπου, *«Κατὰ Ἀπίωνος»*, II,10: *«...πολλοὶ παρ' αὐτῶν* [τῶν Ἑλλήνων] *εἰς τοὺς ἡμετέρους νόμους συνέβησαν εἰσελθεῖν καί τινες μὲν ἐνέμειναν, εἰσὶ δ' οἳ τὴν καρτερίαν οὐχ ὑπομείναντες πάλιν ἀπέστησαν»*).

Ἔτσι, μέσα ἀπὸ αὐτὲς τὶς συγκυρίες καὶ τὴν σταδιακὴ συρρίκνωση τῆς ἑβραϊκῆς θρησκείας, κάποιοι εὐφυέστατοι κύκλοι αὐτῆς τῆς θρησκευτικῆς διανόησης, βλέποντας ὅτι χάνουν τὸ παιγνίδι, ἀποφασίζουν νὰ παίξουν τὸ μεγάλο χαρτί τους. Νὰ χρησιμοποιήσουν τὸ τελικὸ ὅπλο γιὰ τὴν ὑποταγὴ τῆς ἀνθρωπότητας. Οἱ ἴδιοι βέβαια νὰ κρατήσουν τὸ ἄλλοθι τῆς μὴ ἀποδοχῆς καὶ υἱοθέτησής του, ἀλλὰ μέσα ἀπ' τὶς κοινότητές τους τῆς διασπορᾶς, ποὺ ἀλληθώριζαν ἑλληνικὰ καὶ τὶς ἔχαναν καὶ τὸ γενικώτερο συγκριτιστικὸ-μυστηριακὸ θρησκευτικὸ κλῖμα τῆς ἐποχῆς, ποὺ εὐνοοῦσε τὶς σωτηριακὲς καὶ λυτρωτικὲς θρησκεῖες, νὰ διαδόσουν στὴν οὐσία τὴν δικιά τους νέα θρησκεία γιὰ τοὺς *γκοχέϊμ* (κτήνη), δηλαδὴ τοὺς ὑπόλοιπους λαούς, τὸ δικό τους μοντέλλο ὑποταγῆς καὶ θεοκρατίας μὲ βαθειὲς βέβαια τὶς ρίζες στὴν Παλαιὰ Διαθήκη, οὕτως ὥστε ἡ νέα βελτιωμένη θρησκεία τους, ἀφοῦ ἡ παλιὰ εἶχε ἀποτύχει, νὰ γίνῃ σταδιακὰ θρησκεία ὅλης τῆς Οἰκουμένης, μὲ τὸν Χριστιανισμὸ ἀρχικὰ καὶ στὴν συνέχεια μὲ τὸν Ἰσλαμισμό, κινώντας αὐτοὶ γιὰ αἰῶνες μέχρι καὶ τὶς μέρες μας τὰ νήματα ἀπὸ τὸ παρασκήνιο. Ἕνας εἶναι ὁ Γιαχβὲ καὶ προφήτης αὐτοῦ ὁ Σαοὺλ-Παῦλος. Ἡ συνέχεια ὅμως θὰ ἀποτελέσῃ τὸ θέμα ἄλλου ἄρθρου. ●

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΡΧΕΤΥΠΟ

Μοναδικά βιβλία για ξεχωριστούς ανθρώπους...

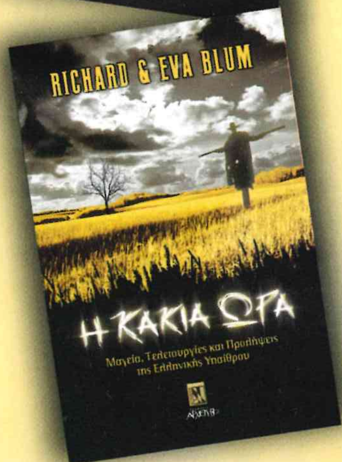

ΤΖΕΝΓΚΙΣ ΧΑΝ
Ο Μεγάλος Θεμελιωτής του Σύγχρονου Κόσμου
JACK WEATHERFORD

Γνωρίζετε ότι ο θρυλικός Μογγόλος κατακτητής ήταν ο πρώτος ηγεμόνας που ενθάρρυνε τη θρησκευτική ελευθερία, ίδρυσε δημόσια σχολεία, αναγνώρισε τη διπλωματική ασυλία, κατάργησε τα βασανιστήρια, έθεσε σε εφαρμογή το ελεύθερο εμπόριο και όρισε νόμους που πολλές φορές ήταν ισχυρότεροι και από τη δική του εξουσία; Το παρόν ιστορικό έργο όχι μόνο σκιαγραφεί ανεπανάληπτα το πορτραίτο του μεγάλου Ασιάτη στρατηλάτη, αλλά επίσης μας προκαλεί να αναψηλαφήσουμε το πώς δημιουργήθηκε ο σύγχρονος κόσμος.

ΧΑΜΕΝΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΙΩΑΝΝΗΣ Χ. ΜΠΑΪΜΠΑΚΗΣ

Το βιβλίο αυτό είναι προϊόν μεγάλης έρευνας, μοναδικής στο είδος της, σχετικά με το φαινόμενο της θησαυροθηρίας στην Ελλάδα. Θα διαβάσετε τους τρόπους δράσης ενός υποψήφιου θησαυροκυνηγού, τις πρακτικές έρευνας και ανίχνευσης για την αρχαιοκαπηλία, τι να προσέχετε, τι να αποφεύγετε, ιστορίες για κρυμμένους θησαυρούς, τα μέσα εντοπισμού τους, συμβουλές για μια πετυχημένη εξόρμηση, οδηγίες για τον καθαρισμό των νομισμάτων και πολλά άλλα χρήσιμα στοιχεία, καθώς και τη σχετική νομοθεσία (περιλαμβάνεται ολόκληρος ο νέος αρχαιολογικός νόμος).

Η ΚΑΚΙΑ ΩΡΑ
Μαγεία, Τελετουργίες & Προλήψεις της Ελληνικής Υπαίθρου
RICHARD & EVA BLUM

Η αρρώστια, ο πόνος, η ξαφνική καταστροφή, ο υπερφυσικός κίνδυνος και τέλος ο θάνατος είναι μερικές μόνο από τις καταστάσεις που εμείς οι Έλληνες συνηθίζουμε να περιγράφουμε με τις λέξεις Κακιά Ώρα. Μετά από πολυετή και επίπονη έρευνα, οι συγγραφείς κατάφεραν να συγκεντρώσουν σε ένα πολύ ενδιαφέρον βιβλίο τις μαγικές και θρησκευτικές πεποιθήσεις των Ελλήνων, αλλά και τις ποικίλες δοξασίες που καθοδηγούν και επηρεάζουν τη σκέψη και τη συμπεριφορά μας, και βέβαια τις αρχαίες αλλά και σύγχρονες πρακτικές με τις οποίες προσπαθούμε να ξορκίσουμε και να απομακρύνουμε το Κακό.

ΛΩΡΗ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ 13, 546 22 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΤΗΛ. 2310 226 166 - FAX 2310 221 583
ΚΩΛΕΤΤΗ 11, ΕΞΑΡΧΕΙΑ 106 81 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210 38 10 565 - FAX 210 38 10 139
www.metaekdotiki.gr

ἓν
τὸ πᾶν

Ιωάννης Κυπαρισσός

ΕΝ ΤΟ ΠΑΝ

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

Τὸ φιλοσοφικὸ πρόβλημα τῆς Πρώτης Οὐσίας τοῦ σύμπαντος ἀπησχόλησε ἐντατικὰ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες σοφούς. Στὴν ἐποχή μας, τῆς ἀνεπτυγμένης ἐπιστημονικῆς γνώσης καὶ κυρίως τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, τὸ ἴδιο πρόβλημα ἀπασχολεῖ μὲ ἀμείωτο ἐνδιαφέρον καὶ τοὺς σύγχρονους ἐπιστήμονες. Ἡ διαφορὰ τῆς ἀναζήτησης αὐτῆς καὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς συμπαντικῆς πρωταρχικῆς οὐσίας ἐξαρτᾶται καὶ καθορίζεται ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο γνώσης καὶ ἐμπειρίας τοῦ ἀνθρώπου σχετικὰ μὲ τὴν ἐξωτερικὴ φυσικὴ πραγματικότητα. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες σοφοί, εἰδικὰ δὲ οἱ προσωκρατικοί, ὥριζαν τὴν πρώτη αὐτὴν οὐσία καθὼς καὶ ὅλα τὰ ἐξ αὐτῆς προερχόμενα παράγωγα μὲ τὴν περιεκτικὴ ἔννοια **«Ἓν τὸ Πᾶν»**. Ἀξιόλογα κείμενα καὶ ἀποσπάσματα διεσώθησαν ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα καὶ ἀπετέλεσαν τὴν κύρια πηγὴ γνώσεων ἑρμηνείας καὶ διατύπωσης τῶν ἀρχαίων σοφῶν γιὰ τὶς ἔννοιες αὐτές. Παρεδέχοντο ἀφ' ἑνὸς μὲν ὅτι ἡ κύρια οὐσία τοῦ σύμπαντος -τὸ Ἕν- ἐτίθετο ἐξ ἀρχῆς μὲ βάση τὸν ὁρισμὸ τοῦ Ἑνὸς, π.χ., πῦρ, γῆ, ὕδωρ, ἀήρ, ἀφ' ἑτέρου δὲ βάσει τῶν αἰσθήσεων διὰ τῶν ὁποίων ἀντελαμβάνοντο ὅλα ὅσα (τὸ Πᾶν) προήρχοντο ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ἑνός. Ὁ συνδυασμὸς τῶν ἀδιαίρετων οὐσιῶν Ἓν καὶ Πᾶν συνέθεσαν τὴν θεμελιώδη φιλοσοφικὴ ἀρχὴ τῶν ἀρχαίων μὲ τὴν ρήση «Ἓν τὸ Πᾶν». *«...Παρμενίδης δὲ μᾶλλον βλέπων ἔοικέ που λέγειν. παρὰ γὰρ τὸ ὂν τὸ μὴ ὂν οὐδὲν ἀξιῶν εἶναι, ἐξ ἀνάγκης ἓν οἴεται εἶναι τὸ ὂν καὶ ἄλλο οὐδὲν... ἀναγκαζόμενος δ' ἀκολουθεῖν τοῖς φαινομένοις καὶ τὸ Ἓν μὲν κατὰ τὸν λόγον (ὁρισμόν), πλείω δὲ κατὰ τὴν αἴσθησιν (αἰσθήσεις) ὑπολάμβανων εἶναι, δύο τὰς αἰτίας καὶ δύο τὰς ἀρχὰς πάλιν τίθησι, θερμὸν καὶ ψυχρὸν, οἷον πῦρ καὶ γῆν λέγων. τούτων δὲ κατὰ μὲν τὸ ὂν τὸ θερμὸν τάττει, θάτερον δὲ τὸ μὴ ὄν»* (Παρμενίδης, άπ. Α24, Ζήνων-Μέλισσος, σελ. 126-127, Κάκτος). [*Ὁ Παρμενίδης ὅπως φαίνεται ἔβλεπε κάτι παρὰ πάνω, διότι, ἀφοῦ ὑποστηρίζει ὅτι δίπλα στὸ ὂν τὸ μὴ ὂν δὲν ὑπάρχει κἄν, φαντάζεται ὅτι τὸ ὂν εἶναι ἀναγκαστικὰ ἕνα καὶ ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸ δὲν ὑπάρχει τίποτα ἄλλο. Ἀναγκασμένος ὅμως νὰ συμμορφωθῆ μὲ τὰ φαινόμενα καὶ θεωρώντας ὅτι τὸ ἕνα ὑπάρχει μὲ βάση τὸν ὁρισμὸ, μὲ βάση ὅμως τὴν αἴσθηση ὑπάρχουν περισσότερα, θέτει πάλι καὶ αὐτὸς τὶς δύο αἰτίες καὶ δύο ἀρχὲς, τὸ θερμὸ καὶ τὸ ψυχρὸ, σὰν νὰ λέμε δηλαδὴ τὴν φωτιὰ ὡς τὸ δημιουργικό αἴτιο καὶ τὴν γῆ ὡς ὕλη. Ἡ φωτιὰ καὶ ἡ γῆ εἶναι οἱ ἀρχὲς τῶν πάντων. Ἀπὸ αὐτὰ κατατάσσει τὸ θερμὸ στὸ ὂν τὸ ἄλλο στὸ μὴ ὄν.*]

Σαφὴς διευκρίνιση γιὰ τὴν σημασία τοῦ «Ἓν τὸ Πᾶν» τοῦ Παρμενίδη δίδεται στὶς σελ. 50-53 τοῦ Βιβλίου *«Παρμενίδης»* (Κάκτος, πρώτη ἔκδοση 2000), ὅπου ἀναφέρεται: *«...τὸν Παρμενίδου λόγον, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἱστορεῖ, ὁ μὲν Θεόφραστος οὕτως ἐκτείθεται ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Φυσικῆς ἱστορίας... "τὸ παρὰ τὸ ὂν οὐκ ὂν· τὸ οὐκ ὂν οὐδέν· ἓν ἄρα τὸ ὄν"». [...τὸν λόγο τοῦ Παρμενίδη, ὅπως ἀναφέρει ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ Θεόφραστος τὸν παραθέτει ἔτσι στὸ πρῶτο βιβλίο τῆς Φυσικῆς ἱστορίας «...ὅτι εἶναι πέρα ἀπὸ τὸ ὂν εἶναι μὴ ὄν, τὸ μὴ ὂν δὲν εἶναι τίποτα, ἄρα τὸ ὂν εἶναι ἕνα».]* Ἀκόμα στὴν σελ. 46 ἐξηγεῖ. *«... ὁ Παρμενίδης φαίνεται νὰ ἐννοεῖ τὸ ἕνα μὲ βάση τὸν ὁρισμὸ...»* (βλ. σχόλιο σελ. 23 καὶ 108). Δηλαδὴ ὅλα τὰ πράγματα ὁρίζονται ὡς ὄντα, καὶ ἑπομένως εἶναι ἕνα ὡς πρὸς τὸν ὁρισμό. Ἐξηγοῦμε κατὰ τὴν ἑρμηνεία αὐτήν, ὅταν ὁ Παρμενίδης λέει Ἓν τὸ Πᾶν ἐννοεῖ ὅτι τὸ Πᾶν περιλαμβάνει ὅλα τὰ ὄντα καὶ ἐπειδὴ ὅλα τὰ ὄντα προσδιορίζονται ἀπὸ τὸν ὁρισμὸ τοῦ ὄντος, ἑπομένως ὅλα τὰ ὄντα κατὰ τὸν προσδιορισμὸ αὐτὸν ἐκφράζονται μὲ μία καὶ μοναδικὴ λέξη τοῦ ὁρισμοῦ Ὄν, δηλαδὴ εἶναι κατὰ τὸν ὁρισμὸ αὐτὸν μόνον

Ὅταν ὁ Παρμενίδης λέει Ἓν τὸ Πᾶν ἐννοεῖ ὅτι τὸ Πᾶν περιλαμβάνει ὅλα τὰ ὄντα καὶ ἐπειδὴ ὅλα τὰ ὄντα προσδιορίζονται ἀπὸ τὸν ὁρισμὸ τοῦ ὄντος, ἑπομένως ὅλα τὰ ὄντα κατὰ τὸν προσδιορισμὸ αὐτὸν ἐκφράζονται μὲ μία καὶ μοναδικὴ λέξη τοῦ ὁρισμοῦ Ὄν, δηλαδὴ εἶναι κατὰ τὸν ὁρισμὸ αὐτὸν μόνον Ἕνα.

Ἕνα. (Ὁ ὁρισμὸς τοῦ Ὄντος περιλαμβάνει ὅλα -τὸ Πᾶν- τὰ Ὄντα). Ἡ θεμελιακὴ ρήση Ἓν τὸ Πᾶν ἀπησχόλησε τοὺς ἐπιφανέστερους ἀρχαιοέλληνες σοφοὺς ὅπως τὸν Παρμενίδη, τὸν Ξενοφάνη, τὸν Ἡράκλειτο...

Ὁ Ξενοφάνης, ἱδρυτὴς τῆς Ἐλεατικῆς σχολῆς (Κάτω Ἰταλία), διερμήνευε τὴν ἰσχὺ τοῦ «Ἓν τὸ Πᾶν», ὁ κόσμος εἶναι ἕνας καὶ δὲν ὑπάρχουν ἐξωκοσμικὲς δυνάμεις ποὺ κυβερνοῦν τὸ Σύμπαν.

Ὁ Ἡράκλειτος προσδιορίζει τὴν ρήση αὐτὴν ὡς ἀπόρροια τῆς ἐσωσυμπαντικῆς νομοτέλειας (λόγου) μὲ τὰ λόγια: «*...οὐκ ἐμοῦ ἀλλὰ τοῦ λόγου ἀκούσαντας ὁμολογεῖν σοφὸν ἐστίν, ἓν τὰ πάντα εἶναι*» (Ἡράκλειτος, σελ. 74, ἀπ. 51, Κάκτος).

Ἐπιπροσθέτως «*...ἔτι οὐδὲν κωλύει μίαν τινὰ οὖσαν τὸ πᾶν μορφὴν, ὡς καὶ ὁ Ἀναξίμανδρος καὶ ὁ Ἀναξιμένης λέγουσιν, ὁ μὲν ὕδωρ εἶναι φάμενος τὸ πᾶν, ὁ δὲ, ὁ Ἀναξιμένης, ἀέρα, καὶ ὅσοι ἄλλοι οὕτως εἶναι τὸ πᾶν ἓν ἠξιώκασιν, τοῦτο ἤδη σχήμασί τε καὶ πλήθει καὶ ὀλιγότητι καὶ τῷ μανὸν ἢ πυκνὸν γίγνεσθαι, πολλὰ καὶ ἄπειρα ὄντα τε καὶ γιγνόμενα ἀπεργάζεσθαι τὸ ὅλον, φησὶ δὲ καὶ ὁ Δημόκριτος τὸ ὕδωρ τε καὶ τὸν ἀέρα ἕκαστόν τε τῶν πολλῶν, ταυτὸ ὄν, ρυθμῷ διαφέρειν...*». [*...ἐπίσης τίποτα δὲν ἐμποδίζει τὸ πᾶν νὰ εἶναι ἕνα πρᾶγμα, ὅπως λένε καὶ ὁ Ἀναξίμανδρος καὶ ὁ Ἀναξιμένης, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ πρῶτος ὑποστηρίζει πὼς τὸ πᾶν εἶναι νερό, ἐνῷ ὁ δεύτερος, ὁ Ἀναξιμένης, ἀέρας καὶ ὅσοι ἄλλοι ἔχουν ὑποστηρίξει παρομοίως πὼς τὸ πᾶν εἶναι ἕνα, ἀλλὰ αὐτό, τὸ ὅλον μὲ τὰ σχήματά του, τὸ μικρὸ ἢ τὸ μεγάλο πλῆθος του μὲ τὶς ἀλλαγὲς στὴν πυκνότητά του νὰ δημιουργῇ πολλὰ καὶ ἄπειρα πράγματα ποὺ εἶναι καὶ γίνονται. Ἀλλὰ ὁ Δημόκριτος ὑποστηρίζει πὼς τὸ νερό, ὁ ἀέρας καὶ τὸ καθένα ἀπὸ τὰ πολλὰ εἶναι τὸ ἴδιο πρᾶγμα, ἀλλὰ διαφέρουν ὡς πρὸς τὸν ρυθμό.*] (Ζήνων-Μέλισσος, σελ. 78-79, Κάκτος)

Ὁ Δημόκριτος εἶναι ὁ φιλόσοφος ποὺ πλησιέστερα ἀπὸ κάθε ἄλλον, μὲ τὴν περὶ τοῦ ἀτόμου θεωρία του, προέβλεψε διαισθητικὰ τὴν σημερινὴ ἐπιστημονικὴ σκέψη γιὰ τὴν ἔσχατη δομὴ τῆς ὕλης. Οἱ νεώτεροι φυσικοὶ ἐπιστήμονες καὶ φιλόσοφοι, ἀκολουθώντας τὴν σκέψη καὶ τὸν ἐπιστημονικὸ τρόπο ἔρευνας τῶν ἀρχαίων, δημιούργησαν μετὰ 2.500 περίπου χρόνια τὸ δικό τους Ἓν τὸ Πᾶν, προσαρμοσμένο καὶ μεταγλωττισμένο στὶς σύγχρονες ἐπιστημονικὲς γνώσεις καὶ ἐπιτεύξεις τῆς μοντέρνας τεχνολογίας.

Ὁ Δημόκριτος καὶ ὁ σύντροφός του Λεύκιππος, ἀτομικοὶ φιλόσοφοι, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη (βλ. *«Μετὰ τὰ φυσικά»*, Α, 4, 985b 6 κ.ἑ.) «...*ὑποστηρίζουν πὼς στοιχεῖα εἶναι τὸ πλῆρες καὶ τὸ κενὸ ὀνομάζοντας τὸ ἕνα ὂν καὶ τὸ ἄλλο μὴ ὂν καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὸ ἕνα εἶναι πλῆρες καὶ στερεό, τὸ ὄν, ἐνῷ τὸ ἄλλο κενὸ καὶ ἀραιό, τὸ μὴ ὄν. Οἱ διαφορὲς τῶν ὄντων εἶναι οἱ αἰτίες τῶν ὑπολοίπων πραγμάτων»*. Τοῦτες λοιπὸν λένε πὼς εἶναι τρεῖς, τὸ σχῆμα, ἡ τάξη καὶ ἡ θέση. Διαφέρει, λένε, τὸ ὂν *ρυσμῷ* καὶ *διαθιγῇ* καὶ *τροπῇ* μόνον. Ἀπὸ αὐτὰ ὁ ρυσμὸς εἶναι τὸ σχῆμα, ἡ διαθιγὴ ἡ τάξη καὶ ἡ τροπὴ ἡ θέση (βλ. σχόλ. 16, σελ. 126, Ζήνων-Μέλισσος Τ10, Κάκτος).

Ὁ Δημόκριτος εἶναι ὁ φιλόσοφος ποὺ πλησιέστερα ἀπὸ κάθε ἄλλον, μὲ τὴν περὶ τοῦ ἀτόμου θεωρία του, προέβλεψε διαισθητικὰ τὴν σημερινὴ ἐπιστημονικὴ σκέψη γιὰ τὴν ἔσχατη δομὴ τῆς ὕλης. Οἱ νεώτεροι φυσικοὶ ἐπιστήμονες καὶ φιλόσοφοι, ἀκολουθώντας τὴν σκέψη καὶ τὸν ἐπιστημονικὸ τρόπο ἔρευνας τῶν ἀρχαίων, δημιούργησαν μετὰ 2.500 περίπου χρόνια τὸ δικό τους Ἓν τὸ Πᾶν, προσαρμοσμένο καὶ μεταγλωττισμένο στὶς σύγχρονες ἐπιστημονικὲς γνώσεις καὶ ἐπιτεύξεις τῆς μοντέρνας τεχνολογίας.

α) Ἐπέτυχαν νὰ ἀνιχνεύσουν καὶ πιστοποιήσουν τὴν ἔσχατη βαθμίδα τῆς ὕλης ἀνακαλύπτοντας δεκάδες ὑποατομικῶν σωματιδίων καὶ νὰ ἐπιτύχουν τὸν προσδιορισμό τους. Ὁ φυσικὸς καὶ φιλόσοφος Εὐτ. Μπιτσάκης (ΕΜ) στὸ βιβλίο του *«Ὁ Νέος Ἐπιστημονικὸς Ρεαλισμὸς»* γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ γράφει «...*Ἡ πολυπλοκότητα τῶν μορφῶν τῆς ὕλης ἔχει σήμερα ἀναχθῆ σ' ἕνα μικρὸ ἀριθμὸ "θεμελιωδῶν" ὀντοτήτων: τὰ 6 λεπτόνια, τὰ 6 κουὰρκς καὶ τὰ κβάντα τῶν φυσικῶν ἀλληλεπιδράσεων»*.

β) Ἐπαναδιατύπωσαν τὴν ἕως τώρα θεωρία τῆς ἄπειρης διαιρετότητας τῆς ὕλης, τὴν ὁποία πρῶτος εἶχε ἀναγάγει σὲ θέση φιλοσοφικὴ ὁ Δημόκριτος καὶ τὴν παρεδέχθησαν μετέπειτα ἐπιφανεῖς ἐπιστήμονες ὅπως ὁ Γάλλος Pascal (Πασκὰλ) κ.ἄ.

Ὁ Δημόκριτος, ὅπως γράφει ὁ ΕΜ στὸ ὡς ἄνω βιβλίο του: «...*ὕψωσε στὸ ἐπίπεδο τῆς φιλοσοφίας τὸ ἐποπτικὸ ἐρώτημα γιὰ τὴν ἄπειρη διαιρετότητα τῆς ὕλης καὶ τοῦ ἔδωσε φιλοσοφικὴ ἀπάντηση: τὸ ἄτομο ἀποτελεῖ τὸ ὅριο διαιρετότητας τῆς ὕλης, στὴν ἀρχὴ στὴν ὁποίαν ἀναφέρονται τὰ ὄντα καὶ ἡ ὁποία δὲν ἀνάγεται σὲ τίποτα»* (ὡς ἄνω σελ. 101). Βάσει τῆς θεωρίας του αὐτῆς προέβλεψε ἀπειρία κόσμων, ποὺ γεννιοῦνται καὶ ἐξαφανίζονται μέσα στὸν χρόνο.

Ὁ Δημόκριτος εἶναι ὄχι μόνον ὁ ἀληθινὸς «προφήτης» ἑνὸς ὑλικοῦ, βιολογικοῦ σύμπαντος, ἀλλὰ καὶ τῆς σύγχρονης κβαντικῆς θεωρίας τῶν πολλαπλῶν κόσμων μετὰ ἐμβίων ὅπως στὴν γῆ ὄντων.

Ἡ θεωρία τοῦ Δημόκριτου γιὰ τὴν διαιρετότητα τῆς ὕλης ἐπηρέασε πολλοὺς μετέπειτα ἐπιστήμονες, ὅπως τὸν Pascal. Γι' αὐτὸν ὁ διακεκριμένος Γάλλος φυσικὸς J. Vigier στὸ βιβλίο του *«Ἡ θεωρία τῶν Ἀναβαθμῶν»* (μετάφραση ἀπὸ τὴν γαλλικὴ Κ. Κουλουφᾶκος) γράφει: «...*προτείνομε νὰ παρθῇ στὰ σοβαρὰ μία ἰδέα ποὺ εἶχε διατυπωθῇ γιὰ πρώτη φορὰ στὴν φιλοσοφία τοῦ Pascal, ὅτι ἡ ὕλη εἶναι ἐπ' ἄπειρον διαιρετή»*.

Ἡ ἀτομικὴ θεωρία τοῦ Δημόκριτου, ὅπως καὶ ἡ θέση του γιὰ τὴν ἄπειρη διαιρετότητα τῆς ὕλης, τροποποιήθηκε στὴν σημερινὴ ἐποχή μας τῆς ραγδαίας ἐξέλιξης τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσης.

Ὁ νομπελίστας Ἰνδὸς φυσικὸς A. Salam στὸ βιβλίο του *«Ἑνοποίηση τῶν Θεμελειωδῶν Δυνάμεων»* γράφει: *«Τὸ ὅλο πρόβλημα τῆς διαίρεσης τῆς ὕλης φωτίστηκε μὲ διαφορετικὸ τρόπο. Ὡς τότε πιστεύαμε πὼς ὑπῆρχαν δύο διαφορετικὲς δυνατότητες. Εἴτε μποροῦμε νὰ διαιρέσωμε τὴν ὕλη ξανὰ καὶ ξανὰ σὲ ὅλο καὶ μικρότερα κομμάτια εἴτε δὲν μποροῦμε νὰ τὴν διαιρέσωμε ἐπ' ἄπειρον, ὁπότε καταλήγομε σὲ μικρότατα σωματίδια. Τώρα ἐντελῶς ξαφνικὰ εἴδαμε καὶ μία τρίτη δυνατότητα: μποροῦμε νὰ διαιροῦμε τὴν ὕλη ξανὰ καὶ ξανά, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν μᾶς ὁδηγεῖ ποτὲ σὲ μικρότερα σωματίδια, ἐπειδὴ δημιουργοῦμε σωματίδια ἀπὸ ἐνέργεια· καὶ καθὼς δημιουργοῦνται ζεύγη,*

αὐτὸ μπορεῖ νὰ συνεχισθῆ γιὰ πάντα. Τὸ νὰ σκεπτόμαστε λοιπὸν τὰ στοιχειώδη σωματίδια ὡς σύνθετα συστήματα στοιχειωδῶν σωματιδίων, ἦταν μία ἀντίληψη φυσικὴ ἀλλὰ παράδοξη, καὶ φυσικὰ προέκυψε τὸ ἐρώτημα ποιοῦ εἴδους μαθηματικὸ σχῆμα μπορεῖ νὰ περιγράψῃ μία τέτοια κατάσταση;» (σελ. 115).

Τὸ σημερινὸ Ἓν τὸ Πᾶν καθορίζεται συγκεκριμένα στὸ προαναφερθὲν βιβλίο τοῦ ΕΜ, ὅπου ἀναφέρει: *«Ἡ δεσπόζουσα τάση εἶναι νὰ γίνεται δεκτὴ ἡ ὕπαρξη ὡρισμένων θεμελιωδῶν ὀντοτήτων, οἱ ὁποῖες συνιστοῦν τὴν "πρώτη ὕλη" (τὸ Ἓν τῶν ἀρχαίων) τῶν κβαντικῶν σωματίων»* καὶ ἑπομένως τῆς συμπαντικῆς ὕλης (τὸ Πᾶν τῶν ἀρχαίων, θὰ προσθέταμε). *«Τὸ πρότυπο αὐτὸ ἐπέτρεψε τὴν ἑρμηνεία πολλῶν φαινομένων»* (τὸ *«ἀκολουθεῖν τοῖς φαινομένοις»* τοῦ Παρμενίδη). Ἀλλὰ ὡρισμένα φαινόμενα θέτουν τὸ ἐρώτημα μήπως καὶ οἱ στοιχειώδεις αὐτὲς ὀντότητες ἔχουν δομή. Ποιό εἶναι τότε τὸ «θεμελιῶδες»; διερωτᾶται ὁ καθηγητής. Ὅπως εἴδαμε ἀνωτέρω, ὁ φυσικὸς Salam ἀπαντᾷ αὐτὴν τὴν ἐρώτηση, ὁ δὲ ΕΜ συμφωνώντας γράφει:

«Δὲν θὰ ἦταν ἴσως περισσότερο σύμφωνο μὲ τὸν δυναμικὸ χαρακτῆρα τῆς ὕλης νὰ ἐγκαταλείψωμε τὴν ἔννοια τοῦ θεμελιώδους καὶ νὰ δεχθοῦμε τὴν ὕλη ὡς ἀνεξάντλητη σὲ μορφὲς δυναμικοῦ χαρακτῆρα»;

Τὸ Standard Model (σελ. 6) τῆς ἔσχατης μικρότητας τῆς ὕλης ἀποτελεῖται ἀπὸ 16 ὑποσωματίδια: 6 quorks, (u-up, d-down, c-charm, s-stange, t-top, b-bottom) 6 leptons (Ve-electron nutrino, Vμ-muon nutrino, Vτ-tau nutrino, e-electron, μ-muon, τ-tau), 4 bosons (γ-photon, Z-boson, W-boson, g-gluon, αὐτὰ ὡς force carriers - φορεῖς δύναμης) καὶ τὸ ἄγνωστο ἀκόμα Higgs boson (BBC Science-Nature, 25.3.o4).

Ἐπιστήμονες ἀμφισβητοῦν τὸν ἀριθμὸ αὐτὸν γιὰ τὴν ἔσχατη ὑποδιαίρεση τῆς ὕλης καὶ προβληματίζονται ἂν μία τέτοια ἀλλαγὴ δὲν θὰ μετέβαλε τὴν σημερινὴ εἰκόνα ποὺ ἔχομε γιὰ τὰ σωματίδια τῆς ὕλης, ἐπιβάλλοντας μιὰ εὐρύτερη ἀντίληψη γιὰ τὶς θεμελιακὲς συνιστῶσες τοῦ σύμπαντος καὶ τὶς ἀμοιβαῖες ἐπιδράσεις τους.

Πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση ὁδηγεῖ ἡ ἐπιστήμη τῆς Πληροφορικῆς, ὅπου τὸ Standard Model ἀποτελεῖ τὸ λογισμικὸ (softwear) ἑνὸς συμπαντικοῦ ὑπερυπολογιστῆ. Ἡ πληροφορία (Ἡρακλείτειος Λόγος) θὰ γίνῃ πιὸ θεμελιώδης ἔννοια καὶ ἀπὸ αὐτὴν τῆς ὕλης.

Τὸ ἀδιαίρετο κομμάτι τῆς ὕλης, κατὰ τὸν Δημόκριτο, τὸ ἄτομο, ἔγινε κατὰ τὸν ΕΜ σημεῖο στήριξης ὑλιστικῶν θεωριῶν ἀλλὰ καὶ στόχος τοῦ ἰδεαλισμοῦ τοῦ Πλάτωνα, τοῦ Berkeley κ.ἄ. μέχρι τῶν συγχρόνων πνευματοκρατικῶν ρευμάτων. Ποιό εἶναι λοιπὸν σήμερα τὸ περιεχόμενο αὐτῶν τῶν ἐννοιῶν; Πρόκειται γιὰ ξεπερασμένες ἔννοιες; Προχωροῦμε, ὅπως ἰσχυρίζονται πολλοί, ἀπὸ τὸν Δημόκριτο πρὸς τὸν Πυθαγόρα καὶ τὸν Πλάτωνα; Ἢ μήπως μποροῦμε νὰ μιλᾶμε γιὰ ὕλη σύμφωνα μὲ τὴν ὑλιστικὴ ἔννοια τοῦ ὅρου; Εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ ὑπογραμμίσωμε ἐδῶ ὅτι ἡ ὕλη ὡς ἔννοια καὶ ὡς λέξη εἶναι καθαρῶς ἀρχαιοελληνική. *«...ἔοικε δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος (ὁ Μέλισσος), ἐννοῆσαι μὲν εἶναί τινα οὐσίαν κοινὴν ὑποβεβλημένην τοῖς τέσσαρσι στοιχείοις, ἀγένητόν τε καὶ ἄφθαρτον, ἣν οἱ μετ' αὐτὸν ΥΛΗΝ ἐκάλεσαν, οὐ μὴν διηρθρωμένως γε δυνηθῆναι τοῦτο δηλῶσαι. ταύτην δ' οὖν αὐτὴν τὴν οὐσίαν ὀνομάζει τὸ Ἓν καὶ τὸ Πᾶν».* [*Ὁ ἄνδρας αὐτὸς (ὁ Μέλισσος) φαίνεται νὰ θεωρῇ πὼς κάτω ἀπὸ τὰ τέσσερα στοιχεῖα ὑπάρχει μία κοινὴ οὐσία, ἀγένητη καὶ ἄφθαρτη, τὴν ὁποίαν οἱ μεταγενέστεροι ἀπεκάλεσαν ΥΛΗΝ. Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν οὐσίαν μὲ τὰ παράγωγά της ἀποκαλεῖ Ἓν τὸ Πᾶν.*] (Ζήνων-Μέλισσος, σελ. 88-89, Κάκτος).

Θαυμάζομε ἐδῶ τὴν ἔμφυτη διεισδυτικότητα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν στὰ μυστικὰ τῆς φύσης, τὰ ὁποῖα μετὰ 2.500 χρόνια ἐπαναλαμβάνει καὶ ἀποδέχεται καὶ ἡ σημερινὴ ἐπιστήμη. Ἡ καταπληκτικὴ αὐτὴ ἐπιστημονικὴ διατύπωση τῶν ἀρχαίων σοφῶν πηγάζει πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀπὸ τὴν ὀρθολογική, ἀμυθολόγητη κατανόηση τῶν νόμων τῆς

φύσεως, ἀνεπηρέαστη ἀπὸ τὶς φαντασιώσεις τῆς μετασωκρατικῆς ὑπερβατικῆς ἰδεοκρατίας. Ἡ εὐοίωνη αὐτὴ συγκυρία εἶναι ἀποτέλεσμα καὶ τῆς ἀνυπαρξίας στὴν ἀρχαιότητα -κατὰ τὸν νομπελίστα φυσικὸ Schondiger- τοῦ τοίχους, ποὺ σήμερα διαχωρίζει τὴν ἐπιστήμη ἀπὸ τὴν θρησκεία, τὸ ὁποῖον τὸ τότε Ἱερατεῖο δὲν εἶχε τὴν δύναμη νὰ ἀνεγείρῃ (βλ. Schrondiger, *«Ἡ Φύση καὶ οἱ Ἕλληνες»*, σελ. 19).

Ἡ ὡς ἄνω ἀλήθεια γιὰ τὴν οὐσία τῆς φύσης θὰ μποροῦσε νὰ ἐκφρασθῇ ἀπὸ τὴν σημερινὴ ἐπιστήμη, λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν τὴν πολυαιώνια διαφορὰ τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσης τοῦ σήμερα ἀπὸ ἐκείνην τῆς ἀπουσίας τοῦ πειράματος στὴν ἀρχαιοελληνικὴ ἐποχή, περίπου ὡς ἑξῆς: ...ὁ ἄνδρας αὐτός, ὁ σημερινὸς φυσικὸς ἐπιστήμων, φαίνεται νὰ θεωρῇ πὼς κάτω ἀπὸ αὐτὰ τὰ 16 ὑποκβαντικὰ σωματίδια (τὸ Ἓν) ὑπάρχει μία κοινὴ οὐσία, ἀγέννητη καὶ ἄφθαρτη, τὴν ὁποίαν ὀνομάζομε Ὕλη, καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀποτελεῖται ὁλόκληρο τὸ ἀχανὲς σύμπαν (τὸ Πᾶν), τὴν δομὴ τῆς ὁποίας ἀκόμα ἀγνοοῦμε καὶ γι' αὐτὸ τὴν ἀναφέρομε ὡς «φιλοσοφικὸ κατηγόρημα». Πέρασαν πολλοὶ αἰῶνες καὶ ἡ ἐπιστήμη δὲν γνωρίζει ἀκόμα αὐτὸ ποὺ καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες σοφοὶ δικαιολογημένα ἦταν ἀδύνατο νὰ γνωρίσουν.

Βάσει τῶν ἀνωτέρων συμπερασμάτων ἂς ἀναλογισθοῦμε σὲ ποιά ὕψη ὑλικοῦ καὶ πνευματικοῦ μεγαλείου θὰ ἔφθανε ἡ κοινωνία στὸ σύνολό της, ἐὰν ὁ φιλοσοφικὸς καὶ ἐπιστημονικὸς δυναμισμὸς τῶν σοφῶν ἐκείνων ἐξακολουθοῦσε νὰ ἀναπτύσσεται καὶ στοὺς μετέπειτα αἰῶνες καὶ δὲν ἐπενέβαινε ἀπροκάλυπτα ἡ λαίλαπα τοῦ θρησκευτικοῦ ὑπερβατισμοῦ, γιὰ νὰ ἀναχαιτίσῃ καὶ ἐκμηδενίσῃ τὴν ὑπέρλαμπρη πορεία τοῦ ἀρχαιοελληνικοῦ ὀρθολογισμοῦ. Ἐπιστήμονες καὶ σοφοὶ ἔχουν πικοιλοτρόπως ἐκφράσει τὴν ἀλήθεια αὐτὴν σὲ συγγράματά τους, ἐπιρρίπτοντας εὐθύνες στὴν θρησκευτικὴ ἰδεοκρατία.

Βιβλιογραφία

1. Θαλῆς, Ἀναξίμανδρος, Ἀναξιμένης. Κάκτος 2000.
2. Πλάτων, Τίμαιος, Κριτίας, Ἀναξιμένης. Κάκτος 1996.
3. Ἡράκλειτος, *Ἀποσπάσματα.* Κάκτος 1993.
4. Παρμενίδης, *Ἀποσπάσματα.* Κάκτος 2000.
5. J. Burnet, *«Αὐγὴ τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας»*. Ἀναγνωστίδης.
6. V. Goldschmidi, *«Ὁ Πλατωνισμὸς καὶ ἡ σύγχρονη Ἐποχή»*. Ἀναγνωστίδης.
7. Εὐτ. Μπιτσάκης, *«Ὁ Νέος Ἐπιστημονικὸς Ρεαλισμός»*. Gutenberg 2000.
8. Ed. Wilson, *«Σύναλμα. Ἡ ἑνότητα τῆς Γνώσης»*. Σύναλμα 1999.
9. R. Dawkins, *«Τὸ Ἐγωιστικὸ Γονίδιο»*. Κάτοπτρο 1988.
10. St. Hawkins, *«Μαῦρες Τρῦπες, Σύμπαντα Βρέφη»*.
11. Carl Sagan, *«The Demon Haunted World»*. Ballantine 1996.
12. P. Davies, *«The Mind of God»*. Simon-Schustwer 1993.
13. Erv. Schrondiger, *«Ἡ Φύση καὶ οἱ Ἕλληνες»*. Τραυ.-Κοστ. 1995.
14. A. Salam, *«Ἑνοποίηση τῶν Θεμελιωδῶν Δυνάμεων»*. Κάτοπτρο 1991.
15. Feynman, QED, *«Κβαντικὴ Ἠλεκτρο-Δυναμική»*. 1988.
16. Λ. Ζωγράφου, «Ἀντιγνώση». Ἀλεξάνδρεια 1974.
17. Γ. Μουστάκης, *«Οἱ Πέντε Μεγάλες Θρησκεῖες»*. 1989.
18. Ι. Καρᾶς, *«Οἱ Θετικὲς Ἐπιστῆμες στὸν Ἑλληνικὸ Χῶρο»*, 15ος-19ος αἰ. Δαίδαλος 1991.
19. Μ. Ξύλινας, *«Ἡ Προσωκρατικὴ Φιλοσοφία καὶ οἱ Σύγχρονες Ἐπιστῆμες»*. Δωδώνη 1997.

ΑΝΤΩΝΙΟΥ Α. ΑΝΤΩΝΑΚΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ-ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΟΥ

ΕΙΣ ΟΙΩΝΟΣ ΑΡΙΣΤΟΣ,
ΑΜΥΝΕΣΘΑΙ
ΠΕΡΙ ΓΛΩΣΣΗΣ

*«Δὲν ἔχεις Ὄλυμπε θεούς, μηδὲ λεβέντες ἡ Ὄσσα...
Ραγιάδες ἔχεις Μάνα γῆ, σκυφτοὺς γιὰ τὸ χαράτσι.
Κούφιοι κι ὀκνοὶ καταφρονοῦν τὴν θεία τραχειά σου γλῶσσα,
τῶν Εὐρωπαίων περίγελα καὶ τῶν Ἀρχαίων παλιάτσοι...».*

Κωστῆς Παλαμᾶς

Β' ΕΚΔΟΣΙΣ

ΝΕΑ ΘΕΣΙΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ Α. ΑΝΑΤΩΝΑΚΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ - ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΟΥ

ΕΙΣ ΟΙΩΝΟΣ ΑΡΙΣΤΟΣ
ΑΜΥΝΕΣΘΑΙ ΠΕΡΙ ΓΛΩΣΣΗΣ

Ἡ ἱερὴ ἀγανάκτηση γιὰ τὴν πρόταση τῆς ἐπιτρόπου τῆς Ἑλλάδος στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἕνωση κ. Διαμαντοπούλου, νὰ καθιερωθῇ ἡ Ἀγγλικὴ ὡς δεύτερη ἐπίσημη γλῶσσα τῆς Ἑλλάδος, ὑπῆρξε ἡ ἀφορμὴ τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ τοῦ βιβλίου.
Ἡ ἐπιστημονικὴ ἀκρίβεια τῶν χρησιμοποιουμένων ἐπιχειρημάτων εἶναι αὐτὴ ποὺ τὸ χαρακτηρίζει.
Μέσα ἀπὸ τὸ ὑπέροχο ταξίδι στὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα, ποὺ κάνουμε μὲ ὁδηγὸ τὸν καθηγητὴ Φιλολογίας καὶ Ἱστορικὸ ἐρευνητὴ κ. Ἀντώνιο Ἀντωνάκο, γνωρίζουμε τὶς μοναδικὲς ἰδιότητές της καὶ κατανοοῦμε διάφορα σημαντικὰ γλωσσικὰ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα σὲ πολλὲς περιπτώσεις ἦσαν ἄγνωστα ἢ περνοῦσαν ἀπαρατήρητα.
Εἶναι ἕνα χρήσιμο πνευματικὸ πολεμοφόδιο γιὰ τὰ ὅπλα ποὺ πρέπει νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἐναντίον τῶν δολιοφθορέων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.
Εἶναι ἀπαραίτητο στὸν μαθητή, τὸν φοιτητή, τὸν δάσκαλο, τὸν καθηγητὴ ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε Ἕλληνα, ποὺ θέλει νὰ γνωρίζῃ τὴν ὑπεροχὴ καὶ τὴν μοναδικότητα τῆς γλώσσης ποὺ κληρονόμησε...
Τῆς Ἑλληνικῆς αὐδῆς...

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ Π. ΔΑΚΟΓΛΟΥ

Η ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΑ
ΑΡΙΘΜΟΣΟΦΙΑ

ΝΕΑ ΘΕΣΙΣ

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ Π. ΔΑΚΟΓΛΟΥ

Η ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΑ ΑΡΙΘΜΟΣΟΦΙΑ

Διαβάζοντας αὐτὸ τὸ βιβλίο τοῦ Ἱπποκράτη Δάκογλου σοῦ ἐμφανίζεται ἡ πραγματικὴ Πυθαγόρεια Ἀριθμοσοφία, ἡ οποία, ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα ἀκόμη, εἶχε διαστρεβλωθῆ σὲ μέγιστο βαθμό.
Ἂν εἶσαι ἀνυποψίαστος, θὰ νοιώσῃς δέος ἀπὸ τὸ πραγματικὸ περιεχόμενό της.
Ἂν εἶσαι ὑποψιασμένος, τότε τὸ βιβλίο αὐτὸ θὰ σὲ βοηθήσῃ νὰ βάλῃς στὸ μυαλό σου τὰ πράγματα μὲ τὴν σωστή τους σειρὰ καί, γιατί ὄχι, νὰ μπορέσῃς νὰ προχωρήσῃς καὶ πάρα πέρα.

ΝΕΑ ΘΕΣΙΣ - ἐκδοτικὸς οἶκος - βιβλιοπωλεῖον
Ἱπποκράτους 65, 106 80 Ἀθῆναι
τηλέφωνον: 210-3634932 - τηλεομοιότυπον: 210-3617592

Αναστάσιος Στάμος

ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ ΤΩΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙΑΚΩΝ ΙΕΡΩΝ

Προδημοσίευσις ἐκ τοῦ Βιβλίου Ἱερὰ Ἐλευσίς. Ἡ ἀληθινὴ ἱστορία τοῦ Ἀναστασίου Στάμου

α) Οἱ Καταστροφὲς τοῦ Ἱεροῦ

Τὸ Ἐλευσίνιο Ἱερὸ κατεστράφη πολλὲς φορὲς στὴν Ἱστορία μας ἀπὸ βαρβάρους.

- Οἱ **Πέρσαι**, μετὰ τὴν Ναυμαχία τῆς Σαλαμῖνος, τὸ 479 π.Χ. μὲ τὸν Μαρδόνιο, στὸ πέρασμά τους γιὰ τὰ Μέγαρα κατέστρεψαν τὴν Ἐλευσῖνα. Εἶχαν κατακάψει καὶ τὴν Ἀκρόπολι τῶν Ἀθηνῶν, γι' αὐτὸ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἔκαψε τὴν Περσέπολι εἰς ἐκδίκησιν αὐτῆς τῆς πρὸ 150 ἐτῶν πυρπολήσεως τῶν Ἱερῶν τῶν Ἀθηνῶν.

- Οἱ **Κοστοβῶκοι**, τὸ 170 μ.Χ. στοὺς χρόνους τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρώμης Μάρκου Αὐρηλίου, κατέκαψαν τὴν Ἐλευσῖνα. Αὐτοὶ οἱ ἄγνωστοι βάρβαροι κατοικοῦσαν βορείως τῶν Δακῶν πάνω ἀπὸ τὸν Δούναβι. Εἶναι φανερὸν ὅτι «κάποιος» τοὺς ὑπέδειξε νὰ διαπράξουν τὸ ἀνοσιούργημα καὶ ἔπειτα νὰ φύγουν. Λεπτομέρειες δίδονται στὴν συνέχεια τοῦ ἄρθρου.

- Οἱ **Βησιγότθοι** μὲ τὸν Ἀλάριχο, τὸ 395 μ.Χ. στοὺς χρόνους τοῦ Ἀρκαδίου αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κατεδάφισαν τὰ πάντα. Τότε ἐσφάγη ὁ τελευταῖος Ἱεροφάντης Νεστόριος. Κατεστράφησαν ὅλοι οἱ Ἱεροὶ τῆς Ἑλλάδος Τόποι ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς στρατιῶτες καὶ ἰουδαιοχριστιανοὺς μοναχοὺς ἀκολούθους τοῦ Ἀλαρίχου. Ἐξετελέσθη ἡ περίφημος «ἐντολὴ» τῆς Νέας τάξεως πραγμάτων: «ΕΣ ΕΔΑΦΟΣ ΦΕΡΕΙΝ» πᾶν τὸ Ἑλληνικόν.

- Ἤδη τὸ 392 μ.Χ. ὁ Ἱσπανὸς αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως «μέγας» ἰουδαιοχριστιανὸς Θεοδόσιος ὁ Α΄ εἶχε ἀπαγορεύσει διὰ Νόμου τὴν Τέλεσιν τῶν Ἐλευσινίων Μυστηρίων. Συγχρόνως εἶχε ἀπαγορεύσει κάθε ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων ἑορτὴ καθὼς καὶ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες, τῇ προτροπῇ τοῦ νέου Ἱερατείου.

β) Ὁ Ἀλάριχος καὶ ὁ Ρουφῖνος

Μόλις ἀπέθανεν ὁ Θεοδόσιος ἔμειναν στὸν θρόνο τὰ ἀνήλικα τέκνα του, ὁ Ἀρκάδιος στὴν Κωνσταντινούπολι καὶ ὁ Ὀνώριος στὴν Ρώμη. Ἐπίτροπος τοῦ Ἀρκαδίου καὶ οὐσιαστικὸς κυβερνήτης τῆς Ἀνατολικῆς Αὐτοκρατορίας ἦτο ὁ Ρουφῖνος.

- Ὅπως διηγεῖται ὁ Ἰωάννης Ἀντιοχεὺς (*Ἀποσπάσματα*, 190):
«Ὁ Ρουφῖνος, ὁ ἐπίτροπος τοῦ ἀνηλίκου Ἀρκαδίου, πλῆθος βαρβάρων εἰσαγαγών, ὧν Ἀλάριχος ἡγεῖτο, πᾶσαν ὁμοῦ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ περὶ τὴν Ἰλλυρίδα διεπόρθει. Ὁ Ρουφῖνος ὑπέχαιρε καὶ τὸν κοινὸν ὄλεθρον ἀπελάμβανε. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐν ἀφασίᾳ διετέλει».

- Ὁ Ἀλάριχος ἦτο βάρβαρος φύλαρχος, μετὰ τοῦ ὁποίου συνεμάχησε ὁ Θεοδόσιος εἰς τὸν κατὰ τοῦ Εὐγενίου τοῦ τυράννου πόλεμον. Γιὰ τὴν προσφορά του τὸν ἐτίμησε μὲ τὴν Ρωμαϊκὴ ἀξία. Ἀλλὰ αὐτὸς ἔπειτα ἔφθασε νὰ κυριεύσῃ τὴν Ρώμη. Αὐτὰ μᾶς λέγει ὁ Σωκράτης ὁ Σχολαστικὸς στὴν *Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία* του (7,10,4).

- Ὁ Ἰωάννης Μαλάλας (*Χρονογραφία*, 358) ἀναφέρει ὅτι στοὺς χρόνους τοῦ Θεοδοσίου ὁ Ὀστρογότθος Ἀττιλᾶς μετὰ πολλῶν ἄλλων βαρβάρων ἐξεστράτευσε ἐναντίον τῆς Ρώμης καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τότε ὁ Ἀέτιος, ὁ συγκλητικὸς τῆς Ρώμης, ἐπῆγε στὸν Ἀλάριχο τῶν Γάλλων καὶ τὸν προέτρεψε ἐναντίον τοῦ Ἀττιλᾶ. Δὲν ἀναφέρει καὶ αὐτὸς τίποτε γιὰ τὴν καταστροφὴ τῆς Ἑλλάδος. Ἐπίσης τίποτε δὲν ἀναφέρει καὶ ὁ Προκόπιος.

- Ὁ **Εὐνάπιος** (*Ἱστορικὰ Ἀποσπάσματα*, 52)

ἀποκαλυπτικῶς ἀναφέρει ὅτι ὁ Ἀλάριχος μὲ τοὺς Βησιγότθους του πέρασε τὶς Θερμοπύλες... τρέχοντας. Δηλαδὴ τὸν ἄφησαν οἱ ἁρμόδιοι φύλακες τοῦ στενοῦ νὰ περάση, ὄντες εἰδοποιημένοι. Μαζί τους εἰσῆλθαν στὴν Στερεὰ Ἑλλάδα καὶ *«οἱ τὰ φαιὰ ἱμάτια φέροντες»* μοναχοὶ ἰουδαιοχριστιανοί, τῶν ὁποίων ἡ ἀσέβεια καὶ οἱ προηγηθέντες αὐτοκρατορικοὶ νόμοι διέρρηξαν τοὺς Ἱεροφαντικοὺς θεσμούς:

«...Ὅτε Ἀλάριχος ἔχων τοὺς βαρβάρους διὰ τῶν Πυλῶν παρῆλθεν, ὥσπερ διὰ σταδίου τρέχων. Τοιαύτας αὐτῷ τὰς πύλας ἀπέδειξε τῆς Ἑλλάδος ἥ τε τῶν τὰ φαιὰ ἱμάτια ἐχόντων ἀκωλύτως προσπαρεισελθόντων ἀσέβεια καὶ ὁ τῶν ἱεροφαντικῶν θεσμῶν παραρραγεὶς νόμος καὶ σύνδεσμος».

«Ἐπὶ τούτοις Ἀλάριχος τῶν Θρᾴκης ἀπανίστατο τόπων, καὶ ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν προήει καὶ Θεσσαλίαν, ***πάντα καταστρεφόμενος*** *τὰ ἐν μέσῳ.*

Γενόμενος δὲ Θερμοπυλῶν πλησίον ἔπεμπε λάθρα πρὸς Ἀντίοχον τὸν ἀνθύπατον καὶ Γερόντιον τὸν ἐφεστηκότα τῇ Θερμοπυλῶν φυλακῇ τοὺς τὴν ἔφοδον ἀγγελοῦντας. Καὶ ὁ μὲν ἀπεχώρει μετὰ τῶν φυλάκων, ***ἐνδιδοὺς*** *ἐλευθέραν καὶ ἀκώλυτον τὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα πάροδον τοῖς βαρβάροις.*

Οἱ δὲ ἐπὶ λείαν ἕτοιμον τῶν ἀγρῶν καὶ παντελῆ τῶν πόλεων ἀπώλειαν ἐχώρουν, τοὺς μὲν ἄνδρας ἡβηδὸν ***ἀποσφάττοντες****, παιδάρια δὲ καὶ γυναῖκας ἀγεληδὸν ἅμα τῷ πλούτῳ παντὶ ληζόμενοι.*

Καὶ ἡ μὲν Βοιωτία πᾶσα, καὶ ὅσα μετὰ τῶν ἀπὸ Θερμοπυλῶν εἴσοδον Ἑλληνικὰ ἔθνη διῆλον οἱ βάρβαροι ἔκειντο τὴν ἐξ ἐκείνων μέχρι τοῦ νῦν καταστροφὴν διδόντα τοῖς θεωμένοις ὁρᾶν, μόνων Θηβαίων διὰ τὸ τῆς πόλεως ὀχυρὸν περισωθέντων...

...ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ἐχώρει καὶ προσέτι τοῦ Πειραιῶς....

Ἔμελλε δὲ ἡ τῆς πόλεως ἀρχαιότης καὶ ἐν οὕτω δυσσεβέσι καιροῖς ***θείαν τινὰ πρόνοιαν*** *ὑπὲρ ἑαυτῆς ἐπισπάσθαι καὶ* ***μένειν ἀπόρθητος****. Ἄξιον δὲ μηδὲ τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἡ πόλις περιεσώθη σιωπῇ διελθεῖν, θεοπρεπῆ τινα οὖσαν καὶ εἰς εὐσέβειαν τοὺς ἀκούοντας ἐπικαλουμένην. Ἐπιὼν Ἀλάριχος πανστρατιᾷ τῇ πόλει τὸ μὲν τεῖχος ἑώρα περινοστοῦσαν τὴν* ***πρόμαχον Ἀθηνᾶν****, ὥς ἐστιν αὐτὴν ὁρᾶν*

Ὁ Ἀλάριχος ἐπέδραμε ἐναντίον τῆς Θράκης, τῆς Μακεδονίας καὶ κατόπιν τῆς Θεσσαλίας καταστρέφοντας τὸν τόπο ἀπὸ τὸν ὁποῖο διήρχετο.

Ὅταν ἔφθασε στὶς Θερμοπύλες, ἀπέστειλε ἀγγελιαφόρους νὰ γνωστοποιήσουν τὴν ἔφοδο πρὸς τὸν ἀνθύπατο Ἀντίοχο καὶ πρὸς τὸν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς φρουρᾶς Γερόντιο. Ἀμέσως οἱ φύλακες τοῦ στενοῦ ἀπεχώρησαν καὶ **παρέδωσαν** ἐλευθέραν τὴν δίοδο στοὺς βαρβάρους.

Αὐτοὶ λεηλατοῦσαν πόλεις καὶ ἀγρούς, κατέσφαζαν τοὺς ἄνδρες ἀπὸ ἐφηβείας, αἰχμαλωτίζοντας τὶς γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ καὶ καταληστεύοντας τὶς περιουσίες των.

Καὶ τότε ὁλόκληρος ἡ Βοιωτία, καὶ ὅλες οἱ ἑλληνικὲς ἐθνότητες ἀπὸ τῆς εἰσόδου τῶν Θερμοπυλῶν καὶ κάτω ἐλεηλατήθησαν, ἡ δὲ κατεστροφὴ εἶναι ὁρατὴ στὸν ἐπισκέπτη καὶ τώρα, περιεσώθη δὲ μόνον ἡ ὠχυρωμένη Καδμεία τῶν Θηβαίων...

...ἐπειδὴ βιάζονταν νὰ φθάσουν στὴν Ἀθήνα καὶ τὸν Πειραιᾶ...

Παρὰ τὴν δυσσεβῆ ὅμως συγκυρία, ἡ Ἀθήνα παρέμεινε ἀπόρθητος, διότι κάποια **θεία πρόνοια** φρόντισε ἡ πόλις νὰ μὴ πέσῃ στὰ χέρια τῶν βαρβάρων, ἀπὸ θεοπρέπεια καὶ διὰ τὴν ἐπίκλησιν τῆς εὐσεβείας τῶν ἀκουόντων. Ἐνῷ ἐπήρχετο ὁ Ἀλάριχος μὲ πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, ἀντίκρυσε πάνω ἀπὸ τὸ τεῖχος τῆς Ἀκροπόλεως νὰ περιφέρεται ἡ **πρόμαχος Ἀθηνᾶ**. Ἐφαίνετο ὅπως

*ἐν τοῖς ἀγάλμασιν, ὡπλισμένην καὶ οἷον τοῖς ἐπιοῦσιν ἀνθίστασθαι μέλλουσαν, τοῖς δὲ τείχεσι παρεστῶτα τὸν **Ἀχιλλέα** τὸν ἥρω...*	ἀκριβῶς τὸ ἄγαλμά της, ὡπλισμένη, ἕτοιμη νὰ ὑπερασπισθῇ τὴν πόλιν της. Συγχρόνως ἐνεφανίσθη καὶ ὁ **Ἀχιλλεύς**.
*Ἀλάριχος δὲ τὴν Ἀττικὴν πᾶσαν ἀπόρθητον ἀπολιπὼν δέει τῶν φανέντων **φασμάτων** ἐπεὶ τὴν Μεγαρίδα παρῄει, καὶ ταύτην ἑλὼν ἐξ ἐπιδρομῆς τῆς ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον ἐλάσεως εἴχετο, μηδεμιᾶς πειρώμενος ἀντιστάσεως.*	Ὁ Ἀλάριχος ἐγκατέλειψε ἀπόρθητον τὴν Ἀττικὴν ἀπὸ φόβο πρὸς τὰ φανέντα φάσματα, καὶ ἐπέπεσε κατὰ τῆς Μεγαρίδος. Κατόπιν ἐπέδραμε στὴν Πελοπόννησο χωρὶς ἀντίστασι.
Ἐνδόντος δὲ αὐτῷ Γεροντίου τὸν Ἰσθμὸν διαβῆναι....	Διότι πάλι ὁ Γερόντιος τὸν ἄφησε νὰ περάση παραδίδοντας τὸν Ἰσθμό.
Ἡ Κόρινθος πρώτη κατὰ κράτος ἡλίσκετο καὶ τὰ πρόσοικα ταύτῃ πολίχνια καὶ ἐπὶ	Πρώτη ἡ Κόρινθος κατεστράφη ὁλοσχερῶς μαζὶ μὲ τὰ περίχωρά της, κα

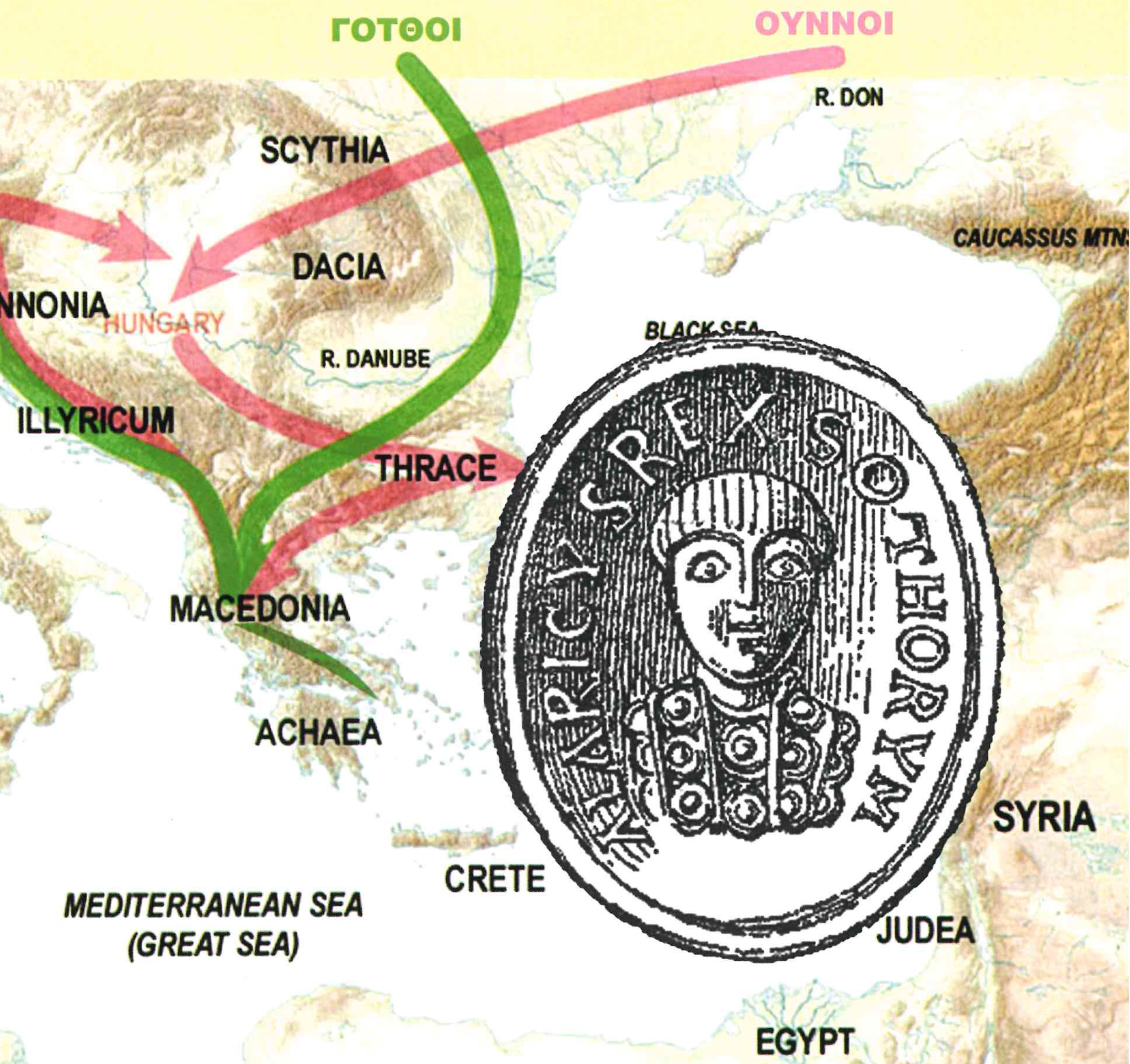

- Ὁ **Ζώσιμος** (*Νέα Ἱστορία*, 5,5-6) περιγράφει παραστατικῶς καὶ μὲ περισσότερες λεπτομέρειες τὸ ἀνόσιο καὶ καταστροφικὸ ἔργο τῶν Γάλλων τοῦ Ἀλαρίχου ἐναντίον ὁλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος. Μηδὲ τῶν Ρωμαίων ἐξαιρουμένων, ποὺ ἐπενέβησαν δῆθεν μὲ τὸν Στηλίχωνα καὶ ἀντὶ νὰ διώξουν τοὺς Βησιγότθους τελικῶς συνεφώνησαν μαζί τους· αὐτοὶ νὰ παραμείνουν καὶ νὰ διοικοῦν τὰ Ἰλλυρικὰ ἔθνη, ἀρκεῖ νὰ τὰ παραδώσουν στὴν κυριαρχία τῆς Ρώμης, δηλαδὴ στὸν Ὀνώριο, τὸν ἀδελφὸ τοῦ Ἀρκαδίου, ἐνῷ ἀνῆκαν στὴν κυριαρχία τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐπέτειναν δὲ τὴν καταστροφὴ λεηλατώντας ὅσα ἄφησαν οἱ προηγούμενοι.

Ἀξίζει ἐδῶ ἡ ἀναφορὰ στὴν σωτηρία τῶν Ἀθηνῶν χάρις στὴν προστασία τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῆς Προμάχου Ἀθηνᾶς, ποὺ ἐθεάθησαν ὑπεράνω τῶν τειχῶν τῆς Ἀκροπόλεως:

γ) Ἡ συμβολὴ τῶν Εὐμολπιδῶν τῆς Ἐλευσῖνος εἰς τὸν Ἐθνικὸν ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν

Τρεῖς Εὐμολπίδες ἀδελφοί, υἱοὶ τοῦ Εὐφορίωνος, ἱερέως τῆς Ἐλευσῖνος, ἔδειξαν

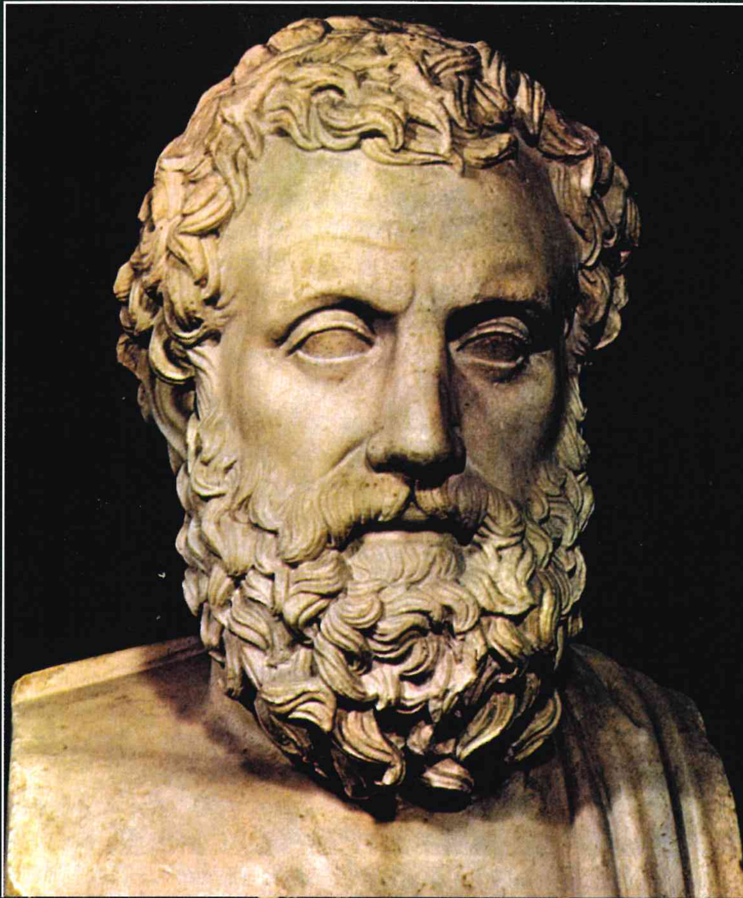
ἀπαράμιλλο ἡρωϊσμὸ καὶ ἄφησαν τρανὸ παράδειγμα φιλοπατρίας καὶ αὐτοθυσίας στὶς ἑπόμενες γενιές.

- Ὁ Αἰσχύλος, ὁ πλέον διάσημος λόγῳ τῆς ποιητικῆς ἱκανότητός του νὰ γράφῃ καὶ νὰ σκηνοθετῇ θεατρικὰ ἔργα, ὁ πατὴρ τῆς Τραγωδίας, ἔλαβε μέρος στὸν ἐθνικὸ ἀγῶνα κατὰ τῶν Περσῶν πολλάκις. Τὸ 490 π.Χ. στὴν μάχη τοῦ Μαραθῶνος τραυματίσθηκε σοβαρὰ καὶ τὸν μετέφεραν μὲ φορεῖο (*«φοράδην ἀνηνέχθη»*), ἐνῷ διήρκεσε πέντε χρόνια ἡ ἐπούλωσις τῶν πληγῶν του.
Ἀκολούθως συμμετεῖχε στὸ Ἀρτεμίσιον καὶ στὴν Ναυμαχία τῆς Σαλαμῖνος, γιὰ τὴν ὁποίαν ἔγραψε καὶ τὸ ἔργο του *«Πέρσαι»* καθὼς καὶ στὴν μάχη τῶν Πλαταιῶν. Στὸ ταφικό του ἐπίγραμμα στὴν Γέλα τῆς Σικελίας παρήγγειλε νὰ τοῦ γράψουν ὄχι ὅτι διεκρίθη σὲ τόσους Ποιητικοὺς καὶ Θεατρικοὺς Ἀγῶνες, ἀλλὰ ὅτι ἐπολέμησε στὶς δοξασμένες μάχες:
«Αἰσχύλον Εὐφορίωνος Ἀθηναῖον τόδε κεύθει μνῆμα, καταφθίμενον, πυροφόροιο Γέλας· ἀλκὴν δ' εὐδόκιμον Μαραθώνιον ἄλσος ἄν εἴποι καὶ βαθυχαιτήεις Μῆδος ἐπιστάμενος».
Δηλαδή, ἐνθάδε κεῖται νεκρὸς ὁ Αἰσχύλος, ποὺ τὸ πεδίον τῆς μάχης στὸν Μαραθῶνα καὶ ὁ μακρυμάλλης Μῆδος ἐγνώρισαν καλῶς τὴν ἀνδρεία του.
Ἐστήθη ἄγαλμά του πρὸ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου στὴν Ἀθήνα.

- Ὁ Κυναίγειρος ἔπεσε στὸν Μαραθῶνα μαχόμενος μέχρι τέλους, ὅταν τὰ φοινικικὰ πλοῖα ἔσπευδαν νὰ διαφύγουν μετὰ τὴν ἧττα τῶν Περσῶν στὸ πεδίο τῆς μάχης. Ἔπιασε ἕνα πλοῖο μὲ τὸ δεξί του χέρι ἐμποδίζοντάς το νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν ἀκτή. Τὸ χέρι του ἀπεκόπη καὶ τότε ἔπιασε τὸ πλοῖο μὲ τὸ ἀριστερό. Ὅταν καὶ αὐτὸ τὸ χέρι ἀπεκόπη, λέγεται ὅτι ἐπεχείρησε νὰ πιάσῃ τὸ πλοῖο μὲ τὰ δόντια, ὁπότε ἔχασε καὶ τὸ κεφάλι του.
Ἦτο Πολέμαρχος (εἷς ἐκ τῶν 10 στρατηγῶν) μαζὶ μὲ τὸν Καλλίμαχο, τὸν Πολύζηλο (ἔπεσαν καὶ αὐτοὶ ἡρωικῶς στὸν Μαραθῶνα) καθὼς καὶ τὸν Μιλτιάδη.
Στὴν Ποικίλη στοὰ ἐστήθη ἀνδριὰς τοῦ Κυναιγείρου μὲ κομμένο χέρι:
«Πρὸς δὲ τῇ Ποικίλῃ ἀνδριάντα ἰδὼν τὴν χεῖρα ἀποκεκομμένον, εἰκόνι χαλκῇ τετιμηκέναι τὸν Κυναίγειρον», λέγει Ἀπόσπασμα τοῦ Δημώνακτος.
«Ἀθηναῖοι... ἐπιστήσαντες αὐτοῖς στρατηγούς, Πολύζηλον, Καλλίμαχον, Κυναίγειρον, Μιλτιάδην, καὶ ἑτέρους ἕξ. Γενομένης δὲ τῆς παρατάξεως, Πολύζηλος μὲν ὑπὲρ ἄνθρωπον φαντασίαν θεασάμενος τὴν ὅρασιν ἀπέβαλε, καὶ τυφλὸς ὢν ἀνεῖλεν ὀκτὼ καὶ τεσσαράκοντα (ἂν καὶ τυφλώθηκε ὁ Πολύζηλος κατώρθωσε νὰ σκοτώσῃ 48 ἐχθρούς).
Κυναίγειρος δὲ Περσικὴν ἀγομένην ναῦν κατασχὼν ἐχειροκοπήθη. Εἶτα πάλιν κατασχὼν τοῖς ὀδοῦσιν ἀφηρέθη τὴν κεφαλήν (τοῦ ἀπέκοψαν τὰ χέρια καὶ μετὰ τὸ κεφάλι, ὅταν ἔπιασε τὸ περσικὸ πλοῖο μὲ τὰ χέρια καὶ κατόπιν μὲ τὰ δόντια).
Καλλίμαχος δὲ πολλοῖς πεπαρμένος βέλεσι καὶ νεκρὸς ἵστατο (ὁ Καλλίμαχος δέ, ἂν καὶ εἶχε δεχθῆ πολλὰ βέλη καὶ δόρατα, παρ' ὅτι νεκρός, τὸ σῶμα του ἔστεκε ὀρθό).

...Ἰστέον δὲ ὅτι δέκα ὄντες οἱ στρατηγοί, καθ' ἑκάστην ἡμέραν εἷς ἕκαστος ἐστρατήγη. Ἔλαχε γοῦν, ὅτε ἡ τροπὴ τῶν βαρβάρων ἐγένετο Μιλτιάδης στρατηγῶν...».
(Σχόλια εἰς Αἴλιον Ἀριστείδην.)

- Ὁ Ἀμεινίας, ὁ τρίτος ἀδελφός, ἦτο πλοίαρχος τῆς τριήρους ἐκείνης ποὺ πρώτη ξεκίνησε τὴν ναυμαχία στὴν Σαλαμῖνα. Καθὼς οἱ παρατεταγμένες νῆες τῶν Ἑλλήνων ἀνέκρουαν πρύμναν (δηλαδὴ πήγαιναν ὄπισθεν βάσει σχεδίου

Ὁ Αἰσχύλος, ὁ πλέον διάσημος λόγῳ τῆς ποιητικῆς ἱκανότητός του νὰ γράφῃ καὶ νὰ σκηνοθετῇ θεατρικὰ ἔργα, ὁ πατὴρ τῆς Τραγωδίας, ἔλαβε μέρος στὸν ἐθνικὸ ἀγῶνα κατὰ τῶν Περσῶν πολλάκις. Στὸ ταφικό του ἐπίγραμμα στὴν Γέλα τῆς Σικελίας παρήγγειλε νὰ τοῦ γράψουν ὄχι ὅτι διεκρίθη σὲ τόσους Ποιητικοὺς καὶ Θεατρικοὺς Ἀγῶνες, ἀλλὰ ὅτι ἐπολέμησε στὶς δοξασμένες μάχες: "ἐνθάδε κεῖται νεκρὸς ὁ Αἰσχύλος, ποὺ τὸ πεδίον τῆς μάχης στὸν Μαραθῶνα καὶ ὁ μακρυμάλλης Μῆδος ἐγνώρισαν καλῶς τὴν ἀνδρεία του".

τοῦ Θεμιστοκλέους, γιὰ νὰ παρασύρουν καὶ νὰ ἐγκλωβίσουν τοὺς Πέρσες στὸ στενό), ἀκούσθηκε αἴφνης βροντώδης φωνή:
«Ὦ δαιμόνιοι, μέχρι τίνος πρύμναν ἀνακρούεσθε»; Ὡς πότε θὰ ὀπισθοχωροῦμε, ὠρὲ θεϊκοὶ Ἕλληνες;
Τότε μία ναῦς ἀποχωρίζεται καὶ λάμνει ἐμπρός. Ὁ Ἀμεινίας δὲν ἄντεχε ἄλλο! Ἕνα φοινικικὸ ὑπερμέγεθες πλοῖο ἔρχεται ἐναντίον του. Μὲ ἑλιγμὸ ἡ τριήρης ἀποφεύγει τὴν σύγκρουσι, πλαγιοκοπεῖ καὶ διεμβολίζει τὸ ἐχθρικὸ σκάφος. Ἀμέσως ἀλλάζει φορὰ στὰ κουπιά, γιὰ νὰ ἀποκολληθῆ, ἀλλὰ ἡ σύγκρουσις ἦτο τόσον σφοδρά, ὥστε τὸ ἔμβολον δὲν ἀποσπᾶται. Τότε ὁ Ἀμεινίας καὶ οἱ πεζοναῦτες του ἐφορμοῦν καὶ κατασφάζουν τὸ ἐχθρικὸ πλήρωμα. Οἱ ὑπόλοιποι Ἕλληνες παρακολουθοῦν τὴν πρώτη αὐτὴν νίκη καὶ ὁ Παιὰν ἀντηχεῖ σημαίνοντας τὴν ἐπίθεσι:
«Ὦ παῖδες Ἑλλήνων, ἴτε· ἐλευθεροῦτε πατρίδα· ἐλευθεροῦτε δὲ παῖδας, γυναῖκας, θεῶν τε πατρώων ἕδη, θήκας τε προγόνων. Νῦν ὑπὲρ πάντων Ἀγών».

- Ἀξίζει νὰ μνημονευθῆ καὶ ἡ συμμετοχὴ τῶν Ἱερέων τῆς Ἐλευσῖνος στὸν ἐθνικὸ ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν ἐπὶ Ξέρξου, καὶ μάλιστα στὴν κρισιμωτέρα στιγμὴ τοῦ 480 π.Χ. τὴν 20ὴν Βοηδρομιῶνος, ὅταν οἱ ἀντίπαλοι στόλοι ἦσαν ἤδη ἀντιμέτωποι στὸ στενὸ τῆς Σαλαμῖνος ἀπέναντι ἀπὸ τὴν Ἐλευσῖνα. Σημειωτέον ὅτι τότε ἐκρίθη τὸ μέλλον ὄχι μόνον τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ καὶ τῆς Εὐρώπης. Ἐπρόκειτο γιὰ συνδυασμένη ἐπίθεσι Περσῶν-Μήδων-Φοινίκων-Αἰγυπτίων (Ἀσιατῶν γενικῶς) κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ Φοινίκων-Καρχηδονίων κατὰ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος (Σικελίας), ὅπου τὴν ἴδια ἡμέρα κατετροπώθησαν ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ Ἕλληνες στὴν μάχη τῆς Ἱμέρας.

Ἡ συμβολὴ τῆς Ἐλευσῖνος καὶ τῶν Ἱερέων τῶν Ἐλευσινίων Μυστηρίων -πιθανώτατα ἐξ αὐτῶν ἔλαβε τὴν συμβουλὴ ὁ Θεμιστοκλῆς νὰ ἐπιδιώξη παντὶ τρόπῳ νὰ διεξαχθῆ ἡ Ναυμαχία ἀπέναντι ἀπὸ τὸ ἱερὸν τῆς Δήμητρος, ἐπειδὴ ἦτο ἡ περίοδος τῆς τελέσεως τῶν μυστικῶν Ἱεροπραξιῶν, ὅπως μᾶς ἀφηγεῖται ὁ Ἡρόδοτος (*Ἱστοριῶν, Θ΄* 65)- ἔχει ὡς ἑξῆς:
*Ὁ Δίκαιος ὁ Ἀθηναῖος μαζὶ μὲ τὸν Δημάρατο τὸν Σπαρτιάτη (συνεργάτες καὶ οἱ δύο τῶν Περσῶν) εὑρίσκονταν τότε στὸ Θριάσιον πεδίον, καὶ **«...ἰδεῖν κονιορτὸν χωρέοντα ἀπ' Ἐλευσῖνος, ὡς ἀνδρῶν μάλιστα τρισμυρίων (30.000) ...καὶ φωνῆς ἀκούειν, καὶ φαίνεσθαι τὴν φωνὴν εἶναι τὸν Μυστικὸν Ἴακχον...»**.* (Δηλαδή, εἶδαν νὰ ἀνέρχεται ἀπὸ τὸν ἱερὸ χῶρο σύννεφο σκόνης καὶ νὰ ἀκούγεται ἦχος πολύς, σὰν νὰ ἐπρόκειτο γιὰ τριάντα χιλιάδες ἄνδρες).
*Λέγει δὲ ὁ Δίκαιος πρὸς τὸν Δημάρατο, ποὺ ἀπεθαύμαζε τί μπορεῖ νὰ ἦταν τοῦτο: **«τάδε γὰρ ἀρίδηλά ἐστι, ἐρήμου οὔσης τῆς Ἀττικῆς, ὅτι Θεῖον τὸ φθεγγόμενον, ἀπ' Ἐλευσῖνος ἰόν...*** (ἐπειδὴ ἐγνώριζαν ὅτι δὲν ὑπῆρχε ψυχὴ στὴν Ἀττική, ἀφοῦ τὴν εἶχαν ἐγκαταλείψει ὅλοι οἱ κάτοικοι γιὰ νὰ σωθοῦν, εἶπε ὅτι πρόκειται γιὰ θεϊκὴ παρέμβασι). ***Τὴν ἑορτὴν ταύτην*** (τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια) ***ἄγουσι Ἀθηναῖοι τῇ Μητρὶ καὶ τῇ Κόρῃ... Ἐκ δὲ τοῦ κονιορτοῦ καὶ τῆς φωνῆς γενέσθαι νέφος καὶ μεταρσιωθὲν φέρεσθαι ἐπὶ Σαλαμῖνος, ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων...»*** (ἡ σκόνη καὶ ὁ ἦχος συνωδεύθηκαν ἀπὸ νέφος, ποὺ σηκώθηκε ἀπὸ τὸ Ἐλευσινιακὸ ἱερὸ καὶ κατευθύνθηκε πρὸς τὴν Σαλαμῖνα πρὸς βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων). *Τότε οἱ δυό τους κατάλαβαν ὅτι ὁ στόλος τοῦ Ξέρξη ἔμελλε νὰ καταστραφῆ καὶ συμφώνησαν νὰ μὴ τοῦ ποῦν τίποτα.*
Ἡ Θεία αὐτὴ παρέμβασις ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων (γιὰ ὅσους πιστεύουν) ὑπῆρξε καταλυτικὴ σὲ ὅλες τὶς φάσεις τῆς

Ἱστορίας μας, ὅταν τὸ Δίκαιον ἦτο μὲ τὸ μέρος μας καὶ ὁ Ἀγὼν ἄνισος καὶ ὑπὲρ πάντων - Ἐλευθερίας, βωμῶν, ἑστιῶν, οἰκογενείας, πατρίδος.

δ) Ὁ Ἐλευσίνιος Θρῆνος τοῦ Αἰλίου Ἀριστείδου

Τὸ 170 μ.Χ. μία περίεργος ἐπιδρομὴ κάποιων ἀγνώστων βαρβάρων ὀνόματι Κοστοβώκων στὴν Ἑλλάδα εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν καταστροφὴ μεγάλου μέρους τοῦ Ἱεροῦ τῆς Ἐλευσῖνος, τοῦ μεγαλυτέρου θρησκευτικοῦ κέντρου τοῦ ἀρχαίου κόσμου.

Ὁ Παυσανίας ἀναφέρει τοὺς Κοστοβώκους (*Βοιωτικά*, 10,34,5) ὡς ληστὰς ποὺ ἐπέδραμον στὴν Ἑλλάδα καὶ ὅτι ὁ Μνησίβουλος ἀπὸ τὴν Ἐλάτεια κατάφερε νὰ ὀργανώση λόχον ἀνδρῶν, ποὺ ἐπετέθη κατὰ τῶν βαρβάρων. Ἔπεσε ὅμως ἡρωικῶς στὴν μάχη ὁ Μνησίβουλος, τοῦ ὁποίου ἐστήθη ἀνδριάς. Τὸ Λεξικὸν Σουΐδα τοὺς ἀναφέρει ὡς Κοστόβους. Ὁ Δίων Κάσσιος ἀναφέρει ὅτι οἱ Κοστουβῶκοι κατοικοῦν στὴν Δακία, ποὺ τὴν κατέλαβαν οἱ Ἄστιγγοι (*Ρωμαϊκὴ Ἱστορία*, 71,12,1).

Οἱ βάρβαροι αὐτοὶ κατοικοῦσαν πάνω ἀπὸ τὴν Δακία (σημερινὴ Ρουμανία). Ποιός τοὺς **«ἔδειξε»** τὴν Ἐλευσῖνα; Αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης ἦτο ὁ φιλόσοφος Μᾶρκος Αὐρήλιος καὶ (καθόλου) συμπτωματικὰ τότε ξεκίνησαν οἱ πρῶτοι συστηματικοὶ **διωγμοὶ** χριστιανῶν.

Τὰ ἐρείπια τῆς Ἐλευσῖνος ἀντίκρυσε ὁ Ρήτωρ Αἴλιος Ἀριστείδης, ὁ ὁποῖος εἶχε ἕδρα τὴν Σμύρνη καὶ ταξίδευε συχνὰ στὴν Ἀττική. Ἀπὸ τὴν θέα τῆς ἀδιανοήτου αὐτῆς καταστροφῆς ἔγραψε τὸν Ἐλευσίνιο θρῆνο, ἀποσπάσματα τοῦ ὁποίου γιὰ **πρώτη φορὰ** βλέπουν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος σὲ βιβλίο, καὶ εἶναι ὄντως συγκλονιστικά.

Ἂν καὶ ξανακτίσθηκε τὸ Ἱερὸν καὶ λαμπρύνθηκε ὁ ἐξωτερικὸς χῶρος μὲ τὰ Μεγάλα Προπύλαια –ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν χορηγία τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου, ποὺ τὸ προεκάλεσε κυρίως ὁ Ἀριστείδης μὲ τοὺς λόγους του–, ὁ Ἐλευσίνιος θρῆνος ἔμελλε νὰ προφητεύση τὰ γεγονότα ποὺ συνέβησαν δύο αἰῶνες μετά. Δηλαδὴ τὴν ὁριστικὴ παῦσι τῶν Ἐλευσινίων Μυστηρίων ἀπὸ τὸν Θεοδόσιο (392 μ.Χ.) καὶ τὴν ἰσοπέδωσι ὅλων τῶν Ἱερῶν Ναῶν (Τριπτολέμου, Ἀρτέμιδος καὶ Ποσειδῶνος κ.ἄ) καθὼς καὶ τοῦ Τελεστηρίου τῆς Δήμητρος ἀπὸ τοὺς Βησιγότθους καὶ τὸν Ἀλάριχο (395 μ.Χ.), ποὺ εἶχαν ἐκχριστιανισθῆ. Αὐτοὶ ἀκολουθοῦντο ἀπὸ πλῆθος φανατισμένων φαιοχιτώνων μοναχῶν-ἰουδαιοχριστιανῶν, ποὺ καθωδηγοῦσαν τοὺς στρατιῶτες τοῦ Ἀλαρίχου ἐναντίον κάθε ἑλληνικοῦ στόχου (ἱστορικῶν πόλεων, μνημείων, ἀγαλμάτων καὶ ἱερῶν ναῶν).

Νὰ σημειώσουμε πὼς τὸ μῖσος τῶν τότε χριστιανῶν ἐστρέφετο ἀποκλειστικῶς σχεδὸν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων μὲ λόγους, μὲ γραπτὰ κείμενα, μὲ αὐτοκρατορικοὺς νόμους καὶ μὲ ἄφθονη δρᾶσι, γαλουχημένοι ἀπὸ τὴν ἑβραϊκὴ Βίβλο, ὅπου ὁ ἴδιος ὁ Ἰεχωβᾶ (διὰ τοῦ Μωϋσέως δῆθεν, βλ. *Δευτερονόμιον*, Ιβ´ 2) προέτρεπε:

*«Θέλετε **καταστρέψει** πάντας τοὺς τόπους, ὅπου τὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα θέλετε **κυριεύσει**, ἐλάτρευον τοὺς θεοὺς αὐτῶν... Καὶ θέλετε **κατεδαφίσει** τοὺς βωμοὺς αὐτῶν, καὶ **συντρίψει** τὰς στήλας αὐτῶν, καὶ **κατακαύσει** ἐν πυρὶ τὰ ἄλση αὐτῶν, καὶ **κατακόψει** τὰ εἴδωλα τῶν θεῶν αὐτῶν, καὶ **ἐξαλείψει** τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου».*

Ὄντως τὰ κατάφεραν, ὡπλισμένοι μὲ τὸν θρησκευτικὸ φανατισμὸ ποὺ ἐμπνέουν τὰ «ἱερὰ» αὐτὰ κείμενα σὲ ὀπαδοὺς τῶν Ἰουδαίων... 1.800 χρόνια μετὰ τὸν Μωϋσῆ.

Ὑπάρχει Ἕλληνας ποὺ νὰ μὴν ριγᾷ, νὰ μὴν τοῦ κόβεται ἡ ἀνάσα, νὰ μὴν συνθλίβεται ἀπὸ τοῦτον τὸν θρῆνο; Καὶ ἐφ' ὅσον γνωρίζουμε τὴν αἰτία, τὸν **Ἠθικὸ Αὐτουργὸ** ποὺ μᾶς προξένησε τοῦτο τὸ κακό, γιὰ πόσο ἀκόμα θὰ συνεχίσουμε νὰ σιωποῦμε; Δὲν θὰ τὸν καταδείξουμε τοὐλάχιστον;

Τὸ Τελεστήριο καὶ ὁ Ἱερὸς χῶρος τῆς Ἐλευσῖνας τὴν ἐποχὴ τοῦ Περικλῆ

*Ὦ **πάλαι ποτὲ Ἐλευσίς**, ἐμοὶ τίς Ὀρφεὺς ἢ Θάμυρις ἡδίων ᾄδειν, ἢ ποῖος Ἐλευσίνιος οἰκήτωρ Μουσαῖος ἀρκέσει τοσούτῳ πράγματι;*

Ὦ Ἐλευσῖνα, ποὺ χάθηκες, τώρα ποιός Ὀρφεύς, ποιός Θάμυρις γλυκὰ θὰ τραγουδήσῃ, ποιός Μουσαῖος Ἐλευσίνιος μπορεῖ νὰ μᾶς μιλήσῃ;

*Ποίαις κιθάραις ἢ λύραις **τὸ κοινὸν πτῶμα, τὸ κοινὸν τῆς γῆς κατακλαύσεται**; Τίνα ταύτην προὔβαλες **ὦ Ζεῦ** τὴν ὑπόθεσιν;*

Μὲ ποιές κιθάρες καὶ ποιές λύρες θὰ σὲ κλάψουν τῆς γῆς οἱ ἄνθρωποι; Τί μᾶς ἔκανες, Θεέ μου;

Τίς γὰρ Ἑλλήνων ἢ τίς βαρβάρων οὕτω σκαιῶς ἢ ἀνήκοος, ἢ τίς οὕτω σφοδρὰ ἔξω τῆς γῆς ἢ θεῶν, ἢ καλῶν ἀναίσθητος, πλὴν τῶν κάκιστ' ἀπολουμένων οἱ ταῦτ' ἔδρασαν, ὅστις οὐ κοινόν τι τῆς γῆς τέμενος τὴν Ἐλευσῖνα ἡγεῖτο, καὶ πάντων ὅσα θεῖα ἀνθρώποις;

Ποῖος ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἢ ποιός ἐκ τῶν βαρβάρων εἶναι τόσον ἀμαθὴς ἢ τόσον ἀσεβὴς ἢ ἄξεστος κι ἀναίσθητος, ἐκτὸς αὐτῶν ποὺ διέπραξαν τοῦτο τὸ κακό, **ὥστε νὰ μὴ γνωρίζῃ ὅτι ἡ Ἐλευσὶς εἶναι ὁ Ναὸς τῆς Οἰκουμένης, ἡ ἕδρα τοῦ Θείου Λόγου**;

Τίνι δ' ἄλλῳ χωρίων ἢ μύθων φῆμαι θαυμαστότερα ἐφύμνησαν, ἢ τὰ δρώμενα μείζῳ ἔσχε τὴν ἔκπληξιν, ἢ μᾶλλον εἰς ἐφάμιλλον κατέστη ταῖς ἀκοαῖς τὰ ὁρώμενα, ὅσα μὲν δὴ θέας ἐχόμενα εἶδον γενεαὶ παμπληθεῖς εὐδαιμόνων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἃ δ' εἰς τὸ μέσον ποιηταὶ καὶ λογοποιοὶ καὶ συγγραφεῖς πάντες ὑμνοῦσι;

Μὲ ποιόν ἄλλον τρόπο ἢ σὲ ποιόν ἄλλον τόπο τὰ Λεγόμενα θαυμαστότερα ἐψάλησαν; Ἢ τὰ Δρώμενα προκάλεσαν μεγαλύτερο δέος; Ἢ τὰ Δεικνύμενα κατέστησαν ἐφάμιλλα; Πόσα ἀλήθεια δὲν εἶδαν γενιὲς ὁλόκληρες εὐδαιμόνων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ποὺ δόξασαν ἅπαντες οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ συγγραφεῖς;

__Μόνοις Ἐλευσινίοις ὑγίαινεν ἡ Ἑλλάς__, καὶ σαφέστατα δὴ πανήγυρις αὕτη καθάρσιον ἦν καὶ μανιῶν καὶ πάσης ἀτόπου συμφορᾶς.

Ἄνθρωποι, ἀκοῦστε, μόνο μὲ τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια ὑγίαινεν ἡ Ἑλλάς! Καὶ σαφέσαστα αὐτὴ ἡ πανήγυρις ἔσωζε τὸν κόσμο ἀπὸ μανίες καὶ πάσης φύσεως συμφορές.

Ναυμαχίαι καὶ πεζομαχίαι καὶ νόμοι καὶ πολιτεῖαι καὶ φρονήματα καὶ φωναὶ καὶ πάνθ' ὡς εἰπεῖν ἐπέλιπεν, ἀντεῖχε δὲ τὰ μυστήρια.

Τόσες ναυμαχίες ἔγιναν, τόσες πεζομαχίες, τόσα πολιτικὰ συστήματα πέρασαν καὶ πολιτῶν φρονήματα καὶ ἐξεγέρσεις, ὅμως οὐδεὶς ἐπείραξε τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια.

Τὸ δὲ δὴ μέγιστον καὶ θειότατον, μόνην γὰρ ταύτην πανηγύρεων εἷς οἶκος συλλαβὼν εἶχε, καὶ ταυτὸν ἦν τῆς τε πόλεως πλήρωμα καὶ τοῦ Ἐλευσινίου.

Τὸ δὲ σπουδαῖο καὶ θεϊκὸ εἶναι, ὅτι τὴν πανήγυριν αὐτὴν μία οἰκογένεια (τῶν Εὐμολπιδῶν) ἐμπνεύσθηκε, καὶ αὐτὴ ἦτο ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως καὶ τοῦ ἱεροῦ.

Ἀλλὰ μὴν τό γε κέρδος τῆς πανηγύρεως, οὐχ ὅσον ἡ παροῦσα εὐθυμία οὐδ' αἱ

Τὸ δὲ κέρδος ἀπὸ αὐτὴν τὴν πανήγυριν δὲν εἶναι μόνον ἡ εὐθυμία ποὺ ἀπελάμβανον

τῶν ἐκ τοῦ πρότερον χρόνου δυσκολιῶν λύσεις καὶ ἀπαλλαγαί, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς τελευτῆς ἡδίους ἔχειν τὰς ἐλπίδας ὡς ἄμεινον διάξοντας, καὶ οὐκ ἐν σκότῳ τε καὶ βορβόρῳ κεισομένους, ἃ δὴ τοὺς ἀμυήτους ἀναμένειν.

Ταῦτα μὲν δὴ μέχρι τῆς σχετλίας ἡμέρας.

Ἃ δὲ νῦν ὁρᾶν τε καὶ ὑμνεῖν ὁ δαίμων παρέδωκε τίς θρῆνος Ἀργεῖος, τίς Ἐλευσίνιος Αἰσχύλος πρὸς χορὸν ᾄσεται;

Ὦ δᾷδες, ὑφ' οἵων ἀνδρῶν ἀπέσβητε; Ὦ δεινὴ καὶ ἀφεγγὴς ἡμέρα, ἣ τὰς φωσφόρους νύκτας ἐξεῖλες. Ὦ πῦρ οἷον ὤφθης Ἐλευσῖνι, οἷον ἀνθ' οἵου;

Ὦ νεφέλη καὶ σκοτόμαινα, ἣ νῦν ἐπέχεις τὴν Ἑλλάδα.

***Ὦ Δήμητερ**, ἣ πάλαι μὲν αὐτόθι τὴν κόρην εὗρες, νῦν δέ σοι ζητεῖν ὁ νεὼς λείπεται. Καὶ δὴ προσάγει μέν, ὦ γῆ καὶ θεοὶ, τὰ μυστήρια. Βοηδρομιὼν δὲ οὗτος ἑτέρας τὰ νῦν δεῖται βοῆς.*

Ὦ πρόρρησις, ὦ τῶν ἱερῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν κατάλογος, εἰς οἵαν ἡμέραν ἐτελευτήσατε;

Ποτέροις καὶ ἄξιον στενάξαι μεῖζον; Πότερον τοῖς ἀμυήτοις ἢ τοῖς μεμυημένοις; Οἱ μὲν γὰρ ὧν εἶδον, οἱ δ' ὧν εἶχον ἰδεῖν τὰ κάλλιστα ἀπεστέρηνται.

Ὦ κακῶς ἐξορχησάμενοι τὰ μυστήρια. Ὦ τὰ ἄφαντα φήναντες, κοινοὶ τῶν ὑπὸ γῆς καὶ ὑπὲρ γῆς θεῶν πολέμιοι.

Ὦ πάλαι τε δὴ καὶ νῦν ὡς ἀληθῶς παῖδες Ἕλληνες, οἳ τοσούτου κακοῦ προσιόντος περιείδετε, οὐκ ὦ θαυμάσιοι νῦν γέ τι ἐν ὑμῶν αὐτῶν ἔσεσθε; Οὐ τάς γε Ἀθήνας αὐτὰς περισώσετε;

ἔπειτα οἱ ἄνθρωποι οὔτε οἱ ἐπιλύσεις τῶν χρονίων προβλημάτων τους, ἀλλὰ κυρίως ἡ νέα ὀπτικὴ περὶ θανάτου ποὺ ἀπεκόμιζαν, ὥστε νὰ μὴν ὑποφέρουν ὅπως οἱ ἀμύητοι στὸν ἄλλον κόσμο.

Ὅμως φεῦ, ὅλα τοῦτα μέχρι τὴν ἀνοικτίρμονα αὐτὴν ἡμέρα.

Τώρα δὲ γιὰ τὰ ἐρείπια καὶ ἀποκαΐδια ποὺ βλέπουμε ποιός Ἀργείων θρῆνος θὰ ἠχήσῃ, ποιά τραγῳδία τοῦ Αἰσχύλου θὰ ψάλλῃ;

Ὦ δᾷδες θεϊκές, ποιοί ἄθλιοι σᾶς ἔσβησαν; Τὶς φωσφόρες νύκτες τῶν Μυστηρίων ποιά ἀφεγγὴς μέρα διεδέχθη; Τὸ θεῖο πῦρ σου Ἐλευσῖνα μὲ τί φωτιὰ τὸ ἀντεκατέστησαν;

Ὦ Ἑλλάδα μας, ποιό μαῦρο νέφος καὶ ποιό σκοτάδι τώρα σὲ σκεπάζει;

Ὦ Δήμητρα, ἐσύ ποὺ κάποτε βρῆκες ἐδῶ τὴν Κόρη σου, ψάξε πάλι νά 'βρῃς τὸν Ναό σου! Ὦ Μάνα Γῆ καὶ σεῖς Θεοί, φέρτε μας πίσω τὰ Ἅγια Μυστήρια! Ὁ Βοηδρομιὼν θέλει πάλι νὰ ἀκουστῇ ἡ βοὴ τῶν Μυστῶν.

Ἄχ, γιατί δὲν ἀκούγεται τοῦ Κήρυκος ἡ πρόρρησις καὶ ὁ κατάλογος τῶν ἐννέα ἁγίων ἡμερῶν;

Γιὰ ποιούς ἀλήθεια ἀξίζει περισσότερος στεναγμός, γιὰ τοὺς ἀμύητους ἢ τοὺς μεμυημένους; Γι' αὐτὰ ποὺ εἶδαν οἱ μεμυημένοι ἢ γιὰ ὅσα στεροῦνται πλέον οἱ ἀμύητοι;

Ἀλίμονο σ' ἐσᾶς ποὺ παύσατε τὰ Ἱερὰ Μυστήρια, μισαλλόδοξοι πολέμιοι τῶν χθονίων καὶ ἐπουρανίων θεῶν.

Ὦ ἀρχαῖοι καὶ σεῖς σημερινοὶ γνήσιοι παῖδες τῶν Ἑλλήνων, ἐσεῖς ποὺ γίνατε μάρτυρες τοῦ κακοῦ αὐτοῦ ποὺ πάθαμε, δὲν θὰ κάνετε τὸ θαῦμα σας, δὲν θὰ σώσετε τὰς Ἀθήνας;

TRA o I: SPARTA

Βασίλης Μισύρης

ΤΟ ΔΕΣΠΟΤΑΤΟ ΤΟΥ ΜΥΣΤΡΑ ΚΑΙ Ο ΠΛΗΘΩΝ ΓΕΜΙΣΤΟΣ

Τὸ 1246 πεθαίνει ὁ Φράγκος κατακτητὴς τῆς Πελοποννήσου Γοδοφρεῖδος Βιλλαρδουίνος καὶ ἡγεμόνας τοῦ πριγκηπάτου τῆς Ἀχαΐας γίνεται ὁ ἀδελφός του Γουλιέλμος (Miller, τ. Α΄, σελ. 142). Στὴν διάρκεια τῶν τριάντα χρόνων, κατὰ τὰ ὁποῖα ὁ δαιμόνιος Γάλλος κυβέρνησε τὸν Μορέα, ἀπέβη ὁ σημαντικώτερος ἄνδρας στὴν ἱστορία τῶν ἱπποτικῶν χρόνων τῆς Φραγκοκρατούμενης Ἑλλάδος. Ὁ νέος ἡγεμόνας ἦταν ὁ πρῶτος ἀπὸ τὴν δυναστεία τῶν Βιλλαρδουίνων ποὺ εἶχε γεννηθῆ σὲ ἑλληνικὸ ἔδαφος. Οἱ δὲ τάφοι τῆς οἰκογενείας του βρίσκονται μέσα στὸ κάστρο τῆς Καλαμάτας. Μιλοῦσε τὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα καλύτερα ἀπὸ αὐτὴν τῶν παππούδων του καὶ συνδύαζε τὸ ἱπποτικὸ πνεῦμα τῆς Γαλλίας μὲ τὴν πονηριὰ τοῦ Ὁμηρικοῦ Ὀδυσσέα,

«ὅστις καὶ γὰρ ἐξέβηκεν ἄνθρωπος ἐπιδέξιος

φρόνιμος καὶ κοπιαστὴς εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους,

ὅπου νὰ ἐγεννήθησαν εἰς μέρη Ρωμανίας» (Χρ. Μορέως, σ. 2759).

Πρώτη ἐπιχείρηση τοῦ καινούργιου ἡγεμόνα ὑπῆρξε ὁ πόλεμος ἐναντίον τῶν ἐλευθερολακώνων, αὐτῶν τῶν σκληροτράχηλων ἀπογόνων τοῦ Λεωνίδα, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἀντισταθῆ ἐπὶ σαράντα ὁλόκληρα χρόνια καὶ βρίσκονταν σὲ συνεχῆ ἐπαφὴ μὲ τὴν αὐλὴ τῶν Λασκαρίδων στὴν Νίκαια. Μετὰ τὴν καθυπόταξη τῆς Μονεμβάσιας, τῆς Τσακωνίας καὶ τῆς Μάνης ὁ Γουλιέλμος Βιλλαρδουίνος, προκειμένου νὰ ἐμπεδώση τὴν ὑποδούλωση τῆς Λακεδαιμονίας, οἰκοδόμησε τρία κάστρα. Αὐτὸ ποὺ ἔμεινε ὅμως στὴν ἱστορία καὶ ἀπετέλεσε τὴν «μαγιὰ» γιὰ τὴν ἀναγέννηση τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπῆρξε τὸ φρούριο τοῦ Μυτζηθρᾶ ἢ Μυστρᾶ (τὰ ἄλλα δύο ἦταν τῆς Μάνης καὶ τῶν Λεύκτρων). Σὲ ἀπόσταση τεσσεράμισυ χιλιομέτρων ἀπὸ τὴν Σπάρτη, σ' ἕναν ἀπόκρημνο λόφο ὁ ὁποῖος βρίσκεται στοὺς πρόποδες τοῦ Ταΰγετου (πιθανὸν στὴν θέση τῆς Ὁμηρικῆς Μέσσης [*Ἰλιάς*, Β΄ 582]), ἔκτισε αὐτὸ τὸ περίφημο φρούριο, τὰ ἐρείπια τοῦ ὁποίου ἀποτελοῦν μέχρι σήμερα τὸ μεσαιωνικὸ καύχημα τοῦ Μοριᾶ, καὶ ποὺ στοὺς ἑπόμενους δύο αἰῶνες θὰ διαμορφώση τὴν μοῖρα τῶν Πελοποννησίων. Ὁ ἐπισκεπτόμενος σήμερα τὸν Μυστρᾶ ἀπορεῖ γιὰ τὸ πῶς οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιάτες παρεῖδαν τὴν σημασία αὐτῆς τῆς στραγητικώτατης θέσης καὶ ἔκτισαν τὴν ἀτοίχιστη πόλη τους, τὴν Σπάρτη, στὴν πεδιάδα τοῦ Εὐρώτα.

Ὑπάρχουν πολλὲς ἀπόψεις γύρω ἀπὸ τὴν ὀνομασία τοῦ Μυστρᾶ. Στὴν ἀρχὴ οἱ λόγιοι τὴν ἀπέδωσαν στὴν γαλλικὴ λέξη Merrire. Ὁ Hopf στὴν ἐγκυκλοπαίδεια τῶν Ersch καὶ Gruber ὑποστηρίζει ὅτι τὸ ὄνομα εἶναι σλαβικό, ἐνῷ ὁ Ἄγγελ. Καππώτας στὴν μονογραφία τοῦ Μυστρᾶ θεωρεῖ ὅτι τὸ ὄνομα προέρχεται ἀπὸ τὸ Maison du trone. Ἀλλὰ ὁ Χατζηδάκις θεωρεῖ ὅτι παράγεται ἀπὸ τὴν λέξη μυζήθρα. Τὴν ἴδια ἄποψη φαίνεται νὰ ἔχη καὶ ὁ Steven Runciman, ὁ ὁποῖος στὸ ἔργο του *Μυστρᾶς* καὶ στὴν σελίδα 35 σημειώνει: *«Ὁ λόφος ἦταν γνωστὸς σὰν Μυζιθρᾶς, πιθανῶς γιατὶ πίστευαν ὅτι ἔμοιαζε μ' ἕνα τοπικὸ τυρί, ποὺ εἶχε τὸ σχῆμα κώνου. Ἡ σύντμηση τοῦ ὀνόματος ὡδήγησε ἀργότερα στὸ ὄνομα Μυστρᾶς».*

Ὁ ἅγιος Βίλυ Μπράντ, ὁ ὁποῖος ἐπισκέφθηκε τὴν Λακωνία ἀμέσως μετὰ τὴν φραγκικὴ κατάκτηση, μᾶς μεταφέρει μία συναρπαστικὴ ἄποψη περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Μυστρᾶ (Μυζιθρᾶ). *«Ὁ ἀφέντης ὁ Γκιλαμὸς εἶχε ζώσει ἀπὸ παντοῦ τὸ ὀχυρό. Ἐπὶ τρία χρόνια οἱ Ἕλληνες πολεμοῦσαν "ὡς τὸ κλουβὶ τὸ ἀηδόνι"»* (*Χρ. Μορ.*, 2910). Ὅταν πιὰ τελείωσαν οἱ τροφὲς καὶ οἱ πολιορκημένοι *«ἐφάγασιν καὶ ποντικοὺς ὁμοίως καὶ γατία»* (*Χρ. Μορ.*, σ. 2932) ἐδέχθηκαν νὰ συζητήσουν τὴν παράδοση. Συναντήθηκαν λοιπὸν οἱ δύο ἀρχηγοί, ὁ Γουλιέλμος καὶ ὁ Μανιάτης -τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἀτυχῶς δὲν διέσωσε ὁ ἅγιος περιηγητής- καὶ ἄρχισαν τὶς διαπραγματεύσεις: *Ἐμεῖς*, λέει ὁ Λακεδαιμόνιος, *μποροῦμε νὰ σᾶς πολεμᾶμε ἕως ὅτου νὰ βαρεθῆτε καὶ νὰ φύγετε. Ἐπειδὴ ὅμως εἴμαστε εἰρηνικοὶ ἄνθρωποι καὶ προκειμένου*

νὰ μὴν θρηνήσουμε ἄλλους νεκρούς, δεχόμαστε νὰ φύγουμε ἀπ' ἐδῶ, ἐὰν μᾶς ἀφήσετε νὰ πάρουμε μαζί μας τὶς γυναῖκες, τὰ παιδιὰ καὶ τὰ ὅπλα μας. Ἐμεῖς καὶ κρέας ἔχουμε καὶ φασόλια ἔχουμε καὶ ψωμὶ ἔχουμε καὶ τυρὶ καὶ ἁλὶ ἀπ' ἐσᾶς! (ἀλίμονο ἀπὸ σένα). Ὁ Φράγκος τὸν κοίταξε σκεπτικὸς καὶ τοῦ εἶπε: *Ἐὰν αὔριο τὸ πρωὶ μοῦ φτιάξετε καὶ μοῦ φέρεται μία μυζήθρα ἀπὸ τὸ γάλα ποὺ λέτε ὅτι ἔχετε, τότε μπορεῖτε νὰ φύγετε μὲ δόξα καὶ τιμή.*

Πράγματι ὁ Λάκων ἡγέτης ἐπέστρεψε στὸ ὀχυρὸ καὶ διέταξε νὰ «ἀρμεχτοῦν» ὅλες οἱ λεχῶνες γυναῖκες, ἀπὸ τὸ γάλα τῶν ὁποίων ἔφτιαξε μία «νόστιμη» μυζήθρα. Λέγεται ὅτι ἀπευθυνόμενος στὶς γυναῖκες εἶπε: *Δὲν πειράζει ἂν τὰ μικρά μας μείνουν μία μέρα νηστικά. Σ' αὐτὸν τὸν ἀγῶνα παίρνουν μέρος καὶ τὰ μικρὰ καὶ οἱ γυναῖκες καὶ οἱ γέροι.* Ἀπὸ τότε τὸ μέρος αὐτό, ὅπου στὴν συνέχεια κτίσθηκε τὸ μεγάλο κάστρο, ὠνομάστηκε Μυζιθρᾶς.

Τὸ 1259 στὴν μάχη τῆς Πελαγονίας οἱ Φράγκοι νικῶνται ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς (ΙΧΩΡ, τ. 26) καὶ ὁ τολμηρὸς Γουλιέλμος Βιλλαρδουίνος μεταφέρεται αἰχμάλωτος στὴν Νίκαια τῆς Βιθυνίας. Ἐκεῖ, ἀφοῦ στὴν ἀρχὴ ὁ αὐτοκράτορας ζήτησε ὁλόκληρη τὴν Πελοπόννησο, στὸ τέλος συμφώνησε, προκειμένου νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ, νὰ λάβῃ ὡς λύτρα τὰ κάστρα τῆς Μονεμβάσιας, τῆς Μάνης καὶ τοῦ Μυστρᾶ.

Τὸ 1262 καὶ ἀφοῦ πρῶτα ὁ Ἀλέξης Στρατηγόπουλος μὲ τοὺς Ἀπελάτες του ἐλευθερώνει τὴν Κωνσταντινούπολη (ΙΧΩΡ, τ. 26), ἐγκαθίσταται στὸν Μυστρᾶ ὑπὸ τὸν στρατηγὸ Μιχαὴλ Καντακουζηνὸ ἡ πρώτη ἑλληνικὴ φρουρά. Ἔτσι δημιουργεῖται τὸ περίφημο «*Δεσποτᾶτο τοῦ Μυστρᾶ*». Ὅπως τὸ φῶς τῆς λάμπας μαγνητίζει τὶς πεταλοῦδες, ἔτσι καὶ ὁ Μυστρᾶς προσείλκυε τοὺς Ἕλληνες. Τὸ ἰσχυρὸ κάστρο ἄρχισε σιγὰ-σιγὰ νὰ μεταβάλλεται σὲ πόλη πολυάνθρωπη. Μοραΐτες πολεμιστὲς ποὺ πίστευαν ὅτι ἐκεῖ κάτω, στὶς ὑπόρειες τοῦ Ταϋγέτου, φυσοῦσε ἐλεύθερος ἀέρας, λόγιοι ποὺ θεωροῦσαν ὅτι ὁ Μυστρᾶς ἔπρεπε νὰ γίνῃ κέντρο τοῦ Ἑλληνισμοῦ μαζεύτηκαν στὸ δεσποτᾶτο καὶ δημιούργησαν τὸ πρῶτο ἀναγεννητικὸ ἐθνικὸ κύτταρο. Τὸν 14ο αἰῶνα ὁλόκληρη ἡ πάλαι ποτὲ κραταιὰ βυζαντινὴ αὐτοκρατορία συνοψίζεται στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ τὸν Μυστρᾶ. Ἐκεῖ, στὰ σκιερὰ φαράγγια καὶ στὴν δροσερὴ κοιλάδα τοῦ Εὐρώτα, ἐξαιρετικοὶ δάσκαλοι δίδασκαν τοὺς πρίγκιπες Παλαιολόγους καὶ τὰ παιδιὰ τῆς ἄρχουσας τάξης τοῦ Βυζαντίου. Ὅπως ἦταν ἑπόμενο, δὲν ἄργησε νὰ ἐκκολάψῃ ὁ Φοίνικας μεσ' ἀπὸ τὴν τέφρα του τὰ ἐθνικὰ αὐγά του, γιατὶ ἐκεῖ κάτω στὸν Μυστρᾶ γεννήθηκε καὶ ἔδρασε ὁ τελευταῖος Ἕλληνας φιλόσοφος. Ὁ Πλήθων ὁ Γεμιστός.

Ὁ Γεώργιος Γεμιστός, ὁ ἐπονομαζόμενος Πλήθων, γεννήθηκε γύρω στὰ 1350 στὴν Σπάρτη. Ὁ Ἑρμώνυμος ὁ Σπαρτιάτης στὸν ἐπιτάφιο ποὺ ἔγραψε γιὰ τὸν Πλήθωνα σημειώνει: «*Οὐκέτι λοιπὸν περιώνυμος Σπάρτη οὐκέτι Λακεδαίμων, οὐκέτι Πελοπόννησος ζηλουμένη*». Καὶ ὁ Δούκας (κεφ. 31) λέει: «*Ὁ Γεμιστὸς ὁ ἐκ Λακεδαιμονίας*».

Ποῦ ἐφοίτησε καὶ ποιός ἦταν ὁ δάσκαλός του, εἶναι κάτι ποὺ ἀκόμα δὲν ἔχει διευκρινισθῆ. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι νεαρὸς ἀκόμα ἐξεδιώχθη ἀπὸ τὴν Σπάρτη καὶ κατέφυγε στὴν Ἀδριανούπολη, ὅπου ἀπὸ κάποιον Ἐλισσαῖο ἐδιδάχθηκε τὰ μυστήρια της Ἀρχαίας Θρησκείας καὶ τὴν φιλοσοφία τοῦ Ζωροάστρη. «*Τοῦτον τὸν Ζωροάστρην ἐγνώρισέ σοι πρόσθεν ἠγνοημένου ὁ πολύθεος Ἐλισσαῖος*». Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Ἐλισσαίου, τὸν ὁποῖο ἔκαψαν ζωντανὸ οἱ Βυζαντινοί, ὁ Γεμιστὸς ἐπιστρέφει στὴν Σπάρτη, ὅπου καταναλώνει τὸ ὑπόλοιπο τοῦ πολύχρονου βίου του στὴν φιλοσοφία καὶ τὴν θεολογία.

Συνέγραψε μερικὰ κείμενα, στὰ ὁποῖα ἀποκρυσταλλώνεται ἡ ὑγιὴς διδασκαλία του καὶ ἀναδεικνύεται ὄχι μόνον ὁ ἐξοχώτερος φιλόσοφος τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνα ἀλλὰ καὶ ὁ πλέον σημαντικὸς πολιτικός. Ἡ φήμη του, ἡ ὁποία περιερχόταν τὴν αὐτοκρατορία, εἰσῆλθε τελικὰ «ἐν θριάμβῳ»

στὰ ἀνάκτορα. Οἱ δεσπότες τοῦ Μυστρᾶ ἐξεδήλωσαν τὴν ὑπόληψή τους μὲ διάφορους τρόπους. Γιὰ παράδειγμα τὸ 1427 ὁ δεσπότης Θεόδωρος τοῦ παραχώρησε μὲ ἀργυρόβουλο τὶς ἐκτάσεις Κάστρο, Φανάρι καὶ Βρύσες. Τὸ 1428 ὁ αὐτοκράτορας Ἰωάννης Παλαιολόγος, ὁ ὁποῖος περιώδευε στὴν Πελοπόννησο, συνάντησε τὸν θρυλικὸ σοφὸ τῆς Σπάρτης καὶ τοῦ ζήτησε τὴν γνώμη του γύρω ἀπὸ τὸ σπουδαῖο πολιτικὸ ζήτημα τῆς ἐποχῆς, ποὺ ἀφωροῦσε στὴν ἕνωση τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Τὸ 1437 ὁ Γεμιστὸς γίνεται συγκλητικὸς καὶ παίρνει μέρος στὴν περιβόητη σύνοδο τῆς Φεράρας. Στὴν σύνοδο αὐτὴν ὁ Γεμιστὸς ὡρίσθηκε ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἑξαμελοῦς ἐπιτροπῆς τὴν ὁποία ἐξέλεξαν οἱ Ἕλληνες. Ἀπὸ τότε ἀρχίζει οὐσιαστικὰ τὸ φιλοσοφικὸ στάδιο τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ Πλήθωνα. Ἡ ἱστορικὴ φυσιογνωμία τοῦ μεγάλου φιλόσοφου Γεωργίου Γεμιστοῦ-Πλήθωνος -ὁ ὁποῖος λίγο πρὶν τὴν «ἅλωση» εἰσήγαγε στὴν Ἰταλία τὴν ἕως τότε ἄγνωστη πλατωνικὴ φιλοσοφία- εἶναι αὐτὴ ποὺ συνέβαλε τὰ μέγιστα στὴν ἵδρυση τῆς περίφημης Πλατωνικῆς Ἀκαδημίας τῆς Φλωρεντίας καὶ ποὺ ἔδωσε τὸ σύνθημα τοῦ πολέμου ἐναντίον τοῦ Σχολαστικισμοῦ καὶ τῶν Ἀριστοτελικῶν φιλοσόφων. Αὐτὸς ὁ «θεόσοφος τοῦ Μυστρᾶ» ἦταν μαζὶ καὶ Πλατωνικὸς καὶ Νεοπλατωνικός. Ἐραστὴς καὶ λάτρης τῶν ἔργων τοῦ Πλάτωνα συνεκέρασε τὸ φιλοσοφικὸ καὶ θεολογικὸ πλατωνικὸ σύστημα μὲ τὶς θεουργίες τῶν Νεοπλατωνικῶν Πλωτίνου καὶ Πρόκλου. Ὁ Πλήθων μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Κοσμᾶ τῶν Μεδίκων ἀνέπτυξε ἀπὸ «καθέδρας» τὶς φιλοσοφικὲς θεωρίες του, μὲ ἀποτέλεσμα οἱ σύγχρονοί του λόγιοι νὰ τὸν ὀνομάσουν «Νέο Σωκράτη καὶ Πλάτωνα». Ὁ καθηγητὴς Schultze στὴν «*Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας τῆς Ἀναγεννήσεως*» παρατηρεῖ ὅτι ὁ Πλήθων ἐπέδρασε ἐπὶ τῆς γερμανικῆς Μεταρρυθμίσεως καθὼς καὶ στὴν τέχνη, κυρίως δὲ στὴν πλαστική. Κανένας ὅμως δὲν ἐξῆρε μὲ τόση εὐφράδεια τὴν σημαντικότητα τοῦ Ἕλληνα φιλόσοφου ὅσο ὁ μεγάλος ποιητὴς Λεοπάρδος, ὁ ὁποῖος γράφει στὴν εἰσαγωγὴ τῆς μονῳδίας τοῦ Πλήθωνα «*Ἐπὶ τῇ ἀοιδίμῳ δεσποίνῃ Ὑπομονῇ*»: «*Ὁ Γεμιστὸς ὑπῆρξε ἐκ τῶν μεγαλοφυεστάτων καὶ παραδοξοτάτων ἀνδρῶν τῆς πεντεκαιδεκάτης ἑκατονταετηρίδος. Ἑκατοστῷ ἔτει πρὸ τῆς Μεταρρυθμίσεως, ὁρμώμενος οὐχὶ ἐκ μήνιος καὶ ὀργῆς ὡς ὁ Λούθηρος, ἀλλ' ἐκ φιλοσοφικῶν καὶ πολιτικῶν λόγων, ὑπετύπωσε καὶ ἐπεχείρησεν, ὀλίγον δὲ πρὸ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ προεῖπε τὴν ἐγκαθίδρυσιν νέων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν καὶ νέων θρησκευτικῶν ἐθίμων, μᾶλλον κατ' αὐτόν, ἁρμοζόντων πρὸς τοὺς καιροὺς καὶ πρὸς τὰς χρειὰς τῶν ἐθνῶν. Συνέγραψε πάμπολλα πονήματα ἱστορικὰ καὶ φιλοσοφικὰ μετὰ τοσαύτης ἐμβριθείας, ὑγιοῦς κρίσεως, λεκτικῆς γλαφυρᾶς καὶ φραστικῆς λεπτότητος, ὥστε ὁ διεξερχόμενος νῦν τὰς ἀπαραμίλλους ἐκείνας συγγραφάς, θὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ὁ Γεμιστὸς κατὰ τοῦτο μόνον ἀπολείπεται τῶν μεγάλων Ἑλλήνων συγγραφέων, ὅτι (δηλαδὴ) δὲν ἤκμασεν ἐπὶ τῶν εὐκλεῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος χρόνων. Ἀξιοθαύμαστον ὄντως τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, ὅπερ ἐπὶ χρονικοῦ διαλείμματος εἰκοσιτεσσάρων αἰώνων ὑπῆρξεν ἐν τοῖς γράμμασι καὶ τῷ πολιτισμῷ ἀπαράμιλλον καὶ ἀνυπέρβλητον πρότυπον! Οἱ Ἕλληνες, ἐλεύθεροι μὲν ὄντες καὶ αὐτόνομοι, διέδωσαν τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν καὶ ἡμέρωσιν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Λιβύην, ὑπόδουλοι δέ, ἐγένοντο πάλιν διδάσκαλοι τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν... Ἐπὶ τέ-*

Ἡ ἱστορικὴ φυσιογνωμία τοῦ μεγάλου φιλόσοφου Γεωργίου Γεμιστοῦ-Πλήθωνος -ὁ ὁποῖος λίγο πρὶν τὴν «ἅλωση» εἰσήγαγε στὴν Ἰταλία τὴν ἕως τότε ἄγνωστη πλατωνικὴ φιλοσοφία- εἶναι αὐτὴ ποὺ συνέβαλε τὰ μέγιστα στὴν ἵδρυση τῆς περίφημης Πλατωνικῆς Ἀκαδημίας τῆς Φλωρεντίας.
Ὁ Γεμιστὸς εἶχε συστήσει σχολὴ «ἐν εἴδει Ἐλευσινίων μυστηρίων», ὅπου προνομιοῦχοι μαθητὲς ἐδιδάσκοντο τὴν νέα θρησκεία. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἐλάτρευαν τοὺς Ἕλληνες θεοὺς δημοσίως, σὲ σημεῖο σκανδαλισμοῦ.

OPVS BEN

Ὁ Γεμιστὸς στὴν Φλωρεντία, φιλοξενούμενος καὶ ὑποστηριζόμενος ἀπὸ τὸν ξακουστὸ ἀρχαιολάτρη Κοσμᾶ τῶν Μεδίκων, ἄρχισε νὰ διαδίδη τὴν πλατωνικὴ φιλοσοφία καὶ νὰ ἐνθουσιάζη μὲ τὶς γνώσεις καὶ τὴν ρητορική του ἱκανότητα τὴν «ἐλὶτ» τοῦ ἰταλικοῦ πνεύματος.

λους δὲ καθ' ἣν χρόνου στιγμὴν ἔμελλον νὰ περιέλθωσιν εἰς ζυγὸν βάρβαρον καὶ νὰ ἀποβάλουσιν ὄνομα καὶ ὕπαρξιν, ἀνέπεμψαν τὴν ἐσχάτην λάμψιν σβεννυμένης φλογός, ἀποδείξαντες μεγαλοφυεῖς καὶ εὐγενεῖς ἄνδρας, ἀνταξίους τῶν παλαιῶν χρόνων. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν πτῶσιν αὐτῶν φεύγοντες τῆς πατρίδος τὸν ὄλεθρον, ἐγένοντο αὖθις πνευματικοὶ τῆς Εὐρώπης κηδεμόνες» (*Ἀδαμ. Κοραῆς*, ὑπὸ Δ. Θεριανοῦ, τόμ. Α΄, σελ. 4-6). Ὁ Νεοπλατωνισμὸς ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του ἐκηρύχθη ἐχθρὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Θριάμβευσε στὴν ἀρχὴ ἐπὶ Ἰουλιανοῦ, γιὰ νὰ ἐξοριστῇ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ. Στὸν Μεσαίωνα μονάχα ὁ Ἰωάννης ὁ Ἰταλὸς θέλησε νὰ ἀναζωπυρώσῃ τὴν μικρὴ σπίθα τοῦ Νεοπλατωνισμοῦ ἡ ὁποία βρισκόταν μέσα στὶς στάχτες τοῦ φιλοσοφικοῦ ναυαγίου, ἀλλὰ δέχθηκε τὰ φοβερὰ ἀναθέματα ποὺ διαβάζονται τὴν Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας. Ὁ Χριστιανισμὸς παρετάχθη ἀντιμέτωπος κατὰ τοῦ ἐπικινδύνου ἐχθροῦ καὶ τὸν κυνήγησε μέχρις ἐξοντώσεως. Ἡ Σχολαστικὴ φιλοσοφία ἐξεθρόνισε τὴν Ἀκαδημαϊκὴ καὶ ἀπὸ τότε δὲν γινόταν λόγος γιὰ τὸν Πλάτωνα.

Ὁ Γεμιστός, ὠργισμένος ἀλλὰ καὶ θλιμμένος γιὰ τὴν ἐγκατάλειψη τῆς Πλατωνικῆς φιλοσοφίας, εἶχε συλλάβει ἀπὸ καιρὸ τὸ σχέδιο ὄχι μόνο τῆς διδασκαλίας ἀλλὰ καὶ τὴν πρακτικὴ τῆς ἐφαρμογῆς, προσηλωμένης στὰ πρότυπα τοῦ Νεοπλατωνισμοῦ. Πρῶτα ὅμως ἔπρεπε νὰ ἐξαλειφθοῦν οἱ προλήψεις ἐναντίον τοῦ Πλατωνισμοῦ (οἱ ὁποῖες διαδίδονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία) καὶ τότε, ἀφοῦ ὁ ἀπόβλητος Πλάτων γινόταν θεωρητικὰ γνωστός, θὰ ἔπρεπε νὰ τεθῇ σὲ ἐφαρμογὴ ἕνα σύστημα, τὸ ὁποῖο μόνον ὁ Γεμιστὸς γνώριζε. Ὁ Γεμιστὸς στὴν Φλωρεντία, φιλοξενούμενος καὶ ὑποστηριζόμενος ἀπὸ τὸν ξακουστὸ ἀρχαιολάτρη Κοσμᾶ τῶν Μεδίκων, ἄρχισε νὰ διαδίδῃ τὴν πλατωνικὴ φιλοσοφία καὶ νὰ ἐνθουσιάζῃ μὲ τὶς γνώσεις καὶ τὴν ρητορική του ἱκανότητα τὴν «ἐλὶτ» τοῦ ἰταλικοῦ πνεύματος. Τότε εἶναι ποὺ ὁ περίφημος ἡγεμόνας (ὁ Κοσμᾶς) ἵδρυσε ὑπὸ τὶς ὁδηγίες τοῦ Πλήθωνα τὴν περιώνυμη Πλατωνικὴ Ἀκαδημία τῆς Φλωρεντίας καὶ ἀνέθεσε στὸν Μαρσελῖνο Φικῖνο, γιὸ τοῦ γιατροῦ του Μαρσίλιου, τὴν μελέτη καὶ τὴν μετάφραση τοῦ Πλάτωνα καὶ τοῦ Πρόκλου.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς παραμονῆς του στὴν Ἰταλία ὁ Γεμιστὸς συνέγραψε τὸ ἔργο *«Περὶ ὧν Ἀριστοτέλης πρὸς Πλάτωνα διαφέρεται»*, τὸ ὁποῖο χρησίμευσε σὰν ὁδηγὸς τῆς φοβερῆς ἐκείνης κίνησης, ἡ ὁποία στὴν ἀρχὴ ταρακούνησε καὶ στὴν συνέχεια γκρέμισε τὸ οἰκοδόμημα τῆς Σχολαστικῆς φιλοσοφίας. Ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ χρονικὸ διάστημα μετέγραψε τὸ ὄνομά του ἀπὸ Γεμιστὸς σὲ Πλήθωνα, γεγονὸς ποὺ θεωρήθηκε ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς σὰν πρῶτο βῆμα πρὸς τὸν ἐθνισμό. Ὁ Καμαριώτης σημειώνει ὅτι ὁ Γεμιστὸς ὡδηγήθηκε στὴν ἀλλαγὴ τοῦ ὀνόματός του ἀπὸ τοὺς δαίμονες: *«ὑφ' ὧν, ὡς εἰκός, καὶ Πλήθων ἑλληνικώτερον δῆθεν ἐκ Γεμιστοῦ τὴν ἀρχὴν ὀνομασθῆναι δεδίδακται»*. Νὰ συμπληρώσουμε ὅτι καὶ ὁ ρήτορας Ἐμμανουὴλ γράφει γιὰ τὸ ἴδιο ζήτημα: *«ὡς τῇ τοῦ Πλάτωνος λογικευθεὶς ἤδη ψυχῇ καὶ ἀντὶ Γεμιστοῦ Πλήθων κεκληκώς»*. Βεβαίως εἶχαν δημιουργηθῇ πρὸ πολλοῦ ὑπόνοιες περὶ τῶν πολυθεϊστικῶν φρονημάτων τοῦ Πλήθωνα, ἀφοῦ κυκλοφοροῦσε ἡ φήμη ὅτι ἑτοιμάζει σύγγραμμα ἐναντίον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Μετὰ τὴν λήξη τῆς συνόδου ὁ Πλήθων ἐπιστρέφει στὴν Σπάρτη, ὅπου τὸ 1441 τὸν ἐπισκέπτεται ὁ σημαντικώτατος λόγιος Φραγκῖσκος Φίλελφος, ὁ ὁποῖος μᾶς πληροφορεῖ ὅτι: Ὁ Γεμιστὸς εἶχε συστήσει σχολὴ *«ἐν εἴδει Ἐλευσινίων μυστηρίων»*, ὅπου προνομιοῦχοι μαθητὲς ἐδιδάσκοντο τὴν νέα θρησκεία. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἐλάτρευαν τοὺς Ἕλληνες θεοὺς δημοσίως, σὲ σημεῖο σκανδαλισμοῦ. Γιὰ παράδειγμα ὁ Πέτρος ὁ Κάλαυρος, ἕνας ἐκ τῶν διασημοτέρων σοφῶν του ΙΕ΄αἰῶνα, μαθητὴς τοῦ Πλήθωνα, παρουσιαζόταν ὡς ἀληθινὸς λάτρης τῶν ἀρχαίων θεῶν, ὥστε ὄχι μόνον ἵδρυσε τὴν Ἀκαδημία τῆς Ρώμης, ἀλλὰ εἶχε καὶ τὸ θάρρος νὰ ἀπειλῇ τὸν πάπα ὅτι θὰ καταστρέψῃ τὸν Χριστιανισμό. Μεταξὺ τῶν διασήμων

μαθητῶν του συγκαταλέγεται ὁ Βησσαρίων, ὁ Σχολάριος, ὁ μεγάλος ποιητὴς Μάρουλος, ὁ μετέπειτα μητροπολίτης Κιέβου Ἰσίδωρος, ὁ Ἰωάννης Εὐγενικός, ἀδελφὸς τοῦ Μάρκου, ὁ Χαριτώνυμος καὶ ἄλλοι πολλοί.

Στὴν Σπάρτη, κυκλοφορώντας ἀνάμεσα στὰ ἐρείπια ἑνὸς ἔνδοξου παρελθόντος καὶ διαμένοντας σ' ἕνα χῶρο μὲ ἔντονο Βυζαντινὸ μεγαλεῖο, ὁ σοφὸς δάσκαλος ἐπεξεργάζεται τὸ *«Περὶ Νόμων»* σύγγραμμά του, τὸ ὁποῖο εἶχε δημιουργήσει μεγάλη ταραχὴ στοὺς χριστιανικοὺς κύκλους. Γιατὶ ὁ Πλήθων δὲν ἦταν ἕνας ἀκόμα μονομανὴς τρελός, ἀλλὰ ἡ προσωποποίηση τοῦ ἀναγεννώμενου Ἑλληνισμοῦ. Ὁ διαβόητος Σχολάριος, πρώην μαθητὴς τοῦ Γεμιστοῦ, θέλοντας νὰ πιέση τὸν σοφὸ καὶ νὰ τὸν ἀναγκάση νὰ ἐκφράση δημόσια τὶς μυστηριώδης ἰδέες του, γράφει ἕνα κείμενο ὑπὲρ τοῦ Ἀριστοτέλη καὶ ἐναντίον τοῦ Πλάτωνα. Ὁ μεσαιωνικὸς Πλάτων χωρὶς περιστροφὲς ἀπαντάει εὐθέως στὸν Σχολάριο, γιὰ νὰ ξεκινήση μία σπουδαία συζήτηση μεταξὺ τῶν ἡγετῶν τῶν δύο ἀντιμαχομένων ἀπόψεων. Τέλος ὁ Σχολάριος, θέλοντας νὰ ματαιώση τὴν δημοσίευση τῶν ἐπίφοβων κειμένων, γράφει ἀπειλητικὰ τὸ *«Πρὸς Πλήθωνα, κατὰ τῶν Ἑλλήνων»*. Ἂς μᾶς συγχωρέσουν οἱ ἀναγνῶστες τοῦ ΙΧΩΡ τὸ ὅτι παραθέτουμε ὡρισμένα λόγια ὅπως ἀκριβῶς εἰπώθηκαν, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει γλωσσικὸ ἰδίωμα ποὺ νὰ μπορέση νὰ ἀποδώση πλήρως τὴν ἔννοια καὶ τὸ γνήσιο ἑλληνικὸ ἄρωμα ποὺ ἀναδύεται μέσα ἀπὸ τὰ κείμενα τῶν δύο ἀνδρῶν.

«Τάδε συγγέγραπται περὶ νόμων καὶ πολιτείας τῆς ἀρίστης ᾗ ἂν διανοούμενοι ἄνθρωποι καὶ ἅττ' ἂν καὶ ἰδίᾳ καὶ κοινῇ μετιόντες τε καὶ ἐπιτηδεύοντες, ὡς δυνατόν, ἀνθρώπων κάλλιστά τε καὶ ἄριστα βιῶμεν καὶ εἰς ὅσον οἷόν τε εὐδαιμονέστατα». Ὁ Πλήθων στὸ θρυλικὸ ἔργο του ἑνώνει τὶς ἰδέες τοῦ Ζωροάστρη, τοῦ Πλάτωνα, τῶν Στωικῶν, τοῦ Πρόκλου καὶ τῶν δικῶν του καὶ δημιουργεῖ μία νέα ἑλληνικὴ πολυθεΐα προσαρμοσμένη στὶς κοινωνικὲς καὶ πολιτικὲς ἀνάγκες τῆς ἐποχῆς. *«Ἡ βίβλος ἥδε περιέχει θεολογίαν μὲν τὴν κατὰ Ζωροάστρην τε καὶ Πλάτωνα ὀνομαζομένων τῶν διὰ φιλοσοφίας ἀναγνωριζομένων θεῶν τοῖς πατρίοις τοῖς Ἕλλησι θεῶν ὀνόμασιν, ἑλκομένοις ἑκάστοις ἐκ τοῦ οὐ πάνυ τοι συνωδοῦ φιλοσοφίᾳ, διὰ τὰς ὑπὸ τῶν ποιητῶν διαστροφάς, ἐπὶ τὸ ὡς μάλιστα δὴ φιλοσοφίᾳ συνωδόν. Ἠθικὰ κατά τε τοὺς αὐτοὺς σοφοὺς καὶ ἔτι μὴν τοὺς Στωικούς. Πολιτείαν δὲ Λακωνικήν, ἀφῃρημένου μὲν αὐτῆς τοῦ ἄγαν τῆς σκληραγωγίας, προστιθεμένης δὲ τῆς ἐν τοῖς ἄρχουσι μάλιστα φιλοσοφίας, τοῦ κρατίστου δὴ τούτου τῶν πλατωνικῶν πολιτευμάτων. Ἅπτεται δέ πως ἡ βίβλος καὶ λογικῶν ἀρχῶν, ἀρχαιολογίας τε ἑλληνικῆς καί πῃ ὑγιεινῆς διαίτης»*. Μετὰ ἀπ' αὐτὴν τὴν ξεκάθαρη τοποθέτηση ὁ Σχολάριος ἀπαντᾷ μὲ μίαν ἀπειλή, ποὺ ὑπονοεῖ τὸ κάψιμο τοῦ ἔργου καὶ ποὺ δείχνει τὸν φανατισμὸ τῆς Ἐκκλησίας. *«Ἀλλ' εἴ τινες νῦν τὰ σαπρὰ Ἑλλήνων ἐνανεοῖεν ληρήματα, τούτοις φασὶν ἐν ἀσυγγνώστων καλινδεῖσθαι τῷ ψεύδει... ἀλλὰ γένοιτο καμοὶ τοῦτον ἐνστήσασθαι τὸν ἀγῶνα καὶ μὴ πῦρ, ἀλλὰ λόγους μᾶλλον ἀληθείας ἐπαφεῖναι τοῖς γράμμασιν, **ὡς τοῖς γράψασι μᾶλλον πρέποντος τοῦ πυρός**»*.

Ὁ Πλήθων γνώριζε καλὰ ὅτι ὁ φανατισμὸς τῶν καιρῶν δὲν ἐπέτρεπε τὴν δημοσίευση τοῦ ἔργου. Γιὰ νὰ ἀντιληφθῆ κανεὶς τὸ μέγεθος τῆς τρομοκρατίας, ἀρκεῖ νὰ ὑπενθυμίσουμε ὅτι τὴν ἴδια ἐποχὴ συνελήφθη ἕνας περιπλανώμενος φιλόσοφος μαθητὴς τοῦ Πλήθωνα, ὁ Ἰουβενάλιος, ὁ ὁποῖος μετὰ ἀπὸ συνοπτικὴ διαδικασία καταδικάσθηκε νὰ τοῦ σπάσουν τὰ μέλη καὶ νὰ τὸν πετάξουν στὴν θάλασσα. Οἱ λεπτομέρειες γι' αὐτὴν τὴν ὑπόθεση μᾶς εἶναι ἄγνωστες. Ἡ μόνη μαρτυρία ποὺ ὑπάρχει, προέρχεται ἀπὸ μία ἀπαντητικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Σχολάριου (ποὺ τότε ἦταν ἀρχιδικαστής) πρὸς τὸν διοικητὴ Ραοὺλ Οἰσή, στὴν ὁποία ἐνέκρινε τὴν καταδίκη του Ἰουβενάλιου. Ὁ Runsiman σημειώνει: *«Ὁ Σχολάριος σαφῶς πίστευε ὅτι στὸν Μυστρᾶ ὁ Ἰουβενάλιος εἶχε μυηθῆ στὶς εἰδωλολατρικὲς δοξασίες»* (*Μυστρᾶς*, σελ. 1132).

Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Πλήθωνα τὸ χειρό-

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕ-
ΜΙΣΤΟΥ, ΤΟΥ ΚΑΙ' ΠΛΗ-
θωνος, βιβλίον περὶ ἀρετῆς.

GEORGII GEMISTI
PLETHONIS
De virtute liber, Græcè &
Latinè.

ADOLPHO OCCONE
interprete.

cum Anonimi anno-
tationibus.

NEMESIVS DE VOLVPTATE
Græcè & Latinè.

SIMON GRYNAEVS
de uirtutibus.

γραφο βρέθηκε στὰ χέρια τῆς γυναῖκας τοῦ Δεσπότη Δημητρίου, τῆς Θεοδώρας, ἡ ὁποία μετὰ τὴν ἅλωση τὸ παρέδωσε στὸν Σχολάριο. Ὁ Γενάδιος Σχολάριος, ὁ ὁποῖος εἶχε γίνει πατριάρχης, τὸ διάβασε μὲ φρίκη καὶ στὴν συνέχεια τὸ ἔρριξε δημοσίως στὴν φωτιά. Λόγῳ αὐτῆς τῆς πράξεως ὁ Σχολάριος ἐπέσυρε ἐναντίον του τὴν κατακραυγὴ τῶν λογίων της Εὐρώπης. Ἄγνωστος μαθητὴς τοῦ Πλήθωνα σημειώνει. *«Εἰ δὲ φθονερός τις καὶ ἀπαίδευτος ἔφθειρε τὸ σὸν ἔργον, ὃ κατέλιπες, πάτερ, πρὸς ἔνδειξιν σοφίας καὶ μνήμης τῆς σῆς ἀλλὰ καὶ πρὸς ὠφέλειαν τῶν νῦν καὶ ὕστερον γενησομένων ἀνθρώπων, τό γε μὴν σὸν κλέος, ὦ γενναῖε, ἔσται ἄτρεπτον, μὴ δειλιῶν βασκανίαν... Καὶ γὰρ οἱ ἄριστοι τῶν νῦν Ἑλλήνων μισοῦσιν ἐκεῖνον ὥσπερ ἱερόσυλόν τινα ἢ τυμβωρύχον καὶ ἀλιτήριον».*

Δὲν χάθηκε ὅμως ὁλόκληρο τὸ ἔργο τοῦ Πλήθωνα. Ὁ Στρατιώτης Δημήτριος Ράλλης διέσωσε ἀρκετὰ ἀποσπάσματα, τὰ ὁποῖα δημοσίευσε ὁ Ἄρνιτος (1863) καὶ ἔφτασαν ἕως ἐμᾶς. Ὁ μεγάλος δάσκαλος, ἑκατονταετὴς πιά, πέθανε στὴν Σπάρτη μεταξὺ τοῦ 1450 καὶ τοῦ 1456 στὶς 26 Ἰουνίου, ἡμέρα Δευτέρα καὶ ὥρα πρώτη μετὰ τὰ μεσάνυχτα. Στὸ ἄκουσμα τοῦ θανάτου ὁ τότε πνευματικὸς κόσμος ἐξύμνησε τὶς ἀρετὲς καὶ τὴν παιδεία τοῦ Πλήθωνα καὶ ἔκλαιγε τὴν ἀπώλεια τοῦ τελευταίου τῶν φιλοσόφων. Ὁ προσφιλής του μαθητὴς Ἑρμώνυμος ὁ Σπαρτιάτης τοῦ ἀφιέρωσε δύο μονῳδίες, ἀπὸ τὶς ὁποῖες διαφαίνεται καθαρὰ τὸ μέγεθος τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ σεβασμοῦ ποὺ ἔτρεφαν οἱ μαθητὲς πρὸς τὸν δάσκαλο. *«Οἴχεται νῦν τὸ κοινὸν φιλοτίμημα, τὸ πολυτίμητον καὶ πολύζηλον τῆς φύσεως ἄγαλμα, ἡ μεγίστη καὶ θαυμασία τοῦ γένους φιλοτιμία· ὦ φρικτῆς ἐκείνης ἡμέρας, ἢ τοσοῦτον ἐπεῖδε δεινόν! Ποῦ νῦν τὸ τῆς ὄντως σοφίας ἄπειρον πέλαγος; Ποῦ κάλλος, καὶ μέγεθος, καὶ ἡ ὑπὲρ ἄνθρωπον τῶν λόγων ἰσχὺς καὶ λαμπρότης; Σεσύληται νῦν ὁ κοινὸς θησαυρός. Ἔσβεσται λόγων δύναμις. Οἴχεσται, φεῦ, ἐξ ἡμῶν τὸ πάντων τῶν καλῶν κάλλιστον, ἡ λαμπρὰ τοῦ γένους εὐδαιμονία, ὁ τῆς ὑψηλῆς σοφίας καθηγεμών, ὁ τῶν λόγων πατήρ, ἡ τῶν ἀρετῶν κωρωνίς, τὸ κοινὸν ἁπάντων ἐντρύφημά τε καὶ καύχημα, ὁ τῶν ἀπορρήτων καὶ θεῶν μυσταγωγός...».*

Ἕνας ἄλλος βαρυπενθῶν μαθητής, ὁ πολὺς καὶ μέγας Βησσαρίων, τοῦ ὁποίου ἡ χριστιανικὴ πίστη ἐλέγχεται σφόδρα, σημειώνει. *«Μέγα κλέος Ἑλλάδι πάση γέγονεν ἐκεῖνος ἀνήρ, μέγας αὐτῇ κόσμος εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἐσεῖται. Τοῦτον κλέος οὔ ποτ' ὀλεῖται, ἀλλὰ οἱ τὸ ὄνομα καὶ ἡ φήμη μετ' εὐκλείας ἀϊδίου εἰς τὸν ἐσαεὶ παραπεμφθήσεται χρόνον».* Καὶ συμπληρώνει ὁ Ἕλληνας καρδινάλιος μὲ δύο ἐπιγράμματα.

«α) Γαῖαν σώματι, ψυχὴ δ' ἄστρα Γεώργιος ἴσχει,

παντίοις σοφίης σεμνότατον τέμενος.

β) Πολλοὺς μὲν φῦσεν ἀνέρας θεοειδέας Ἑλλάς,

προύχοντας σοφίῃ τῇ τε ἄλλῃ ἀρετῇ.

Ἀλλὰ Γεμιστός, ὅσον Φαέθων ἄστρων παραλλάσσει

τόσον τῶν ἄλλων ἀμφότερον κρατέει».

Ἀλλὰ ἐκτὸς ἀπ' αὐτοὺς καὶ ἄλλοι, ὅπως ὁ Χαρίανδρος, ὁ Γυράλδος, ὁ Ἀλάτιος καθὼς καὶ οἱ ἀμείλικτοι ἐχθροί του Σχολάριος καὶ Τραπεζούντιος ὁμολογοῦν τὴν ἔξοχη παιδεία τοῦ Πλήθωνα. Καὶ δὲν θὰ εἴμαστε καθόλου ὑπερβολικοί, ἂν δεχθοῦμε ὅτι ὁ Πλήθων ὑπῆρξε ὁ πολυμαθέστερος ἄνδρας τοῦ ΙΕ΄αἰῶνα καὶ ἕνας ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων Νεοπλατωνικῶν φιλοσόφων. Ἐὰν δὲ ἡ ὑπόδουλος Ἑλλὰς μπορῇ νὰ καυχηθῇ γιὰ κάποια σοφία, τότε ὁ Γεμιστὸς ἀποτελεῖ τὸ ἐπισημότερο δεῖγμα αὐτῆς τῆς αἴγλης.

Ὁ Πλήθων δὲν ἦταν ἁπλῶς ἕνας ἀκαδημαϊκὸς ποὺ «σκότωνε» τὴν ὥρα του φιλοσοφώντας καὶ ἀναλύοντας Πλάτωνα καὶ Ζωροάστρη. Πάνω ἀπ' ὅλα ἦταν ἕνας συνειδητὸς Ἕλληνας πατριώτης, ὁ ὁποῖος διεδραμάτισε σπουδαῖο ρόλο στὰ πολιτικὰ πράγματα τοῦ ΙΕ΄ αἰῶνα. Σύμβουλος τοῦ δεσπότη Θεοδώρου τοῦ Β΄ καὶ ἀνώτατος δικαστὴς ζοῦσε ἀπὸ κοντὰ τὰ κοινωνικὰ προβλήματα καὶ τὶς ἀδικίες ποὺ γίνονταν

σὲ βάρος τῶν Ἑλλήνων. Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ κυκλοφοροῦσαν εὐρέως οἱ ἀπόψεις ἑνὸς Κωνσταντινοπολίτη λογίου, τοῦ Μάτζαρη, ὁ ὁποῖος ἰσχυριζόταν ὅτι οἱ Πελοποννήσιοι τοῦ ΙΕ΄ αἰῶνα δὲν εἶχαν καμμία σχέση μὲ τοὺς Ἕλληνες καὶ ὅτι ἦταν Σλάβοι, Ἑβραῖοι, γύφτοι καὶ Ἀλβανοί. Θέλοντας νὰ βάλη φρένο σ' αὐτὲς τὶς κακόβουλες φῆμες συνέταξε ἕνα ὑπόμνημα, τὸ ὁποῖο παρέδωσε στὸν αὐτοκράτορα Μανουὴλ τὸν Β΄ (1391-1425), ὅπου ἐκθέτει τὶς ἀπόψεις του γιὰ τὴν σωτηρία τῶν Ἑλλήνων. Σ' αὐτὸ τὸ ὑπόμνημα ὁ Πλήθων, ἀφοῦ πρῶτα καθορίζει τὴν κατὰ τὴν ἄποψή του «κακοπολιτεία» καὶ ὑποδεικνύει τρόπους ἐπίλυσης τοῦ προβλήματος, στὴν συνέχεια διακηρύσσει μὲ ἔμφαση τὰ ἑλληνικὰ δίκαια: *«Βασιλιά μου, ἐμεῖς ἐπὶ τῶν ὁποίων βασιλεύετε καὶ κυβερνᾶτε εἴμαστε Ἕλληνες(!). Καὶ ὅταν λέμε Ἕλληνες, ἐννοοῦμε τοὺς κατοίκους τῆς Πελοποννήσου, τῶν νήσων καὶ τῆς ἠπείρου. Αὐτὰ τοὐλάχιστον μαρτυροῦν ἡ γλῶσσα μας καὶ ἡ παιδεία μας. Ἐμεῖς κατοικοῦμε αὐτὴν τὴν χώρα πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων καὶ δὲν ἤρθαμε ἀπ' ἀλλοῦ ἐκδιώκοντας κάποιους ἄλλους, ἀλλὰ οὔτε καὶ μᾶς ἔδιωξε ποτὲ κανεὶς ἀπ' ἐδῶ».*

Ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴ-ὑπόμνημα, ποὺ ἀποτελεῖ ἐθνικὴ παρακαταθήκη καὶ ἱερὸ συμβόλαιο γιὰ τοὺς Ἕλληνες τοῦ χθές, τοῦ σήμερα καὶ τοῦ αὔριο παραθέτουμε τὸ ὑπ' ἀριθ. 248 ἀπόσπασμα, ὅπως ἀκριβῶς ἐγράφει:

«Πρῶτον μὲν δὴ ὑπὲρ αὐτῆς τῆς χώρας, ὡς περὶ πλεῖστον ποιητέα ὑμῖν ἐστι, βραχέ' ἅττα μοι εἰρήσεται, οὐχ ὅτι μὴ καὶ αὐτοὺς ὑμᾶς περὶ τὴν ταύτης ἐπιμέλειαν ἐσπουδακότας ὁρῶ, ἀλλ' αὐτοῦ γέ τοι τοῦ λόγου ἕνεκα ὡς διὰ τῶν δεόντων δὴ χωρίη. ***Ἐσμὲν γὰρ οὖν ὧν ἡγεῖσθέ τε καὶ βασιλεύετε Ἕλληνες τὸ γένος, ὡς ἥ τε φωνὴ καὶ ἡ πάτριος παιδεία μαρτυρεῖ.*** *Ἕλλησι δὲ οὐκ ἔστιν εὑρεῖν ἥτις ἄλλη οἰκειοτέρα χώρα οὐδὲν μᾶλλον προσήκουσα ἢ Πελοπόννησός τε καὶ ὅση δὴ ταύτῃ τῆς Εὐρώπης προσεχὴς τῶν τε αὖ νήσων αἱ ἐπικείμεναι. Ταύτην γὰρ δὴ φαίνονται τὴν χώραν Ἕλληνες ἀεὶ οἰκοῦντες οἱ αὐτοὶ ἐξ ὅτου περ ἄνθρωποι διαμνημονεύουσιν οὐδενῶν ἄλλων προενῳκηκότων οὐδὲ ἐπήλυδες κατασχόντες, ὥσπερ ἄλλοι συχνοὶ ἐξ ἑτέρας μὲν ὡρμημένοι, ἑτέραν δὲ οἰκοῦσι κατασχόντες, οὔτε ταύτην ἐκλιπόντες. Συμπάσης δὲ ταύτης τῆς χώρας αὐτὴ Πελοπόννησος ὁμολογεῖται τὰ πρῶτα τε καὶ γνωριμώτατα ἐνεγκοῦσα τῶν Ἑλλήνων γένη, καὶ ἀπὸ ταύτης ὁρμώμενος τὰ μέγιστα καὶ ἐνδοξότατα Ἕλληνες ἔργα ἀπεδείξαντο».* Ἡ σημασία αὐτοῦ τοῦ ἐθνικοῦ «ντοκουμέντου» καταδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι καὶ μόνον αὐτὸ στάθηκε ἀνυπέρβλητο ἐμπόδιο στὴν νεώτερη ἀμφισβήτηση ποὺ δέχθηκε ὁ Ἑλληνισμός.

Σοφοὶ ἐρευνητὲς ὅπως ὁ Χόπφ, ὁ Μίλλερ, ὁ Χατζηδάκις, ὁ Παπαρηγόπουλος καὶ πολλοὶ ἄλλοι χρησιμοποίησαν σὰν ἀπάντηση στὰ μωρὰ φληναφήματα τοῦ Φαλμεράϋερ αὐτὸ τὸ ἱερὸ γραπτὸ μνημεῖο τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Λίγα χρόνια μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Πλήθωνα ὁ κοντετιέρος Σιγισμοῦνδος Πανδόλφος Μαλατέστα, ἡγεμόνας τοῦ Ρίμινι, ἐπιτέθηκε ξαφνικὰ στὴν τουρκοκρατούμενη Λακωνία (1465), ἅρπαξε τὰ ὀστᾶ τοῦ περίφημου λόγιου καὶ τὰ μετέφερε στὴν Ἰταλία. Στὸ Ρίμινι ἕνας μεγαλοπρεπὴς τάφος καὶ μία λιτὴ ἐπιγραφὴ ὑπενθυμίζει στοὺς περαστικοὺς ὅτι *«ἐδῶ ἀναπαύεται ὁ μεγαλύτερος φιλόσοφος τοῦ καιροῦ του»*. Ἴσως κάποτε τὸ Ἑλληνικὸ ὑπουργεῖο πολιτισμοῦ φροντίσῃ γιὰ τὸν ἐπαναπατρισμὸ τῶν ἱερῶν λειψάνων τοῦ θεοσόφου τοῦ ΜΥΣΤΡΑ.

ΠΗΓΕΣ:

α) Ἀποσ. Βακαλόπουλος, *«Πηγὲς τῆς Ἱστορίας τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ»*, τ. Α΄

β) Στῆβεν Ράνσιμαν, *«Μυστρᾶς»*.

γ) Οὐίλλιαμ Μίλλερ, *«Φραγκοκρατία στὴν Ἑλλάδα»*.

δ) Κ. Σάθας, *«Βιογραφίες τῶν ἐν τοῖς γράμμασι διαλαψάντων Ἑλλήνων»*.

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΚΡΥΠΤΕΣ

ΑΥΤΟ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΖΗΣΕ ΤΗΝ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΚΑΛΥΨΗΣ!!!

ΤΙ ΕΙΝΑΙ:

Το ¨ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΚΡΥΠΤΕΣ ¨ είναι ένα βιβλίο που στις σελίδες του περιέχει γρίφους, γραφήματα και αλληγορίες και που καλείται να αποκρυπτογραφήσει ο αναγνώστης έτσι ώστε να φτάσει με επιτυχία στις Κρύπτες και να ανακαλύψει τους σφραγισμένους μεταλλικούς κυλίνδρους που μέσα τους κρύβουν μεγάλα χρηματικά ποσά!
Οι Κρύπτες που έμμεσα αναφέρονται στους γρίφους και φυσικά καταδεικνύονται από αυτούς είναι διασκορπισμένες σε όλη την Ελλάδα και τα επίσημα σύνορα της όπως είναι γνωστά από τον επίσημο της χώρας χάρτη!

Στο ¨ ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΚΡΥΠΤΕΣ¨ ο αναγνώστης θα βρει εβδομήντα πέντε «75» γρίφους, γραφήματα και αλληγορίες που ο κάθε ένας από αυτούς αναφέρεται σε μία και μόνον Κρύπτη.

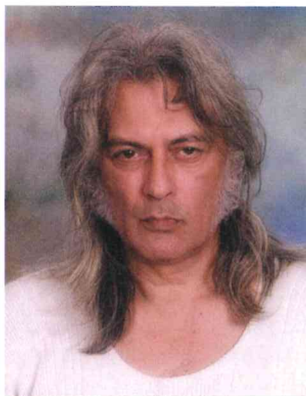
Σε κάθε Κρύπτη υπάρχουν υπό μορφή ειδικών επιταγών, χρηματικά ποσά της τάξης των χιλίων πεντακοσίων έως και των πενήντα χιλιάδων ευρώ!!!
Οι επιταγές αυτές υπάρχουν και φυλάσσονται μέσα σε μεταλλικούς κυλίνδρους που είναι σφραγισμένοι και φέρουν το λογότυπο και το σήμα του εκδοτικού οίκου!

Το χρηματικό ποσό που αναγράφεται στην επιταγή, αυτόματα και δικαιωματικά ανήκει στον πρώτο αναγνώστη που θα αποκαλύψει την Κρύπτη και θα καταφέρει να βρει τον μεταλλικό κύλινδρο που περιέχει την ειδική επιταγή!

Το σύνολο των χρημάτων που καλούνται να αποκαλύψουν και φυσικά να κερδίσουν οι αναγνώστες του βιβλίου-παιχνιδιού και βρίσκονται κρυμμένα στις Κρύπτες ανέρχονται στο ποσό των τριακοσίων χιλιάδων ευρώ!!!

Πιο συγκεκριμένα οι αναγνώστες-παίκτες καλούνται να αποκαλύψουν:
30 ΚΡΥΠΤΕΣ ΠΟΥ Η ΚΑΘΕ ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΧΕΙ 1500€!!!
24 ΚΡΥΠΤΕΣ ΠΟΥ Η ΚΑΘΕ ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΧΕΙ 2500€!!!
15 ΚΡΥΠΤΕΣ ΠΟΥ Η ΚΑΘΕ ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΧΕΙ 5000€!!!
3 ΚΡΥΠΤΕΣ ΠΟΥ Η ΚΑΘΕ ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΧΕΙ 10000€!!!
1 ΚΡΥΠΤΗ ΠΟΥ ΠΕΡΙΕΧΕΙ 15000€!!!
1 ΚΡΥΠΤΗ ΠΟΥ ΠΕΡΙΕΧΕΙ 25000€!!!
1 ΚΡΥΠΤΗ ΠΟΥ ΠΕΡΙΕΧΕΙ 50000€!!!

Το πρώτο βιβλίο - παιχνίδι στον Κόσμο!!!

Λόγου χάριν

ταξίδι στὸν Κόσμο τῆς Ποίησης καὶ στὴν Ποίηση τοῦ Κόσμου

Ἀπὸ τὸν Δημήτρη Ἰατρόπουλο

Ἀγαπημένες μου κι Ἀγαπημένοι μου Ἰχώριες καὶ Ἰχώριοι, συμμαχητὲς τοῦ Λόγου τοῦ Καλοῦ καὶ Ἑλληνικοῦ:

Ἀπὸ τὴν ἀγαπημένη σας πλέον «ΤΡΙΜΥΘΙΑ», ποὺ τέτοια ἐκπληκτικὴ ἀνταπόκριση βρῆκε ἀνάμεσά σας καὶ ἐλάχιστοι πιά, ἀπ' ὅ,τι μοῦ λέει ὁ ἐκδότης μας καὶ ἐμψυχωτὴς τοῦ «ΙΧΩΡ», ὁ Βαγγέλης Μπεξῆς, Ἰχώριοι ἔχουν ἀπομείνει νὰ τὴν ἀποκτήσουν ἀκόμα, παρουσιάζουμε σήμερα τὸ φινάλε τοῦ πρώτου Μέρους, τὸ ἐπιλογικὸ ἐπίμετρο, ποὺ λειτουργεῖ ποιητικὰ σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ὡς δίαυλος περάσματος γιὰ τὸ δεύτερο μέρος τοῦ ἔργου.

Ἀπὸ τὸ κοινωνικοποιημένο λοιπὸν ταξίδι τοῦ ἥρωα τοῦ ἔργου στὸ πρῶτο μέρος περνᾶμε στὸ δεύτερο μέρος, τῆς ἐσωτερικῆς μαθητείας. Χρειαζόταν λοιπὸν ἕνα συμβολικὸ ποίημα γιὰ τὴν μετάβαση αὐτήν. Αὐτὸ ποὺ θὰ διαβάσετε ἀμέσως τώρα, ἐπιλεγμένο ἀπὸ τὸ ἔργο, τὸ ταξίδι ἐμφανίζεται καὶ μὲ κάποια μυθολογημένα στοιχεῖα ποὺ ἀφαιρέθηκαν, γιατὶ ἐδῶ δὲν μᾶς ἀφοροῦν, ἀφοῦ ἐδῶ μᾶς ἐνδιαφέρει ἡ λογοτεχνικὴ αὐτονομία τοῦ ἀποσπάσματος...

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Ὑπάρχει μία μεταιχμιακὴ γεύση,
μιὰ μυρωδιὰ ἀνθισμένης ροδακινιᾶς
κι ἕνα ἀδειασμένο διάφανο τζιτζικένιο σῶμα,
γιὰ ὅσους εὐλογημένους
ἀπ' τὸ συμπαντικὸ πρόγραμμα
νοιώθουν τὸ πέρασμα ἀπ' τὸ ἐπίκαιρο
Ἐδῶ στὸ μεγάλο Ἐκεῖ.
Σ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν τομὴ τοῦ κυκλικοῦ χρόνου,
ἡ πρόγευση τῆς μετάλλαξης
λειτουργεῖ ὡς ἕνα εὐαίσθητο φροντιστήριο τῆς ὕπαρξης...
Ὁ Θάνατος δὲν εἶναι μέγεθος.
Δὲν εἶναι διάσταση.
Εἶναι δοτὴ φόρμα.
Μέσα στὴν ἔναστρη καλοκαιρινὴ διάσπαση
ὀργιάζουν τὰ νυχτολούλουδα,
ἀπολογοῦνται τὰ γιασεμιά,
ὅλα τραγουδᾶνε.
Ταξιδεύοντας ἀπ' τὴν ἀνάποδη,
μὲ τὴν πλάτη στραμμένη πρὸς τὴν Ἀρχή,
στὴν πραγματικότητα
ξανακάνεις τὴν ἴδια πορεία.
Ἡ κατεύθυνση δὲν ἔχει σημασία.
Τὰ βήματα ἔτσι κι ἀλλοιῶς,
θὰ ἐκτελέσουν τὴν περιγραφὴ τοῦ δρόμου.
Ἐκεῖ ποὺ τὸ Τριαντάφυλλο
αἰχμαλώτισε τὴν Πεταλούδα.
Ποὺ δίχως αὐτὴν τὴν αἰχμαλωσία
δὲν θὰ ἐξελισσόταν ποτὲ σὲ Πεταλούδα.
Θὰ τέλειωνε τὴν ὕπαρξή της
σὰν ἕνα ὁποιοδήποτε ἔντομο.
Ἀφαιρώντας ταυτόχρονα ἀπ' τὸ Τριαντάφυλλο

τὸ δικαίωμα νὰ ἀνθίση...

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟ ΔΙΑΤΥΠΩΜΑ: Οὐσιαστικὰ ἐδῶ ἀνατέμνει ὁ ποιητὴς τὰ ὅρια τῆς ὕπαρξης, πάντοτε ὅμως μέσα στὰ δοσμένα πλέγματα τῶν σκεπτικῶν δυνατοτήτων τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου. Καὶ κυρίως μέσα ἀπὸ τὴν αἰτιώδη ἀναγκαιότητα ποὺ ἀλληλοκεντρίζει καὶ ἠλεκτρίζει τὰ περιεχόμενα τῆς φύσης καὶ τῆς σκέψης στὸ αἰώνιο παγχρονικό τους παιχνίδι. Γι' αὐτὸ καὶ ἐνῷ ὁ «δρόμος» τοῦ ἀνθρώπου περιγράφεται στὴν ἀρχὴ τοῦ ποιήματος ἀκριβῶς πάνω στὴν σχέση ἀρχῆς-τέλους, ποὺ εἶναι ἀμφίδρομη, οἱ τελευταῖοι ἔξι στίχοι {«Ἐκεῖ ποὺ τὸ τριαντάφυλλο»... καὶ ὣς τὸ τέλος} ἀφιερώνονται στὴν ἀναγκαιότητα τῆς ἀλληλεξάρτησης τῶν πραγμάτων. Ὅπου ἡ σχέση τριαντάφυλλου καὶ πεταλούδας εἶναι μοιραῖα καὶ ἀναπόδραστη, ἀφοῦ ὁ θάνατος τοῦ ἑνὸς δίνει ζωὴ στὴν ἄλλη καὶ τὸ ἀντίστροφο.

Ἔτσι ἡ μικρὴ αὐτὴ σπουδὴ θανάτου ποὺ ἐμφανίζεται σὲ κομβικὸ σημεῖο τῆς «ΤΡΙΜΥΘΙΑΣ» ἀνοίγει τὸν δρόμο γιὰ τὴν διαδρομὴ τοῦ συγγραφέα της στὰ ἑπόμενα κεφάλαια τοῦ ἔργου, ξεκαθαρίζοντας κεντρικὰ ὑπαρξιακὰ ἀρχετυπικὰ μοτίβα καὶ ἀποσαφηνίζοντας τὴν θέση του ὡς πρὸς αὐτά.

ΤΟ ΣΧΟΛΙΟ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ: Τελικὰ θὰ κρατήση γιὰ πολύ, ὡς δείχνουν τὰ πράγματα, ἑτούτη ἡ μακριὰ γαϊδούρα μὲ τὶς «ἱερὲς» ἀποκαλύψεις! Εἶναι καταπληκτικὸ ὅτι στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ τους οἱ χριστιανομάχοι ἀρχοντοδεσποτάδες καὶ οἱ ὑποτακτικοί τους δὲν ἔχουν ἀφήσει τίποτε ὄρθιο! Μέσα σ' ἕνα ὄργιο κοινωνικοῦ θράσους καὶ ἀσυνόρευτης ὑποκρισίας ἔχουν καταστρατηγήσει τὸ Σύνταγμα τῆς χώρας, ἔχουν διαπράξει τὴν ὕβρη σὲ ὅλες τὶς ἐκδοχές της, ἔχουν πρὸ πολλοῦ ξεπεράσει ἀκόμα-ἀκόμα καὶ τὴν φοβερὴ ἐκείνη περίοδο τοῦ μεγάλου Σκοταδισμοῦ τῆς μεσαιωνικῆς συμμορίας τῶν ἐγκληματιῶν θρησκεμπόρων: Χρῆμα, σέξ, ναρκωτικά, ἐκβιασμοί, πλαστογραφίες, ἀπειλές, μυστικὲς ὑπηρεσίες, προδοσία, ἀλληλοεξόντωση, διαπλοκὴ μὲ τὰ πάντα καὶ τοὺς πάντες - ἡ Μαυροφορεμένη Συμμορία ἔχει διαλύσει κάθε ἔννοια κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς.

Καὶ οἱ πιστοί, τὸ «ποίμνιο» {τὴν γνωστὴ «Σιωπὴ τῶν Ἀμνῶν» μου θυμίζει αὐτό...}, δέχονται ἀπὸ τοὺς ἄμβωνες τὸ καθημερινὸ παραμύθιασμα γιὰ μία ὑπόθεση ποὺ ἡ Ἱστορία ἔχει πλέον ξεγράψει ὁριστικὰ καὶ ἀπομένει ἡ ληξιαρχικὴ πράξη τοῦ θανάτου της, ὥστε νὰ προχωρήση ἐπὶ τέλους ἡ ἀνθρωπότητα στὸν καινούργιο δρόμο της.

ΜΙΛΗΣΑ ΜΕ: Τὸν «Σατανᾶ»: Ἄκουσε, ἀγαπητέ μου. Μιλᾷς αὐτὴν τὴν στιγμὴ μὲ τὸν Μεγάλο Ἀνύπαρκτο! Μὰ ἂν δὲν μὲ κατασκεύαζαν, πῶς θὰ στηνότανε τὸ μαγαζί τους; Ποιόν θὰ παλεύανε; Γίνεται ποτὲ νὰ στηθῇ μπίζνα καὶ μάλιστα τέτοια, ποὺ νὰ κουμαντάρῃ ὄχι μονάχα πορτοφόλια ἀλλὰ κυρίως ψυχὲς καὶ συνειδήσεις, δίχως νὰ «νικάῃ» κάθε στιγμὴ τὸν Ἐχθρό; Τότε τί θὰ φοβόντουσαν οἱ παραμυθιασμένοι ὑπήκοοι; Πῶς θὰ περπατοῦσε ἡ φάμπρικα;

Ὁπότε τί νὰ σοῦ πῶ ἐγώ; *«Οὐκ ἂν λάβοις παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος»* κατὰ τὸν Λουκιανό, ἔτσι δὲν εἶναι; Καὶ τὰ λίγα ἑτοῦτα ποὺ τώρα σοῦ μαρτυράω, μὲ τὸ ζόρι τὰ ἐξώρυξα ἀπὸ τὸ διασυμπαντικό μου σημειολογικὸ ἐνδεχόμενο ὡς τμῆμα μιᾶς «ὑπόθεσης», ποὺ ὅσο καὶ ἂν δὲν πρόκειται νὰ ὑλοποιηθῇ ποτέ, ἔστω ὡς συλλογισμὸς καὶ φαντασιακὸ κατασκεύασμα, ἄντε νὰ δικαιοῦται νὰ σοῦ «πῇ» δυὸ λόγια.

Ὡς ἐκ τούτου, ἂν σοῦ περνάῃ καθόλου μέσα ἐκεῖ ποὺ τώρα ζῇς ἐσὺ καὶ κινεῖσαι, εἰδοποίησε ἂν μπορῇς τίποτε ἀφελεῖς νὰ ξεκαρφωθοῦν ἀπ' τὸ ἀνύπαρκτο παραμύθι τῆς δῆθεν ὕπαρξής μου.

Ἄ, ρὲ Ἀβράμη ἀρχιγάτε, πῶς τὰ βόλεψες γιὰ δυόμιση χιλιάδες χρόνια τὰ πράματα! Ἄντε νὰ δοῦμε τώρα ποὺ βουλιάζει τὸ μαγαζί, τί τρῦπα θὰ μείνῃ ἀπὸ κάτω καὶ πῶς θὰ τὴν γεμίσουνε οἱ ἑπόμενοι συμμορῖτες τοῦ πλανήτη σας, ἄχαχαχάχάχά...

ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΣ: *«Μόνο μὲ τὴν δημιουργία λοιπὸν/ἀναστέλλει κανεὶς τὴν ἀνυπαρξία του...».*

Δικός Σας,

ΙΧΩΡ

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΠΟΥ ΑΛΛΑΖΕΙ ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

ΙΧΩΡ

Κουπόνι Συνδρομῆς

ΝΑΙ! Ἐπιθυμῶ νὰ ἐγγραφῶ συνδρομητὴς στὸ ΙΧΩΡ ἀπὸ τὸ τεῦχος **Νο** ....

Ἐτήσια συνδρομὴ ἐσωτερικοῦ: 45€ • Ἐξωτερικοῦ: 90€

Ἐπώνυμο: ....

Ὄνομα: ....

Διεύθυνση: ....

Τ.Κ.: ....

Τηλέφωνο: .... e-mail: ....

Τρόπος Πληρωμῆς: ☐ **Μετρητά** ☐ **Ταχ. Ἐπιταγή** ☐ **Μέσῳ Τραπέζης**

Γραφεῖα: Δωδώνης 36, Κολωνός, Ἀθήνα 104 44 Τηλ.: 210-51.42.500 • Ἱστοσελίδα: www.ellinikiestia.gr

Σ. Δωρικὸς - Κ. Χατζηγιαννάκης

Η ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΣ ΤΟΥ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΥΠΟΣΤΡΩΜΑΤΟΣ

ΜΥΘΟΙ, ΠΛΑΣΜΑΤΙΚΑ ΜΟΡΦΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Προξενεῖ τὸ λιγώτερο ἀπορία τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ μελετητὲς τοῦ γλωσσικοῦ χώρου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας «παρασύρονται» σὲ συμπεράσματα τὰ ὁποῖα ἀγνοοῦν ὄχι μόνον τὴν ἱστορικὴ ἀλλὰ καὶ τὴν γλωσσολογικὴ πραγματικότητα καί, τὸ ἠπιώτερο, «ἐπιτρέπουν» νὰ συνυπάρχουν μαζὶ μὲ τοὺς ἱστορικοὺς καὶ γλωσσικῶς-ἐπιστημονικῶς θεμελιωμένοι χαρακτηρισμοὶ καὶ ἑρμηνεῖες ἄλλες, οἱ ὁποῖες ὑπονομεύουν ἢ διαστρεβλώνουν τὴν ἀλήθεια καὶ ἐπεκτείνονται σὲ ἀνυπόστατες θεωρήσεις καὶ προεκτάσεις. Οἱ τελευταῖες αὐτὲς νοητικὲς ὑπερβάσεις καὶ πνευματικὲς ὀνειροπολήσεις φτάνουν νὰ θεωροῦν τοὺς Χετταίους προγόνους τῶν Τούρκων, ἐνῷ καμμιὰ ἱστορικὴ ἀλληλουχία καὶ διαδοχή, φυσικὴ ἢ ἐπίκτητος, εἶναι δυνατὸν νὰ διαπιστωθῇ καὶ ἐπαληθευθῇ καὶ σὲ συνδυασμὸ μὲ τουρκογενῆ γλωσσικὰ σύνολα, ποὺ ἁπλῶς εὐνοοῦν καὶ ἐνισχύουν ἐπεκτατικὲς καὶ παν-ἐθνικὲς τάσεις. Καὶ βεβαίως τέτοιοι ἀκροβατισμοὶ εἶναι ἐπικίνδυνοι, ὅταν προωθοῦνται στὰ πλαίσια *καὶ ἐπιχορηγήσεων* τῶν μελετητῶν *καὶ δράσεων* τῶν γνωστῶν lobbies, ἐπειδὴ γιὰ λόγους πολιτικῆς σκοπιμότητος παρουσιάζουν τὰ πράγματα ὅπως συμφέρει στοὺς χορηγούς. Καὶ πρέπει οἱ ἐρευνητὲς ποὺ σέβονται τὸ ὄνομά τους νὰ ἀνθίστανται σθεναρῶς μὲ ὅπλο τὴν ἀποκάλυψη τῆς γνώσης καὶ τῆς ἀλήθειας - ἐπιμόνως, συνεχῶς καὶ πεισματικῶς. Νὰ ἐρευνοῦν συνεχῶς, νὰ ἀναδεικνύουν τὶς μελέτες καὶ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἀλήθεια καὶ προσθέτουν στὴν πρόοδο τῆς ἀμερόληπτης ἐπιστήμης. Οἱ Ἕλληνες ἐρευνητὲς εἶναι ἐπιφορτισμένοι μὲ ἰδιαίτερο βάρος καὶ εὐθύνες. Ὄχι μόνο νὰ ἀποκαλύψουν τὴν ἀλήθεια, ἀλλὰ νὰ καταρρίψουν καὶ τὰ ψεύδη, τὶς σκοπιμότητες καὶ τὶς ὑπερβάσεις τῆς ἀλήθειας πρὸς συμπεράσματα ποὺ ὅσο δὲν ἀποκρούονται ἢ ἀνασκευάζονται, κάνουν κακό, ἀποτελοῦν βάση γιὰ διαιώνιση μορφωμάτων ὡς ἡ «ἰνδοευρωπαϊκὴ» θεωρία, ποὺ ἀκόμη ὑποστηρίζεται καὶ προωθεῖται καὶ στὴν χώρα μας.

Ἡ Μικρὰ Ἀσία, ποὺ ἀποτελοῦσε ἀνέκαθεν ζωτικὸ χῶρο δράσης καὶ πύλη τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὴν ἀσιατικὴ ἐνδοχώρα μέχρι καὶ τὸ ἀνατολικώτερο ἄκρο της, ἔχει ἰδιαίτερη σημασία ὡς πεδίο ἐρευνῶν γιὰ τὴν Ἑλλάδα, ἰδίᾳ τῶν γλωσσικῶν ἐρευνῶν, ποὺ εἶναι ἱκανὲς νὰ παράσχουν στοιχεῖα ἄρσης ψευδῶν ἢ ἐμβολίμων ἀπόψεων καὶ ἐν πολλοῖς πολιτικῆς σκοπιμότητος τῶν γειτόνων μας σήμερα. Οἱ ἀποδείξεις τῆς ἑλληνικότητας φτάνουν στὴν προϊστορικὴ καὶ πρωτοϊστορικὴ ἐποχὴ καί, ὅπως θὰ διαπιστώσουμε στὸ παρὸν σημείωμά μας, ὑπάρχουν ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα, ἱκανὰ νὰ ὁδηγήσουν σὲ ἀντίκρουση καὶ τελικὴ ἀνασκευὴ τῶν ἀνέκαθεν διατυπωθεισῶν θεωριῶν καὶ ὑποθέσεων, παρέχοντας τὰ στοιχεῖα αὐτὰ πρὸς συγκροτημένη ἐπιστημονικὴ θεμελίωση τοῦ θέματος. Καὶ οἱ πρωτεργάτες ἐρευνητὲς τῶν ἑλληνικῶν ριζῶν τῆς περιοχῆς ἀξίζουν τῷ ὄντι τῆς ἀναγκαίας προβολῆς, ἀναγνώρισης τοῦ ἔργου τους καὶ ἀπονομῆς εὐσήμων. Καὶ σ' αὐτοὺς περιλαμβάνονται βεβαίως ὁ Παῦλος Καρολίδης, ὁ Ἰάκωβος Θωμόπουλος καὶ ὁ Γ. Σκαλιέρης. Ὁ καθένας μὲ τὴν μέθοδό του, τὴν προσέγγισή του, τὸν τρόπο θέασης τῆς ἀλήθειας συνέβαλε στὴν ἀνάδειξη τῶν ἑλληνοπελασγικῶν γλωσσῶν ὡς τὸ ὑπόβαθρο καὶ τὸν πυρῆνα καὶ αὐτῶν τῶν μικρασιατικῶν. Οἱ θεωρήσεις τῶν ἐρευνητῶν αὐτῶν παρέχουν καὶ τὴν βάση τῆς ὡλοκληρωμένης ἀντιμετώπισης, ἱστορικῶς καὶ γλωσσολογικῶς.

Ἡ προσέγγιση τοῦ Καθηγητοῦ Καρολίδη ἦταν ἀμεσώτερη, μὲ χρήση ἑλληνικῶν πρωτοτύπων ἐτυμολόγησης καὶ καταγωγῆς τῶν γλωσσῶν, ἐκείνη τοῦ Θωμόπουλου ἔμμεση μὲ βάση τὴν ἀλβανική, τὴν ὁποία ὀνομάζει πελασγικὴ γλῶσσα ποὺ ὁμιλεῖται καὶ σήμερα ἀκόμη. Πεδίο σύγκρισης σὲ ὅλες τὶς μελέτες αὐτὲς εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ καὶ μάλιστα οἱ ἀρχαιότερες διάλεκτοί της. Καὶ οἱ δύο προσεγγίσεις χρειάζονται γιὰ τὴν στήριξη τῶν συμπερασμάτων τῆς ἑλληνικότητας στὴν διαμόρφωση τοῦ πολιτισμικοῦ χαρακτῆρα. Τὸ πρῶτο οὐσιῶδες στοιχεῖο εἶναι ἡ σχέ-

ση τῶν λαῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας μὲ τοὺς Ἕλληνες τῆς Μητροπόλεως, ὅπως τῶν Φρυγῶν μὲ τοὺς Βρύγες τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, τῶν Κιλίκων μὲ τὴν γενεὰ τῆς Ἀργείας Ἰοῦς, τῆς Κρήτης μὲ τὴν Εὐρώπη τοῦ Κάδμου καὶ τὸν ὁμαίματο συγγενῆ της, τὸν Κίλικα, ἐπώνυμο τῆς Κιλικίας, τὴν σχέση τῆς γενεᾶς τῆς Ἀργείας Ἰοῦς, μὲ τὸν Κάδμο καὶ τὴν Μικρὰ Ἀσία καὶ Θράκη καὶ τὴν Βοιωτία καὶ τὰ βασίλεια τῶν Βοιωτῶν καὶ τῶν Μινύων, ἀντίπαλον δέος γιὰ τὰ βασίλεια τοῦ Νότου, τὸ Ἄργος καὶ τὶς Μυκῆνες, σὲ ἀντιπαλότητα κατὰ τὴν προϊστορικὴ ἐποχή, μὲ συμμαχίες καὶ πολέμους καὶ μάχες γιὰ ἐπικράτηση μεταξὺ οἰκογενειῶν Ἑλλήνων ἀρχόντων, μὲ ἀποκορύφωμα τὸν ἐμφύλιο πόλεμο τῆς Τροίας, τόσο κατὰ τὴν ἐκστρατεία τοῦ Ἡρακλέους παλαιότερα ὅσο καὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀργότερα. Ἴσως καὶ οἱ Ἀργοναυτικὲς ἐκστρατεῖες ἢ οἱ ἐκστρατεῖες τοῦ Διονύσου σὲ χῶρες περὶ τὴν Μικρὰ Ἀσία ἢ διὰ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πρὸς βορρᾶ καὶ μέσα στὴν Ἀσία ἐντάσσονται στὰ πλαίσια αὐτὰ γεγονότων, τὸ ἀξιοσημείωτο ὅμως εἶναι ὅτι ἔχουν ὡς πεδίο δράσης τὴν Μικρὰ Ἀσία, τὸν Εὔξεινο, τὸν Βόσπορο, τὶς παρυφὲς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὸν Καύκασο, τὶς ἀκτὲς τῆς Κασπίας Θαλάσσης. Οἱ συγκεκριμένες ἀναφορὲς τῶν συσχετίσεων τῶν ἀρχαίων λαῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας μὲ τόπους ἢ ἥρωες τῆς Ἑλληνικῆς Μητροπόλεως καταδεικνύουν σαφῶς, ὡς συμπεραίνει ὁ Καρολίδης, τὴν θεμελίωση τῆς ὁμοφυλίας ἑκατέρωθεν τοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ Αἰγαίου: Ἡ ὀνομασία τῆς Τραπεζοῦντος, πόλεως στὴν παραλία τῶν Τιβαρηνῶν τοῦ Πόντου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ὁμωνύμου ὄρους στὴν Ταυρικὴ Χερσόνησο ἀπὸ τὴν ὁμώνυμη ἀρκαδικὴ πόλη, ἀπὸ τὴν ὁποία παραδίδεται ὅτι ἀποικίσθηκε, προβάλλει ἀνάγλυφη καὶ ἄμεση τὴν συσχέτιση αὐτήν. Ὑπάρχουν ὅμως πλεῖστα σχετικὰ παραδείγματα ὅπως:

- ἡ ὁμώνυμη πόλη **Τραπεζοῦσα** τῆς Καππαδοκίας·
- τὸ βασίλειο τοῦ Αἰήτη στὴν Κολχίδα·
- ἡ κτίση καὶ οἴκιση τῆς **Ἡνιοχίας** ἀπὸ τοὺς Λάκωνες μὲ ἀρχηγοὺς τὸν Κρέκα καὶ τὸν Ἀμφίστρατο, τοὺς **ἡνιόχους** τῶν Διοσκούρων·
- ἡ ταυτωνυμία τῶν **Κερκετίων** μὲ τὸν **Κρέκα** (ρίζα **κερ-/κρε-** μὲ ἀντιμετάθεση, πρβλ. αἰολικὸ **τέρτος** ἀντὶ **τρίτος**)·
- ἡ συσχέτιση τοῦ ὀνόματος τῶν **Ζυγῶν** μὲ τοὺς (διδύμους) Διοσκούρους·
- ἡ ὕπαρξις **Ἀχαιῶν τοῦ Καυκάσου**, ἀποίκων Ἀχαιῶν τῆς Μητροπόλεως μετὰ τὰ Τρωικά·
- ὁ χαρακτηρισμὸς τῶν **Ζυγίων** ὡς **«ἐκγόνων Πελασγίδος γαίης»** στὴν περιήγηση τοῦ Διονύσου·
- ἡ κυριαρχία τῶν **Χαριματῶν** (**Καμαριτῶν**), γειτόνων τῶν **Κόλχων**, τῶν **Γεωργιανῶν Ἰβήρων** τῆς Ἀρμενίας, τῶν **Σινδῶν**, τῶν **Κερκετίων**, τῶν **Τορητῶν**, τῶν **Ἀχαιῶν**, τῶν **Ἡνιόχων** καὶ τῶν **Ζυγῶν** στὴν πόλη Παρθένιον. Οἱ λαοὶ αὐτοί, μαζὶ μὲ τοὺς Σαυρομάτες καὶ τοὺς Κιμμερίους, ἀναφέρονται ἀπὸ τὸν Διονύσιο τὸν Περιηγητὴ ὡς κατοικοῦντες ἀπὸ τὰ βόρεια τῆς Καππαδοκίας μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ταναΐδος στὰ ἀνατολικώτερα ὅρια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ ἀνατολικῶς τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τοῦ Καυκάσου. Ὁ Ἀμμιανὸς Μαρκελλῖνος συμπληρώνει τὴν εἰκόνα καὶ τὶς ἀλληλοσυσχετίσεις τῶν γειτνιαζόντων πρὸς τὰ ἑλληνικὰ φῦλα λαῶν τῆς περιοχῆς μὲ τοὺς **Χάλυβες** (στὸν Ὅμηρο ἀναφέρεται ἡ πόλη **Ἀλύβη**), τοὺς **Βύζηρες** (πρβλ. Βύζας), τοὺς **Τιβαρηνοὺς** (στὴν χώρα τῶν ὁποίων ἐκτίσθη ἡ Τραπεζοῦς), τοὺς **Μόσχους**, τοὺς **Μοσυνοίκους** (ἀρχαία ὀνομασία καὶ τῶν κατοίκων τοῦ σημερινοῦ Μονακὸ) καὶ τοὺς **Μάκρωνες**, ἔθνη τοῦ Πόντου, πλησίον τοῦ ποταμοῦ Φάσιδος καὶ τῶν Κόλχων, σειρὰ ὅλη λαῶν μὲ ἑλληνικὲς ρίζες ἀποίκισης καί, σὲ κάθε περίπτωση, μὲ σαφεῖς ἑλληνικὲς ἐπιδράσεις καὶ ἤθη καὶ ἔθιμα·
- τὸ ὄνομα τῶν Χαλύβων καὶ ὡς **Σύρων** ἢ **Συρίων** του Πόντου ἀπὸ τὸν **Σῦρο**, υἱὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, πρβλ. καὶ τὴν χώρα τὴν

Συρία, ὁμώνυμη περιοχὴ συνεχόμενη καὶ νοτίως τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κειμένη. Οἱ Σύριοι αὐτοὶ τοῦ Πόντου κατοικοῦσαν στὴν παραλία ἀπὸ τὸν ποταμὸ Θερμόδοντα καὶ μέχρι τὸ Παρθένιο καὶ τὴν χώρα τῶν Ἀμαζόνων τῆς Ἑλληνικῆς Μυθολογίας.

- τὰ ἀναφερόμενα ὑπὸ τοῦ Ἀμμιανοῦ Μαρκελλίνου **μνημεῖα Ἑλλήνων εὐγενῶν**, τοῦ Ἴδμονος καὶ τοῦ Τίφυος, πρωτεύοντες σύντροφοι τοῦ Ἡρακλέους κατὰ τὸν πόλεμο τῶν Ἀργοναυτῶν ἐναντίον τῶν Ἀμαζόνων, σὲ περιοχὴ ὄχι μακρὰν τῆς χώρας τῶν Τιβαρηνῶν καὶ τῶν Μόσχων·
- ὁ δυνατὸς **συνδυασμὸς τῶν Κιμμερίων μὲ τοὺς Καμαρῖτες ἢ Χαριμάτες** στὶς ἀρχαῖες πηγές, ὁπότε προκύπτει καὶ σχέσις μὲ τοὺς Χαριμάτες τῆς Κολχίδος καὶ τῆς Παφλαγονίας, δεδομένης καὶ τῆς ἀναφορᾶς καὶ τοῦ λαοῦ **Καμὶρκ** στὶς ἀρμενικὲς πηγές, περὶ τὴν Σινώπη, στὴν ὁποία περιπλανήθηκε καὶ ὁ Ἡρακλῆς ζητώντας τὸν σύντροφό του Ὕλα, πρὶν ἁρπαγῇ ἀπὸ τὶς Νύμφες·
- ἡ συνάφεια τῶν **Καμαριτῶν** μὲ τοὺς λαοὺς ποὺ κατοικοῦσαν πλησίον τῆς Μικρασιατικῆς Ἰβηρίας καὶ τῆς πόλης τοῦ Παρθενίου, οἱ ὁποῖοι στὸν Διονύσιο τὸν Περιηγητὴ παραδίδονται νὰ φιλοξενοῦν τὸν Βάκχο Διόνυσο κατὰ τὴν ἐκστρατεία του στὴν Ἀσία, νὰ στήνουν βακχικὸ χορό. Ἀπὸ αὐτὸν τὸν χορὸ τοῦ Διονύσου ἔλαβαν τὴν ὀνομασία τὰ τοπωνύμια τῆς χώρας τῶν Καμαριτῶν **Αὔλιο** ἄντρο καὶ **Καλλίχορος** ποταμός. Ὁ Ἀπολλώνιος ὁ Ρόδιος στὰ *Ἀργοναυτικά* του ἀναφέρει ποταμὸ Καλλίχορο στὴν Παφλαγονία (τὸν ἄλλως ὀνομαζόμενο Ὀξίνη), ὅπου ὑμνεῖται ὁ Νυσήϊος υἱὸς τοῦ Διός, ὁ Διόνυσος, στὰ ὅρια τῆς χώρας τῶν Καμαριτῶν·
- ἡ συγγένεια τῶν **Καρῶν** μὲ τὸ πανάρχαιο γένος τῶν **Λελέγων**, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ἡρόδοτος·
- ἡ ὀνομασία τῶν **Ἀρμενίων** ἀπὸ τὸν **Ἄρμενο** τὸν Θεσσαλό, ὁ ὁποῖος ἐξεστράτευσε μὲ τὸν Ἰάσονα καὶ τοὺς Ἀργοναῦτες καὶ οἴκισε τὶς ἀρμενικὲς χῶρες Ἀκιλησηνὴ καὶ Συσπιρῖτι μέχρι τὴν Καλαχηνὴ καὶ τὴν Ἀδιαβηνή, ὁρμώμενος ἀπὸ τὴν πύλη τοῦ Ἀρμενίου, πόλη τῆς Θεσσαλίας μεταξὺ Φερῶν καὶ Λαρίσσης καὶ ἔδωσε τὸ ὄνομα στὴν ἐκτεταμένη ἀσιατικὴ χώρα, τὴν Ἀρμενία (ρίζες **αρ-** καὶ **μένω**, ἡ διαμονὴ τῶν Ἀρείων). Ἡ **ἀρμενικὴ ἐσθής, καλουμένη καὶ θεσσαλική**, ἐπαληθεύει τὴν συσχέτιση αὐτήν·
- ἡ μνημονευομένη στὸν Ἡρόδοτο ἀρχικὴ ὀνομασία τῶν Κιλίκων: **Ὑπαχαιοὶ** καὶ **Ἀχαιοὶ τοῦ Καυκάσου**·
- ἡ μνημονευόμενη στὸν Στράβωνα κατοίκηση τῶν **Σαραπάρων** ἢ **Κεφαλοτόμων** (κατὰ τὸν Πλίνιο) **Θρακῶν** ὑπὲρ τὴν Ἀρμενία·
- τὸ ἐθνικὸ ὄνομα τῶν Ἀρμενίων **Χάι** ἀπὸ τὸν **Χάικ**, τὸν γενάρχη τους, σὲ ἀντιδιαστολὴ μὲ τὸ ὄνομα τῶν **Ἀχαιῶν<ἈχαϜ-ϳῶν** ἢ **Ἀχαΐκῶν**, μὲ ἀποβολὴ τοῦ ἀρκτικοῦ **α**. Ἀχαιοὶ ἀναφέρονται κατὰ τὰ ἀνωτέρω καὶ στὴν **Κιλικία** τοῦ Κίλικος, Ἀργείου καὶ Ἀχαιοῦ καὶ στὴν **Ἀχαΐα τοῦ Καυκάσου**. Οἱ **Ὑπ-αχαιοὶ** τῆς Κιλικίας τοῦ Ἡροδότου παραπέμπουν καὶ στὶς **Ὑπο-θῆβες** τοῦ Κάδμου, συγγενοῦς τοῦ Κίλικος·
- ἡ συγγένεια **Φρυγῶν καὶ Ἀρμενίων** μεταξύ των, ἡ ὁποία τεκμαίρεται ἀπὸ τὴν συγγένειά τους πρὸς τοὺς **Βρύγας** τῆς Μακεδονίας καὶ τοὺς **Θεσσαλούς**. Ὁ **Μάγνης** τῆς Θεσσαλίας (Μαγνησία) καὶ ὁ **Μακεδνὸς** ἀναφέρονται ὡς συγγενεῖς. Ἡ συγγένεια τῶν Φρυγῶν πρὸς τοὺς **Πελασγοὺς** (ρίζες **πελ-/φελ-/φερ-/φυρ-/φρυ-** σὲ διάφορες μεταπτωτικὲς βαθμίδες μὲ ἐναλλαγὴ χειλικῶν, πρβλ. **Πύργος/Πέργαμος/Βέργη/Πύλος/πόλις/Πελλήνη/Φεραί**) καὶ τοῦ **Φρυγὸς Πέλοπος** μὲ τὴν **Πελοπόννησο** ἐπαληθεύει γλωσσολογικῶς καὶ ἱστορικῶς τὴν σχέση τῶν Φρυγῶν μὲ τὴν Πελασγία, τὴν ὑστερότερον κληθεῖσα Πελοπόννησο. Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἤλιδος **Πελοψ** -υἱὸς τοῦ Ταντάλου, βασιλέως τῆς Φρυγίας καὶ τῆς Διώνης, θυγατέρας τοῦ Ἄτλαντος-,

σύζυγος τῆς Ἱπποδάμειας τοῦ Οἰνομάου, **συνδέει ἀμέσως τοὺς Φρύγες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ μὲ τοὺς Πελασγοὺς καὶ Μυκηναίους τῆς Πελοποννήσου**. Ὁ Πέλοψ συνέστησε (ἀνασυνέστησε) καὶ αὐτὸς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες, ἀνεδείχθη καὶ σὲ ἥρωα τῶν Ἠλείων, οἱ ὁποῖοι τὸν τιμοῦσαν μὲ θεϊκὲς τιμὲς καὶ μὲ θυσίες, τὰ Πελόπεια. Οἱ σχέσεις αὐτὲς ταυτίζουν τῷ ὄντι τοὺς Φρύγες μὲ τοὺς Πελασγούς. Ἡ δηλουμένη αὐτὴ συγγένεια τῶν Φρυγῶν μὲ τοὺς Ἀρμενίους καί, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, μὲ τοὺς Πελασγοὺς καὶ τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς τῆς Μητροπόλεως ἀντανακλᾶται καὶ στὴν **συγκατοίκηση** στὴν Μικρὰ Ἀσία τῶν ἀποίκων ἀπὸ τὴν Μητρόπολη τῶν Πελασγῶν καὶ τῶν ἀπογόνων τους, τῶν Μυκηναίων καὶ Ἀχαιῶν, μὲ ἀντίστοιχα ὀνόματα: Ὑπαχαιοί, Κίλικες, Ἀχαιοί, Φρύγες. Ἡ συγγένεια τῆς γλώσσας τῶν Φρυγῶν καὶ τῆς γλώσσας τῶν Πελασγῶν, προγόνων τῶν Ἑλλήνων, τεκμαίρεται βάσει τῆς συγγενείας τῆς συγγενοῦς τῆς φρυγικῆς ἀρμενικῆς γλώσσας πρὸς τὴν ἀρχαία ἑλληνική, λαμβανομένων βεβαίως ὑπ' ὄψιν τῶν ἀρχαιοελληνικῶν διαλεκτικῶν στοιχείων. Π.χ. βρυγικὸ καὶ μακεδονικὸ **β** ἀντὶ φρυγικοῦ **φ** (οἱ **Βρύγες** τῆς Μακεδονίας ταυτίζονται μὲ τοὺς **Φρύγες** τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, πρβλ. μακεδονικὸ **Βίλιππος** ἀντὶ τοῦ ἀττικοῦ **Φίλιππος**, πόλη **Πέργη** τῆς Παμφυλίας ἔναντι τῆς πόλεως **Βέργη** τῆς Θράκης στὸν ποταμὸ Στρυμόνα, μὲ θρακικὸ καὶ μακεδονικὸ **β** ἀντὶ παμφυλιακοῦ μικρασιατικοῦ **π**)·

- ἡ ταυτωνυμία τῆς νήσου **Σύρου** τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς **Συρίας** τῆς Ἀσίας ἀλλὰ καὶ τῶν **Συρίων** του Πόντου μὲ τὸν **Σῦρο**, υἱὸ τοῦ Ἀπόλλωνος·
- ἡ **σχέση τῶν Ἀργείων**, μέσῳ τῆς Ἰοῦς καὶ τοῦ ἀπογόνου της (Κῖλιξ), μὲ τὴν **Κιλικία**.
- ἡ **σχέση τῶν Ἀργείων**, μέσῳ τῆς Ἰοῦς καὶ τοῦ ἀπογόνου της (Φοῖνιξ) μὲ τὴν **Φοινίκη**, χώρα ἑλληνογενή.
- ἡ λατρεία τοῦ **Σαρδὰν** ἢ **Σανδάν**, τοῦ μικρασιατικοῦ θεοῦ Ἡρακλέους, στὴν Λυδία πρὸς ἐκείνη τοῦ φοινικικοῦ ἢ ἀσσυριακοῦ Ἡρακλέους (**Μαλκὰρτ** ἢ **Μελικέρτη**: ρίζα **μελ- = μεγ-**, πρβλ. μέγας, μὲ ἐναλλαγὴ **λ/γ**, πρβλ. **μόλις/μόγις**) καὶ **κέρτα** = πόλις, πρβλ. **Τιγρανόκερτα**, ἡ πόλη τοῦ Τιγράνου)·
- ἡ σχέση τῶν **Μιλύων** ἱστορικῶς μὲ τὴν **Μίλητο** καὶ τὸν κτίστορά της **Μίλητο** ἀπὸ τὴν Κρήτη καί, γλωσσικῶς, μὲ τοὺς **Μινύας** (μὲ δωρικὴ ἐναλλαγὴ **λ/ν**, πρβλ. **Φιντίας** ἀντὶ **Φιλτίας** ἀπὸ τὴν ρίζα **φιλ-**, πρβλ. **φίλος**)·
- ἡ σχέση τῶν **Σολύμων**, τῶν ἀρχαιοτάτων κατοίκων τῆς Λυκίας, μὲ τοὺς **Μιλύας**, μὲ τοὺς **Τερμίλες** Κρῆτες **ἑνοποιεῖ τοὺς διαφόρους ἑλληνικοὺς προτοϊστορικοὺς λαοὺς στὴν ἑλληνικὴ Μητρόπολη καὶ τὴν Μικρὰ Ἀσία**. Οἱ Σόλυμοι αὐτοὶ κατοικοῦσαν καὶ στὴν Λυκία καὶ στὴν Πισιδία καὶ στὴν Κιλικία, σὲ χῶρες ἑλληνοπελασγικές·
- ἡ συγγένεια τῆς **ἀλβανικῆς** πρὸς τὴν **ἀρχαία ἑλληνικὴ** καὶ τὶς μικρασιατικὲς ἑλληνογενεῖς γλῶσσες, καταδειχθεῖσα ἀπὸ τὸν Θωμόπουλο στὸ ἔργο του *«Πελασγικά»*, ἐντάσσει τοὺς Ἀλβανοὺς τῆς Ἠπείρου καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς ὡς καὶ τοὺς Ἀλβανοὺς τῆς Μικρᾶς ἢ Πρόσω Ἀσίας στὴν ἑλληνοπελασγικὴ ὁμογλωσσία καὶ ὁμοφυλία ἑκατέρωθεν τοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ Αἰγαίου·
- ἡ μαρτυρία ὅτι οἱ *Ἀμαζόνες* χρησιμοποιοῦσαν τὴν διάλεκτο τῶν Θρᾳκῶν καὶ ἡ μελέτη τῶν διασῳζομένων θρακικῶν καὶ ἰλλυρικῶν γλωσσικῶν καταλοίπων σὲ τοπωνύμια, ὀνόματα καὶ ὀλίγες λέξεις, ἐτυμολογουμένων ὅλων ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἑλληνική, **ἐντάσσει τὶς Ἀμαζόνες** τῆς Ἀσίας -ποὺ ἀνήκουν ἀναπόσπαστα στὴν ἀρχαιοελληνικὴ παράδοση- καὶ γλωσσικῶς στὴν σφαῖρα τῶν Ἑλληνοπελασγῶν·
- οἱ **μετακινήσεις ἀπὸ καὶ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ Μητρόπολη** φρυγικῶν καὶ πελασγικῶν φύλων, ποὺ ἁπλῶς με-

ταβαίνουν σὲ συγγενικὲς χῶρες. Οἱ μετακινήσεις αὐτὲς τῶν ἑλληνικῶν φύλων στὴν Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Γραμματεία ἐχρησιμοποιήθησαν σκοπίμως καὶ κατὰ κόρον στὴν ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς κατεύθυνση, γιὰ νὰ θεμελιώσουν ἀναπόδεικτα τὴν ἐξ ἀνατολῶν ἢ ἐκ βορρᾶ προέλευση τῶν Ἑλλήνων, ἂν καὶ μαρτυρῆται ἱστορικῶς ἡ ἀπ' εὐθείας προέλευσή τους ἀπὸ τοὺς αὐτόχθονες, τοὺς γηγενεῖς προγόνους τους, τοὺς Πελασγούς, πρὸς ἐνίσχυση τῶν κατευθυνομένων θεωριῶν καὶ γιὰ νὰ μεταθέσουν σκοπίμως τὸ κέντρο τοῦ πολιτισμοῦ τῶν Ἑλλήνων ἐκτὸς Ἑλλάδος, **ὅπου κατὰ περίπτωση τοὺς «βόλευε»**.

- ἡ **σχέση τῶν Ἰώνων πρὸς τοὺς Κᾶρες** ἀναδεικνύεται στὴν Μικρὰ Ἀσία. Οἱ Κᾶρες, οἱ ὑπηρετοῦντες στὸ ναυτικὸ τοῦ Μίνωος, ἀνευρίσκονται καὶ στὰ Μέγαρα, ἐνῷ μαρτυροῦνται καὶ συγγενεῖς τῶν Μυσῶν καὶ τῶν Λυδῶν. Ἡ δωρικὴ Πεντάπολη στὴν Καρία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἑνοποιεῖ τοὺς Ἕλληνες τῆς Μητρόπολης καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας σὲ ἑνιαῖο συγγενὲς σύνολο.
- ἡ ἀνάπτυξη **ναυτικῆς κυριαρχίας** ὑπὸ τοῦ Μίνωος, ὑπὸ τῶν Καρῶν καὶ τῶν Φοινίκων ὑπογραμμίζει καὶ αὐτὴ τὴν κατ' ἐξοχὴν αὐτὴν ἰδιότητα τῶν ἑλληνογενῶν λαῶν τῆς εὐρύτερης περιοχῆς τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς Μεσογείου.
- ἡ **συγγένεια τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων** τῶν ἀντιστοίχων λαῶν στὴν Μικρὰ Ἀσία ἀναδεικνύεται σὲ κοινὰ ὀνόματα θεοτήτων (π.χ. **Σαρδὰν** ἢ **Σαρδῶν** ἢ **Σανδών**, θεὸς τοῦ Ἡλίου) καὶ τοπωνύμια στὴν περιοχὴ (**Σάρδεις**, πρωτεύουσα τῆς Λυδίας, **Σαρδησσός**, πόλη τῆς Μυσίας, **Σάνδαρα** ἢ **Σόνδαρα**, μῆνας τῶν Καππαδοκῶν, ὅπου ἀναδεικνύεται καὶ ἡ σχέση τοῦ χρόνου μὲ τὴν ἡλιακὴ θεότητα, **Σάνδανος**, υἱὸς τοῦ Ἀντινόου καὶ πατέρας τοῦ Κινύρου, κτίστης τῆς πόλεως Κιλενδέρεως, **Σάνδανις**, ὄνομα Λυδοῦ στὸν Ἡρόδοτο ἀπὸ τὸν θεὸ **Σανδῶνα** ἢ **Σάνδη** ἢ **Σάνδανο**). Ἡ ρίζα **σαρ-/σαλ-/σαν-** (μὲ ἀρχαιοελληνικὲς διαλεκτικὲς φθογγικὲς μεταβολὲς **ρ/λ, λ/ν** ἄρα καὶ **ρ/ν**) εἶναι σαφῶς ἑλληνοπελασγική, πρβλ. αἰολικὸ **σαλάννα**/δωρικὸ **σαλάνα**/ἀττικὸ **σελήνη**, πρβλ. **σέλας**, ποὺ δίδει μὲ ἐναλλαγὴ ὑγρῶν τὰ ὁμόρριζα **Σῦρος**, υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, θεοῦ τοῦ **σέλαος** ἢ φωτός, **Σείριος, Ἀσ-συρία, Σύριος** τοῦ Πόντου καὶ τῆς Καππαδοκίας). Οἱ ἀβίαστοι αὐτοὶ συνειρμοὶ παραπέμπουν καὶ στὸ ὄνομα **Σαρδανάπαλος** τοῦ Ἀσσυρίου βασιλέως, ὡς τοῦ βασιλέως ἢ θεοῦ (**πάλος**, πρβλ. **Παλμύρα**, πόλις βασιλίς) τοῦ Ἡλίου. Ἡ παραβολὴ τοῦ βασιλέως **Βήλου**, ἀπογόνου τῆς Ἀργείας Ἰοῦς καὶ τοῦ βασιλέως **Βήλου** τῆς Ἀσσυρίας ἑρμηνεύει τὴν παράδοση τῆς δυναστείας τῶν Λυδῶν ἀπὸ τὸν Βῆλο καὶ τὸν Νίνο ὄχι ὡς ἀσσυριακὴ (καὶ κατ' ἐπέκταση, ὡς ὑποστηρίζεται, σημιτική) ἀλλὰ ὡς σαφῶς ἑλληνοπελασγικῆς καταγωγῆς, σὲ συνδυασμὸ καὶ μὲ τὴν μετέπειτα λυδικὴ δυναστεία τῶν Ἡρακλειδῶν, ποὺ ἀποδεικνύουν τὴν ἑλληνογένεια καὶ τῶν Λυδῶν·
- τὰ **κοινὰ τοπωνύμια** ποὺ ἀπαντοῦν σὲ ὅλες τὶς χῶρες καὶ τοὺς λαοὺς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας: Στὴν Καρία, τὴν Βιθυνία, τὴν Φρυγία, τὴν Καππαδοκία, τὴν Παφλαγονία, τὴν Γαλατία, τὴν Ἀρμενία, ὅπως ἡ πόλη **Δαδάστανα** τῆς Βιθυνίας, ἡ πόλη **Δάδυβρα** στὴν Παφλαγονία, ἡ πόλη **Δαδάκερτα** στὴν Ἀρμενία, τὸ φρούριο **Δάδασα** στὴν Γαλατία, ὁ μῆνας **Δάθουσα** ἢ **Ταθουσία** ἢ **Τεθουσία** τῶν Καππαδοκῶν, ἡ **Θεμισσὸς** πόλη τῆς Καρίας, ὁμώνυμη τοῦ κτίστη της **Θεμισσοῦ**, ἡ **Θεμισκύρα** πόλη τῆς ἐπαρχίας τοῦ Πόντου ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Θερμώδοντος στὴν ὁμώνυμη χώρα, ἕδρα τῶν Ἀμαζόνων. Στὰ τοπωνύμια αὐτὰ ἀπαντᾷ ἡ ρίζα **τα-/θα-/δα-**, πρβλ. **τίρεος· θέρους**. Κρῆτες (Ἡσύχιος), **ἄδην· ἀθρόως** (**ἀδ-/ἀθ-**), **ἀδραία· αἰθρία**. Μακεδόνες (Ἡσύχιος). Ἡ ρίζα αὐτὴ ἐτυμολογεῖ ὅλα τὰ ἀνωτέρω α΄ συνθετικὰ πόλε-

ων ἀπὸ τὸν κτίστη **Δάδα** τῆς πόλεως **Θεμισσοῦ** τῆς Καρίας (ρίζα **δα**-/δωρικὸ **θα**-, πρβλ. **θί-θα-μι** ἀντὶ **τί-θη-μι** αἰολικὸ **θε**-/ἀττικὸ **θη**-). Τὸ β΄ συνθετικὸ τῶν πελασγικῶν αὐτῶν πόλεων εἶναι εἴτε τὸ **ἀσσὸς** = πόλη, ἀντὶ **ἀστὸς/ἄστυ** μὲ ἐναλλαγὴ **σ/τ**, πρβλ. **σὺ** = δωρικὸ **τύ**, εἴτε ἡ λέξη **στάνα**, πρβλ. **στάνη** ἀπὸ τὸ ρῆμα **σί-στα-μαι>ἵσταμαι**, εἴτε **κέρτα**, πρβλ. **καρία** ἀπὸ τὴν ρίζα **πυρ-/κυρ-**, πρβλ. **Πύργος/Κέρτα** = πόλη, μὲ ἐναλλαγὴ **π/κ**, πρβλ. **πύαμος/κύαμος**·

- ἡ παρουσία τῆς αὐτῆς ἑλληνοπελασγικῆς ρίζας, κατὰ περίπτωση, θυγατρικῆς τῆς πελασγικῆς ἀρχαιοελληνικῆς διαλέκτου, π.χ. τῆς ρίζας **δαρ-/ταρ-/θαρ-** στὴν θεὰ **Ἀτάργατιν** (**α** ἐπιτατικό) στὴν Συρία, στὴν θεὰ **Ἀστάρτη** (**ἀσ+ταρ-**) τῶν Φοινίκων, ἀλλὰ καὶ σὲ τοπωνύμια ὡς τὸ γεωγραφικὸ **Ἀθὰρ** ἢ **Ἀτάρ**, ὄρος τῆς Καππαδοκίας πλησίον τῆς Ναζιανζοῦ, στὸ ὄνομα **Δερκετὼ** τῆς Ἀστάρτης, μὲ μακεδονικὸ **δ** ἀντὶ ἀττικοῦ **θ** ἢ κρητικοῦ **τ**, πρβλ. **ἀδραία· αἰθρία**. Μακεδόνες (Ἡσύχιος), **δῖος** ἀντὶ **θεῖος** καὶ **τίρεος· θέρους**. Κρῆτες (Ἡσύχιος), πρβλ. **Ἀ-τάρ-γατις/Δερ-κετ-ὼ/Ἀσ-τάρ-τη/Ἀ-θάρ-α** ἀπὸ τὸ ὄρος Ἀθὰρ μὲ ἐναλλαγὲς καὶ **γ/κ** (**-γατ-ις/κετ-ω**), πρβλ. ἀττικὸ **κρᾶστις** ἀντὶ **γρᾶστις**, πρβλ. νεοελληνικὸ **γρασσίδι**. Οἱ ἑλληνοπελασγικὲς φθογγικὲς μεταβολές, ὅπως ἀπαντοῦν στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ τὶς διαλέκτους της, ἐτυμολογοῦν τὰ μικρασιατικὰ τοπωνύμια ἀνεξαρτήτως χώρας καὶ τοπικῶν μικρασιατικῶν διαλέκτων, οἱ ὁποῖες σαφῶς ἀποδεικνύονται ἑλληνοπελασγικῆς καταγωγῆς.

Ἀλλὰ ἂς ἀναλύσουμε καὶ ἄλλους ὅρους μικρασιατικοὺς καὶ ἂς ἐντοπίσουμε τὴν ἑλληνοπελασγικὴ καὶ τὴν διαλεκτικὴ ἀρχαιοελληνικὴ ρίζα τους.

Μικρασιατικὸς ὅρος	Σημασία	Ἀρχαιοελληνικὸ πρωτότυπο	Παρατηρήσεις
ἀρμενικὸ **haid**	**φανερός**	ρῆμα **σαίθω/αἴθω, σ>h, F>σίγιση**	ρίζα **σαθ**- πρβλ. **σάθ-jω/σάθω**, μὲ μακεδονικὴ ἐναλλαγὴ **θ/δ**
Μάνης ἢ **Μάνις**, ἀρχαιότατος βασιλεὺς τῆς Φρυγίας Μάνης, ὄνομα σύνηθες στὴν Παφλαγονία καὶ τὴν Καππαδοκία **Μάνις**, πατέρας τοῦ Ἄκμονος **Μανός**, στοὺς Ἰνδούς, ὁ πατέρας τοῦ ἀνθρώπου, υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ Ἡλίου	μέγας, πρβλ. ὑψηλός, φρυγικὸ **μανικὰ** = οἱ μεγάλες πράξεις βαθμίδα **μα**-	ρίζα **μελ-/μεγ-/μερ-/μεν-** = μέγας, λαμπρός, πρβλ. **μαρμαίρω, μαρμαρυγή, Μένανδρος** ὀνόματα ἀρχαιοελληνικὰ καὶ τοπωνύμια **Μίνυτος, Μέρμερος, Μερόπη, Μαλιεῖς, Μάνη**	**Μίνως**, βασιλεὺς Κρήτης, τίτλος ὡς τοῦ Φαραὼ ἀπὸ τὴν συνώνυμη ρίζα **φαρ**-, πρβλ. **φάρος** = λαμπρός, φωτεινός, μέγας **Μινύας/Μιλύας**, ρίζα **μελ-/μιλ**- πρβλ. **μέλας = μέγας** (ἐναλλαγὴ **λ/γ** πρβλ. **μόλις/μόγις**) πρβλ. **Μελανησία = Μεγανησία**
Μερμησσός, πόλη Φρυγίας στὸ ὄρος Ἴδη, ὅπου διέτριβε ἡ Ἐρυθραία Σίβυλλα	ἡ λαμπρὴ πόλις β΄ συνθετικὸ **-ασσὸς** = πόλη: **Fασσὸς<Fασ-jός** πρβλ. **Fάστυ/ἄστυ**	ρίζα **μερ-/μαρ- μαρμαρυγή, μάρμαρον**, βαθμίδα **μερ**-	**Μέρμερος**, ἐπίσημο Μυσὸς στὴν Τροία φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀντιλόχου **Μέρμερος**, ἡγεμὼν Θεσσαλίας, πατέρας τοῦ Ἰάσονος
Τερμησσός, ὀχυρὰ πόλη τῆς Πισιδίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας στὴν κορυφὴ τοῦ ὄρους Ταύρου	ἡ ὠχυρωμένη πόλη, ὁ πύργος, ἡ ὑψηλὴ πόλη, ἡ ἀκρόπολη, τὸ φρούριο	βαθμίδα **τερ**- πρβλ. **τεράστιος** = πελώριος **τηρῶ, τύρσις/τύρρις** = πύργος, προμαχῶν	**Τερμίλαι**, ἀρχαῖος λαὸς τῆς Κρήτης, ὀνομασία τῶν Κρητῶν ἀποίκων του Σαρπηδόνος στὴν Λυκία ἀργότερα, ἀπὸ τοὺς ὁμόρους τους λαούς
Τέρμερα, πόλη στὰ σύνορα Λυκίας καὶ Καρίας	τὸ ὠχυρωμένο τμῆμα (γῆς), πόλη	βαθμίδες **τερ**- καὶ **μερ**- πρβλ. **μέρος, μερὶς** ἐξ οὗ καὶ ἡ σημασία **μέρος** = τόπος	**Τέρμερος**, ληστὴς διατρίβων στὴν Θεσσαλία. **Τερεδών**, πόλη τῆς Βαβυλωνίας (**τερ-+δᾶ/γᾶ=γῆ**).
Σόλυμοι, ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Λυκίας, πρβλ. **Σόλοι**, πόλη Κυλικίας, ἀποικία Ἀργείων καὶ Λινδίων (Λίνδος στὴν Ρόδο)	ὀχυρὰ πόλη μὲ πύργους ἢ ἀναχώματα/τείχη ρίζα **τῦ**- = ὑψηλός	βαθμίδες **σολ-/τολ-/τυλ-/τυρ**- πρβλ. **Τύλος, Τύρος, τύρσις**	**Σόλυμα** = Ἱεροσόλυμα. **Σολύγεια** = ὀχυρὰ πόλη τῆς Κορινθίας **Σόλοι** = πόλη Κύπρου **Σόλοι** = πόλη Κιλικίας

Ἂς παρακολουθήσουμε τὶς ἐναλλαγὲς φθόγγων, ἴδιες τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν διαλέκτων στὸ μικρασιατικὸ ὑπόστρωμα:

Μικρασιατικὸς ὅρος	*Ἑλληνοπελασγικὰ ἀνάλογα*
Παρνάσση, μητέρα τῆς Σινώπης Πόλη Καππαδοκίας **Παρνασσὸς** (=πόλη Πάρνου) **Παρνησσὸς** = ὅρος Μηδίας **Φαρνάκης** (ἀντὶ Παρνάκης) **Φρύγες**	**Παρνασσὸς** = ὅρος Φωκίδος **Πάρνης** = ὅρος Ἀττικῆς **Παρνόπιος**, ἐπίθετο Ἀπόλλωνος Μακεδονικὸ **Βρύγες/Βρίγες**
Παρυάδρης, ὅρος Μικρᾶς Ἀσίας, συνέχεια τῶν Μοσχικῶν Ὀρέων διὰ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Πόντου, τῆς Μικρᾶς Ἀρμενίας καὶ τῆς Καππαδοκίας	**Πάρνων, Πάρνης**
Πορδοσελήνη = ἡ λαμπρὰ σελήνη (μὲ αἰολικὴ ἐναλλαγὴ **α/ο**, πρβλ. αἰολικὸ **στρότος** ἀντὶ **στρατός**)	ρίζες **φαρ-/παρ-** βαθμίδα **πορ-**, πρβλ. **φάρος, φαλ-ιὸς** = λευκός, λαμπρὸς (ἐναλλαγὴ ὑγρῶν **λ/ρ**)
Ἀσπορδηνὴ = Ἀσ-πορ-δηνὴ = ἐπίθετο τῆς μεγάλης μητέρας τῶν θεῶν	βαθμίδα **περ- Πέργαμος, Περγαῖοι**
Ἀσπορδηνὸν/Ἀσπορηνὸν ὅρος, παρὰ τὸ Περγάμιον ὅρος	βαθμίδα **πυρ- Πύργος**
Καππαδοκικὸ **kankur** = σκεῦος	**κόνδυ**· ποτήριον
Χιτταϊκὸ **hapati** = ἀκόλουθος	**ὀπαδός**
Ἑβραϊκὸ **bama** = τύμβος	**βωμός**
Ἑβραϊκὸ **kohen** = ἱέρεια Ἀραμαϊκὸ **kahen** = ἱερές Φοινικικὸ **khn** = ἱερές	**κοίης**· ἱερεὺς Καβείρων **κόης**· καιόλης. ἱερεύς
Χιτταϊκὸ **hurtai/hartai** = πτῆσις	**α-Fερ-jω**>ἀείρω
Ἀσσυριακὸ **murru** Ἑβραϊκὸ **mor**	**μύρρα**, σὲ βαθμίδα **μορ-/μυρ-** καὶ μὲ προφορὰ τῶν **ο, υ** ὡς **ου**
Ἀσσυριακὸ **qabutu** = ἀγγεῖο, σκεῦος Ἑβραϊκὸ **qubba'at** Χιτταϊκὸ **kappī-**	**γαβαθόν** νεοελληνικὰ γαβάθα ἑβραϊκὸ ἀνάλογο σὲ βαθμίδα **γυβ-/κυβ-** πρβλ. **κύβη, κύπελλον**
Ἑβραϊκὸ **'arubba** = παράθυρο, θυρίς Ἑβραϊκὸ **qela** = τέντα	**ἀρράβη**· θύρα **κάλαϊς**· τὸ ἱστίον ἑβραϊκὸ παράγωγο σὲ βαθμίδα **κελ-**
Ἀσσυριακὸ **masku** = δέρμα Συριακὸ **mesak** Ἀραμαϊκὸ **maska**	**μέσκος**· κώδιον, δέρμα. Συριακὸ ἀνάλογο σὲ βαθμίδα **μεσ-** ἀντὶ τῆς **μασ-** τοῦ ἀσσυριακοῦ καὶ ἀραμαϊκοῦ παραγώγου τῆς πελασγικῆς ρίζας
Ἑβραϊκὸ **dese** = χορτάρι.	**δάσσα**· λάχανα ἑβραϊκὸ παράγωγο σὲ βαθμίδα **δεσ-**
Ἐτρουσκικὸ **Alsentre**	**Ἀλέξανδρος**
Ἐτρουσικὸ **Atreste**	**Ἄδραστος**
Παμφυλιακὸ **ΕστFεδιιυς** Χιτταϊκὸ **Asitawanda**	**Ἄσπενδος**

Κιλικικὸ **Τέρσος**	**Τάρσος**. Κιλικικὸ ἀνάλογο σὲ βαθμίδα **τερ-**
Χετταϊκὸ **Apasa**	**Ἔφεσος** χετταϊκὸ παράγωγο σὲ βαθμίδα **φασ-/πασ-**
Λυδικὸ **Artakšassa** Λυκικὸ **Ertaksissaraza**	**Ἀρταξέρξης**. Διαφοροποίηση βαθμίδων στὸ λυδικὸ καὶ λυκικὸ παράγωγο
Χετταϊκὸ **Lazpa**	**Λέσβος**
Λυκικὸ **Siderija**	**Σιδάριος**
Χετταϊκὸ **ištalk** Λατινικὸ **strigilis**	**στλεγγίς**
Λυκιακὸ **Teñegure**	**Ἀθηναγόρας**
Λυκιακὸ **Eketeja**	**Ἑκαταῖος**
Λουβικὸ **tati** = πατὴρ Χιτταϊκὸ **tati** Μιλήτου **tede**	**ταττᾶς**
Λυδικὸ **Aliksantru** Λυκικὸ **Alakssantra**	**Ἀλέξανδρος**
Χιτταϊκὸ **apa-/apadda** Λυδικὸ **ebad** Λυκικὸ **ebeli**	**ὁποῖος** **ποῖος**
Χιτταϊκὸ **anna** = μήτηρ Λουβικὸ **anni** Λυδικὸ **ena** Λυκικὸ **eni**	**ἀννίς** **νάννα** **νέννα**
Λυκικὸ **Kelijanakssa**	**καλλιάναξ**
Χιτταϊκὸ **wijana-**	**Fοῖνος>οἶνος**
Χετταϊκὸ **amijara**	**ἀμάρη** = διώρυξ, κανάλι
Χιτταϊκὸ **waša/aššu**	**ἐFὺς**>ὁμηρικὸ **ἐΰς** **ἐF>εὐ**
Λουβικὸ **iššari** Χιτταϊκὸ **keššar/kišiera/kiššira**	**χερ-** πρβλ. χερσίν ἐναλλαγὴ **ε/ι** ἐντὸς τῆς χιτταϊκῆς **χείρ**, ἀντιρρωτακισμός: **χεισ-**, μεταγραφὴ **kišš** (**šš = ρσ**)
Λυδικὸ **Silukali**	**Σέλευκος**
Λυκικὸ **Milasañtra**	**Μελήσανδρος**
Φρυγικὸ **Κυβιλε**	**Κυβέλη** (ἐναλλαγὴ **ε/ι**)
Θρακικὸ **Τιουτα** Φρυγικὸ **Θιουντα** Ἰλλυρικὸ **Teuta**	**Τεύθης** **Τεύταμος**
Ἑβραϊκὸ **niqtar**	**νέκταρ**

Ἀσσυριακὸ **qaštu** Ἑβραϊκὸ **qešet**	**κίσταμα** (διαλεκτικὴ ἐναλλαγὴ **α/ε/ι**, ὅπως ἐντὸς τῆς Πελασγικῆς προγόνου τῶν ἀρχαιοελληνικῶν διαλέκτων γλώσσας)
Ἑβραϊκὸ **teba**	**θίβωνος**
Λυκικὸ **Artumpara**	**Ἀρτέμβαρης**
Λυκικὸ **Tuburehi**	**Τυβερισσός**
Ἐτρουσκικὸ **cutun**	**κώθων**
Λουβικὸ **Tarhunt** Κιλικικὸ **Τρα-/Τρο-κόνδας**	**Τροκόνδας**
Λυκικὸ **Kudara**	**Κόδαρος**
Λυδικὸ **Artimuš**	**Ἄρτεμις**
Λυβικὸ **wilusa-/ulusa**	**Ἴλιον<Fίλιον**
πόλη **Ἄξεια** στὴν Τρῳάδα	**Ἄζωρος**, πόλη Πελαγονίας **Ἀζώριον** Πελασγιωτῶν **Ἀζώριος**, ὄνομα Σαμοθράκης
Ἀκμονία, πόλη Δακίας	**Ἀκμονία**, πόλη Φρυγίας
φοινικικὴ ἀποικία **Talapta/Leptis**	Ἠδωνῶν Θράκης: **Δατύ-λεπτοι**
θρακικὸ ὄνομα **Ἄνδραβυς** Λυδοί: **Ἀδραμών, Ἄδραμος** Φρύγες: **Ἄδραμος** **Ἀδραμύτης** = ὁ βασιλεὺς τῶν Λυδῶν	**Ἕρμων, Ἑρμῆς**
Ἀπίας πεδίον στὴν Φρυγία θρακικὸς ποταμὸς **Ἄπος**	ρίζα **απ-/ιπ-**, πρβλ. **Εὔριπος** = ὁ εὐρύδατος
Παμφυλιακὸ **Αρταμων** Καρικὸ **Αρτεμως** Λυκικὸ **Αρτίμας**	**Ἄρτεμις**
Σαρματικὸ **Αβλώνακος** Φρυγικὸ **Αβλουκρήνη** Θρακικὸ **Αυλουπορις** Ἐτρουσκικὸ **Aule, Avile** Λατινικὸ **Avilius** **Αὐλαρκηνός**, ἐπίθετο Ἀπόλλωνος στὴν Ζαγορά, στὴν Μαρκιανούπολη, στὴν Βάρνα Κελτικὸ **Aulia, Auliacus, Aulavius** Θρακικὸ **Αὐλουζένης** Θρακικὸ **Αὐλούπορις** Θρακικὸ **Αὐλουτράλης**	**Αὐλίς** **Αὐλών**
Βλουρεῖτις, ἐπώνυμο Ἀρτέμιδος	**Φλεύς**, ἐπίθετο τοῦ Διονύσου
Βόλβαι, πόλη Καρίας **Βόλουρος**, πόλη τῶν Τραλλέων τῆς Ἰλλυρίας	**Βόλβη**, λίμνη Μακεδονίας **Βόλουρος**, πόλη Θεσπρωτίας
Βοτιάειον, πόλη Φρυγίας θρακικὸ ὄνομα **Βόττες** βιθυνικὸ ὄνομα **Βοττείρας**	**Βοττιαῖοι** ἢ **Βηταί**, ἔθνος Μακεδόνες στὴν δεξιὰ ὄχθη τοῦ Ἀξιοῦ καὶ στὸν Θερμαϊκό. Θέμα **φα-**/μακεδονικὸ **βα-** πρβλ. **φαFος>φάος>φῶς**

Κότυς, υἱὸς τοῦ Μάνη καὶ πατὴρ τοῦ Ἀσίου τῆς Φρυγία-Μαιονίας
Κοτύκας, βασιλεὺς Παφλαγονίας
Ἐτρουσκικὸ **cuθnas, cutús, cutni, cutunas, cutlu**
Μικρασιατικὰ ὀνόματα: **Κότης, Κόττης, Κοτύλων, Κοτομένης**
Λατινικὰ - Κελτικὰ ὀνόματα **Cotena, Cutius, Catelus, Cutilius**
Κοττυτώ, ἣν τιμῶσι Κορίνθιοι (Δωρικὴ θεός)
Τιμάνδρου θυγατέρες τέσσαρες Κορίνθιαι· Ἑλλωτίς, Εὐρυτιώνη, Χρυσῆ, **Κυτυτώ**
Κότυς· δαίμων παρὰ Κορινθίοις
Κοττυτία ἑορτή τις ἐστὶ Σικελική

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ὅπως εἴδαμε καὶ σὲ προηγούμενα σημειώματά μας στὸ «ΙΧΩΡ», τὸ Αἰγαῖο καὶ τὰ ἀσιατικὰ καὶ ἀφρικανικὰ παράλια τῆς Μεσογείου -πέραν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἠπείρου- ἀπετέλεσαν τὸ πεδίο δράσης καὶ ἀνάπτυξης τῶν Πελασγῶν, τῶν ἀπογόνων της Ἀργείας Ἰοῦς καὶ τῶν λαῶν ποὺ πῆραν τὰ ὀνόματά τους ἀπὸ τοὺς Πρωτοέλληνες, τὸ βασίλειο τοῦ Αἰγύπτου, τοῦ Βήλου, τοῦ Φοίνικος, τοῦ Κίλικος, τῆς Λιβύας, ὅλων τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνων καὶ γόνων ἀρχόντων τοῦ Ἄργους. Συγχρόνως τὰ ἑλληνογενῆ βασίλεια καὶ Κράτη ποὺ ἱδρύθηκαν στὴν Μικρὰ Ἀσία καὶ ἑκατέρωθεν τοῦ Βοσπόρου φανερώνουν τὴν συγγένειά τους μὲ τοὺς Ἕλληνες τῆς Μητρόπολης. Οἱ ἐπαφὲς μεταξὺ τῶν ἀποικιστῶν καὶ τῶν ἀποίκων Ἑλλήνων στὶς περιοχὲς αὐτές, ποὺ ἔχουν τὶς ρίζες τους στὴν ἀπώτερη ἑλληνικὴ προϊστορία καὶ παράδοση (Μυθολογία, προφορικῶς διατηρηθεῖσα Ἱστορία), ἀναπτύσσονται σὲ γενεαλογίες Ἑλληνοπελασγῶν στὴν Τροία, τὴν Λυκία, τὴν Λυδία ἢ σὲ ἑλληνικὲς κοινὲς παραδόσεις καταγωγῆς στὶς χῶρες προέλευσης καὶ στὶς χῶρες ἐποίκισης.

Τὸ συλλεγόμενο γλωσσολογικὸ ὑλικὸ καὶ ἰδίως τὰ ὀνόματα, τὰ ἐθνωνύμια καὶ τὰ τοπωνύμια, ὅπως ἔχουμε καὶ ἀλλοῦ ἀναλύσει, ἀποτελοῦν πολύτιμο συγκριτικὸ ὑλικό, ποὺ θεμελιώνει τὶς συγγένειες αὐτὲς καὶ ἐνισχύει τὶς ἀποδείξεις γιὰ ὕπαρξη σχέσεων καταγωγῆς μεταξὺ τῶν μικρασιατικῶν καὶ τῶν ἀρχαιοελληνικῶν καὶ θρᾳκικῶν ἀναλόγων τους. Σὲ συγκεκριμένες περιπτώσεις λαῶν, ὅπως οἱ Φρύγες, ἔχουμε τὸ μακεδονικὸ ἀλλὰ καὶ πελοποννησιακὸ πρωτότυπό τους (Βρύγες Μακεδόνες, βασιλεὺς Πέλοψ τῆς Φρυγίας), ὁπότε καὶ στὴν περίπτωση αὐτὴν πρόκειται γιὰ ἑλληνοπελασγικὸ πρωτεύοντα λαὸ πού, ἐπαληθεύοντας τὸ ὄνομά του, ἐπι-πολάζει καὶ ἐπεκτείνεται στὸν φυσικό του προϊστορικὸ καὶ πρωτοελληνικὸ χῶρο, στὸ Αἰγαῖο, τὴν Μεσόγειο -τὶς δύο ἑλληνικὲς θάλασσες- καὶ τὶς πέριξ χῶρες τους. Καὶ ἡ ἐπέκταση αὐτή, βάσει καὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν δεδομένων, ἀνάγεται στὴν παλαιολιθικὴ καὶ τὴν νεολιθικὴ ἐποχὴ τῶν Πελασγῶν μὲ τὴν διαδοχὴ τῶν ἐπεκτάσεων τῶν ἑλληνογενῶν πληθυσμῶν ἀργότερα, ποὺ δημιούργησαν τὶς πρῶτες θαλασσοκρατορίες στὸ Αἰγαῖο καὶ τὴν Μεσόγειο, μὲ πρώτη θαλασσοκράτειρα καὶ κυρίαρχο τὸ Ἄργος (Ἀργεία Ἰώ) καὶ τοὺς πρώτους ἐκπολιτιστές του (Αἴγυπτος, Δαναός, Βῆλος, Λιβύα, Κῖλιξ, Φοῖνιξ) στὴν εὐρύτερη περιοχὴ τοῦ Αἰγαίου. Ἡ Ἰὼ διαβαίνει τὸν Βόσπορο καὶ ὁ Κῖλιξ ἤδη ἱδρύει τὸ πρῶτο Μικρασιατικὸ βασίλειο στὴν Κιλικία, ἐνῷ οἱ συγγενεῖς του ἐγκαθιστοῦν ἡγεμονίες στὴν Βόρειο Ἀφρικὴ καὶ τὰ ἀσιατικὰ παράλια τῆς Μεσογείου. Ἡ παρουσία τῶν Ἑλλήνων ἑδραιώνεται μὲ τὸν Κάδμο, ποὺ στὴν ἐπιστροφή του, μιμούμενος τὸν Δαναό, ἱδρύει ἑλληνικὸ βασίλειο στὴν Μητρόπολη, ἐπεκτείνοντας τὴν ἀργειακὴ ἐπικράτεια μὲ τὸν βόρειο θηβαϊκὸ καὶ βοιωτικὸ κλάδο της. Περνώντας ἀπὸ τὴν Μικρὰ Ἀσία καὶ τὴν Σαμοθράκη καὶ τὴν Θράκη καὶ τὴν Μακεδονία καὶ τὴν Θεσσαλία ὁ Ἕλλην Κάδμος μὲ τοὺς Ἕλληνες Φοίνικες, ποὺ φέρνει ἀπὸ τὶς ἐπικράτειες τῶν συγγενῶν του στὴν Φοινίκη, κινεῖται σὲ ἑλληνικὲς χῶρες. Σ' αὐτὲς θύει σὲ Ἕλληνες θεοὺς καὶ τοὺς ὑμνεῖ, κατὰ τὶς μαρτυρίες, στὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα. Οἱ ἴδιοι οἱ Φοίνικες λατρεύουν Ἕλληνες θεούς. Τὸ ἴδιο συμβαίνει ἀργότερα μὲ τοὺς -μυκηναϊκῆς καὶ μινωικῆς λατρείας καὶ τέχνης- Φιλισταίους, ὡς ἐπίσης ἀποκαλύπτουν τὰ ἀρχαιολογικὰ εὑρήματα. Τὰ εὑρήματα αὐτὰ ὑποδηλώνουν καὶ ἑλληνικὴ προέλευση τῶν αἰγυπτιακῶν, φοινικικῶν καὶ φιλισταϊκῶν σαρκοφάγων, ἐπιβεβαιώνοντας τὴν ἀμφίδρομη -ἑλληνικῆς καταγωγῆς- ἀλληλεπίδραση τῆς ἑλληνικῆς Μητρόπολης σὲ ὅλους τοὺς ἑλληνικοὺς χώρους τοῦ βορρᾶ καὶ τοῦ νότου ἀλλὰ καὶ τῶν νησιῶν τοῦ Αἰγαίου, τὴν Κρήτη καὶ τὶς χῶρες τοῦ προϊστορικοῦ πρωτοελληνικοῦ καὶ πελασγικοῦ πολιτισμοῦ.

Στὸ παρὸν σημείωμά μας προσπαθήσαμε νὰ δώσουμε στοὺς ἀναγνῶστες, μὲ πρῶτα καὶ συγκεκριμένα παραδείγματα, τὴν γλωσσικὴ συνέχεια καὶ καταγωγὴ

τοῦ ὀνομαζομένου -σκοπίμως ἀορίστως- γλωσσικοῦ ὑποστρώματος τῶν ὡς ἄνω περιοχῶν, μὲ ἐπικέντρωση στὴν Μικρὰ Ἀσία καὶ μάλιστα τὴν προϊστορικὴ καὶ πρωτοϊστορική, ἀπὸ τὶς διαλέκτους τῆς Ἑλληνικῆς Μητρόπολης. Ἔτσι τὸ «μικρασιατικὸ» ἢ «μεσογειακὸ» γλωσσικὸ αὐτὸ ὑπόστρωμα, μὲ τὰ ἐμφανῆ κατὰ περίπτωση μικρασιατικῆς ἢ μεσογειακῆς γλώσσας -συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς χετταϊκῆς καὶ τῆς ἀσσυριακῆς ἢ μιττανικῆς καὶ βανικῆς γλώσσας, δηλαδὴ τῶν ἱστορικῶν γλωσσῶν τῆς περιοχῆς καὶ μάλιστα καὶ τῶν ὀνομασθεισῶν σημιτικῶν γλωσσῶν- ἀρχαιοελληνικὰ διαλεκτικὰ στοιχεῖα, ἀναδεικνύεται σὲ πλήρως ἑλληνογενὲς καὶ πελασγογενές, ὅπως καὶ ἡ μυκηναϊκὴ κοινὴ ἀποδεικνύεται νὰ φέρῃ μαζί της τὰ γλωσσικὰ ἴχνη τῶν δημιουργῶν τῶν ἀρχαιοελληνικῶν διαλέκτων, καὶ γι' αὐτὸ παρατηροῦνται τόσο στὸ ἐρευνώμενο «μικρασιατικὸ ὑπόστρωμα» -κάνοντας ἀρχὴ ἀπὸ τὸ χετταϊκό, τὸ ἐτρουσκικὸ ἢ τὸ φοινικικὸ καὶ σημιτικὸ κατ' ἐπέκταση παράλληλο ἢ μετέπειτα τμῆμα του- ὅσο καὶ στὶς ἴδιες τὶς ἀρχαῖες γλῶσσες τῆς περιοχῆς σαφῆ στοιχεῖα τῆς προγόνου Ἑλληνοπελασγικῆς γλώσσας, ἀναδεικνύοντας τὶς ἐμφιλοχωροῦσες σχέσεις ἄλλοτε ὁμοφυλίας καὶ ἄλλωτε ἰσχυρῶν ἐπιδράσεων γλωσσικῆς ὑφῆς.

Σὲ κάθε μία συνιστῶσα καὶ μέτοχο ἀρχαία γλῶσσα στὸ σύνολο αὐτὸ τῶν πελασγικῶν γλωσσῶν παρατηρεῖται ὑπερίσχυση συγκεκριμένων διαλεκτικῶν ἀρχαιοελληνικῶν στοιχείων, π.χ. τῶν δωρικῶν, μακεδονικῶν ἢ θρακικῶν χαρακτηριστικῶν. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν στὰ Δαδάκερτα τῆς Ἀρμενίας, ὅπως καὶ στὸν μῆνα Δάθουσα τῶν Καππαδοκῶν ὑπεισέρχεται ἡ δωρικὴ ρίζα **θα-** τοῦ ρήματος: δωρικὸ **θί-θα-μι/τί-θα-μι** ἀντὶ τοῦ αἰολικοῦ **θε-** καὶ τοῦ ἀττικοῦ **θη-** καὶ βεβαίως, συγχρόνως ὁ μακεδονικὸς τύπος τῆς ρίζας **δα-** μὲ μέσο ὀδοντικὸ ἀντὶ τοῦ ψιλοῦ ἢ δασέος ὀδοντικοῦ τῆς κρητικῆς ἢ ἀττικῆς, πάντοτε ἑλληνικῆς καὶ πελασγικῆς ὑφῆς. Στὴν Καρία ἡ ἀντίστοιχη πόλη Θεμισσὸς (ἀσσὸς = πόλη τοῦ «Θέμου», τοῦ θεσπίζοντος καὶ τοποτηρητοῦ οἰκιστοῦ) ἀναδεικνύει τὸν αἰολικὸ τύπο τῆς ἴδιας ρίζας καὶ τὸν δασυνθέντα ὀδοντικὸ φθόγγο τοῦ κρητικοῦ προγονικοῦ τύπου. Ἡ ἴδια αἰολικὴ διαλεκτικὴ χροιὰ ἀναδύεται καὶ στὸ ἀμαζονικῆς γλώσσας ὁμόρριζο τῆς βασίλισσας τῶν Ἀμαζόνων Θεμισκύρας.

Ὁ συνδυασμὸς γλωσσικῶν καὶ ἱστορικῶν ἀναφορῶν -ὅπως στὸ γεγονὸς τῆς θρακικῆς ὑφῆς τῆς γλώσσας τῶν Ἀμαζόνων καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ πῶς οἱ Ἕλληνες ἀττικοὶ συγγραφεῖς μετέφεραν στὴν διάλεκτό τους τὰ ὀνόματα ἄλλης διαλεκτικῆς ἀρχαιοελληνικῆς προέλευσης- μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἐπεκτείνουμε τὰ συμπεράσματά μας μὲ νέες πολύτιμες παρατηρήσεις, π.χ. μὲ τὴν θρακικὴ καταγωγὴ τῶν Ἀμαζόνων καὶ μὲ ἐνδείξεις τοῦ πῶς τὰ δωρικὰ καὶ μακεδονικὰ βορειοελληνικὰ στοιχεῖα καὶ φθόγγοι μετεδόθησαν καὶ μέσῳ τῆς ἱστορικῆς δράσης καὶ τῶν ἑλληνογενῶν Ἀμαζόνων στὴν Μικρὰ Ἀσία καὶ τὴν Ἀσία μέχρι καὶ τῆς Σκυθίας (π.χ. Γελωνοί). Τέτοιες συγκρίσεις, ποὺ βασίζονται στὴν συνέχεια καὶ τὴν ἐπέκταση καὶ τοῦ μικρασιατικοῦ καὶ τοῦ συγγενοῦς του θρακικοῦ, μακεδονικοῦ καὶ ἰλλυρικοῦ πελασγογενοῦς ὑποστρώματος πρὸς τὶς διάφορες κατευθύνσεις, αἰτιολογοῦνται καὶ ἱστορικῶς καὶ γλωσσολογικῶς, διότι π.χ. στὶς Βαλτικὲς γλῶσσες ἢ τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ παρατηροῦνται σαφῆ δωρικὰ στοιχεῖα. Συγχρόνως συνάγονται ἁπτὰ ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν ἱστορικότητα τῆς παρουσίας τῶν Πελασγῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων σὲ περιοχὲς πέραν τοῦ συμβατικοῦ χώρου ἀνάπτυξης τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Καὶ ἡ παρουσία αὐτὴ πιστοποιεῖται ἐπιστημονικὰ ἀπὸ τὴν μελέτη τῶν συγχρόνων λαῶν καὶ γλωσσῶν, ὅπως τῶν Καλὰς ἢ τῶν νησιῶν τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Μεγάλης Ἠπείρου τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων, ὅπου τὰ ἑλληνογενῆ πάνδηλα στοιχεῖα θυμίζουν προϊστορικὴ καὶ πρωτοελληνικὴ ἀποίκιση καὶ παρουσία στὶς ἀντίστοιχες χῶρες, ἐπαληθεύοντας στὴν οὐσία τὴν ὕπαρξη τῆς προγονικῆς καὶ μόνης Ἑλληνοπελασγικῆς Ὁμογλωσσίας, ποὺ γεννήθηκε καὶ ἐξελίχθηκε πρὸς πᾶσα κατεύθυνση στὴν Ἑλληνικὴ Μητρόπολη, τὸ Αἰγαῖο καὶ τὶς ἑλληνικὲς ἀποικίες καὶ ἐξηπλώθη στὴν περιαιγαιακὴ καὶ περιμεσογειακὴ περιοχή.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ:

Στὸ ἄρθρο τοῦ προηγουμένου τεύχους *«Ἡ Ἑλληνογένεση τῶν Ἰλλυρικῶν γλωσσῶν»* καὶ στὴν σελίδα 108 ὁ τίτλος τῆς ἀριστερῆς στήλης τοῦ Πίνακος ***«Ὅρος/ὀνομασία στὴν Ἰλλυρία»*** διορθώνεται ὡς ἀκολούθως: ***«Ὅρος/ὀνομασία στὴν Ἰλλυρία καὶ σὲ ἄλλους τόπους»***.

Ἐπίσης στὴν σελίδα 106 στὴν 13η σειρὰ τῆς ἀριστερῆς στήλης διορθώνεται ἡ λέξη **ὤβεα** μὲ τὴν λέξη: **ὠβαί** (Ησύχιος). ●

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΡΟΜΩΝ

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΜΑΪΟΥ 2005

ΙΕΡΟ ΚΑΒΕΙΡΩΝ ΘΗΒΑΣ
ΑΡΧΑΙΑ ΘΙΣΒΗ

Θα ξεκινήσουμε τὴν ξενάγησή μας ἀπὸ τὸ Ἱερὸ τῶν Καβείρων ἔξω ἀπὸ τὴν Θήβα. Σὲ μιὰ πανέμορφη τοποθεσία θὰ δοῦμε ἀπὸ κοντὰ ἕναν ἀπὸ τοὺς σημαντικώτερους τόπους μυήσεως στὰ Καβείρια Μυστήρια, μὲ τοὺς χώρους ὅπου ἐτελοῦντο τὰ μυστικὰ δρώμενα, τὰ στενὰ συνδεδεμένα καὶ μὲ τὸν Θηβαϊκὸ κύκλο. Στὴν συνέχεια θὰ κατευθυνθοῦμε στὴν Ἀρχαία Θίσθη μὲ τὰ τείχη της, ποὺ σῴζονται σὲ καταπληκτικὴ κατάσταση, τοὺς λαξευτοὺς τάφους ἀλλά, τὸ σημαντικώτερο, τὰ μοναδικὰ σπήλαια καθοσιώσεως. Περισσότερα ὅμως θὰ ποῦμε ἐπὶ τόπου.

ΣΥΝΟΔΕΥΟΥΝ: Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ ΤΟΥ "ΙΧΩΡ"
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Γ. ΜΠΕΞΗΣ
ΚΑΙ Ο ΦΥΣΙΚΟΣ, ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ "ΙΧΩΡ"
ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΣΑΓΚΡΙΝΟΣ

ΜΑΪΟΣ 2005

ΚΥΡΙΑΚΗ 29 ΜΑΪΟΥ 2005

ΙΕΡΟ ΒΡΑΥΡΩΝΙΑΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ
ΣΠΗΛΑΙΟ ΠΑΙΑΝΙΑΣ
ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΘΟΛΩΤΟΣ ΤΑΦΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

Μέσα στὴν Ἀθήνα, ἄγνωστος στὸ εὐρὺ κοινό, βρίσκεται ἕνας καταπληκτικὸς βασιλικὸς Μυκηναϊκὸς θολωτὸς τάφος. Ἀπὸ ἐκεῖ θὰ ἀρχίσουμε τὴν περιήγησή μας, ὅπου καὶ θὰ ξεναγηθοῦμε στὸν ἐσωτερικὸ χῶρο του. Στὴν συνέχεια θὰ ἐπισκεφθοῦμε τὸ σπήλαιο τῆς Παιανίας, μὲ τὸ πλῆθος σταλαγμιτῶν καὶ σταλακτιτῶν, ποὺ δεσπόζει τῆς Μεσογαίας, τὸ ὁποῖο κατοικεῖται ἀπὸ τὰ προϊστορικὰ χρόνια. Ἀμέσως μετὰ ὁδηγούμαστε στὸν ἱερὸ χῶρο τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος, ὅπου θὰ μιλήσουμε ἐκτενέστερα γιὰ τὰ μυστήρια καὶ τὴν λατρεία της καὶ θὰ ξεναγηθοῦμε καὶ στὸν ἀρχαιολογικὸ χῶρο.

ΠΡΟΣΟΧΗ: ΟΙ ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ ΘΕΣΕΩΝ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΑ ΣΤΑ ΤΗΛ:

210.38.40.676 - 210.51.42.500

ΤΗΡΕΙΤΑΙ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΟΣ

Στυλιανὸς Τάκας

Η ΑΠΟΘΕΩΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ὁ «ἄνθρωπος», ὁ ὁποῖος ἔχει πραγματικὰ καὶ δικαιωματικὰ τὸν τίτλου τοῦ Ἀνθρώπου, δηλαδὴ αὐτοῦ ποὺ προσβλέπει στὴν πρόοδο καὶ τὴν πρὸς τὰ ἄνω ἐξελικτικὴ πορεία του, ἔχει ἀναπτύξει τὴν ἀρετὴ τῆς ἀόκνου **ΕΡΓΑΣΙΑΣ** καὶ τὴν θέληση νὰ ἀποκτήσῃ τὴν **ΓΝΩΣΗ**. Ἡ ἐργασία καὶ ἡ γνώση θὰ ὁδηγήσουν τὸν Ἄνθρωπο πρὸς τὴν **ΑΠΟΘΕΩΣΗ**, ὥστε ὁ Ἄνθρωπος νὰ γίνῃ Θεός, γιατὶ σκοπὸς τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως εἶναι νὰ γίνῃ πρῶτα κυρίαρχη τοῦ ἀνθρωπίνου περιβάλλοντος διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς γνώσεως καὶ κατόπιν, ὅταν ἀπαλλαγῇ ἀπὸ ὅλα τὰ πάθη καὶ ὅλες τὶς ψευδεῖς δοξασίες, νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπ' αὐτὸ τὸ περιβάλλον, ὥστε νὰ ὁδεύσῃ σὲ κόσμους θειοτέρους. Εἶναι συνεπῶς ἐνδιαφέρον νὰ δοῦμε τί εἶναι γνώση, πῶς ἡ γνώση ἐπιβοηθεῖ τὸν ἄνθρωπο καὶ ποιά εἶναι ἡ σημασία τῆς ἐργασίας.

Η ΓΝΩΣΗ

«Ἡ Γνώση εἶναι δύναμη καὶ μάλιστα ἡ μεγαλύτερη μέσα στὸ Σύμπαν», ἔλεγε ὁ Σπυρίδων Νάγος.

Ἡ φράση αὐτὴ χρειάζεται μελέτη, γιατὶ δὲν πρόκειται γιὰ ὁποιαδήποτε γνώση, ἀλλὰ γιὰ τὴν γνώση ἐκείνη ἡ ὁποία εἶναι ἡ μεγαλύτερη δύναμη μέσα στὸ Σύμπαν. Ἡ μόνη γνώση μέσα στὸ Σύμπαν ποὺ ἀποτελεῖ τὴν μεγαλύτερη δύναμη σ' αὐτὸ (καὶ τὸ ἀναφέρουμε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς) εἶναι ἡ γνώση τῆς ἀλήθειας. Ἀλλὰ τί εἶναι ἀλήθεια καὶ μάλιστα γιὰ τὸν διανοούμενο ἄνθρωπο ὅπως καὶ γιὰ κάθε πνευματικὴ ἀτομικότητα; Γιὰ τὸν διανοούμενο ἄνθρωπο **ΑΛΗΘΕΙΑ εἶναι ἡ Γνώση τῆς πραγματικῆς λειτουργίας τῆς ὅλης ἐργαζομένης Φύσεως καὶ τῶν καθέκαστα λειτουργούντων ΝΟΜΩΝ της, τόσον τῆς μὴ νοητικῆς ὅσο καὶ τῆς νοητικῆς καὶ πνευματικῆς Φύσεως ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν πνευματικῶν κόσμων**.

Ἡ ἀπόκτηση τῆς Γνώσεως ἀπὸ τὴν ψυχὴ γίνεται ὡς ἑξῆς: Ἡ ψυχὴ διὰ τοῦ ὀργάνου τοῦ ἐγκεφάλου καὶ μέσῳ τῶν αἰσθήσεων ἔρχεται σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸ περιβάλλον, ἐνῷ διὰ τῶν ἐγκεφαλικῶν κέντρων καταγράφει τὰ διάφορα γεγονότα (ὀπτικά, ἀκουστικὰ κ.λπ.) καὶ παραστάσεις, συνδυάζει αὐτὲς τὶς παραστάσεις καὶ δημιουργεῖ συμπεράσματα ὑπὸ μορφὴ Γνωστικῶν Μορίων, τὰ ὁποῖα κατ' ἀρχὴν ἐγκαθίστανται ἐπὶ τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας καὶ κατόπιν διοχετεύονται πρὸς τὸ κέντρο τῆς Ψυχῆς.

Τὰ γνωστικὰ αὐτὰ μόρια εἶναι δύο εἰδῶν - **Ἀληθῆ** καὶ **Ψευδῆ**. Οἱ δυναμικὲς ἱκανότητες τῆς ψυχῆς, τὸ περιβάλλον, οἱ συγκυρίες, οἱ παραστάσεις καὶ πολλοὶ ἄλλοι παράγοντες εἶναι δυνατὸν νὰ δημιουργήσουν ἀνάλογα μόρια, εἴτε γνωστικὰ μόρια, τὰ ὁποία εἶναι ἀληθῆ, δηλαδὴ βρίσκονται σὲ συνάφεια μὲ τὰ συμβαίνοντα μέσα στὴν Φύση εἴτε καὶ ψευδῆ. Τὰ γνωστικὰ αὐτὰ μόρια θὰ διοχετευθοῦν ὑποχρεωτικὰ πρὸς τὸ κέντρο τῆς ψυχῆς, ἀφοῦ ἔχουν δημιουργηθῆ ἀπὸ τὶς δυνάμεις της. Ἀπὸ τὰ ἐρχόμενα πρὸς τὸ κέντρο τῆς ψυχῆς γνωστικὰ μόρια, μόνον ὅσα εἶναι ἀληθῆ, σύμφωνα μὲ τὸν ὁρισμὸ ποὺ δώσαμε γιὰ τὴν ἀλήθεια, θὰ ἀφομοιωθοῦν ἀπὸ τὴν ψυχὴ καὶ θὰ τὰ φέρῃ αἰώνια, ἐνῷ ὅσα δὲν εἶναι ἀληθῆ, θὰ παραμένουν χωρὶς νὰ μποροῦν νὰ ἀφομοιωθοῦν βάσει τοῦ αὐτοῦ νόμου καὶ θὰ ἀναγκασθοῦν κάποτε νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ κέντρο της καὶ θὰ ἔλθουν πρὸς τὴν περιφέρειά της (τὴν διάνοια), καὶ αὐτὴ θὰ τὰ ἀπορρίψῃ καὶ μὲ τὶς ἴδιες διεργασίες θὰ τὰ ἀντικαταστήσῃ μὲ ἄλλα ἀληθῆ. Αὐτὸς ὁ φυσικὸς μηχανισμὸς θὰ λειτουργῇ καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Μετὰ τὴν ἀποσύνθεση τοῦ ὀργανισμοῦ τὰ εὑρισκόμενα στὴν περιφέρεια (δηλαδὴ στὴν διάνοιά του) γνωστικὰ μόρια θὰ ἀναγκασθοῦν νὰ τὴν ἐγκαταλείψουν. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος μὲ τὶς ἀλλεπάλληλες ἐνσαρκώσεις του καὶ μὲ τοὺς αὐτοὺς μηχανισμοὺς συνεχῶς ἐμπλουτίζει τὸ κέντρο τῆς ψυχῆς μὲ νέα **Ἀληθῆ Γνωστικὰ Μόρια**. Ἡ ἀπόρριψη αὐτὴ τῶν μὴ ἀληθῶν γνωστικῶν μορίων κατὰ τὸν θάνατο εἶναι ὁ **νόμος τῆς Λήθης** καὶ αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο ἡ ψυχὴ δὲν γνωρίζει τὴν ἱστορία της. Ἡ ὅλη αὐτὴ λειτουργία μᾶς δίνει μία εἰκόνα τοῦ ὑπέροχου αὐτοῦ νόμου, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἡ ψυχὴ συγκρατεῖ καὶ ἀξιοποιεῖ τὶς ἀληθεῖς γνώσεις, ὥστε μόνη της νὰ μπορῇ συνεχῶς νὰ ἀνανεώνῃ τὶς γνωστικὲς δυνάμεις της μέσα στὸν χρόνο, χωρὶς νὰ ἀνακόπτεται ἀπὸ τὴν φθορὰ τοῦ παρελθόντος καὶ νὰ ἀποκτᾷ συνεχῶς νέες πραγματικὲς γνώσεις σὲ κάθε ἐνσάρκωσή της.

Διὰ τῶν ὀργανισμῶν οἱ ψυχικὲς δυνάμεις ἐξωτερικεύονται σὲ ἐνέργειες καὶ δι' αὐτῶν μεταβάλλονται σὲ ἰδέες, αἰσθήματα καὶ συναισθήματα. Διὰ τῶν αὐτῶν ὀργανισμῶν αὐξάνουν οἱ ψυχικὲς δυνάμεις τὶς δυναμικές τους ἐνέργειες καὶ προάγονται κατὰ τὴν διανόησή τους. Σὲ αὐτοὺς τοὺς ὀργανισμοὺς γίνεται ἡ σύνθεση τῶν ἰδεῶν σὲ γνώσεις καὶ ἐκδηλώνεται ἡ δύναμη τῆς παραγωγικῆς τους αὐξήσεως. Πρέπει συνεπῶς νὰ γίνῃ γνωστὸ ποιός εἶναι ὁ νόμος τῆς

παραγωγικῆς αὐξήσεως τῆς γνώσεως. Τὴν κοινωνικὴ ἐκπαίδευση τῶν ἀτόμων ὀφείλουν νὰ τὴν πραγματοποιοῦν οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἔχουν μυηθῆ στὶς Ἀλήθειες τῆς Φύσεως καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς γιὰ τὸν ὁποῖον ὠργανώθηκαν τὰ μυστηριακὰ συστήματα (ἢ ἁπλῶς μυστήρια) τοῦ παρελθόντος.

Ὁ ἐξελιγμένος ἄνθρωπος διαθέτει καὶ ἄλλες πηγὲς γνώσεως (πέραν αὐτῆς τοῦ κοινοῦ κοινωνικοῦ ἀνθρώπου) καὶ αὐτὲς εἶναι ἡ **διόραση** (ὑπερόραση), ἡ **διακοὴ** (ὑπερακοὴ) καὶ ἡ **ἔμπνευση**, διὰ τῶν ὁποίων ἡ ψυχὴ λαμβάνει τὴν Γνώση ἐξ ἀμέσου ἐποπτείας της, χωρὶς τὴν μεσολάβηση τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων. Ἡ ἔμπνευση εἶναι καὶ αὐτὴ πηγὴ γνώσεως τῶν ἀνθρώπων, τῶν ἁγνῶν Μυστῶν καὶ γενικὰ τῶν ἀνθρώπων τῶν μυστηρίων καὶ φέρουν στὴν ψυχὴ τὴν γνώση ὑψηλῶν πνευματικῶν ζητημάτων καὶ ὄχι θεμάτων τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Ἡ ἔμπνευση δημιουργεῖται ἀπ' εὐθείας στὴν διάνοια χωρὶς τὴν μεσολάβηση τῶν αἰσθήσεων ἢ τῆς διαισθήσεως καὶ διακρίνεται τῆς φαντασίας, γιατὶ δὲν εἶναι προϊὸν μνήμης. Οἱ ὑπεραισθήσεις αὐτὲς εἶναι κατακτήσεις μόνον τῶν ἁγνῶν Μυστῶν καὶ τῶν Μυσταγωγῶν, οἱ ὁποῖοι πέτυχαν τὸν πλήρη ἐξαγνισμό τους.

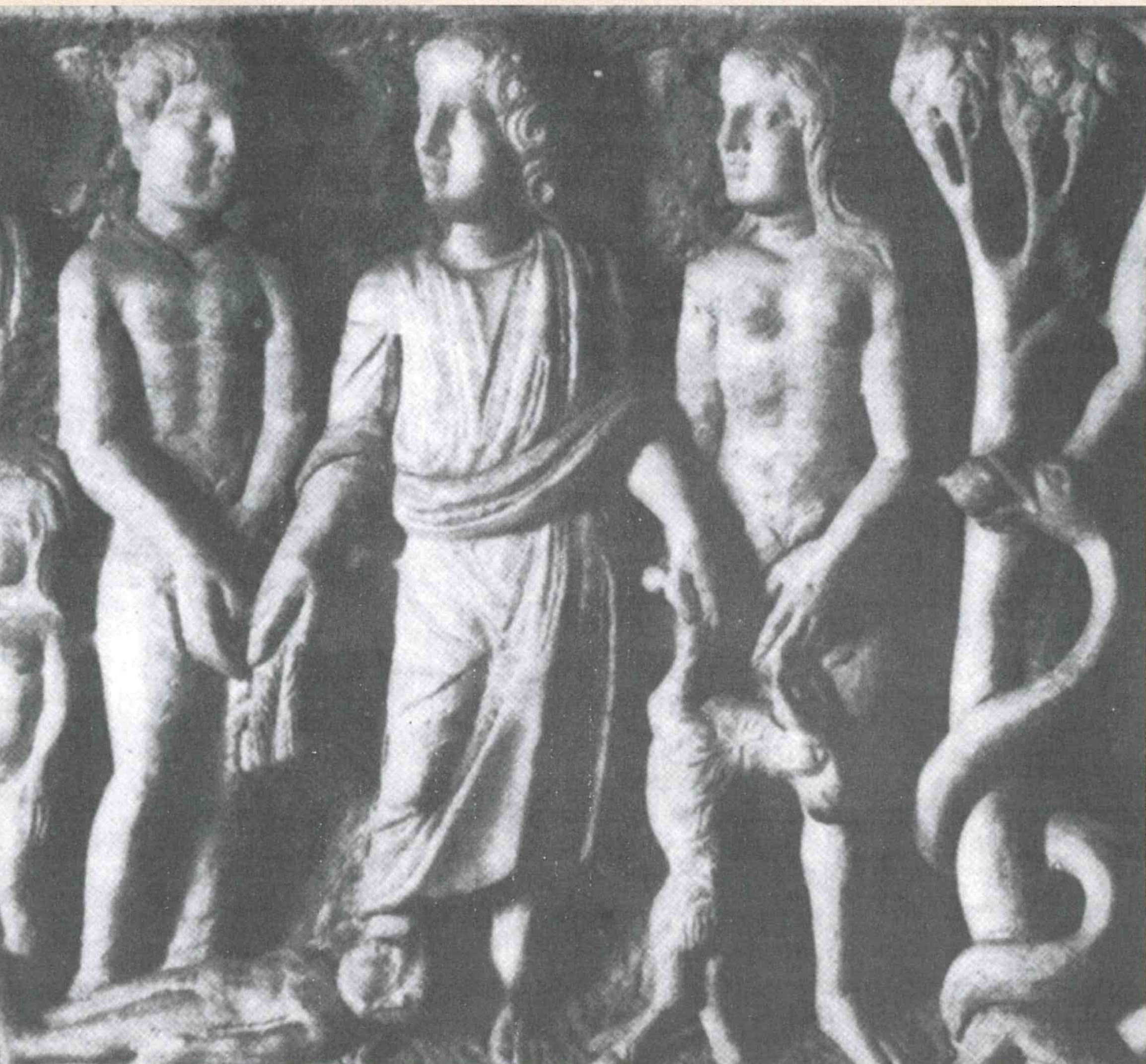
Ὁ κοινὸς κοινωνικὸς ἄνθρωπος ἔχει ὡς κύρια πηγὴ γνώσεως τὴν **κατ' αἴσθηση γνώση**, δηλαδὴ τὴν γνώση τὴν ὁποία ἀποκτᾶ μέσῳ τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων καὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ ἡ ὁποία καταλήγει στὴν διάνοια καὶ στὸν ἐγκέφαλο. Πέραν ὅμως αὐτῆς ἄλλη πηγὴ γνώσεως εἶναι ἡ **παράδοση**. Τὴν παράδοση ἀποτελοῦν γνώσεις πέραν τοῦ ἀνθρωπίνου ἐπιστητοῦ, οἱ ὁποῖες κληροδοτήθηκαν σὲ μᾶς ἀπὸ Μύστες τῶν ἀληθειῶν τῆς Φύσεως καὶ τοῦ ἐξελισσομένου πνεύματος μεγάλων Μυσταγωγῶν καὶ Ἱεροφαντῶν. Ἡ γνώση αὐτὴ τῶν Μυστηρίων ἔφθασε σὲ μᾶς κεκαλυμμένη διὰ συμβόλων καὶ ἀλληγοριῶν, ὥστε μόνον οἱ μεμυημένοι στὶς ἀλήθειες τῆς Φύσεως νὰ ἐννοοῦν.

Κάθε ἄλλη σχηματιζομένη γνώση, ἐὰν δὲν γίνεται μὲ βάση τοὺς ἐκδηλωμένους νόμους τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ τῆς ὀργανικῆς της φύσεως καθὼς ἐπίσης καὶ μὲ βάση τὶς λειτουργίες τῶν νόμων τῶν πνευματικῶν φύσεων, κάθε γνώση ἡ ὁποία γίνεται ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων διανοιῶν ἔξω αὐτῶν τῶν βάσεων καὶ ἀληθειῶν εἶναι ἄνευ φυσικῆς ἀξίας καὶ προωρισμένη σὲ μεταβολὴ δι' ἐξαφανισμοῦ τῆς βάσεως ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίχθηκε.

Ἡ γνώση τῶν Νόμων τῆς λειτουργούσης Φύσεως δίδει στὸν κάτοχό της πτέρυγας

ἀετοῦ καὶ δύναμη λέοντος, ὥστε νὰ ἔχῃ τὴν δυνατότητα νὰ ὑποτάξῃ στὴν θέλησή του τὶς μορφὲς τοῦ ἀπείρου. Σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν ἀξία τῆς γνώσεως ὑπάρχει ἡ ἀρνητικὴ διδαχὴ (ἀπὸ τὴν λεγομένη «παλαιὰ διαθήκη»), ἡ ὁποία ἀτυχῶς μέσῳ τῶν «βιβλικῶν» λεγομένων θρησκειῶν διασώθηκε μέχρι σήμερα καὶ διδάσκει ὅτι ἡ **γνώση** (τοῦ «καλοῦ» καὶ τοῦ «κακοῦ») ἀποτελεῖ τὸν ἀπαγορευμένο γιὰ τὸν ἄνθρωπο «καρπό» (βλέπε Παλαιὰ Διαθήκη, Κεφ. *Γένεσις*, Β16), εἶναι δηλ. γνώση τὴν ὁποία πρέπει νὰ ἀποφύγῃ ὁ ἄνθρωπος, γιατὶ διαφορετικὰ θὰ προκαλέσῃ τὴν ὀργὴ τοῦ ἑνὸς «ἐξωκοσμικοῦ θεοῦ» καὶ δὲν θὰ ἔχῃ θέση στὸν «παράδεισο», δηλαδὴ σὲ χῶρο ὅπου ὁ ἄνθρωπος θὰ παραμένῃ σὲ κατάσταση ἀποκτήνωσης (ἀφοῦ θὰ στερῆται τῆς γνώσεως) καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ κατάσταση (τῆς ἀποκτήνωσης) ἀποτελεῖ τέτοια εὐτυχία, ποὺ ὡρισμένοι θυσιάζουν τὴν ζωή τους γι' αὐτήν. Αὐτὴ ἡ ἀρνητικὴ διδαχὴ ὑπῆρξε τὸ αἴτιο ποὺ οἱ φανατικοὶ χριστιανοὶ κατὰ τὸν μεσαίωνα κατέστρεψαν ἕναν λαὸ (τοὺς Ἕλληνες) καὶ ὅλα τὰ πολιτισμικά του στοιχεῖα, ἔκαψαν

βιβλιοθῆκες καὶ προκάλεσαν ἀνεπανόρθωτη πολιτισμικὴ καταστροφή, ἡ ὁποία ἔφερε τὴν ἀνθρωπότητα τοὐλάχιστον 1.000 χρόνια πίσω καὶ ἀπὸ τὴν ὁποία δὲν ἔχει συνέλθει ἀκόμη.

Σκοπὸς καὶ προορισμὸς ὅλων τῶν ὄντων τῆς Φύσεως εἶναι νὰ ἀποκτήσουν τὴν Γνώση τῆς Ἀλήθειας. Συνεπῶς **ἡ ΓΝΩΣΗ δὲν εἶναι ἀπαγορευμένος «καρπὸς» ἀλλὰ δικαίωμα ὅλων τῶν ὄντων, τὸ ὁποῖο τοὺς παρέχει ἡ θεία Φύση**, γιατὶ μέσῳ τῆς γνώσεως προοδεύουν καὶ ἐξελίσσονται πνευματικά. Ἡ γνώση θὰ βοηθήσῃ τὸν ἄνθρωπο νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὰ πάθη του καὶ τὶς ψευδεῖς δοξασίες εἴτε αὐτὲς εἶναι κοινωνικὲς εἴτε θρησκευτικές. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ Γνώση προορίζεται γιὰ ὅλα τὰ ὄντα τῆς φύσεως χωρὶς ἐξαίρεση καὶ **μόνον τὰ πνεύματα τοῦ σκότους δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ ἀποκτήσουν τὴν Γνώση καὶ προσπαθοῦν νὰ ἀποκλείσουν καὶ τὰ ἄλλα ὄντα ἀπὸ τὴν ἀπόκτησή της**.

Ἡ ἀπόκτηση ὅμως τῆς Γνώσεως ἀπὸ τὰ ὄντα συντελεῖται βαθμιαίως, ὅσον αὐτὰ ἀνελίσσονται καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι πάντοτε σχετική, γιατὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐκδήλωση τῶν ψυχικῶν τους δυνάμεων καὶ τὴν λειτουργία τους σὲ ἁρμονία πρὸς τοὺς ἐκδηλωθέντες νόμους τῆς φύσεώς τους.

Ἡ γνώση ποὺ μπορεῖ νὰ ἀποκτήσῃ μία ψυχικὴ ἀτομικότητα εἶναι πάντοτε ἀνάλογη τόσο πρὸς τὴν δυναμικὴ κατάστασή της (δηλαδὴ τὸ ἐπίπεδο ποὺ ἔχει ἐξελιχθῆ), ὅσο καὶ πρὸς τὶς ἱκανότητες καὶ δυνατότητες τῆς ὀργανικῆς της φύσεως (δηλαδὴ τοῦ ὀργανισμοῦ της). Ἐὰν ἡ δυναμικὴ κατάσταση τῆς ψυχῆς καὶ ἡ ἁρμονικὴ πρὸς τοὺς νόμους τῆς Φύσεως λειτουργία τῆς ὀργανικῆς της φύσεως εἶναι ἱκανές, ἡ διανόηση γίνεται ἰσχυρότερη καὶ διὰ τῶν ἀκτίνων της ἔρχεται σὲ ἐπαφὴ πρὸς Κόσμους ἀνώτερης πνευματικῆς φύσεως, καὶ τότε ἀντιλαμβάνεται τὶς λειτουργίες της, τὶς ἐρευνᾷ, καθιστᾷ τὴν γνώση της ὑπέρτερη καὶ ρυθμίζει τὴν ζωή της στὴν πραγματικὴ ἀλήθεια. Ἡ γνώση αὐτοῦ τοῦ εἴδους συντρέχει τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ σὲ πραγματικὴ ἀνέλιξη καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο αὐτὴ ἀνέρχεται σὲ θειότερο πνευματικὸ κόσμο καὶ γίνεται πράγματι ἐλεύθερη ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ ἀνθρωπίνου περιβάλλοντος.

Η ΕΡΓΑΣΙΑ

Πρῶτον καθῆκον παντὸς ἀνθρώπου εἶναι νὰ ἐργάζεται. Στὴν Φύση τίποτε δὲν μένει ἀργό, γιατὶ ἡ ἐργασία εἶναι νόμος τῆς Φύσεως. Ἂν ἀτενίσουμε τὸ

μεγαλούργημα τοῦ ἐκδηλωμένου Σύμπαντος, θὰ πειστοῦμε ἀμέσως ὅτι ὁλόκληρο τὸ Ἄπειρο ἐργάζεται ἀκατάπαυστα, ἀφοῦ παράγει στὸν ἄπειρο χρόνο ἄπειρους Νόμους καὶ δυνάμεις, παράγει φῶς καὶ ἁρμονία, παράγει μορφὲς καὶ συνειδήσεις τῶν ὁποίων (συνειδήσεων) προορισμὸς εἶναι ἐπίσης ἡ ἐργασία, μὲ τὴν ὁποία ἀφ' ἑνὸς μὲν συντονίζονται πρὸς τὶς ἐνέργειες τοῦ θείου Ἀπείρου, ἀφ' ἑτέρου προοδεύουν καὶ ἐξελίσσονται. Ἡ σπουδαιότερη ἐργασία τῶν ἀνθρωπίνων συνειδήσεων εἶναι **α)** ἡ μεταμόρφωση τῶν ἐσφαλμένων καὶ ἀτελῶν ἰδεῶν σὲ ἀθάνατες Ἰδέες, **β)** ἡ μεταμόρφωση τῶν ταπεινῶν καὶ ἀντικοινωνικῶν συναισθημάτων σὲ ὑγιῆ συναισθήματα καὶ **γ)** ἡ κατεργασία τοῦ ψυχικοῦ τους ἐγὼ μὲ τὴν ἱερὴ τέχνη τῆς ψυχουργίας, ποὺ δίδαξαν καὶ διδάσκουν τοὺς ὀπαδούς τους ὅλα τὰ Μυσταγωγικὰ Τάγματα.

Ὁ μὴ ἐργαζόμενος ἄνθρωπος παρεμβαίνει μὲ τὴν βούλησή του στὶς λειτουργίες τῶν νόμων τῆς ὀργανικῆς του φύσεως καὶ διαταράσσει τὶς σχέσεις ἀμοιβαίας συνεργασίας ποὺ ἔχουν μὲ τοὺς λειτουργοῦντες νόμους τῆς Φύσεως τοῦ περιβάλλοντός του. Αὐτὸ ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ προκαλέση χαλάρωση τῶν σχέσεων τῆς ὀργανικῆς του φύσεως πρὸς τὸ σύνολο τῆς Φύσεως τοῦ περιβάλλοντός του. Ἐπίσης προκαλεῖ ἀπὸ ἀπόψεως ἐνεργείας παθητικότητα στὴν ὀργανική του φύση, μὲ ἐπακόλουθο νὰ περιέλθη σὲ παθητικότητα καὶ ἡ ψυχή του, δηλαδὴ σὲ κατάσταση ποὺ νὰ μὴ δύναται ἡ ψυχή του νὰ ἐξωτερικεύη σὲ λειτουργία τὶς δυνάμεις της πρὸς αὔξηση τῶν ἐνεργειῶν της. Ἡ ἀδυναμία τῆς ψυχῆς του νὰ ἐξωτερικεύση τὶς ψυχικές του δυνάμεις, καὶ μάλιστα αὐτὲς ποὺ ἀφοροῦν στὴν διανοητικὴ καὶ συναισθηματικὴ λειτουργία τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ὁδηγεῖ σὲ ἀδράνεια καὶ τὶς νοητικὲς καὶ ἠθικές δυνάμεις του, μὲ συνέπεια ὁλόκληρη ἡ ἀνθρώπινη φύση νὰ περιέρχεται σὲ ἀδράνεια, ὁπότε δὲν συντελεῖται καμμιὰ ἀνθρώπινη πρόοδος.

ΕΡΓΑΣΙΑ εἶναι ἡ προσπάθεια τοῦ πνεύματος καὶ τῶν βραχιόνων, ὅταν αὐτὴ ἐπιφέρη χρήσιμο ἀποτέλεσμα. Συνεπῶς μόνον ἡ προσπάθεια ποὺ φέρει χρήσιμο ἀποτέλεσμα εἶναι ἐργασία. Ἀντίθετα κάθε προσπάθεια τοῦ πνεύματος καὶ τῶν βραχιόνων ποὺ ἀποβλέπει εἴτε σὲ καταστροφὴ τῆς ὑγείας καὶ τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων εἴτε στὴν διατήρηση τῆς πλάνης, τῆς συσκοτίσεως, τοῦ ψεύδους, τοῦ φόβου μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων (ὅπως κάνουν ὡρισμένες θρησκεῖες διὰ σκέψεων καὶ θεωριῶν ποὺ διδάσκουν στοὺς ὀπαδούς τους) εἴτε, τέλος, στὴν ἀπόκτηση ἀγαθῶν μὲ ἀθέμιτα καὶ ἀνήθικα μέσα, εἶναι ἀπαράδεκτη καὶ καταδικάζεται, διότι ἀπ' αὐτὲς τὶς προσπάθειες λείπει τὸ χρήσιμο ἀποτέλεσμα.

Ἡ Ἐργασία εἶναι ὑλικὴ καὶ διανοητική. Ἡ **ὑλικὴ** ἐργασία ἐκτελεῖται διὰ τῶν ἄκρων τοῦ ἀνθρώπου (χέρια/πόδια). Τέτοια εἶναι ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς, ἡ οἰκοδόμηση τῶν κτιρίων, ἡ κατασκευὴ τῶν ἐργαλείων καὶ ἡ παραγωγὴ τῶν ἐφοδίων τοῦ φυσικοῦ βίου. Ἡ **διανοητικὴ** ἐργασία ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ὑποχρεωτικὴ ἐκπαίδευση, ὑψώνεται μέχρι τῶν μεγίστων συλλήψεων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος στὶς τέχνες καὶ στὶς ἐπιστῆμες, ἀναπτύσσει τὶς διανοητικὲς δυνάμεις καὶ μᾶς ἀποκαλύπτει τὰ μυστήρια τῆς Φύσεως, ἀνεγείρει (μὲ τὴν βοήθεια καὶ συνδρομὴ τῆς ὑλικῆς ἐργασίας) περίλαμπρα μνημεῖα καὶ καταλείπει ἔτσι στοὺς μέλλοντες αἰῶνες τὸν ἀποκτηθέντα πλοῦτο ἀπὸ τὸν συνεταιρισμὸ τῶν δύο αὐτῶν δυνάμεων. Ἡ ἀνθρωπότητα ὑφίσταται μόνον καὶ τελειοποιεῖται διὰ τῆς ἐργασίας. Αὐτὴ μόνον ἐπιβοηθεῖ τὴν Φύση. Αὐτὴ μᾶς θωρακίζει ἀπὸ τὴν κακία. Αὐτὴ ἐξασφαλίζει τὴν ἐλευθερία μας. Ἂς δοξάσουμε τὴν ἐργασία καὶ τοὺς ἐργάτες καὶ ἂς καταδικάσουμε τοὺς ἄχρηστους στὴν κοινωνία, οἱ ὁποῖοι ὡς κηφῆνες προσπαθοῦν νὰ πορίζωνται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν ἄλλων.

Ἐκ τῶν προαναφερθέντων συνάγεται ὅτι γιὰ τὸν ἐξελιγμένο ἄνθρωπο ἡ ἐργασία εἶναι ὕψιστη ἀρετή. Ὁ ἐξελιγμένος ἄνθρωπος ὄχι μόνον δοξάζει τὴν ἐργασία καὶ τοὺς ἐργάτες, ἀλλὰ καὶ καταδικάζει τοὺς ἄεργους καὶ κατ'

ἐπέκταση καταδικάζει τὸν παρασιτισμὸ καὶ τὴν μάστιγα τῆς ἀνθρωπότητας ποὺ ἔχει ὡς ἐφεύρημα ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ οἰκονομολογικὸ θεώρημα τῆς «ἥσσονος προσπαθείας» (δηλαδὴ κέρδος μὲ ἐλάχιστη προσπάθεια, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸν σκοπὸ καὶ προορισμὸ αὐτῆς τῆς προσπάθειας) καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν ἀρνητικὴ διδαχὴ (ἀπὸ τὴν «παλαιὰ διαθήκη»), ἡ ὁποία ἀτυχῶς μέσῳ τῶν «βιβλικῶν» θρησκειῶν διασώθηκε μέχρι σήμερα καὶ διδάσκει ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι θεϊκὴ κατάρα, στὴν ὁποία πρέπει νὰ ὑποκύψη ὁ ἄνθρωπος (βλέπε Παλαιὰ Διαθήκη, Κεφ. *Γένεσις*, Β19) καὶ ὅτι ἡ ὑπέρτατη εὐτυχία εἶναι ἡ μετὰ θάνατον κληροδότηση τοῦ «παραδείσου», δηλαδὴ χώρου ὅπου ὁ ἄνθρωπος θὰ παραμένῃ ἄεργος καὶ ἀδρανὴς σὰν φυτό, καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ φυτικὴ ζωή, κατὰ τοὺς ὀπαδοὺς τῶν «βιβλικῶν» θρησκειῶν (ἑβραιοχριστιανικῆς καὶ ἰσλάμ) ἀποτελεῖ εὐτυχία, ὥστε ὡρισμένοι θυσιάζουν τὴν ζωή τους γι' αὐτήν.

Ἡ ἐργασία δὲν εἶναι κατάρα ἀλλὰ εὐλογία, γιατὶ μέσῳ αὐτῆς ὁ ἄνθρωπος προοδεύει καὶ ἐξελίσσεται πνευματικὰ καὶ πολιτιστικά. Ἡ ἀποφυγὴ τῆς ἐργασίας, ἀκόμα καὶ ἂν βασίζεται σὲ «ἱερὰ βιβλία», προκαλεῖ στασιμότητα, ποὺ ἀποτελεῖ ἔμπνευση τοῦ σκότους, αὐτοῦ τοῦ σκότους τὸ ὁποῖο δὲν θέλει τὴν πρόοδο καὶ ἐξέλιξη τῆς ἀνθρωπότητας, ἀφοῦ ἡ ἐργασία εἶναι μοχλὸς προόδου καὶ ἐξελίξεως τῆς ἀνθρωπότητας καί, πέραν τοῦ χρησίμου ἀποτελέσματος, μᾶς ἀποκαλύπτει τὰ μυστικὰ τῆς Φύσεως, τόσο τῆς ὀργανικῆς ὅσο καὶ τῆς πνευματικῆς.

Ἡ ἐργασία τοῦ ἀνθρώπου πρέπει ὅμως νὰ εἶναι καὶ ἀνάλογη πρὸς τὶς σωματικὲς καὶ διανοητικὲς δυνάμεις ποὺ μπορεῖ νὰ διαθέσῃ κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἡμέρας μὲ ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ ὀργανισμοῦ του ἢ ποὺ μπορεῖ νὰ ἀναπληρώνῃ ἡ ὀργανικὴ φύση του. Ἡ κατανάλωση σωματικῶν καὶ διανοητικῶν δυνάμεων, πέραν τῶν ὅσων μπορεῖ νὰ διαθέσῃ ὁ ὀργανισμός του, προκαλεῖ ἐξάντληση τοῦ ὀργανισμοῦ, μὲ ἀποτέλεσμα αὐτὸς νὰ ἐμφανίσῃ φαινόμενα ὑπερκοπώσεως. Ἡ ὑπερκόπωση τοῦ ὀργανισμοῦ συμπαρασύρει καὶ τὴν ψυχικὴ λειτουργία του, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ προκαλέσῃ φαινόμενα παθητικότητας καὶ στὴν ὀργανικὴ φύση του καὶ στὴν ψυχή. Ἀνάλογα φαινόμενα ἐμφανίζονται καὶ σὲ ἀνθρώπους ἄεργους, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν ἀδράνεια ποὺ προκαλοῦν οἱ ἴδιοι τόσο στὸν ὀργανισμό τους ὅσο καὶ στὴν διάνοιά τους ὁδηγοῦν σὲ παθητικότητα βαρύτερης μορφῆς τὴν ὀργανικὴ φύση τους. Ἡ παθητικότητα αὐτὴ (εἴτε προέρχεται ἀπὸ ὑπερκόπωση εἴτε ἀπὸ ἀεργία) παρεμποδίζει τὴν ἐξωτερίκευση σὲ λειτουργία τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, διότι γιὰ νὰ ἐκδηλωθοῦν καὶ λειτουργήσουν οἱ ψυχικὲς δυνάμεις ἔχουν ἀνάγκην μέσου καὶ τὸ μέσον αὐτὸ εἶναι οι ὀργανικὲς φύσεις τους.

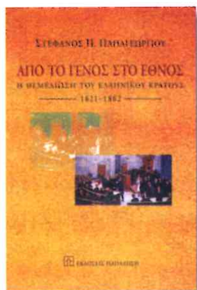
Η ΑΠΟΘΕΩΣΗ

Μιὰ σημαντικὴ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν Θεῶν (ὅπως τοὺς ἐννοοῦν οἱ Ἕλληνες), ἐκτὸς ἀπὸ τὴν τεραστία διαφορὰ στὸ νοητικό, τὸ γνωστικὸ κ.λπ. ἐπίπεδο, εἶναι ἡ ἀθανασία. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι θνητοί, ἐνῷ οἱ Θεοὶ ἀθάνατοι. Οἱ ΘΕΟΙ, σύμφωνα μὲ τὴν ἑλληνικὴ θρησκεία, βοηθοῦν τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἀποκτήσουν τὴν γνώση, νὰ προοδεύσουν πνευματικά, ὥστε νὰ ἀποκτήσουν κι αὐτοὶ τὴν ἀθανασία (δηλαδὴ νὰ γίνουν κι αὐτοὶ Θεοὶ) καὶ αὐτὸ γινόταν μέσῳ τῶν μυστηριακῶν σκηνωμάτων (Ἐλευσίνιων Μυστηρίων κ.λπ.).

Ἀντίθετα ὁ **Θεὸς** τῶν βιβλικῶν θρησκειῶν (δηλαδὴ ὁ **Γιαχβέ**) θέλει τὸν ἄνθρωπο χωρὶς γνώση (δηλαδὴ σὲ κατάσταση ἀποκτηνώσεως). Ὅταν ὅμως ὁ ἄνθρωπος ἔφαγε ἀπὸ τὸ «ξύλο» τῆς γνώσεως, ὁ Γιαχβὲ εἶπε ὅτι μὲ τὴν ἀπόκτησή της [ὁ ἄνθρωπος] ἔγινε σὰν αὐτὸν καὶ [φοβᾶται] ὅτι ἂν ἀκολούθως [ὁ ἄνθρωπος] φάγῃ καὶ ἀπὸ τὸ «ξύλο» τῆς ζωῆς (δηλαδὴ τῆς ἀθανασίας), θὰ ἀποκτήσῃ καὶ τὴν ἀθανασία! Γι' αὐτὸ τὸν ἐξεδίωξε ἀπὸ τὸν «παράδεισο» καὶ τὸν «καταδίκασε» νὰ ἐργάζεται (θεωρῶν ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι καταδίκη καὶ ὄχι εὐλογία).

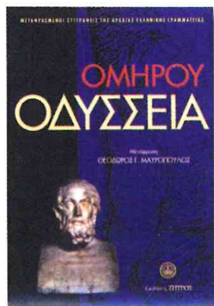
Ἂς μας προβληματίσῃ αὐτὴ ἡ διαφορά. ●

ΑΠΟ ΤΟ ΓΕΝΟΣ ΣΤΟ ΕΘΝΟΣ
Η ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
1821-1862
Στέφανος Π. Παπαγεωργίου
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ

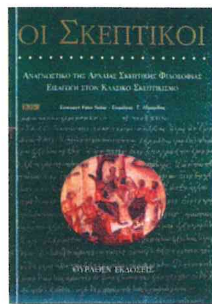
Τὸ βιβλίο αὐτὸ καλύπτει τὴν ἑλληνικὴ ἱστορία τῆς περιόδου τῶν Προσωρινῶν Διοικήσεων (1821-1827), τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας τῶν καποδιστριακῶν χρόνων (1828-1832), καθὼς καὶ τὰ ὀθωνικὰ χρόνια τῆς Ἀπολύτου Μοναρχίας (1833-1843) καὶ τῆς Συνταγματικῆς Μοναρχίας (1844-1862).
Ἀκόμη ἐξετάζονται: ἡ ἐμφάνιση τῆς μικρῆς συνοριακῆς ἡγεμονίας τῶν Ὀσμανλιδῶν καὶ ἡ ἐξέλιξή της σὲ κραταιὰ αὐτοκρατορία, καθὼς καὶ οἱ ἄρχουσες κοινωνικὲς κατηγορίες τοῦ ὀθωμανικοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ θέση τους στὸ ὀθωμανικὸ σύστημα καὶ ἡ στάση τους ἀπέναντι στὸ ἐθνικὸ ζήτημα τῆς ἐπαναστάσεως.

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ
Μετάφραση Θεόδωρος Γ. Μαυρόπουλος
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΖΗΤΡΟΣ

Ἡ ἔκδοση αὐτὴ ἀπευθύνεται σὲ ἕνα εὐρύτερο κοινό, ἐπειδή, χωρὶς νὰ κάνῃ "ἐκπτώσεις" σὲ ὅ,τι ἀπαιτεῖ ἡ ἐπιστημονικὴ πληρότητα, κάνει περισσότερο βατὴ τὴν πρόσβαση στὴν γραπτὴ προγονικὴ κληρονομιά μας, προσφέροντάς μας τὴν ἀπ' εὐθείας ἄνετη ἀνάγνωση τῶν κειμένων ἀπὸ δόκιμες, πιστὲς καὶ γλαφυρὲς μεταφράσεις, μὲ τὸν σχολιασμὸ καὶ μὲ τὴν ἀνάλυση τῶν μεταφρασμένων κειμένων, μὲ εὐρεῖες περιλήψεις καὶ μὲ ὑλικὸ (θεμάτων-ἐρωτήσεων) γιὰ βαθύτερη διερεύνηση τοῦ περιεχομένου τῶν κειμένων.

ΟΙ ΣΚΕΠΤΙΚΟΙ
Ἐπιμέλεια: Γ. Ἀβραμίδης
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΘΥΡΑΘΕΝ

Στὸν τόμο αὐτὸν ὑπάρχουν τὰ ἀρχαῖα κείμενα-πηγὲς τῆς Σκεπτικῆς κατεύθυνσης, μία ἐκτενὴς Εἰσαγωγὴ στὸν κλασσικὸ Σκεπτικισμό, ἑρμηνευτικὰ σχόλια, πραγματολογικὲς σημειώσεις καὶ γλωσσάρια φιλοσοφικῶν ὅρων καὶ ὀνομάτων.
Ἐπίσης, παρὰ τὴν μεγάλη ὁμοιότητα μεταξὺ τῶν δύο Σκεπτικῶν σχολῶν ποὺ παρουσιάζονται στὸ βιβλίο, γίνεται σαφὴς διάκριση ἀνάμεσα στοὺς Ἀκαδημεικούς, ποὺ εἶχαν ὡς κύρια πηγὴ ἔμπνευσης τὸν Σωκράτη καὶ στοὺς Πυρρωνιστές, ποὺ ἐμφανίστηκαν τὸν 1ο αἰ. π.Χ., ἔχοντας ἕναν σαφῆ ἠθικὸ στόχο: τὴν ἐλευθερία ἀπὸ κάθε ψυχικὴ ταραχή.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΟΠΕΡΑ
Marianne McDonald
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ

Τὸ ἔργο αὐτὸ ἀποκαλύπτει τοὺς πολλοὺς καὶ ποικίλους τρόπους ποὺ ἡ εὐρωπαϊκὴ ὄπερα ἔχει διασκευάσει κατὰ τὰ τελευταῖα τριακόσια χρόνια, ἀπὸ τὸν Μοντεβέρντι ὡς τὸν Θεοδωράκη, τὸ ἀρχαῖο ἑλληνικὸ καὶ λατινικὸ ἔπος καὶ τὴν τραγῳδία γιὰ διάφορους σκοπούς.

Εἶναι ἕνα ἔργο ἐνόρασης καὶ ἐκπληκτικῆς εὐρυμάθειας, μία θαυμαστὴ παραδειγματικὴ μελέτη τῶν μορφῶν πολιτιστικῆς μετάδοσης τῶν διαφορετικῶν ἐκδοχῶν τοῦ ἡρωισμοῦ, τῶν σύνθετων σχέσεων μεταξὺ λόγων καὶ μουσικῆς.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ
Marie-Claire Amouretti & Francoise Ruze
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

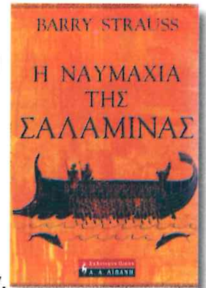
Οἱ συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου αὐτοῦ διερευνοῦν τὴν ἀμφίδρομη σχέση μεταξὺ τῶν πολέμων στὴν Ἑλλάδα τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς καὶ τῶν κοινωνικῶν ὁμάδων ποὺ ἐμπλέκονται σὲ αὐτούς: πόλεων, συμμαχιῶν, βασιλείων, πολιτῶν καὶ ξένων, πλουσίων καὶ φτωχῶν, ἐλευθέρων καὶ δούλων. Στὸ πλαίσιο αὐτὸ μελετῶνται ζητήματα σχετικὰ μὲ τὴν στρατολόγηση, τὴν δομὴ καὶ τὴν δράση τῶν διαφόρων στρατιωτικῶν σωμάτων, τὸν ρόλο τῶν μισθοφόρων, τὶς σχέσεις πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς ἐξουσίας, τὶς συνέπειες στὸν ἄμαχο πληθυσμὸ κ.ἄ.π.

ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΔΥΝΑΜΙΚΗ ΑΡΙΘΜΗΣΗ
Γρηγόρης Ζῶρζος
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΩΔΩΝΗ

Στὸ βιβλίο αὐτὸ ἀναλύεται ἡ ἀρχαιοελληνικὴ λογοδυναμικὴ ἀρίθμηση, ἔτσι ὅπως αὐτὴ δημιουργήθηκε ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι οὐσιαστικὰ ἔδωσαν τὰ ἀριθμητικὰ λογοδυναμικὰ συστήματα στὸ ἀνθρώπινο γένος. Ἐπίσης μεταξὺ ἄλλων παρουσιάζονται: τὸ παιχνίδι (ἄθυρμα) τῶν ἀριθμῶν, τὰ διάφορα ὑπολογιστικὰ συστήματα καὶ ἡ συσχέτιση γράμματος-ἀριθμοῦ-δόνησης, καθὼς καὶ ἡ ἄμεση σύνδεσή τους μὲ τὴν κοσμικὴ συνείδηση καὶ ἐξέλιξη.

Η ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ
Barry Strauss
ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Α. ΛΙΒΑΝΗ

Στὴν εὐανάγνωστη αὐτὴν ἀφήγηση βλέπουμε πὼς ἡ ἐποποιία τῆς Σαλαμῖνας προσφέρει μία δραματικὴ γνώση τῶν πολεμικῶν τεχνῶν, τῆς εὐφυίας, τῆς στρατηγικῆς, τῶν τεχνασμάτων καὶ τῶν ἀντι-τεχνασμάτων. Ἡ ριζικὰ νέα ἑρμηνεία τοῦ συγγραφέα τοῦ βιβλίου αὐτοῦ ξεδιπλώνεται μέσα ἀπὸ τὶς ἀτομικὲς ἱστορίες δώδεκα ἐκπληκτικῶν χαρακτήρων: ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Ξέρξη καὶ τὴν βασίλισσα Ἀρτεμισία -μία ἀπὸ τὶς ἐλάχιστες γυναῖκες καπετάνισσες τῆς Ἱστορίας- μέχρι τὸν Ἀθηναῖο ναύαρχο Θεμιστοκλῆ καὶ τὸν Ἑρμότιμο, τὸν εὐνοῦχο.

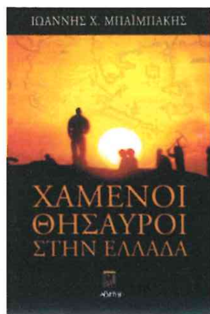
Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ
Παν. Μαρίνης
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΑ ΘΕΣΙΣ

Στὸ μνημειῶδες αὐτὸ ἔργο, ποὺ δὲν πρέπει νὰ λείπῃ ἀπὸ τὴν βιβλιοθήκη κανενὸς γνήσιου Ἕλληνα, παρουσιάζεται ὡλοκληρωμένη ἡ φιλοσοφική, κοινωνικὴ καὶ θεολογικὴ ἄποψη τῆς Ἑλληνικῆς θρησκείας, ὅπως αὐτὴ ὑπάρχει καὶ φτάνει μέχρι τὶς μέρες μας ὡς ζωντανὴ παράδοση. Εἶναι ἕνα σημαντικὸ πόνημα,

ποὺ ὁδηγεῖ τὸν ἀναγνώστη στὴν κατανόηση τόσο τῆς οὐσίας τῶν θρησκειῶν, ὅσο καὶ τῆς ἑλληνικῆς πνευματικότητας καὶ τῶν ἀξιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ.

ΧΑΜΕΝΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
Ἰωάννης Χ. Μπαϊμπάκης
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΡΧΕΤΥΠΟ

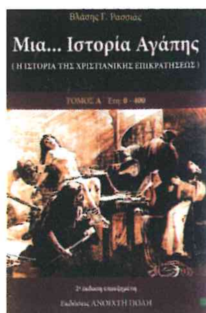
Ἡ μοναδικὴ αὐτὴ ἔρευνα γιὰ τὴν θησαυροθηρία στὴν Ἑλλάδα περιλαμβάνει μεταξὺ ἄλλων: περισσότερες ἀπὸ 130 ἱστορίες γιὰ χαμένους θησαυρούς, πρακτικὲς καὶ μεθόδους τῶν θησαυροθήρων, σημάδια, χάρτες καὶ προσανατολισμούς, μία συγκλονιστικὴ προσέγγιση γιὰ τὴν ἀρχαιοκαπηλία, θρύλους, παραδόσεις καὶ λαϊκὲς δεισιδαιμονίες, ὁλόκληρη τὴν σχετικὴ νομοθεσία καὶ τὸν νέο ἀρχαιολογικὸ νόμο καθὼς καὶ χρήσιμες διευθύνσεις καὶ ἐπεξηγήσεις ὅρων.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ
Ἐλευθερία Ἀναγνωστάκη-Τζαβάρα
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΡΑΛΟΣ

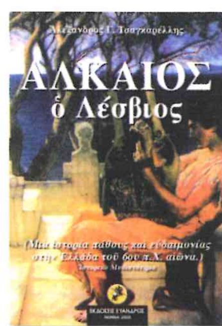
Χρησιμοποιώντας μὲ ἰδιαίτερη εὐελιξία ἕναν ὄμορφο, ποιητικὰ δοσμένο πεζὸ λόγο ἡ συγγραφέας τοῦ βιβλίου αὐτοῦ προσεγγίζει τὰ διάφορα διαχρονικὰ πρόσωπα τῆς Θεᾶς Ἀφροδίτης (Χρυσῆ, Ποτνία Δαίμων, Κυπρογένεια κ.τ.λ.), μέσα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀναβλύζει ἡ θηλυκὴ πλευρὰ τοῦ σύμπαντος κόσμου, πλάθοντας ἕνα πραγματικὰ καλογραμμένο κοσμογονικὸ λογοτέχνημα, ποὺ ὑμνεῖ τὸν ἔρωτα, τὴν γονιμότητα, τὴν γυναῖκα, τὴν ζωὴ τὴν ἴδια.
Πρόκειται γιὰ ἕνα θαυμάσιο ἔργο, ποὺ ἐγγυᾶται τὴν τέρψη κάθε ἀναγνώστη.

ΜΙΑ... ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΓΑΠΗΣ (Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΕΩΣ)
Βλάσης Γ. Ρασσιᾶς
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΟΙΧΤΗ ΠΟΛΗ

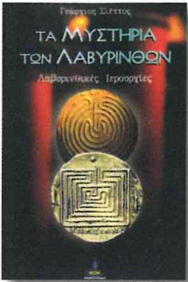
Ὁ συγγραφέας τοῦ ἄκρως ἀποκαλυπτικοῦ αὐτοῦ βιβλίου, παρουσιάζοντας τὴν ἀληθινή, ἀνεξίθρησκη καὶ μὴ ἰδεολογικοποιημένη Ἱστορία, θέτει στὴν διάθεση τοῦ ἀνοιχτόμυαλου ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ σοβαρὲς καὶ πλήρως ἐμπεριστατωμένες πληροφορίες σχετικὰ μὲ τὸ πῶς ἐπεκράτησε στὴν ἀνθρωπότητα ὁ Χριστιανισμός.
Στὸν πρῶτο αὐτὸν τόμο, ἀπὸ τοὺς τέσσερις ποὺ ἀναμένεται νὰ κυκλοφορήσουν συνολικά, γνωστοποιοῦνται συγκλονιστικὰ στοιχεῖα τῆς σκοτεινῆς πλευρᾶς τῆς χριστιανικῆς ἱστορίας, καλύπτοντας τὰ τρομερὰ γεγονότα σὲ βάρος τῶν μὴ χριστιανῶν ποὺ συνέβησαν μέχρι τὸ 400 μ.Χ.

ΑΛΚΑΙΟΣ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ
Ἀλέξανδρος Γ. Τσαγκαρέλλης
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΥΑΝΔΡΟΣ

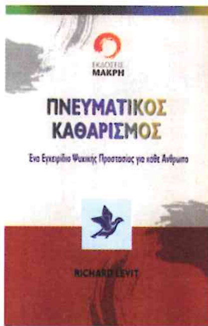
Μένοντας ὅσο ἦταν δυνατὸν πιὸ κοντὰ στὴν ἀναγνωρισμένη ἱστορικὴ ἀλήθεια, σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ στὰ ἀληθινὰ ἱστορικὰ πρόσωπα ποὺ πρωταγωνιστοῦν στὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ ἱστορικὸ μυθιστόρημα, ὁ συγγραφέας του μᾶς μεταφέρει μία ἔντονη ἱστορία πάθους ποὺ διαδραματίζεται στὴν Ἑλλάδα τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνα, καί, παράλληλα, μᾶς παρέχει χρήσιμες αὐθεντικὲς πληροφορίες γιὰ τὴν Μυθολογία, τὴν Γεωγραφία καὶ τὶς καθημερινὲς συνήθειες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΛΑΒΥΡΙΝΘΩΝ
Γεώργιος Σιέττος
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΥΡΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

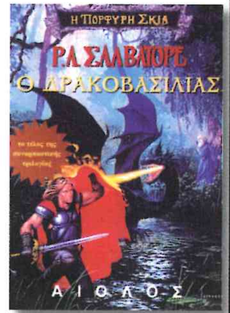
Μελετώντας σὲ βάθος τὶς πηγὲς καὶ τὶς παραδόσεις ποὺ ἀναφέρονται στὶς τελετουργίες ποὺ γίνονταν στὶς ἀρχαῖες μυήσεις, ὁ συγγραφέας τοῦ βιβλίου αὐτοῦ διεισδύει στὰ ἄδυτα τῶν λαβυρίνθων καὶ ἀποκαλύπτει ἀνάγλυφα τὴν λαβυρινθιακὴ ἱερουργία, οἱ προεκτάσεις τῆς ὁποίας ἁπλώθηκαν στὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης καὶ μπόλιασαν τὴν τέχνη, τὴν λογοτεχνία, τὴν λαογραφία ἀλλὰ καὶ τὴν θρησκεία, μηδὲ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐξαιρουμένου.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ
Ricard Levit
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΑΚΡΗ

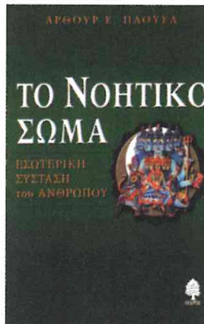
Πρόκειται γιὰ ἕνα βιβλίο-ἐγχειρίδιο, ποὺ ἐπιχειρεῖ νὰ ἀνοίξη νέους ὁρίζοντες προσφέροντας στὸν μὴ ἀποκρυφιστὴ ἀναγνώστη ἁπλὲς καὶ ἀποτελεσματικὲς λύσεις στὰ πιὸ συνήθη πνευματικὰ προβλήματα ποὺ μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπίζη ὁποιοσδήποτε μὲ ἄλλους συνανθρώπους του, μὲ τόπους καὶ πράγματα. Ἡ προσεκτική, σύμφωνα μὲ τὶς προτεινόμενες ὁδηγίες, μελέτη τοῦ βιβλίου αὐτοῦ μπορεῖ νὰ συμβάλη στὴν πνευματικὴ ὡρίμανση τοῦ ἀναγνώστη καὶ νὰ τὸν βοηθήση νὰ ἀναπτύξη τὴν αὐτοπεποίθησή του.

Η ΠΟΡΦΥΡΗ ΣΚΙΑ: Ο ΔΡΑΚΟΒΑΣΙΛΙΑΣ
Ρ.Α. Σαλβατόρε
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΙΟΛΟΣ

Μὲ αὐτὸν τὸν τόμο ὁλοκληρώνεται ἡ συναρπαστικὴ τριλογία τῆς μυθιστορηματικῆς σειρᾶς ἡρωικῆς φαντασίας *«Η Πορφυρὴ Σκιά»*, ποὺ μεταφέρει τὸν ἀναγνώστη σὲ ἕναν κόσμο ὅπου ἡ μαγεία ἀποτελεῖ τὴν ἀνάσα τῆς ζωῆς μὰ καὶ τοῦ θανάτου, κι ὅπου τὸ σπαθὶ εἶναι ὁ μοναδικὸς κριτὴς τῶν πάντων. Ἡ προαιώνια μάχη τοῦ καλοῦ ἐναντίον τοῦ κακοῦ κορυφώνεται καὶ οἱ γλαφυρὲς περιγραφὲς μαχῶν καὶ συμβάντων διατηροῦν ἀμείωτο τὸ ἀναγνωστικὸ ἐνδιαφέρον.

ΤΟ ΝΟΗΤΙΚΟ ΣΩΜΑ
Ἄρθουρ Ε. Πάουελ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

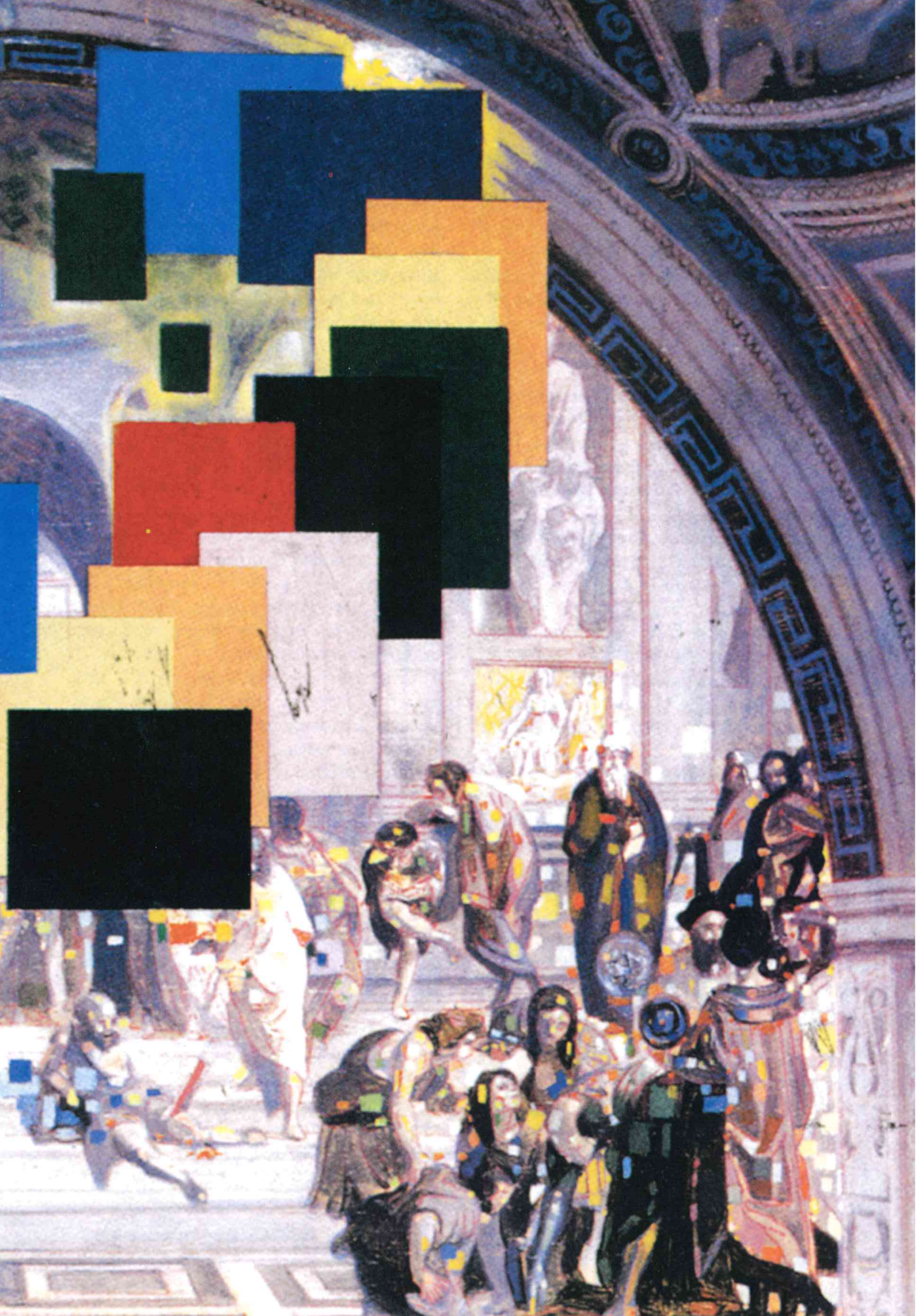

Στὸν τόμο αὐτόν, τὸν τρίτο τῆς σχετικῆς τετραλογίας, ἐξετάζεται τὸ νοητικὸ σῶμα καὶ ὁ σημαντικὸς ρόλος του στὴν ζωὴ καὶ ἐξέλιξη τοῦ ἀνθρώπου, βοηθώντας τὸν ἀναγνώστη στὴν κατανόηση τῆς πνευματικῆς ὑπόστασής του καὶ τοῦ συναρπαστικοῦ πεπρωμένου του. Ἐπίσης ὑπάρχουν πληροφορίες γιὰ τὴν μεταβίβαση τῆς σκέψης καὶ τὶς δυνατότητές της, γιὰ τὶς σκεπτομορφές, τὰ ἀκασικὰ ἀρχεῖα, τὴν προσωπικότητα καὶ τὸ Ἐγώ, τὴν αὐτοσυγκέντρωση, τὸν διαλογισμὸ καθὼς καὶ γιὰ πολλὰ ἄλλα ἐνδιαφέροντα θέματα.

Ἀνεμογιάννης Σινανίδης

ΟΙ ΚΟΙΝΕΣ ΡΙΖΕΣ ΟΡΦΙΣΜΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΛΑΤΩΝΙΣΜΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὁ Ἰωάννης Θεοδωρακόπουλος προσφυέστατα εἶχε πεῖ ὅτι μετὰ τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Ἀριστοτέλη ἡ περαιτέρω φιλοσοφία δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ μία συζήτηση πάνω σὲ ὅσα οἱ δύο αὐτοὶ φιλόσοφοι ἔγραψαν.

Ἂν ἡ ἄποψη αὐτὴ γίνη ἀποδεκτή, τὸ εἶδος καὶ ἡ ποιότητα αὐτῆς τῆς συζήτησης μὲ τὴν παραπάνω δήλωση δὲν ἀποκαλύπτονται. Ὑπάρχει συγκεκριμένη διαφορὰ στὴν ἀποτίμηση τῆς ἐπιτυχίας ἢ ὄχι, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὸ εἶδος τῆς προσέγγισης στὶς δύο αὐτὲς κορυφαῖες ἐκφάνσεις τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνθρωπότητας. Θέμα ἀκριβῶς τρόπου ἐπιτυχημένης ἢ ὄχι προσέγγισης δύο ἰδιοτύπων φιλοσοφιῶν.

Στὸ σημεῖο αὐτό, κάτω ἀπὸ τὴν ὀπτικὴ τῆς σύγχρονης ἔρευνας καὶ ἡ γενικὴ ἀποδοχὴ ὅτι στὸν Ἀριστοτέλη ἰσχύει πὼς ἡ ἀριστοτελικὴ φιλοσοφία εἶναι σύστημα, ἐνῷ γιὰ τὸν Πλάτωνα εἶδαν τὸ φῶς ἀντιρρήσεις, σποραδικὲς μὲν ἀλλὰ ποὺ ἐν τούτοις ἀποτολμήθηκαν, ὅτι τάχα ἡ πλατωνικὴ φιλοσοφία δὲν ἀποτελεῖ ἢ ὅτι δὲν συγκροτεῖ φιλοσοφικὸ σύστημα. Ἐγείρονται ὅμως ἐνδιαφέρουσες διαπιστώσεις.

Καὶ πρῶτα-πρῶτα γιατί αὐτὴ ἡ εὐκολία ὡς πρὸς τὸν Ἀριστοτέλη, ὅτι δηλαδή, χωρὶς τὴν παραμικρὴ συζήτηση, ἡ φιλοσοφία του εἶναι φιλοσοφικὸ σύστημα, ἐνῷ τοῦτο γενικῶς δὲν ἀναγνωρίζεται γιὰ τὸν Πλάτωνα, τοὐλάχιστον τόσο εὔκολα. Πολλοὶ οἱ τρέχοντες πανεπιστημιακῶς προσδιορισμοὶ τοῦ τί συνθῆκες πρέπει νὰ πληροῦνται, ὥστε μία φιλοσοφικὴ ἔκφραση νὰ μπορῆ νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς φιλοσοφικὸ σύστημα. Συνήθως ἐπικρατεῖ ἡ περιεκτικὴ ἄποψη, ὅτι ἕνα φιλοσοφικὸ σύστημα πρέπει νὰ ἔχη λόγο πάνω σὲ συγκεκριμένους τομεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀνήκουν ἢ καταχωρίζονται στὴν φιλοσοφία. Οἱ τομεῖς αὐτοὶ εἶναι ἐνδιαφέροντες, ὅπως θὰ φανῆ πιὸ κάτω. Ἀνεξαρτήτως ὅμως τοῦ ἐνδιαφέροντος ποὺ οἱ τομεῖς αὐτοὶ παρουσιάζουν, ἡ δυσκολία ἔγκειται στὸν ἐντοπισμὸ τῶν τομέων αὐτῶν μέσα σὲ μία συγκεκριμένη φιλοσοφικὴ διαδήλωση. Καὶ δὲν εἶναι τὸ πρόβλημα μόνο στὸ νὰ καταστῆ δυνατὸν νὰ ἐντοπισθοῦν αὐτοὶ οἱ τομεῖς. Θὰ πρέπει αὐτοὶ οἱ τομεῖς νὰ ἐκπροσωποῦνται ἐπαρκῶς, ὥστε τὰ ἀναφερόμενα μέσα στὸ ὑπὸ ἐξέταση φιλοσοφικὸ σύνολο νὰ ἐμφανίζουν συγκροτημένη πρόταση ἐπὶ τοῦ θέματος. Τόσο ἡ δομὴ ὅσο καὶ ἡ ἐπάρκεια τῆς φιλοσοφικῆς πρότασης πάνω στὸν ἀναζητούμενο τομέα εἶναι τὰ γενικὰ κριτήρια ποὺ ὁ κρινόμενος φιλόσοφος πρέπει νὰ ἔχη σ' ὅλους τοὺς τομεῖς ποὺ συγκροτοῦν φιλοσοφικὸ σύστημα. Οἱ τομεῖς αὐτοὶ εἶναι α´ *Κοσμολογία* (μέσα στὴν ὁποία ἐντάσσονται καὶ οἱ θεολογικὲς ἀπόψεις τοῦ φιλοσόφου), β´ *Γνωσιολογία*, γ´ *Γενικὴ Ὀντολογία* (ὅπου καὶ ἐδῶ -στοὺς σύγχρονους φιλοσόφους- ἐντάσσονται οἱ θεολογικὲς ἀπόψεις), δ´ *Εἰδικὴ Ὀντολογία*, ε´ *Λογική*, στ´ *Αἰσθητική*.

Ἄλλοτε ἡ ψυχολογία κοσμοῦσε ἕνα πλῆρες φιλοσοφικὸ σύστημα. Τώρα ὅμως ἡ ψυχολογία δὲν ἀποτελεῖ πλέον τομέα ἑνὸς φιλοσοφικοῦ συστήματος.

Κάτω ἀπὸ τὶς ἐπισημάνσεις τῆς πιὸ πάνω γενικῆς δομῆς ποὺ κατ' οἰκονομίαν πρέπει νὰ ἔχη ἕνα φιλοσοφικὸ σύστημα, φαίνεται ὅτι γενικῶς θεωρήθηκε πὼς ἡ φιλοσοφία τοῦ Ἀριστοτέλη πληροῖ τὶς προϋποθέσεις γιὰ νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς τέτοιο. Ἐνῷ ἡ δυσκολία ἑρμηνευτικῆς κατ' ἀρχὰς προσέγγισης τῆς φιλοσοφίας τοῦ Πλάτωνα τὴν ἀπεστέρησε γενικῶς, κατὰ τὶς σύμφωνες ἐπ' αὐτοῦ ἐκτιμήσεις διαφόρων ἐρευνητῶν, ἀπὸ τοῦ νὰ θεωρηθῆ ὅτι εἶναι φιλοσοφικὸ σύστημα.

Ἆραγε εἶναι πράγματι ἀληθὲς ὅτι ἡ φιλοσοφία τοῦ Πλάτωνα δὲν παρέχει ἐπαρκεῖς ἀποδείξεις, ὅτι ἐπεκτείνεται -καὶ δὴ ὑπερβαλλόντως- σὲ ΟΛΟΥΣ τοὺς τομεῖς, ποὺ τὴν ΥΠΕΡΥΨΩΝΟΥΝ μάλιστα ὡς ΤΟ ΥΠΑΤΟ φιλοσοφικὸ σύστημα;

Μήπως θὰ ἔπρεπε ἆραγε νὰ δοῦμε καὶ τὴν περίπτωση ἐκείνη μιᾶς σίγουρης καὶ κραυγαλέας ἀδυναμίας ὅλων αὐτῶν τῶν «ἐπικριτῶν» τοῦ Πλάτωνα, ὅτι δηλαδὴ ὅλοι

αὐτοί, ἔστω καλοπροαίρετα, εἶναι οἱ πράγματι ἀνεπαρκεῖς γιὰ τὴν ὅποια συνειδησιακὴ ἐμβάθυνση στὰ πλατωνικὰ θεοβάδιστα φιλοσοφικὰ ὕψη; Ὁ Πλάτων ἐναργέστατα ἀποφάνθηκε πάνω σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς, τοῦτο δὲ ἀναβιβάζει τὴν φιλοσοφία του στὸ ὕψιστης περιωπῆς φιλοσοφικὸ σύστημα.

Οἱ ἐκ πλαγίων ἢ ἀκόμη καὶ οἱ ἀθέλητα τιμητὲς τῆς καθ' οἱονδήποτε τρόπο καὶ γιὰ πλείστους ὅσους λόγους ἄκρως ἐνοχλητικῆς φιλοσοφίας τοῦ Πλάτωνα, ἐφ' ὅσον μόνον ὡς «ἐρευνητὲς» νομιμοποιοῦνται -γιὰ τοὺς ὁμοίους τους καὶ ἀπὸ τοὺς ὁμοίους τους-, ἀποτολμοῦντες νὰ «κατηγορήσουν» τὸν Πλάτωνα διὰ τῆς παρέχουσας τὴν μοναδικότητα μιᾶς δῆθεν ἀσφάλειας κατηγορίας, ὅτι ἡ φιλοσοφία του δὲν εἶναι φιλοσοφικὸ σύστημα, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναθεωρήσουν τὶς ἀπόψεις τους. Διότι ὁ Διάδοχος Πρόκλος εἶναι ἡ ἐναπομείνασα ἑρμηνευτικὴ ὁδὸς προσέγγισης στὴν ὅλη φιλοσοφία τοῦ Πλάτωνα διὰ τοῦ ἔργου *«Σχόλια εἰς τὸν Τίμαιο [του] Πλάτωνος»* (Σχ. Τίμ. Πλ.).

Τὸ ἔργο τοῦτο δὲν ἔχει μεταγραφῆ ἀκόμη. Ἀπόπειρες ἔγιναν γιὰ κάποια οἰκτρῶς ἀποτυχοῦσα γαλλικὴ περιληπτικὴ(!) ἀπόδοση τοῦ κειμένου.

Ἐν τούτοις, ἀπὸ τὴν καθ' ἡμᾶς πλευρά, πῶς νὰ δικαιολογηθῆ ἆραγε ἡ ἀδυναμία Ἑλλήνων, ὑποτίθεται πλατωνιστῶν, οἱ ὁποῖοι ἀρκέσθηκαν σὲ ἐπὶ μέρους προσεγγίσεις στὸ τεραστίας ἔκτασης πλατωνικὸ φολοσοφικὸ ἐπιστητό, χωρὶς νὰ ἐγκύψουν στὴν ἀναζήτηση τῆς μοναδικῆς ἑρμηνευτικῆς κλειδός, τὴν ὁποία τόσο λεπτομερῶς ὁ Διάδοχος Πρόκλος ἀποκαλύπτει στὸ μοναδικὸ ἑρμηνευτικὸ ἔργο του *«Σχόλια εἰς τὸν Τίμαιο [του] Πλάτωνος»*;

Ἕνας ἐρευνητὴς ἐπιδιώκει νὰ ἐντοπίσῃ ποιό βοήθημα θὰ καταστῆ ἐργαλεῖο γιὰ τὴν πρόοδο καὶ εὐκταία εὐώδοση τῆς ἔρευνάς του. Ὄχι ἀντίθετα, νὰ ἀγνοῆ τὸ κορυφαῖο διαθέσιμο ἐργαλεῖο. Ἀνατρέχοντες μέσα στὰ χρόνια τὰ περασμένα, τότε ποὺ οἱ ἐκδόσεις Teubner τῆς Λειψίας λειτουργοῦσαν, τὸ μοναδικὸ αὐτὸ πιὸ πάνω ἔργο τοῦ Πρόκλου κυκλοφοροῦσε. Γιατί τὸ ἀγνόησαν; Σήμερα ὅμως, ποὺ οἱ πολύτιμες γιὰ τοὺς ἐρευνητὲς ἔγκυρες ἐκδόσεις Teubner συρρικνώθηκαν, τὸ ἄκρως δυσεύρετον τοῦ βιβλίου τούτου - τοῦ πιὸ πάνω μέγιστου καὶ ἄκρως πολύτιμου ἔργου τοῦ Πρόκλου- μπορεῖ (ὡς ἔλλειψη) νὰ προβληθῆ περίπου ὡς νόμιμη δικαιολογία γιὰ τὴ μὴ ἀνάγνωσή του.

Μέσα στὶς κατ' οἰκονομίαν περιληπτικὲς καὶ κατ' ἐπιλογὴ τοὐλάχιστον συμπυκνωμένες αὐτὲς σκέψεις προβάλλει πραγματικὰ τὸ ἐρώτημα: χωρὶς τὸ πιὸ πάνω κείμενο-κλειδὶ τοῦ Πρόκλου, ἆραγε εἶναι ἐφικτὴ μία κατ' ἀρχὴν ἐπισήμανση ὕπαρξης κάποιου καθοδηγητικοῦ ἑρμηνευτικοῦ κειμένου μέσα στὸ πλατωνικὸ ἐπιστητό; Ὀρθὸ καὶ ἀναμενόμενο τὸ ἐρώτημα. Πρέπει νὰ ἀναζητηθῆ μέσα στὰ κείμενα τοῦ Πλάτωνα κάποια καθοδηγητικὴ ἀναφορὰ ἐκ μέρους του. Αὐτὴ εἶναι μία πρώτη ἐπιδίωξη. Πρέπει ὅμως νὰ γνωρίζουμε τί ἐπιδιώκουμε νὰ βροῦμε. Αὐτὸ θὰ τὸ καθορίσουν συγκεκριμένες παράμετροι πλεύσης μέσα στὰ ἀπροσπέλαστα βένθεα τοῦ Πλατωνικοῦ στοχασμοῦ.

Προφανῶς, θὰ πρέπει νὰ ἀναζητηθῆ μέσα στὸ ἔργο τοῦ Πλάτωνα ἕνας κοινὸς ἑρμηνευτικὸς παράγοντας. Μιὰ ἔνδειξη παρέχεται ἀπὸ τὶς συνδυασμένες Ὀρφικὲς -ὡς ἀρχαιότερες- καὶ Πυθαγόρειες -ὡς νεώτερες χρονολογικῶς- παραδόσεις, οἱ ὁποῖες κατὰ Πρόκλο δομοῦν τὴν φιλοσοφία τοῦ Πλάτωνα.

Ἔντονα προβάλλεται -μέσα ἀπὸ τὶς ποικίλες ἄκρως πολύτιμες ἑρμηνευτικὲς ἀπὸ τὸν Πρόκλο ἐμβαθύνσεις στὴν πλατωνικὴ φιλοσοφία- τὸ κοσμολογικὸ ἐπίπεδο, τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ, ὡς φαίνεται, τὴν βάση τόσο τῶν συνεζευγμένων παραδόσεων τοῦ Ὀρφισμοῦ καὶ τοῦ Πυθαγορισμοῦ, ὅσον καὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ Πλατωνισμοῦ. Ὁ Πρόκλος μάλιστα στὸ πιὸ πάνω ἔργο του προχωρεῖ ἀκόμη περισσότερο καὶ προβαίνει σὲ μία σύγκριση τῶν θεμελιωδῶν φιλοσοφικῶν κοσμολογικῶν θέσεων τῶν τριῶν ὡς ἄνω παραδόσεων, ἤτοι τῆς Ὀρφικῆς, τῆς Πυθα-

γόρειας καὶ τῆς Πλατωνικῆς.

Στηρίζεται ἔτσι ἐπὶ τῆς τριπλῆς αὐτῆς σύγκρισης καὶ ἀποδεικνύει στὴν συνέχεια ὁ Διάδοχος Πρόκλος ὅτι πράγματι ἡ φιλοσοφία τοῦ Πλάτωνα εἶναι δομημένη σύμφωνα μὲ τὶς φιλοσοφικὲς κοσμολογικὲς βάσεις τοῦ Ὀρφισμοῦ καὶ τοῦ Πλατωνισμοῦ, ἀλλὰ ἀποφαίνεται κυρίως ὅτι ὁ Πλατωνισμὸς ἀποτελεῖ τὴν συνέχεια τοῦ Ὀρφισμοῦ καὶ τοῦ Πυθαγορισμοῦ.

Ἡ διαπίστωση αὐτὴ τοῦ Πρόκλου ἔχει ἄγνωστες -καὶ γιὰ τοὺς ὑποτιθέμενους εἰδικοὺς ἐρευνητὲς- προεκτάσεις. Ἡ ταύτιση Ὀρφισμοῦ, Πυθαγορισμοῦ καὶ Πλατωνισμοῦ ἐπισημοποιούμενη -δηλ. εἰς τὸ διηνεκὲς πορευόμενη- περικλείει πλῆθος μηνυμάτων. Μερικὰ ἀπὸ αὐτά, κατὰ τάξη σπουδαιότητας, εἶναι ὅτι οἱ φιλοσοφικὲς-κοσμολογικὲς βάσεις τοῦ Ὀρφισμοῦ γίνονται πλήρως καὶ ἀνεπιφυλάκτως ἀποδεκτὲς τόσο ἀπὸ τὸν Πυθαγόρα ὅσο καὶ ἀπὸ τὸν Πλάτωνα. Ὁ Ὀρφεὺς διακηρύττει ὅτι δύο κοσμογονικὲς οὐσίες συγκροτοῦν τὰ πάντα. Λέγει ὁ Ὀρφεὺς ὅτι καὶ οἱ δύο αὐτὲς οὐσίες ἀποτελοῦν τὸ μεικτῆς φύσεως ἀνεκδήλωτο προδημιουργικὸ ἀπείρου μεγέθους περιέχον, μέσα στὸ ὁποῖο ἄπειροι κόσμοι, ὡς δικό του περιεχόμενο πολυποίκιλο καὶ διαρκῶς ἐμφανιζόμενο καὶ ἀενάως ἐξελισσόμενο, ἐμφανίζονται διαρκῶς. Ὡς νέοι ἀπείρου ἀριθμοῦ κόσμοι.

Αὐτὸ τὸ ἀνεκδήλωτο μεικτὸ ἐκ τῶν δύο κοσμογονικῶν οὐσιῶν ἀποτελούμενο εἶναι τὸ ὀνομαζόμενο ἀπὸ τὸν Ὀρφέα «ἄρρητος ἀρχή». Ἄρρητη ἀρχή, διότι οὐδείς, οὔτε κἂν ὁ μέγιστος ἀπὸ τοὺς θεοὺς δύναται νὰ ἀποφανθῇ γιὰ τὴν φύση αὐτῆς τῆς ἄρρητης ἀρχῆς.

Οἱ δύο αὐτὲς Ὀρφικὲς καὶ κοσμογονικὲς οὐσίες προβάλλουν ἀνεπιφύλακτα τὸν ἔντονο «ὑλικὸ» χαρακτῆρα τους, καθὼς ἡ πρώτη ἐκδηλωθεῖσα οὐσία ὀνομάζεται ἀπὸ τὸν Ὀρφέα «Γῆ», ἡ δὲ ἄλλη Ὀρφικὴ κοσμογονικὴ οὐσία, ἐκδηλωθεῖσα μαζὶ μὲ τὴν πρώτη, ὀνομάζεται ἀπὸ τὸν Ὀρφέα «Ὕδωρ». Ἔντονη ἡ ὑλικὴ φύση τῶν ὡς ἄνω οὐσιῶν.

Ποιός ὁ λόγος νὰ ἀναφερθοῦμε σ' αὐτὴν τὴν λεπτομέρεια; Ὁ λόγος εἶναι ἐκ τῶν κορυφαίων καὶ πιὸ σοβαρῶν λόγων. Τοῦ ὁποίου οἱ ἄκρως σημαντικὲς ἐπιπτώσεις καθιστοῦν τὴν ΑΡΧΑΙΑ Ἑλλάδα πρωτοπόρο διὰ τοῦ μοναδικοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ της. Ἂς δοῦμε ἀπὸ μία πληρέστερη ὀπτικὴ γωνία τὶς ἄκρως αὐτὲς σημαντικὲς ἐπιπτώσεις.

Ἡ ἀποδοχὴ αὐτῶν τῶν ἐπιπτώσεων δὲν περιορίζεται μόνο στὸν Ὀρφισμό. Διολισθαίνουν οἱ ἐπιπτώσεις αὐτὲς καὶ κοσμοῦν τόσο τὸν Πυθαγορισμὸ ὅσο καὶ τὸν Πλατωνισμό, λόγῳ τῆς κοινῆς ἀποδοχῆς τους ἀπὸ τὶς δύο αὐτὲς μεταγενέστερες τοῦ κατὰ ἀρχαιότητα πρώτου κατὰ χρονολογικὴ ὅσο καὶ θεία τάξη Ὀρφισμοῦ.

Τόσον ὁ Ὀρφεὺς ὅσο καὶ ὁ Πυθαγόρας καθὼς καὶ ὁ Πλάτων ΔΕΝ ἀποδέχονται πνευματικὸ προσωπικὸ δημιουργικὸ αἴτιο, διότι ἡ κοινὴ ἐκ μέρους τῶν τριῶν αὐτῶν μεγίστων φιλοσοφικῶν συστημάτων ἀποδοχὴ εἶναι ὅτι ἡ πιὸ πάνω, ὡς ἀναφέρθηκε, «ἄρρητη ἀρχὴ» ἀποτελεῖται ἀπὸ τὶς δύο κατὰ τὸν Ὀρφέα ΑΠΡΟΣΩΠΕΣ ἀνεκδήλωτες Ὀρφικὲς ὑλικὲς κοσμογονικὲς οὐσίες. Περισσότερο ἀπὸ τριάντα ἀρχαῖοι Ἕλληνες συγγραφεῖς ἀναγνωρίζουν τὸν Ὀρφέα ὡς τὸν μέγιστο θεολόγο. Πολλοὶ συγγραφεῖς, ὅπως ἄλλωστε καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ἀριστοτέλης, ὀνομάζουν τὸν Ὀρφέα ἁπλῶς «ὁ θεολόγος», ἀναγνωρίζοντες ἔτσι τὸ θεολογικὸ μοναδικὸ καὶ προάρχον ἱερατικὸ μεγαλεῖο του. Οἱ διαπιστώσεις αὐτὲς γενικὰ καὶ εἰδικὰ προσδιορίζουν ὅτι ἡ ἀνώτατη ἀρχαία ἑλληνικὴ διανόηση ΔΕΝ ἀναγνώρισε τὴν ὕπαρξη προσωπικοῦ πνευματικοῦ δημιουργικοῦ αἰτίου.

Παρ' ὅλο τὸ ἑλκυστικὸν τῆς ἐπέκτασης στὰ ἄκρως πράγματι καυτὰ ἀλλὰ καὶ χρησίμως ἀπαραίτητα -λόγῳ τῶν ἀπαιτητικῶν καιρῶν- συμπεράσματα, ἡ ἔρευνα αὐτὴ πρέπει νὰ περιορισθῇ μέσα στὰ πλαίσια τοῦ διαμορφωθέντος ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἑρμηνευτικοῦ θέματος, καὶ συγκεκριμένως χωρὶς τὴν ὁποιαδήποτε στὴν νέα ἑλληνικὴ γλῶσσα μεταγραφὴ τοῦ ἄκρως πολυτίμου κειμένου

τοῦ ἔργου τοῦ Πρόκλου *«Σχόλια εἰς τὸν Τίμαιον [του] Πλάτωνος»*. Ἆραγε εἶναι δυνατὸν νὰ προσδιορισθῇ μέσα στὸν Πλάτωνα κείμενο θεμελιῶδες, ἱκανὸ νὰ φωτίσῃ τὴν ὁδὸ ἑρμηνευτικῆς προσέγγισης τῆς Πλατωνικῆς φιλοσοφίας;

Πράγματι ὑπάρχει ἕνα τέτοιο θεμελιῶδες κείμενο. Τοῦτο ἀνευρίσκεται στὸν διάλογο *«Φίληβος»* τοῦ Πλάτωνα.

Βεβαίως στὰ πλαίσια ἑνὸς ἄρθρου εἶναι τόλμημα ἐπικίνδυνο ἡ πλεύση μέσα στοὺς ἀέναους κυματισμοὺς τοῦ πλατωνικοῦ ὠκεανοῦ τῆς Ὀρφικοπυθαγόρειας σοφίας τοῦ Ἀθηναίου φιλοσόφου.

Στὸν διάλογο *«Φίληβος»* ὁ Σωκράτης ἐμφανίζεται νὰ προσπαθῇ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἀκόμα καὶ σὲ ἀφηρημένες ἔννοιες μπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῇ ρυθμιστικὰ ἡ λειτουργία τῶν δύο ἀντιθέτων φύσεων οἱ ὁποῖες χαρακτηρίζουν τὶς δύο Ὀρφικοπυθαγόρειες Κοσμογονικὲς οὐσίες.

Αἴτημα τῶν καιρῶν τότε, στὴν ἐποχὴ τοῦ Σωκράτη καὶ τοῦ Πλάτωνα, ἦταν ἡ σχεδὸν ἀπαίτηση ἀπὸ τὴν φιλοσοφία νὰ ὁδηγήσῃ τὸν ἄνθρωπο στὴν εὐτυχία.

Ἡ προκύψασα Κυρηναϊκὴ φιλοσοφικὴ Σχολή, ὡς προέκταση τῶν Σωκρατικῶν ἀναζητήσεων, ἐπιβεβαιώνει ἀπὸ τὴν δική της πλευρὰ μία ἀπὸ τὶς ὁδεύσεις τῶν καταλήξεων αὐτῶν τῶν συγκεκριμένων ἀναζητήσεων. Ἐπιλέγει ὁ Πλάτων, διὰ στόματος Σωκράτη, νὰ κάνῃ κάτι τὸ ἄκρως δύσκολο, φαινομενικῶς ἀκατόρθωτο.

Προσπαθεῖ ὁ Ἀθηναῖος φιλόσοφος νὰ δείξῃ ὅτι τὸ τόσο ρευστὸ θέμα τῆς ἡδονῆς, τὸ τόσο ἄπιαστο διαρρέον καὶ διαφεῦγον, μπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐνδεικτικὸ παράδειγμα συγκεκριμένης πλευρᾶς συλλειτουργίας τῶν δύο ἄλλων -κατὰ τὸν Ὀρφέα- κοσμογονικῶν οὐσιῶν, ἐφ' ὅσον κατ' αὐτὸν ἡ μία οὐσία προσδιορίζεται διὰ τοῦ ἄκρως ὑλικοῦ ὅρου «Γῆ», ἐνῷ ἡ ἄλλη κοσμολογικὴ οὐσία προσδιορίζεται διὰ τοῦ ἐπίσης ὑλικῆς φύσεως ὅρου «Ὕδωρ».

Πράγματα φιλοσοφικά, ὑποκείμενα βέβαια τῆς ὅποιας διάρθρωσης ἐπρόκειτο νὰ πάρῃ ἡ πορεία τῆς ἄκρως ἐνδιαφέρουσας φιλοσοφικῆς συζήτησης.

Ἡ ὅλη φιλοσοφικὴ προσπάθεια τοῦ Σωκράτη στὸν διάλογο αὐτὸν εἶναι νὰ

ἐντάξη τὸ διαρρέον τῆς φύσης τῆς ἡδονῆς στὸ μορφικῶς ἀόριστο τῆς φύσης τῆς ἀδιαμόρφωτης ἀρχικὰ μεριστῆς -ἀτομικῆς, «κομματιαστῆς- οὐσίας τοῦ κοσμογονικοῦ παράγοντα «Γῆ».

Αὐτὴ ἡ προσεγγιστικὴ ὁμοιότητα μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν συγκρινομένων στὸν διάλογο «*Φίληβος*» μεγεθῶν, ἤτοι τῆς πολυποίκιλης,

ἄρα χωρὶς συγκεκριμένη συνειδησιακὴ διαμόρφωση, ἡδονῆς ἀπὸ τὴν μία πλευρὰ καὶ τῆς ἀρχικὰ ἀδιαμόρφωτης ἐπίσης μεριστῆς ἢ ἐμφανιζόμενης ὡς ἄτομα ὕλης «Γῆς», ἀποτελεῖ τὴν βάση τῆς ὅποιας περαιτέρω ἐκ μέρους τοῦ Σωκράτη διαπραγμάτευσης τοῦ θέματος.

Δύο οἱ συνομιλητὲς τοῦ Σωκράτη. Ὁ ἕνας εἶναι ὁ Φίληβος. Ἀπὸ τὸ ὄνομά του καὶ μόνο ἴσως μποροῦσε νὰ διαφανῇ ἡ συγκεκριμένη φύση τῆς νεανικῆς προσωπικότητάς του. Ὁ νεαρὸς Φίληβος εἶναι ἴσως ὁ φίλος τῆς ἥβης. Εἶναι ὁ «ἐραστὴς» τῶν δώρων ποὺ ἡ ἥβη, ἡ νεότητα, χαρίζει στὰ δύο γένη τῶν ἀνθρώπων. Ἀμέσως ὁ Φίληβος τοποθετεῖται ἀμετακίνητος. Γι' αὐτὸν κύρια ἐπιδίωξη στὴν ζωὴ εἶναι ἡ θήρα τῆς ἡδονῆς. Θέση ἀμετακίνητη, προσδιορίζουσα τὴν διάχυτη νεανικὴ ἐλπιδοφόρα ἀλλὰ καὶ τόσο ἀνήξερη ἐπιπολαιότητα τῶν πάντοτε -ἔστω καὶ ὀψίμως, ἀκαίρως ὅμως- καὶ συνεχῶς νεαζόντων. Στὸν διάλογο *«Φίληβος»* παρεμβαίνει ἕνας πιὸ συζητήσιμος, ὁ Πρώταρχος. Λὲς καὶ ἄρχει ἐπὶ τῶν πρώτων ἀρχαίων. Νουνεχὴς ὁ Πρώταρχος ἀκούει τὰ τῆς ρύθμισης, τὴν ὁποία μπορεῖ ἡ σωφροσύνη νὰ ἐπιφέρῃ πάνω στὴν «χύμα» -ὅπως θὰ λέγαμε σήμερα- ἀνεξέλεγκτη ἡδονή. Ἡ τελευταία προσομοιάζεται ἐντέχνως ἀπὸ τὸν Σωκράτη μὲ τὸ παράδειγμα ποὺ προσφέρει ἡ μεριστή, δηλ. ἡ ἀτομικὴ κοσμογονική, οὐσία, τὴν ὁποίαν ὁ θειότατος θεολόγος Ὀρφέας προσδιορίζει ὡς «Γῆ». Ὅπως ἡ «Γῆ», τὸ χῶμα, μπορεῖ μὲ τὸ «Ὕδωρ», δηλ. τὸ νερό, νὰ πάρῃ συγκεκριμένες μορφές, ἔτσι ἀνάλογα ὁ Σωκράτης προβάλλει τὸ παράδειγμα τῆς σωφροσύνης, ἡ ὁποία, ὡς τὸ «ὕδωρ», μπορεῖ νὰ θέσῃ τὰ δικά της σωστικὰ διὰ τῆς φρόνησης μορφοποιητικὰ ὅρια πάνω στὴν ἀνεξέλεγκτη, ἄμορφη δηλ., χωρὶς φρόνηση ἡδονή.

Πράγματι ὁ διάλογος ἐξελίσσεται πρὸς τὴν διαπίστωση ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἱεραρχηθοῦν οἱ ποικίλες ἡδονὲς στὴν ζωή. Ἡ ἱεράρχηση αὐτὴ θὰ ἐπέλθῃ μὲ ὁδηγὸ τὴν φρόνηση, τὴν ἐπιστήμη καὶ τὸν νοῦ (13 Ε), μεγέθη ποὺ καὶ αὐτὰ ἐμπίπτουν στὴν ἀνάγκη νὰ ὑπακούσουν στὴν ἐναρμόνιση πιθανῶν ἐσωτερικῶν τους ἀντιθέσεων. Ἔτσι ὁ διάλογος διολισθαίνει στὴν ἀναγκαία διαπίστωση, ὅτι ὁ ἑνοποιητικὸς παράγοντας γιὰ τὴν ἐπίτευξη ἐναρμόνισης τῶν μορφῶν ἐσωτερικῆς ἑτερότητας καταχωρίζεται στὴν φύση τοῦ Ὀρφικοῦ κοσμογονικοῦ παράγοντα «Ὕδωρ».

Στὸν *«Φίληβο»* ἐπανεμφανίζεται κάτω ἀπὸ νέα μορφὴ ἡ διδυμότητα τῶν δύο ἀντιθέτων φύσεων, ἡ ὁποία θεμελιωδῶς χαρακτηρίζει τὸ ζεῦγος τῶν δύο κοσμογονικῶν οὐσιῶν.

Προσεγγίζουμε ἔτσι τὴν ἐκ μέρους τοῦ Πλάτωνα πολύπλευρη, διαρκῆ καὶ ἐπανεξεταζόμενη κατὰ προκύπτουσα περίπτωση διαπραγμάτευση τῶν ποικίλων ἐπιπτώσεων, τὶς ὁποῖες οἱ δύο κοσμογονικὲς οὐσίες ἐπιφέρουν.

Μὲ ἐκπλήσσουσα ἔντεχνη ταχύτητα τὸ θέμα τῆς ποικιλομορφίας τῶν διαφόρων εἰδῶν ἡδονῆς παραλαμβάνεται ἀπὸ τὸν Σωκράτη. Ἡ εὑρηματικὴ θεματογραφία τῆς διερεύνησης τῆς ποικιλομορφίας τῶν ἡδονῶν διολισθαίνει γρήγορα σὲ μιὰ συγκεκριμένη ἀναγνώριση. Ἡ ὅλη ἑρμηνευτικὴ αὐτὴ διαπραγμάτευση ἐμφανίζεται ὡς νὰ περιεργάζεται ἀναγκαστικὰ συγκεκριμενοποιημένες περιοχὲς ὄψεων τῆς πολύπλευρης ἀντικειμενικῆς πραγματικότητας τῶν δύο Ὀρφικῶν κοσμογονικῶν οὐσιῶν. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ὁ Σωκράτης ἀποδεικνύει στὸν διάλογο *«Φίληβος»* (ὅπως καὶ σὲ ἄλλους διαλόγους) κάτι τὸ ὁποῖο καὶ στὸ ὑπόλοιπο ἔργο του τοῦ Πλάτωνα (ἀκόμη καὶ κάτω ἀπὸ τὴν ἀπουσία τοῦ Σωκράτη κατὰ τὴν διαπραγμάτευση τῶν φιλοσοφικῶν θέσεων) ὡς μία διαρκὴς πραγματικότητα εἶναι καταστηματικό.

Πρόκειται γιὰ τὴν ἐσωτερικὴ λειτουργία ὅλων τῶν ἐξεταζομένων ἐκφάνσεων τοῦ κόσμου, ἰδιότυπα ἐναρμονισμένης πρὸς τὶς λειτουργίες τῶν ἐσωτερικῶν σχέσεων τῶν δύο κοσμογονικῶν οὐσιῶν..

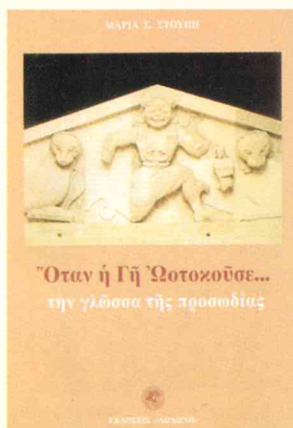
(Α΄ Μέρος).

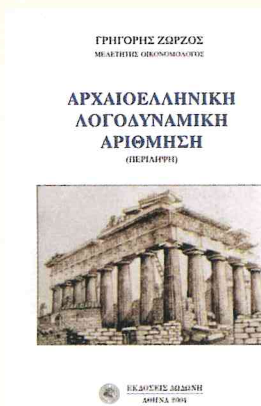
●

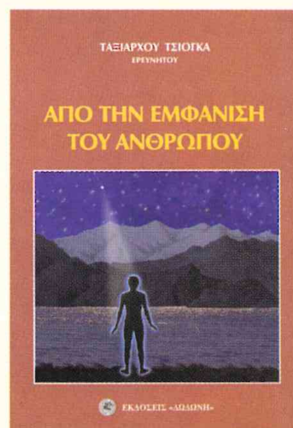

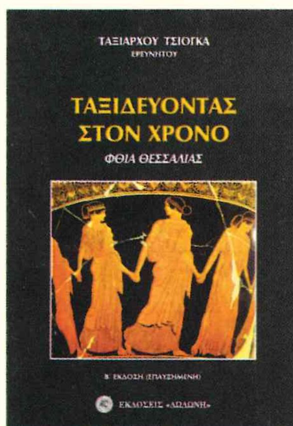
ΝΕΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΔΩΔΩΝΗ»

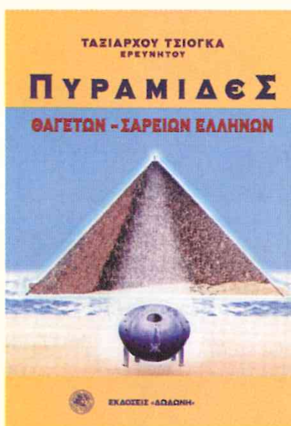

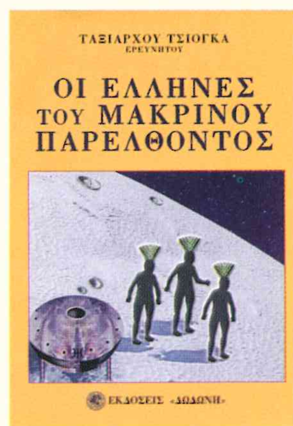

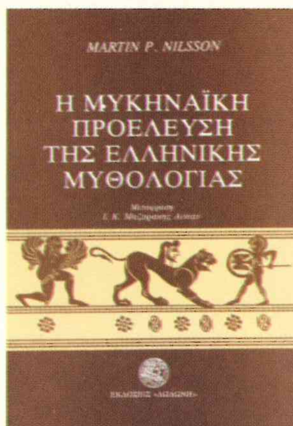

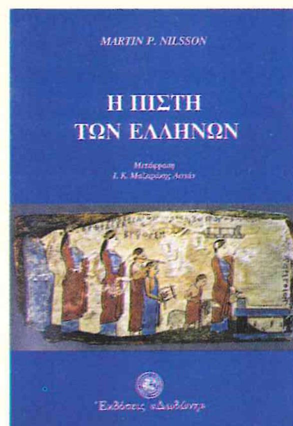

ΔΩΔΩΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Ε.Π.Ε. ΑΝΔΡΕΟΥ ΜΕΤΑΞΑ 28 • Τ.Κ. 106 81 ΤΗΛ.: 210 38.25.485 FAX: 210 38.41171

ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΜΑΣ

ΤΕΤΡΑΠΤΥΧΟ: ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ 5, ΣΤΟΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ • **ΔΩΔΩΝΗ:** Μ. ΑΓΓΕΛΟΥ 27, ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Μιχάλης Καλόπουλος

ΜΑΓΟΙ ΚΑΙ ΔΑΙΜΟΝΕΣ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΒΙΤ ΚΑΙ ΑΣΜΟΔΑΙΟΥ

Στὴν ἐγκεκριμένη ἀπ' τὴν ἱερὰ συνοδὸ τῆς Ἑλλάδος Βίβλο καὶ στὸ βιβλίο τοῦ Τωβίτ, ἑνὸς Ἰουδαίου τῆς διασπορᾶς, διαβάζουμε τὴν ἑξῆς παράξενη ἀλλὰ ἐντελῶς "θεόπνευστη" ἱστορία: Ἕνας Ἑβραῖος ὀνόματι Ραγουὴλ ζοῦσε στὴν πόλη Ραγοῦς τῆς Μηδίας καὶ εἶχε μία κόρη, ποὺ τὴν ἔλεγαν Σάρα. Τὴν ἄτυχη αὐτὴν κόρη ἔλεγαν πὼς *«τὴν ἀγαποῦσε ἕνας δαίμονας, ποὺ ἔβλαπτε μόνον ἐκείνους ποὺ [ἐρωτικὰ] τὴν πλησίαζαν»* (*Τωβίτ*, 6.15).

Ἡ δύστυχη κόρη *«εἶχε παντρευτῆ ἑφτὰ ἄνδρες, ἀλλὰ ὁ Ἀσμοδαῖος,* [ὅπως λεγόταν] *τὸ πονηρὸ δαιμόνιο, σκότωσε καὶ τοὺς ἑφτὰ ποὺ πλάγιασαν μαζί της»*. Οἱ δικοί της, ἐξαιρετικὰ στεναχωρημένοι στὴν ἀρχή, χωρὶς νὰ γνωρίζουν τὴν ὕπαρξη τοῦ δαίμονα, κατηγοροῦσαν τὴν κόρη γιὰ τὸ τραγικὸ τέλος τῶν ἀνδρῶν της λέγοντας: *«Δὲν καταλαβαίνεις ὅτι πνίγεις τοὺς ἄνδρες σου»* (*Τωβίτ*, 3.7-9). Ἡ κοπέλλα, πικραμένη, πῆρε τὴν ἀπόφαση νὰ πεθάνη. Μέχρι ποὺ στὴν ζωή της ἐμφανίστηκε ἕνας ἀκόμα ὑποψήφιος γαμπρός, αὐτὴν τὴν φορὰ ὁ συγγενής της Τωβίας, ὁ γιὸς τοῦ Τωβίτ.

Ὁ Τωβίας ἦταν Ἑβραῖος ἀπ' τὴν Γαλιλαία, ποὺ εἶχε ἔρθει στὰ μέρη τους ἀπὸ τὴν μακρινὴ Νινευὴ τῆς Ἀσσυρίας, ὅπου ζοῦσε μὲ τὸν πατέρα του Τωβίτ, ἀπὸ τότε ποὺ ὁ Ἀσσύριος Σεναχηρεὶμ τοὺς εἶχε φέρει αἰχμάλωτους ἀπὸ τὴν Σαμάρεια τῆς Παλαιστίνης. Εἶχε κάνει ὅλο αὐτὸ τὸ ταξίδι γιὰ νὰ ζητήση, κατ' ἐντολὴ τοῦ πατέρα του, κάποιο παλιὸ χρέος ἀπ' τὸν πατέρα τῆς δαιμονοπαθοῦς κόρης. Στὴν διάρκεια ὅμως τοῦ ταξιδιοῦ ἑνώθηκε καὶ συνταξίδεψε μαζί του ἕνας παράξενος συνοδοιπόρος, ὁ Ἀζαρίας, ποὺ ὅμως –χωρὶς ὁ Τωβίας, ὁ ἥρωάς μας, νὰ τὸ γνωρίζη– ἦταν ὁ ἐνσαρκωθείς... ἀρχάγγελος Ραφαήλ!

Ὁ ἀρχάγγελος λοιπὸν Ραφαήλ, ὡς ἄνθρωπος μὲ τ' ὄνομα Ἀζαρίας, εἶχε ἀποστολή του νὰ βοηθήση τὸν νεαρὸ Τωβία στὴν ἐπικείμενη μάχη του μὲ τὸν ἐρωτομανῆ δαίμονα. Ὅταν κάποτε ἔφτασαν στὸν ποταμὸ Τίγρη τῆς Μεσοποταμίας καὶ *«κατέβηκε ὁ Τωβίας στὴν ὄχθη νὰ πλύνη τὰ πόδια του, ἕνα μεγάλο ψάρι πήδηξε καὶ θέλησε νὰ τὸν καταπιῆ.*[!] *Ὁ ἄγγελος* [Ραφαὴλ ἢ Ἀζαρίας] *τοῦ εἶπε: πιάσ' το. Ὁ νεαρὸς* [Τωβίας] *ἔπιασε τὸ ψάρι καὶ τὸ ἔβγαλε στὴν ξηρά. Τότε ὁ ἄγγελος τοῦ εἶπε: Ἄνοιξε τὸ ψάρι καὶ βγάλε του τὴν καρδιά, τὸ συκώτι καὶ τὴν χολὴ καὶ φύλαξέ τα καλά. Ὁ Τωβίας ἔκανε ὅπως τοῦ εἶπε ὁ ἄγγελος, μετὰ ἔψησαν τὸ* [ὑπόλοιπο] *ψάρι καὶ τὸ ἔφαγαν»* (*Τωβίτ*, 6.5).

Μυστήριο παραμένει τὸ πῶς ὁ ἥρωάς μας κατάφερε νὰ βγάλη ἐντελῶς μόνος του ἔξω ἀπὸ τὸ νερὸ ἕνα τόσο μεγάλο ψάρι, ποὺ ἦταν ἱκανὸ νὰ τὸν καταπιῆ. Ἀλλὰ καὶ τὸ πῶς κατάφεραν νὰ φᾶνε μόνοι τους ἕνα τόσο μεγάλο ψάρι. Βέβαια ἂν θυμηθοῦμε ὅτι τρεῖς ἄγγελοι ἔφαγαν ἕνα ὁλόκληρο μοσχάρι ὅταν ἐπισκέφθηκαν τὸν Ἀβραάμ (*Γέν.*, 18.8), συμπεραίνουμε πὼς ὅταν οἱ ἄγγελοι πεζοποροῦν, διακατέχονται ἀπὸ ἀκόρεστη πεῖνα.

«Ἀργότερα, καθ' ὁδόν, ρώτησε ὁ Τωβίας τὸν ἄγγελο: ἀδελφέ μου Ἀζαρία, τί τὰ θέλουμε [γιατί φυλάξαμε] *τὴν καρδιά, τὸ συκώτι καὶ τὴν χολὴ τοῦ ψαριοῦ; Ἐκεῖνος τοῦ ἀπάντησε:* [ἀκολουθεῖ βιβλικὴ συνταγὴ ἐξορκισμοῦ] *Ἐὰν κάποιον ἄνθρωπο ἢ γυναῖκα* [προσοχή: ὁ γελοῖος διαχωρισμὸς εἶναι τῶν Ο΄] *τὸν ἐνοχλεῖ ἕνας δαίμονας ἢ πνεῦμα πονηρό,* [ποιά ἆραγε ἡ διαφορά;] *πρέπει κάποιος νὰ κάψη* [Ο΄: νὰ καπνίση, νὰ λιβανίση] *μπροστά του τὴν καρδιὰ καὶ τὸ συκώτι* [τοῦ ψαριοῦ] *καὶ ὁ δαίμονας δὲν θὰ τὸν ξαναενοχλήση ποτὲ πιά. Ἡ δὲ χολὴ χρειάζεται στοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν λευκώματα* [κατὰ Ἱπποκράτη: γλαύκωση] *στὰ μάτια· ἂν τὰ ἀλείψη μ' αὐτὴν θὰ θεραπευτῆ»* (*Τωβίτ*, 6.6-9).

Στὴν συνέχειά της ἡ ἀφήγηση μᾶς δείχνει πὼς μὲ τοὺς θεόπνευστους ψαροκαπνισμοὺς τοῦ ἀγγέλου Ραφαὴλ ἡ κοπέλα πράγματι ἀπαλλάχθηκε ἀπ' τὸν ἐρωτύλο δαίμονα καὶ ἔγινε τελικὰ γυναῖκα τοῦ Τωβία: *«Καὶ ὅτε ἠθέλησαν νὰ κοιμηθοῦν,* [οἱ νεόνυμφοι Σάρα καὶ Τωβίας] *ἔλαβε ὁ Τωβίας τὸ ἧπαρ καὶ τὴν καρδίαν τοῦ ἰχθύος ἐκ τοῦ βαλαντίου καὶ ἔθεσεν αὐτὰ ἐπὶ τοῦ θυμιάματος καὶ ἡ ὀσμὴ τοῦ ἰχθύος ἐκώλυσεν*[;] *τὸ δαιμό-*

νιον». Τώρα γιὰ τὸ πῶς ἀκριβῶς "ἐκώλυσεν" τὸ δαιμόνιο ἐρίζουν ἀκόμα οἱ εἰδικοί. Ἴσως ἔπαθε κάτι σάν... σλόου μόσιον ἤ, ἀκόμα χειρότερα, κάτι σὰν στὸπ καρέ. Ἀποτέλεσμα; *«ἀπέδρασεν* [τὸ δαιμόνιο] *εἰς τὰ μέρη τῆς ἄνω Αἰγύπτου* [ξέρουν καὶ ποῦ πῆγε] *καὶ βαδίσας*[!] *ὁ Ραφαὴλ συνεπόδισε αὐτὸ ἐκεῖ καὶ ἐπέδεσε αὐτὸ παραχρῆμα»* (*Τωβίτ*, <S> 8.1-3). Προσέξτε... πολὺ ὀρθὰ ὁ Ραφαὴλ δὲν πέταξε, ἀλλὰ βάδισε μέχρι τὴν Αἴγυπτο, ἐπειδὴ ἦταν ἐνσαρκωμένος σὲ ἄνθρωπο Ἀζαρία καὶ δὲν τοῦ ἐπιτρεπόταν νὰ πετάξη.

Ἐντυπωσιακό· ἐπὶ τέλους... μία δαιμονολογία μὲ ἀξιόλογη δράση...

Ὅπως καταλαβαίνετε, θὰ διασκεδάσουμε ἀρκετά, γιατὶ ὁ συγκεκριμένος βιβλικὸς συγγραφέας δὲν ἐνδιαφέρεται καθόλου νὰ διατηρήση κάποιο μέτρο στὶς δαιμονολογίες του. Ἔτσι τὸ δαιμόνιο Ἀσμοδαῖος, ἂν καὶ οὐράνιας καταγωγῆς, ὄχι μόνο διαθέτει ἀκόρεστη ἀνθρώπινη σεξουαλικότητα, ἀλλὰ ξορκίζεται μὲ ψαρο-καπνισμούς, λὲς καὶ πρόκειται γιὰ ἐνοχλητικὸ ἔντομο.

Μάλιστα τὸ ξορκισμένο πνεῦμα, ἀνικανοποίητο σεξουαλικά, δὲν ἐπιστρέφει ντροπιασμένο κάπου στὸ ἄθλιο οὐράνιο κρησφύγετό του... γιὰ νὰ τελειώνη γρήγορα καὶ τὸ βιβλικὸ ἠλιθιολόγημα... ἀλλὰ ὁ ἀνεκδιήγητος βιβλικὸς αὐτὸς συγγραφέας, μετὰ τὸν ψαρο-καπνο-ξορκισμὸ προσθέτει μὲ ὕφος εἰδικοῦ διάφορες σπιρτόζικες λεπτομέρειες γιὰ τὴν παρατηρηθεῖσα συμπεριφορὰ τοῦ δαίμονα.

Ὁ γυναικᾶς λοιπὸν δαίμονας Ἀσμοδαῖος, ὁ ἐρωτοχτυπημένος αὐτὸς δαίμονας, εἶχε ἕνα συντριπτικὸ πλεονέκτημα ἀπέναντι στοὺς ἄνδρες ἀντεραστές του... Ἐρωτευμένος, ἀέρινος καὶ διεισδυτικὸς βρισκόταν μονίμως θρονιασμένος μέσα στὸ ἀντικείμενο τοῦ πόθου του, μέσα στὸ σῶμα τῆς ἀγαπημένης Σάρας... σὰν τὸ σκουλήκι μέσ' στὸ μῆλο.

Τὸ μόνο ποὺ μποροῦσε νὰ τὸν ξετρυπώση ἀπὸ τὴν τρισευτυχισμένη αὐτὴν κατάσταση, ἦταν αὐτὴ ἡ καταραμένη, ἡ ἀνυπόφορη ψαροκαπνίλα. Ὅταν τὸν λιβάνισαν μὲ ψαρίλα, αὐτή, λέει, πρῶτα τὸν ἔκανε νά... "κολλάη" (ὁ ἐπιστημονικὸς ὅρος εἶναι: ψαροκαπνιστικὴ δυσκαμψία... πρόκειται γιὰ συνηθισμένη ἀντίδραση δαιμόνων σὲ ἐξαιρετικὰ δυσάρεστες ὀσμές...). Ὅμως ἕνας δαίμονας δὲν τὸ βάζει εὔκολα κάτω· ἔτσι, παρὰ τὸ "κόλλημά" του, δίνει μιὰ καί... ἐκτινάσσεται, λέει, μὲ ἕνα δαιμονισμένο ἅλμα, ἀπὸ τὴν Συρία ποὺ βρισκόταν κάπου στὴν Ἄνω Αἴγυπτο, δηλαδὴ τουλάχιστον... 1.800 χιλιόμετρα μακριά.

Δυστυχῶς ὅμως γιὰ τὸν φιλήδονο σαλταδόρο Ἀσμοδαῖο, τὴν σκηνὴ παρακολουθοῦσε ὁ ταχύτερος δαιμονοκυνηγὸς τοῦ οὐρανοῦ, ὁ ἀρχάγγελος Ραφαήλ. Αὐτός, γιὰ νὰ μὴν προδώση τὴν κρυφὴ ἰδιότητά του, συγκρατήθηκε καὶ δὲν πέταξε, ἀλλὰ "βαδίσας" ὥρμησε ξωπίσω του! Βέβαια σὰν ἄγγελος ποὺ ἦταν βάδιζε... κάπως γρήγορα... ἂς ποῦμε κάτι σάν... τὸν ὑπηρέτη τοῦ Μυγχάουζεν. Ὁ λαγοπόδαρος λοιπὸν Ἀζαρίας, ὀσφραινόμενος σὰν λαγωνικὸ στὸν ἀέρα τὴν ψαροκαπνίλα ποὺ ἄφησε πίσω του ὁ κακὸς συνάδελφός του, ἐντόπισε γρήγορα τὸν γυναικᾶ Ἀσμοδαῖο κάπου στὴν Ἄνω Αἴγυπτο.

Ὁ ἀδιόρθωτος χαδιάρης δαίμονας κι ἐκεῖ, λέει, γλυκοκοιτοῦσε μελαψὲς Βεδουίνες, ποὺ ἔσκυβαν νὰ βγάλουν νερὸ ἀπὸ κάποιο πηγάδι σὲ μία ὄαση τῆς Ἄνω Αἰγύπτου! Ἔπεσε λοιπὸν πάνω του... καὶ μετὰ ἀπὸ σύντομη πάλη μέσα σ' ἕνα σύννεφο σκόνης, ποὺ μόνο ἄγγελοι μποροῦσαν νὰ παρακολουθήσουν, τὸν "ἔδεσε" χειροπόδαρα, σὰν νὰ μὴν ἦταν ἀερικό, δαίμονας καὶ ἄυλο ξωτικό, ἀλλὰ θήραμα κυνηγοῦ σὲ μεξικάνικο ροντέο. Ἡ κερκίδα τῶν ἀσπροφορεμένων ἀγγέλων ξέσπασε σὲ ζητωκραυγὲς καὶ χειροκροτήματα. Κατὰ πῶς λέει ἀλλοῦ καὶ ἡ Βίβλος: *«πάντες οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἀλάλαζαν ἀπὸ χαρά»* (*Ἰώβ*, 38.7), ἐνῷ οἱ μαυροντυμένοι ἀντίπαλοί τους ξέσπασαν σὲ βρισιὲς καὶ ἀναθεματισμούς. Κάποιοι μάλιστα ἀπ' αὐτοὺς ἔδειξαν τὸν κακὸ χαρακτῆρα τους... κάνοντας καὶ ἄσεμνες χειρονομίες.

Δυστυχῶς οἱ βιβλικὲς λεπτομέρειες τελειώνουν κάπου ἐδῶ, κι ἔτσι ἀπ' τὸ θεόπνευστο αὐτὸ βιβλικὸ κόμιξ δὲν θὰ μάθουμε ποτέ...

ἂν ὁ Ραφαὴλ ἄφησε δεμένο στὴν Αἴγυπτο τὸν Ἀσμοδαῖο, κάτω ἀπὸ κάποια χουρμαδιά, ἂν τὸν ἔκλεισε σὲ εἰδικὸ οὐράνιο δεσμωτήριο (μὲ ἄσεμνες φωτογραφίες γυναικῶν στοὺς τοίχους, γιὰ νὰ παρηγορῆται) ἢ ἂν τὸν μετέφερε ξανὰ πίσω στὴν Συρία, γιὰ νὰ ὑποφέρη βλέποντας ἀνήμπορος καὶ δεμένος τὴν ἀγαπημένη του Σάρα νὰ ἀπολαμβάνη ἀνενόχλητη πιὰ τὶς γήινες χαρὲς τοῦ γάμου της μὲ τὸν νεαρὸ Τωβία, ὁ ὁποῖος τὸν νίκησε μὲ ἕνα ἁπλὸ θυμιατήρι γεμᾶτο μὲ ξεραμένα σπλάγχνα ψαριοῦ.

Ναί, τὸ σατιρίζουμε λίγο παραπάνω, γιὰ νὰ ἀντέξουμε τὸ ἀπελπιστικὰ χαμηλὸ ἐπίπεδο τῆς θρησκευτικῆς παράνοιας· γιὰ νὰ τονίσουμε καλύτερα τὸ καταγέλαστο τοῦ πράγματος, ἂν καὶ δὲν ἀμφιβάλλω καθόλου πὼς τὸ κείμενο αὐτὸ καὶ ἀπὸ μόνο του εἶναι ἀνυπόφορα γελοῖο.

Ἀκόμα καὶ σὲ ὅσους ἔκαναν συνήθειά τους νὰ δέχωνται ἀδιαμαρτύρητα τὶς θεολογικὲς ἀσυναρτησίες, ἔντονη ἀπορία προκαλοῦν ἁπλὲς ἐρωτήσεις, ὅπως: ποῦ ἦταν ὁ τόσο πετυχημένος δαιμονοκυνηγός, ὁ ἀεικίνητος ἄγγελος Ραφαήλ, ὅταν ἔδρασαν οἱ πρῶτοι σεξομανεῖς δαίμονες; *«οἱ γιοὶ τοῦ θεοῦ εἶδαν τὶς θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἦσαν ὡραῖες* [σεξουαλικὰ θελκτικὲς] *καὶ ἔλαβαν ἐξ αὐτῶν γιὰ γυναῖκες ὅσες διάλεξαν»* (*Γέν.*, 6.2).

Γιατί οἱ ἐξ ἴσου ἀθῶες ἐκεῖνες γυναῖκες, ἁπλᾶ θύματα τῆς διεστραμμένης ἐρωτικῆς διάθεσης «τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ», πλήρωσαν τὸν ἀφύσικο ἔρωτα τῶν ἀγγέλων μὲ τὴν ζωή τους στὸν κατακλυσμό... ἐνῷ, στὸ βιβλίο τοῦ Τωβίτ, ἡ Σάρα ἀπαλλάσσεται ἀπὸ κάθε παρόμοια μομφή, ἂν καὶ γιὰ χάρη της ὁ ἐρωτευμένος μαζί της δαίμονας Ἀσμοδαῖος σκότωσε ἑφτὰ ἀθῶα παλικάρια;

Ἀλήθεια, πῶς ἔμαθε τελικὰ ὁ Τωβίτ, ὁ Ἑβραίος συγγραφέας τοῦ ὁμώνυμου βιβλίου, ὅτι ὁ καπνιστὸς δαίμονας μόλις "ξεκόλλησε" ἀπ' τὴν Σάρα κατέφυγε στὴν Ἄνω Αἴγυπτο; Τοῦ ἀφηγήθηκε ὅλες αὐτὲς τὶς λεπτομέρειες τὸ βράδυ γύρω ἀπ' τὴν φωτιὰ ὁ ἐκδικητὴς δαιμόνων, ὁ ἄγγελος Ραφαήλ; Τελικὰ εἶναι αὐτὸ βιβλίο θεοῦ ἢ μήπως ἔχουμε χαθῆ στὶς ἀσυναρτησίες κάποιων γελοίων ἀναγνωσμάτων ἀρχαίας θεολογικο-σεξουαλικῆς ψυχαγωγίας;

Δυστυχῶς ὅμως ἡ κατάσταση εἶναι σοβαρὴ καὶ δὲν θὰ βγάλουμε ἄκρη μόνο μὲ χαλαρὴ σάτιρα. Γι' αὐτό, μὲ κουράγιο καὶ προσοχὴ στὴν λεπτομέρεια, πρέπει νὰ ἐπανέλθουμε στὴν κριτικὴ ἀναμόχλευση τοῦ θεολογικοῦ αὐτοῦ βούρκου.

Δυστυχῶς πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε πὼς καὶ τὰ πλέον ἠλίθια ψέματα, ὅταν εἶναι γραμμένα στὴν Βίβλο, ἀποκτοῦν αὐτόματα ἕνα ἀδιαπραγμάτευτο φωτοστέφανο. Ὅμως καὶ μόνον ἡ ἁπλῆ ὕπαρξη τοῦ βιβλίου τοῦ Τωβὶτ στὴν ἐγκεκριμένη ἀπὸ τὸν θεὸ Βίβλο (παρακαλῶ νὰ τὸ διαβάσετε γιὰ νὰ γελάσετε ἢ νὰ κλάψετε μὲ θαρραλέα ἀποδοχὴ τῆς ἄγνοιας, ποὺ μέχρι χτὲς ὠνομάζαμε πίστη) ἔπρεπε νὰ ἀναγκάση τοὺς ἀξιοπρεπεῖς ἀνθρώπους τῶν τελευταίων τοὐλάχιστον αἰώνων νὰ προσέξουν καλύτερα τὸ ἰουδαιο-χριστιανικὸ αὐτὸ βιβλίο. Καὶ ἐπὶ τέλους, ἀφοῦ δὲν ἔγινε οὔτε τοὺς τελευταίους αἰῶνες, ἂς τὸ κάνουμε ἐμεῖς σήμερα.

Δὲν εἶναι λοιπὸν φανερὸ ὅτι καὶ μόνο ἀπ' τὸ βιβλίο τοῦ Τωβὶτ προκύπτει ἀτόφιος ὁλόκληρος ὁ κόσμος τῆς τυπικῆς μαγείας; Δὲν ἀποδέχεται ἐδῶ ἡ ἴδια ἡ Βίβλος τὴν οὐσία τῆς χειρότερης δεισιδαιμονίας, παρουσιάζοντας ἀνθρώπους νὰ δέχωνται ἐπίθεση (καὶ μάλιστα σεξουαλική) ἀπὸ τοὺς δαίμονες; Δὲν παραδέχεται ὡς λειτουργικοὺς γελοίους μηχανισμοὺς κατάμαυρης μαγείας καὶ ἐξορκισμῶν, μὲ παράξενα ὑλικὰ (ἐδῶ καπνιστὸ γουλιανό!), ποὺ λύνουν ἀνθρώπους καὶ δένουν δαίμονες;

Μὲ τὴν βιβλικὴ αὐτὴν ἱστορία δὲν νομιμοποιεῖται ὁ κάθε ὀπαδὸς τῆς Βίβλου νὰ πιστεύῃ ὅτι ὑπάρχουν δαίμονες, ποὺ μποροῦν νὰ ἐρωτεύωνται γυναῖκες, ἀλλὰ καὶ νὰ σκοτώνουν ἀθώους ἀντεραστὲς ἀπὸ σεξουαλικὴ ζήλεια; Αὐτὲς δὲν εἶναι καὶ οἱ βασικὲς θέσεις τῆς καθεαυτοῦ μαγείας; Δὲν εἶναι ὅλα αὐτὰ στὸ κέντρο τῆς ἀρχαίας παγκόσμιας δεισι-δαιμονο-μαγείας; Δὲν ἀποτελοῦν ὅλα αὐτὰ

ἀκραῖα ὅρια θρησκευτικῆς ἀποπλάνησης ἀλλὰ καὶ πλάνης; Γελοία καταγωγὴ πρέπει νὰ ἔχη καὶ ἡ ἰδέα τοῦ καπνιστοῦ δαίμονα.

Ἀλήθεια, ἀναρωτηθήκατε ἔστω καὶ μία στιγμή, γιατί καπνίζουν τὸν δαίμονα οἱ δαιμονολόγοι τῆς Βίβλου; Ἡ ἀπάντηση εἶναι ἁπλῆ, διότι στὴν ἐποχή τους ὁ ὑποκαπνισμὸς ἦταν πράγματι μία ἐντυπωσιακὴ μέθοδος ἐπίτευξης λυτρωτικῶν καὶ θηρευτικῶν ἀποτελεσμάτων: *«Τὸ κάπνισμα χρησιμοποιεῖται σὲ εἰδικὲς κυνηγητικὲς περιστάσεις πρὸς ἐξαναγκασμὸ ἐξόδου ἀπὸ τὰ κοιλώματα δένδρων, βράχων ἢ ὑπογείων κρυπτῶν τῶν θηραμάτων. Τὸ κάπνισμα αὐτὸ προκαλεῖται διὰ τῆς καύσεως ξηρῶν χόρτων καὶ θείου»*. Ἐπίσης: *«Τὸ κάπνισμα ἢ ὑποκαπνισμὸς τῶν φυτῶν καταπολεμοῦσε τὰ παράσιτα. Στὴν ἀνθοκομία ὁ ὑποκαπνισμὸς ἦταν συχνότατος. Καίγοντας δηλητηριώδη σκευάσματα, τὰ βλαβερὰ παράσιτα ἔπεφταν νεκρὰ ἀσφυκτιώντας»*. Νὰ λοιπὸν γιατί: *«τὸ κάπνισμα μὲ δυσώδεις οὐσίες ἦταν συνηθισμένο μαγικὸ μέσον ἐκδίωξης δαιμόνων καὶ θεραπείας ἀσθενειῶν στοὺς καθυστερημένους λαούς»*.

Ἡ ἀπίθανη αὐτὴ ἱστορία –μὲ κάθε σοβαρότητα– ἔχει καὶ συνέχεια. Ὅταν ἐπέστρεψε τελικὰ στὸ πατρικό του ὁ Τωβίας, ἔτριψε μὲ τὴν χολὴ τοῦ ψαριοῦ τὰ μάτια τοῦ ἐπὶ ὀκταετία τυφλοῦ ἀπὸ "λεύκωμα" (γλαύκωμα) πατέρα του: *«καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ ἐπέβαλεν τὸ φάρμακο ἐπ' αὐτῶν καὶ ἀπέδωκεν* [ἰατρεύθη]» (*Τωβίτ*, <S> 8.1-3). *«Καὶ ἐπέχρισε τὴν χολὴν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ διέτριψεν αὐτοὺς καὶ ἐλεπίσθη ἀπ' αὐτῶν τὰ λευκώματα»* Ἰωάννης Ζωναρᾶς, χρονογράφος (12 αἰ. μ.Χ.).

Τότε ὁ Ἀζαρίας, ὁ ἄγγελος, τοὺς ἐκάλεσε ἰδιαιτέρως καὶ τοὺς ἀποκαλύφθηκε: *«Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ραφαήλ, εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων, ποὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ παρουσιάζονται. Τότε ταράχθηκαν καὶ προσκύνησαν·* [ὁ ἄγγελος συνέχισε δικαιολογούμενος γιὰ τὸν ρόλο τοῦ Ἀζαρία] *ὅλο τὸν καιρὸ ποὺ ἤμουν μαζί σας δὲν ἔτρωγα τίποτα, οὔτε ἔπινα, ἀλλὰ ἐσεῖς μὲ βλέπατε* [νὰ τρώω καὶ νὰ πίνω] *σὰν σὲ ὅραμα. Τώρα λοιπὸν γράψτε πάντα ταῦτα τὰ συμβάντα καὶ εὐχαριστῆστε τὸν θεό, γιατὶ ἐγώ, ἰδοὺ ἀναβαίνω πρὸς τὸν ἀποστείλαντά με· καὶ ἀνέβη* [ἀνελήφθη]» (*Τωβίτ*, 12.15-20). Μήπως σᾶς θυμίζουν κάτι ὅλα αὐτά;

Ἡ στιγμὴ τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ πρέπει νὰ ἦταν ἐξαιρετικὰ συγκινητική. Ὁ ἥρωάς μας, ὁ Τωβίας, δακρυσμένος κουνοῦσε τὸ χέρι του στὸν εὐεργέτη του ἄγγελο, καθὼς αὐτός... ἀνέπτυσσε ταχύτητα διαφυγῆς ἀπ' τὴν γήινη βαρύτητα. Ὅμως τὰ φίδια τῆς ἀνησυχίας ἄρχισαν ἤδη νὰ τὸν ζώνουν. Ξέχασε, βλέπετε, νὰ ρωτήσῃ τὸν καλὸ αὐτὸν ἄγγελο, ἂν ὑπάρχῃ περίπτωση νὰ ξαναεπιστρέψῃ ὁ γυναικᾶς ὁ Ἀσμοδαῖος. Ἀναρρωτιόταν μήπως ἔπρεπε νὰ κρατήσῃ λίγο "ψαρονέφρι", γιὰ νὰ κάψῃ στὰ μοῦτρα τοῦ λιγούρη δαίμονα, ἔτσι καὶ ἐπανεμφανιζόταν γλυκοκοιτάζοντας ξανὰ τὴν γυναῖκα του, ποὺ ἄλλωστε θὰ ἦταν... καὶ παλιό του αἴσθημα.

Καθὼς ἔβλεπε τὸν ἄγγελο νὰ ἀνεβαίνῃ στὸν οὐρανό, αἰσθάνθηκε ἀπελπιστικὰ μόνος. Τί θὰ κάνῃ, ἂν ὁ Ἀσμοδαῖος ἐμφανιστῇ ἀργότερα, ὀρεξᾶτος καὶ ξαναμμένος, ὀρεγόμενος τὶς κόρες του ἢ ἀργότερα τὶς νύφες του; Μαῦρες σκέψεις τοῦ κατέστρεφαν τὴν εὐτυχία τοῦ ἀποχωρισμοῦ, καθὼς συνειδητοποιοῦσε ὅτι δὲν ἔκανε ἀρκετὲς ἐρωτήσεις γιὰ τὸ μέλλον. Τί θὰ καπνίσῃ στὸ θυμιατό του, τώρα ποὺ δὲν ἔχει ἄλλα ἀπ' τὰ θαυματουργὰ σπλάγχνα ψαριοῦ; Μήπως πρέπει νὰ πεταχτῇ ἐγκαίρως μέχρι τὸν ποταμὸ Τίγρη, νὰ ψαρέψῃ κανέναν θαυματουργὸ γουλιανό, γιὰ νὰ ἔχῃ καλοῦ κακοῦ λίγο ψαρονέφρι στὴν ἄκρη, ἀχρείαστο νά 'ναι; Μήπως πρέπει νὰ διδάξῃ τὴν δαιμονοδιωκτικὴ αὐτὴν μέθοδο καὶ σὲ ἄλλους; Ἐρωτήσεις ποὺ δὲν σκέφτηκε νὰ ὑποβάλῃ ἐγκαίρως τοῦ κατέστρεφαν τὴν χαρὰ τοῦ ἀποχωρισμοῦ. Ἄχ, πόσο ποιοτικώτερη θὰ ἦταν ἡ ζωή μας, ἂν οἱ ἄγγελοι δὲν ἦταν ὑποχρεωμένοι νὰ ἐπιστρέφουν τόσο γρήγορα στοὺς οὐρανούς;

Αὐτὰ σκεφτόταν ὁ βιβλικὸς Τωβίας, καὶ εἶναι σίγουρο πὼς ἀμέσως μετὰ ἀποφάσισε

νὰ πάη γιὰ ψάρεμα στὸν ποταμὸ Τίγρη, μήπως καὶ πιάση κανέναν δαιμονοδιώκτη γουλιανό, νὰ τοῦ ξεράνη τὰ σπλάγχνα.

Ἀλήθεια, μόνο τὰ σπλάγχνα ψαριοῦ ξορκίζουν δαίμονες ἢ μήπως κι ἄλλες δύσοσμες οὐσίες ξορκίζουν (θεραπεύουν) κι ἄλλες μορφὲς δαιμονισμένων; Ἆραγε μόνον ὁ Ραφαὴλ δένει δαίμονες ἢ κι ἄλλοι ἄγγελοι τὰ καταφέρνουν ἐξ ἴσου καλά; Μόνον ὁ Ἀσμοδαῖος τάχα κυνηγάει γυναῖκες ἢ ὑπάρχουν κι ἄλλοι ἡδυπαθεῖς δαίμονες; Μήπως θὰ ἦταν σκόπιμο νὰ καπνίζουμε προληπτικὰ λίγα σπλάγχνα ψαριοῦ, γιὰ νὰ ἀποτρέπουμε τὸν κάθε σεξουαλικὰ ξεσηκωμένο "Ἀσμοδαῖο" νὰ πλησιάση, ἀόρατος καθὼς εἶναι, ἀπαρατήρητος τὰ κορίτσια μας; Μήπως ἕνα ἄρωμα ἀπό... ψαρόσουπα γουλιανοῦ εἶναι ἀποτελεσματικὴ προστασία γιὰ τὰ κορίτσια μας; Τί συμβαίνει μὲ τ' ἀγόρια μας; Μήπως ὑπάρχουν καὶ γι' αὐτὰ ἀνάλογοι ἐρωτομανεῖς δαίμονες; Καὶ τί ψάρι πρέπει νὰ βροῦμε γι' αὐτούς; Μήπως ὑπάρχουν γυναικόσχημοι δαίμονες, ποὺ εἰδικεύονται στοὺς μοναχικοὺς ὁδοιπόρους; Στοὺς ἀσθενεῖς; Στοὺς ἡλικιωμένους; Πόσες ἀπ' τὶς ὑπόλοιπες ταλαιπωρίες τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματός μας ὀφείλονται ἆραγε σὲ δαίμονες; Μήπως ὅλες; Μήπως;

Ἂν οἱ παραπάνω ἐρωτήσεις σᾶς φαίνονται παρατραβηγμένες, τότε δὲν ἔχετε παρὰ νὰ κάνετε κάτι ποὺ δὲν κάνατε ποτέ σας... νὰ διαβάσετε ἐπὶ τέλους τὶς περιπέτειες τοῦ Τωβὶτ στὴν δική σας Βίβλο.

Ποιός ἀμφιβάλλει λοιπὸν ὅτι τέτοια ἀναγνώσματα, ὅπως ὁ βιβλικὸς Τωβίτ, σταθερὰ συντηροῦσαν καὶ συντηροῦν γιὰ αἰῶνες τὸ ψιλοβρόχι τῆς δεισιδαιμονίας, ἀρχικὰ στὰ μυαλὰ τῶν φιλευσεβῶν Ἰουδαίων καὶ ἀργότερα, μέσα ἀπ' τὸν Ἰουδαιοχριστιανισμό, προκάλεσαν τὴν μαύρη δαιμονο-καταιγίδα τοῦ μεσαίωνα;

Κάποιοι θὰ ποῦν ὅτι ὅλα αὐτὰ ἀνήκουν στὴν Παλαιὰ Διαθήκη καὶ δὲν τὰ υἱοθέτησε ὁ Χριστιανισμός. Δὲν εἶναι καθόλου ἔτσι καὶ θὰ τὸ δοῦμε στὴν συνέχεια. Ἐπὶ τοῦ παρόντος δῆτε τί λένε γιὰ τὶς δαιμονολογίες τοῦ Τωβὶτ δύο ἀπ' τοὺς μεγαλύτερους πατέρες τῆς Ἐκκλησίας.

Χωρὶς τὸν παραμικρὸ ὑπαινιγμὸ ἀπόρριψης τοῦ Τωβὶτ καὶ τοῦ δαίμονα Ἀσμοδαίου, ὁ Ἰωάννης Χρυσόστομος γράφει: *«Τωβὶτ καλεῖται τὸ βιβλίο, ἐπειδὴ τὴν περὶ αὐτοῦ ἱστορία* [ὄχι παραμύθι] *περιέχει. Στὰ Ἐκβάτανα δὲ ὑπῆρχε ἡ θυγατέρα τοῦ Ραγουὴλ ὀνόματι Σάρα. Ταύτην οὐκ ἐπέτρεπεν γαμηθῆναι ὁ δαίμων Ἀσμοδαῖος καὶ ἑπτὰ* [παλληκάρια] *λαβόντες αὐτὴν ἀπέκτηνε»*... Καὶ τελειώνοντας τὴν περίληψη τοῦ βιβλίου παραδέχεται: *«Τὸ ἧπαρ καὶ ἡ καρδιὰ* [τοῦ ἰχθύος] *θυμιώμενα θὰ διώξουν τὸν δαίμονα. Ἡ δὲ χολὴ θὰ καθαρίση τὰ λευκώματα»*. Τὰ ἴδια ἀκριβῶς ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ ἐπονομαζόμενος "Μέγας" Ἀθανάσιος ὁ θεολόγος, αὐτὸς ποὺ συνέταξε τὸ περιεχόμενο τῆς Κυριακῆς λειτουργίας καὶ στὸ *«Κατὰ Ἑλλήνων»* βιβλίο του κατέκρινε τίς... δεισιδαιμονίες τῶν Ἑλλήνων.

Μάλιστα ὁ Ἰωάννης Χρυσόστομος ξεπέρασε κατὰ πολὺ τὸν ὁποιονδήποτε βιβλικὸ Τωβίτ, ἀφοῦ συνέταξε δικούς του ξορκισμοὺς δαιμόνων, ποὺ μέχρι σήμερα ἀποτελοῦν τὸ ἐπίσημο κείμενο ἐξορκισμῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ἀναφερόμενος δὲ στὴν περίπτωση τοῦ Τωβίτ, ἐπιβεβαιώνει ὅτι: *«Τὸν Τωβὶτ ὀμματώσας καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ χαρισάμενος»*. Παραδέχεται λοιπὸν ἄμεσα ὡς ἀληθινὴ ὄχι μόνο τὴν ὕπαρξη τοῦ σεξουαλικοῦ δαίμονα Ἀσμοδαίου, ἀλλὰ καὶ τὴν θεραπεία τῆς ὀφθαλμικῆς πάθησης (λεύκωμα) μὲ τὴν ἐπάλειψη ἐντοσθίων ψαριοῦ.

Ἀλήθεια, πότε ἔζησε ὁ Τωβίτ, ὁ συγγραφέας αὐτοῦ τοῦ παράξενου βιβλίου; Στὸ ἴδιο τὸ βιβλίο διαβάζουμε: *«ἐγὼ ὁ Τωβὶτ ὡδηγήθηκα αἰχμάλωτος στὴν Νινευὴ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἐνεμερσσάρου,* [Σαλμανάσαρου Ε΄, 762-722 π.Χ.] *ὁ ὁποῖος μὲ διώρισε προμηθευτή του.* [Ὅτι κι αὐτὸς σχετίζεται μὲ τὰ τρόφιμα

καὶ τὴν βασιλικὴ κουζίνα, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ... παρὰ καθαρὴ σύμπτωση.] *Ὅταν πέθανε ὁ Ἐνεμερσσάρος, τὸν διαδέχθηκε ὁ Σεναχηρείμ* [704-681]» (*Τωβίτ*, 1.10-15).

Κατὰ τὴν ἐσωτερικὴ μαρτυρία τοῦ βιβλίου λοιπόν, ὁ συγγραφέας ἔζησε τὸν ὄγδοο αἰῶνα π.Χ. Κατὰ τοὺς εἰδικούς, ποὺ συνεκτιμοῦν τοὺς ἐξελληνισμένους ὅρους, τὸ συγγραφικὸ καὶ τὸν γενικώτερο ἐκφραστικὸ ὕφος, τὸ βιβλίο εἶναι ξαναγραμμένο πολὺ ἀργότερα: «*Τὸ βιβλίο* [τοῦ Τωβὶτ] *ἐγράφη πρωτοτύπως ἑβραϊστὶ ἢ ἀραμαϊστί, διὰ νὰ δείξῃ πὼς ὁ θεὸς ἐπιτρέπει μὲν τὶς δοκιμασίες τῶν εὐσεβῶν ἀνθρώπων, δὲν ἐγκαταλείπει ὅμως αὐτούς, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ ἀνταμείβει τὴν ἀρετὴν αὐτῶν... Πότε ἀκριβῶς καὶ ὑπό τινος ἐγράφη, δὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ, εἰ μὴ μόνον ὅτι τοῦτο ἐγράφη* [τὸ ὀρθότερο εἶναι ξαναγράφτηκε] *ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ Γ΄ μέχρι τὸ τέλος τοῦ Β΄ πρὸ Χριστοῦ αἰῶνος*». Ἄρα ἡ ἀντιγραφή του τοποθετεῖται τοὐλάχιστον στὸ διάστημα ἀπὸ τὸ 300 π.Χ. καὶ ἐντεῦθεν.

Βέβαια οἱ εὐφυέστατοι διαχειριστὲς τῶν "ἱερῶν" αὐτῶν κειμένων, γιὰ νὰ ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ τὰ ἐνοχλητικὰ φορτία φανερῆς μαγείας ποὺ ἐνίοτε περιεῖχαν, ἐφηῦραν τὸν ὅρο *«δευτεροκανονικὰ»(!)* καί: *«μόνον ἀναγινωσκόμενα στοὺς κατηχουμένους»*. Δὲν γνωρίζω ἂν μ' αὐτὸ τὸ ἐφεύρημα κατάφεραν νὰ ἀποτρέψουν τὶς ἐρωτήσεις ἢ ὁ φόβος καὶ ἡ ἄγνοια, ποὺ βασίλευε ἀνάμεσα στοὺς πιστοὺς τῶν περασμένων αἰώνων, ἦταν ἀρκετά, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἀδιατάρακτη παρουσία τέτοιων κειμένων στὸν βιβλικὸ κώδικα. Γνωρίζω μόνον ὅτι σήμερα, ποὺ ἡ ὑποτυπώδης κριτικὴ σκέψη καὶ οἱ βασικὲς ἐλευθερίες ἔκφρασης ἐπανεδραιώνονται, θὰ ἦταν ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρον ἕως διασκεδαστικό, ἂν κάποιος προσπαθοῦσε νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ τί θὰ πῇ... δευτεροκανονικὴ θεοπνευστία.

Πρέπει νὰ γίνῃ κατανοητὸ ὅτι ἡ συμμετοχὴ τοῦ καθαρὰ δαιμονολογικοῦ βιβλίου *Τωβὶτ* στὸν κανόνα τῆς Π. Διαθήκης δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ τυχαία. Ἡ ὕπαρξη τοῦ βιβλίου αὐτοῦ στὸν κανόνα τῆς Βίβλου μᾶς ἀποκαλύπτει κάτι σημαντικό. Ὑπῆρχε μία χονδροειδὴς δαιμονολογικὴ καὶ μαγο-θεραπευτικὴ πτυχὴ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ποὺ γιὰ κάποιους λόγους ἀφαιρέθηκε ἢ ἐπικαλύφθηκε προσεκτικὰ στὰ ὑπόλοιπα βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Γνωρίζοντας ὅτι ὁ Ἰησοῦς στὴν Καινὴ Διαθήκη ἐκβάλλει ἀσταμάτητα δαίμονες, ὁ συσχετισμὸς τῆς συμπεριφορᾶς του μὲ τὸ βιβλίο τοῦ Τωβὶτ εἶναι ἀναπόφευκτος. Τὸ ἀπολύτως δαιμονολογικὸ κείμενο τοῦ Τωβὶτ θέτει λοιπὸν μία σειρὰ ἀπὸ σημαντικὲς ἐρωτήσεις, σὲ ὅποιον θέλει νὰ ἐξετάσῃ τὴν δαιμονοδιωκτικὴ συμπεριφορὰ τοῦ Ἰησοῦ.

Ἡ κεντρική μας ἐρώτηση εἶναι: Γιατί ἐκβάλλει δαίμονες ὁ Ἰησοῦς;

Εἶναι μὲ κάποιον ἰδιαίτερο τρόπο ὁ συνεχιστὴς τοῦ δαιμονοδιωκτικοῦ πνεύματος τοῦ Τωβίτ; Ἐνῷ ὁ Ἰησοῦς ἐκβάλλει συνεχῶς δαίμονες, γιατί στὴν ὑπόλοιπη Παλαιὰ Διαθήκη, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν περίπτωση τοῦ Τωβὶτ καὶ ἐλάχιστων ἀκόμα ἐξαιρέσεων, μιὰ τέτοια δαιμονοδιωκτικὴ πρακτικὴ σχεδὸν ἀπουσιάζει ἀπὸ τοὺς παλαιοδιαθηκικοὺς θεραπευτές; Ὑπῆρξε ἆραγε στοὺς προχριστιανικοὺς χρόνους μία ξαφνικὴ στροφὴ τῆς ἰουδαϊκῆς θεολογίας πρὸς τὴν δαιμονοδιωκτικὴ θεραπευτική... ἢ μήπως ὅλες αὐτὲς οἱ δαιμονολογικὲς περιγραφές, ἂν καὶ ἐλάχιστες σὲ ὁλόκληρη τὴν Π. Διαθήκη, μαρτυροῦν μία ἐπιμελῶς κρυμμένη πλευρὰ τῆς βιβλικῆς δαιμονολογίας;

Σ' ὅλα αὐτὰ καὶ σὲ πολὺ περισσότερα καὶ σημαντικώτερα ἐρωτήματα θὰ βρῆτε ἀπαντήσεις στὸ νέο μου βιβλίο *«ΒΙΒΛΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ, τὸ θέατρο τῆς σωτηρίας»*. Μιὰ προσεκτικώτερη ματιὰ στὰ ἀρχεῖα αὐτῆς τῆς θρησκείας θὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ διαμορφώσουμε ἄποψη γιὰ τὸ ἐνδεχόμενο μιᾶς ἄλλης, ἐντελῶς διαφορετικῆς πηγῆς προέλευσης τοῦ δαιμονο-θεραπευτικοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ νὰ ἀνακαλύψουμε μία νέα βάση ἀξιολόγησης τῶν λόγων καὶ τῶν ἔργων τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἐνσάρκωσε μὲ τόση ἐπιτυχία τὸν κεντρικὸ ἥρωα τῆς Καινῆς Διαθήκης.

●

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ - ΙΟΥΝΙΟΣ

ΑΙΘΟΥΣΑ

«ΕΥΑΝΔΡΟΣ»

Ἀκαδημίας 86 - Τηλ.: 210.38.40.676

Παρασκευή, 03.06.2005 - Ὥρα 19:00

« ΙΕΡΗ ΤΡΙΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥΣ»
ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΤΑΚΑΣ

Παρασκευή, 10.06.2005 - Ὥρα 19:00

«ΑΛΚΑΙΟΣ, ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ 6ΟΥ π.Χ. ΑΙΩΝΑ»
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΣΑΓΚΑΡΕΛΗΣ

Παρασκευή, 17.06.2005 - Ὥρα 19:00

«ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΙ ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ - ΕΛΕΥΣΙΝΑ»
ΔΗΜΟΣ ΣΙΝΑΝΙΔΗΣ

Παρασκευή, 24.06.2005 - Ὥρα 19:00

«Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΣΤΟ ΝΕΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ»
ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΟΥΚΟΒΙΣΤΑΣ

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΙΧΩΡ

"ἔρρεε τὸ ἀθάνατον αἷμα τῆς θεᾶς, ὁ Ἰχώρ, γιατὶ τέτοιο ῥέει ἀπὸ τοὺς μακάριους θεούς". ΙΛΙΑΣ Ε (339-340)

ΙΧΩΡ

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1570/6-9-200 ΚΩΔ. ΕΛΤΑ 5868
ΔΩΔΩΝΗΣ 36 • 104 44 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ.: 5142500

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο ΚΕΜΠΑ
Αριθμός Άδειας 3122

Τὸ «ΙΧΩΡ» κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα στὰ περίπτερα καὶ τοὺς πάγκους τῶν ἐφημεριδοπωλῶν σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα ταυτόχρονα.
Διατίθεται ἀκόμα ἀπὸ τὰ βιβλιοπωλεῖα Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης.
Ἀποστέλλεται μὲ συνδρομὴ στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικὸ κατόπιν τηλεφωνικῆς ἐπικοινωνίας.

«ΙΧΩΡ», Τηλ.: 210-514.2500